

T.C.
Fırat Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Temel Eğitim Anabilim Dalı
Sınıf Eğitimi Bilim Dalı

İLKOKULLARDA YETİŞTİRME PROGRAMLARINA
(İYEP) YÖNELİK YÖNETİCİLERİN, SINIF
VE REHBER ÖĞRETMENLERİN GÖRÜŞLERİ

Yüksek Lisans Tezi

Gamze ETEM

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Seda KERİMGİL ÇELİK

Elazığ, 2023

T.C.
Fırat Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü
Yüksek Lisans Tezi

**Tez Başlığı: İLKOKULLARDA YETİŞTİRME PROGRAMLARINA (İYEP)
YÖNELİK YÖNETİCİLERİN, SINIF VE REHBER ÖĞRETMENLERİN
GÖRÜŞLERİ**

KABUL VE ONAY
Tez Yazarı: Gamze ETEM

İlk Teslim Tarihi: Tezin Enstitüye ilk teslim edildiği tarih

Savunma Tarihi: Enstitü yönetim kurulunun kararlaştırdığı savunma tarihi

Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü tez yazım kurallarına göre hazırlanan bu tez, Eğitim Bilimleri Enstitüsünün Yönetim Kurulunun .../.../ 20.... tarih ve ... sayılı kararı ile oluşturulan jüri üyeleri tarafından değerlendirilmiş ve akademik dinleyicilere açık olarak yapılan tez savunma sınavı sonucunda oy birliği/oy çokluğu ile kabul edilmiştir.

Danışman: Dr. Öğrt. Üyesi Seda KERİMGİL ÇELİK

İmza

Jüri Başkanı: Doç. Dr. Muammer BAHŞİ

.....

Üye: Dr. Öğr. Üyesi Selçuk AYDEMİR

.....

Üye:

.....

Üye:

.....

O N A Y

Bu tez, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulunun .../.../ 20.... tarih ve ... sayılı kararıyla tescillenmiştir.

Unvan Adı SOYADI

Enstitü Müdürü

BEYANNAME

Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım “İlkokullarda Yetiştirme Programlarına (İYEP) Yönelik Yöneticilerin Sınıf ve Rehber Öğretmenlerin Görüşleri” başlıklı yüksek lisans tezimin içindeki bütün bilgilerin doğru olduğunu, bilgilerin üretilmesi ve sunulmasında bilimsel etik kurallarına uygun davrandığımı, kullandığım bütün kaynakları atıf yaparak belirttiğimi, maddi ve manevi desteği olan tüm kurum/kuruluş ve kişileri belirttiğimi, burada sunduğum veri ve bilgileri unvan almak amacıyla daha önce hiçbir şekilde kullanmadığımı, aksinin tespit edilmesi halinde her türlü yasal yaptırımını kabul edeceğimi beyan ederim.

.../.../2023

Gamze ETEM

ÖNSÖZ

Araştırma sürecimin her aşamasında bana hep destek olduğunu hissettiren, samimiyetiyle, bilgi ve tecrübeleriyle örnek aldığım ve hayatımda önemli bir yeri olan, sağlam fikirleriyle araştırmamı yönlendiren, saygı duyduğum danışmanım Sayın Dr. Öğr. Üyesi Seda KERİMGİL ÇELİK' e sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Çalışmamın uygulama sürecinde bana destek olan ve görüşmeye katılarak çalışmama katkı sağlayan meslektaşlarıma teşekkür ederim.

Yüksek lisans öğrenimin ve tez çalışmam boyunca desteklerini esirgemeyen eşim Taha ETEM'e, kayınvalidem Fatma ETEM'e kız kardeşlerim Gizem GÖKALP ve Gülçin YUKİ'ye sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Gamze ETEM

Elazığ, 2023

ÖZ

İlkokullarda Yetiştirme Programlarına (İYEP) Yönelik Yöneticilerin, Sınıf Ve Rehber Öğretmenlerin Görüşleri

Gamze ETEM

Yüksek lisans Tezi

FIRAT ÜNİVERSİTESİ

Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Temel Eğitim Ana Bilim Dalı

Sınıf Eğitimi Bilim Dalı

2023, Sayfa: XIV+186

Bu araştırmanın amacı, İlkokullarda Yetiştirme Programlarına (İYEP) yönelik yönetici, sınıf ve rehber öğretmenlerin görüşlerini incelemektir. Araştırmanın çalışma grubu 2018- 2019 ve 2019-2020 eğitim öğretim yılı Muş ili Merkez ilçesine bağlı resmi devlet okullarında İYEP kapsamında görev alan yönetici, sınıf ve rehber öğretmenleri olmak üzere 55 okul çalışanıdır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden durum araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada veri elde etmek amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilmiş yarı yapılandırılmış görüşme kullanılıp görüşmeler sırasında ses kayıt cihazıyla kaydedilmiştir. Elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle incelenip tema ve kodlara ayrılmıştır. Tema ve kodlardan bulgular ve sonuçlara ulaşılmıştır.

Araştırma sonucunda sınıf öğretmenleri; programı faydalı ve gerekli olduğunu, sürenin yetersiz olduğunu, kursları kendi sınıf öğretmenin vermesi gerektiğini, ek kaynaklara ihtiyaç duyulduğunu, programın alt kademelere inmesi gerektiğini, katılımla farklılaşmanın arttığını, çevrenin (veli, öğrenci, öğretmen, idareci vb.) programa olumlu yaklaştığını, akran baskısı ve etiketlenmenin olduğunu, rehberlik hizmetlerinin yetersiz olduğunu, değerlendirme araçlarının yetersiz olduğunu bildirmişlerdir. Programın güçlü yönlerinin akademik başarı ve birebir ilgilenme fırsatı zayıf yönününse etiketlenme ve süre olduğunu öneri olarak da kurs özlük haklarının iyileştirilmesi, kaynakların artması, programın erken kademelere alınması olarak belirtmişlerdir.

Yöneticilerin çoğu programı faydalı ve takviye edici bulduğu, okuma yazmaya yönelik olduğu, öğretmenlerin kurs ücreti sorunu sebebiyle isteksiz olduğu, akran etiketlenmesi olduğu, velilerin isteksiz olduğu, kurs alan öğrencinin olumlu olduğu, okul düzeninde olumlu farklılaşma olduğu, akademik başarı kazanıldığı, programın olumsuz durum meydana getirmediği, ekstra iş yükü olduğu, güçlü yönünün akademik başarı, kişisel gelişim ve telafi zayıf yönünün olumsuz algı ve özlük hakları olduğu yönünde görüş bildirmişlerdir. Yöneticilerin öneri olarak verdikleri en çok cevap özlük hakları, hafta sonu, kaynaklar ve ulaşım yönündedir.

Rehber öğretmenlerinin çoğu programın faydalı, sürece yönelik olduğunu, akademik başarı, gelişme ve özgüven sağladığını, öğretmen motivasyonunu arttırdığı, rehber öğretmenin programdaki rolünün rehberlik olduğu, programın psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerine özgüven, olumlu davranış ve akademik başarı olarak etki ettiğini ve güçlü yönünün akademik başarı ve telafi zayıf yönünün 3. Sınıf ve içerik olduğu yönündedir. Rehber öğretmenlerin öneri olarak en çok verdikleri cevap zenginleştirme yönündedir.

Elde edilen bulgulardan yola çıkarak İYEP'in süresi uzatılabilir ve İYEP kursu erken kademelere çekilebilir ve birkaç kademeye dâhil edilebilir. Hafta içi olmasının olumsuzluklarını ortadan kaldırmak

için sadece hafta sonunda uygulanabilir. Ulaşım sıkıntısı çeken ğretmen ve öğrenciler için servis düzenlemeleri yapılabilir. Buna benzer önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: İlkokullarda Yetiştirme Programı, Yönetici, Rehber ğretmeni, Sınıf ğretmeni

ABSTRACT

Opinions Of School Administrators, Primary Teachers And Guidance Teachers On Education Support Program In Primary Schools (İyep) Gamze ETEM

Master Thesis

FIRAT UNIVERSITY

Institute of Educational Science

Head Department of Primary Teaching

Primary School Teaching Department

2023, P: XIV+186

The purpose of this research is to examine the opinions of classroom teachers, managers, guidance teachers who take part in the Training Program in Primary Schools (IYEP). The study group of the research consists of 55 school employees, including administrators, classroom teachers, guidance teachers, who work within the scope of IYEP in the official public schools of the Central district of Muş province in the 2018- 2019 and 2019-2020. The Case Study method, one of the Qualitative Research Methods, was used in the study. In order to collect data, semi-structured interview forms developed by experts, created by the researcher, were used and the interviews were recorded with a voice recorder. The data obtained were analyzed by content analysis method and divided into themes and codes. Findings and results were obtained from themes and codes.

As a result of the research, classroom teachers; The program is useful and necessary, the time is insufficient, the course is given by the class teacher, additional resources are needed, the program should go down to the lower levels, the differentiation increases with participation, the environment (parents, students, teachers, administrators, etc.) approaches the program positively, peer pressure and labeling, insufficient guidance services, and inadequate assessment tools. They stated that the strengths of the program are academic success and the opportunity for one-to-one study, while the weak point is labeling and duration, and as a suggestion, improving course personnel rights, increasing resources, and taking the program to early stages.

Most of the managers find the program useful and supportive, it is literate, teachers are reluctant due to the course fee problem, peer labeling, parents are unwilling, the student who takes the course is positive, there is a positive effect in the school order, academic success is achieved, the program is negative. They expressed the opinion that it does not bring any benefits, extra workload, academic success, personal development, and compensation are the weak points, negative perception and personal rights. The most common suggestions given by the managers are personal rights, weekend, resources and transportation.

Most of the guidance teachers believe that the program is beneficial, process-oriented, provides academic success, development and self-confidence, increases teacher motivation, the role of the guidance teacher in the program is guidance, the program affects the psychological counseling and guidance services as self-confidence, positive behavior and academic success. academic success and compensation weakness are 3rd grade and content. The most common suggestion given by psychological counselors and guidance teachers is in the direction of enrichment.

Based on the findings, the duration of the IYEP can be extended and the IYEP course can be withdrawn to the early stages and included in several stages. It can only be applied at the weekend to

eliminate the negative effects of being on a weekday. Shuttle arrangements can be made for teachers and students who have transportation difficulties. Similar suggestions have been made.

Key Words: Training Program in Primary Schools, Administrator, Guidance Teacher, Classroom Teacher

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	i
BEYANNAME.....	ii
ÖNSÖZ.....	iii
ÖZ.....	iv
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER.....	viii
TABLolar LİSTESİ.....	xiii
ŞEKİL LİSTESİ	xv
KISALTMALAR VE SEMBOLLER LİSTESİ	xvi
EKLER LİSTESİ	xvii
BİRİNCİ BÖLÜM.....	1
I. GİRİŞ	1
1.1.Araştırmanın Problemi	1
1.2. Araştırmanın Amacı	2
1.2.1. Alt Amaçlar	2
1.3. Araştırmanın Önemi	4
1.4. Araştırmanın Sayıltıları (Varsayımları)	5
1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları	5
1.6. Araştırmanın Tanımları.....	5
İKİNCİ BÖLÜM	7
II. KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ALAN YAZIN	7
2.1. Kuramsal Çerçeve	7
2.1.1. İlkokul	7
2.1.2. İYEP Programı	11
2.1.3. İlkokulda Fırsat ve İmkân Eşitsizliğine Sebep Olan Bazı Durumlar	18

2.2. İlgili Alan Yazın.....	28
2.2.1. Yurt içinde yapılan çalışmalar.....	28
2.2.2. Yurt dışında yapılan çalışmalar.....	36
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	40
III. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ.....	40
3.1. Araştırmanın Yöntemi/ Deseni.....	40
3.2. Evren ve Örneklem/ Çalışma Grubu / Katılımcılar.....	41
3.3. Veri Toplama Araçları.....	45
3.4. Araştırma Süreci.....	47
3.5. Verilerin Analizi.....	48
3.5.1. Geçerlik ve Güvenirlik	49
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	52
IV. BULGULAR.....	52
4.1. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formundan Sınıf Öğretmenleri ile Gerçekleştirilen Görüşmelerde Elde Edilen Bulgular.....	52
4.1.1. “Programın süreç ve içeriğine İlişkin Görüşler.....	52
4.1.2. “Mevcut programla karşılaştırıldığında İlkokullarda Yetiştirme Programı sonunda öğrencilerinizin öğrenmelerinde farklılaşma var mıdır varsa nelerdir?” Sorusuna ait bulgular	57
4.1.3. “Öğrenciler için hangi sınıf düzeyinde program etkili olabilir, neden?” sorusuna ilişkin bulgular	62
4.1.4. Sizce öğrencilere kursları kendi sınıf öğretmeni mi yoksa diğer sınıf öğretmenlerinin vermesi mi daha verimli olabilir, neden?” sorusuna ilişkin bulgular	69
4.1.5. “İlkokullarda Yetiştirme Programı ders materyalleri ile ilgili düşünce ve önerileriniz nelerdir?“ sorusuna ilişkin bulgular.....	73
4.1.6. “Çevrenin (idareci, veli, öğrencinin akranları vb.) programa yönelik yaklaşımları nelerdir?“ sorusuna ilişkin bulgular.....	79
4.1.7. “İlkokullarda Yetiştirme Programı sürecinde uygulanan psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerini nasıl buluyorsunuz?“ sorusuna ilişkin bulgular	89

4.1.8. “Süreç boyunca uygulanan değerlendirme araçlarını nasıl buluyorsunuz?” sorusuna ilişkin bulgular.....	94
4.1.9. “İlkokullarda Yetiştirme Programının güçlü ve zayıf yönleri nelerdir?” sorusuna ilişkin bulgular.....	99
4.1.10. “İlkokullarda Yetiştirme Programına ilişkin sizin görüşünüz ve önerileriniz var mıdır varsa nelerdir?” sorusuna ilişkin bulgular	107
4.2. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formundan Yöneticiler ile Gerçekleştirilen Görüşmelerde Elde Edilen Bulgular	112
4.2.1. “Programın süreç ve içeriği hakkında ne düşünüyorsunuz?” sorusuna ilişkin bulgular.....	112
4.2.2. “İlkokullarda Yetiştirme Programı süreci boyunca öğrencilerde, öğretmenlerde veya okul düzeninde gözlemlediğiniz farklılaşma var mıdır varsa nelerdir?” sorusuna ilişkin bulgular.....	116
4.2.3. “Programın okul işleyişine etkisi nasıldır?” sorusuna ilişkin bulgular	120
4.2.4. “Programa ilişkin çevrenin (öğretmenler, öğrenciler, veliler vb.) yaklaşımları nelerdir?” sorusuna ilişkin bulgular.....	123
4.2.5. “İlkokullarda Yetiştirme Programının güçlü ve zayıf yönleri nelerdir?” sorusuna ilişkin bulgular.....	127
4.2.6. “İlkokullarda Yetiştirme Programına ilişkin sizin görüşünüz ve önerileriniz var mıdır varsa nelerdir?” sorusuna ilişkin bulgular	131
4.3. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formundan Rehber Öğretmenleri ile Gerçekleştirilen Görüşmelerde Elde Edilen Bulgular.....	134
4.3.1. “Programın süreç ve içeriği hakkında ne düşünüyorsunuz?” sorusuna ilişkin bulgular.....	134
4.3.2. “İlkokullarda Yetiştirme Programı süreci boyunca öğrencilerde, öğretmenlerde veya okul düzeninde gözlemlediğiniz farklılaşma var mıdır varsa nelerdir?” sorusuna ilişkin bulgular.....	137
4.3.3. “İlkokullarda Yetiştirme Programı kapsamında psikolojik danışma ve rehberlik öğretmenin rolü nedir?” sorusuna ilişkin bulgular	140

4.3.4. “Programın psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerine etkisi nasıldır?” sorusuna ilişkin bulgular	142
4.3.5. “İlkokullarda Yetiştirme Programının güçlü ve zayıf yönleri nelerdir?” sorusuna ilişkin bulgular	145
4.3.6. “İlkokullarda Yetiştirme Programına ilişkin sizin görüşünüz ve önerileriniz var mıdır varsa nelerdir?” sorusuna ilişkin bulgular	147
BEŞİNCİ BÖLÜM	150
V. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER.....	150
5.1. Sonuç ve Tartışma	150
5.1.1. Sınıf öğretmenleri, rehber öğretmenleri ve yöneticilerin İlkokullarda Yetiştirme Programının süreç ve içeriği hakkındaki düşüncelerine yönelik sonuç ve tartışmalar.....	150
5.1.2. Sınıf Öğretmenlerin Mevcut programla karşılaştırıldığında İlkokullarda Yetiştirme Programı sonunda öğrencilerin öğrenmelerinde farklılaşma olup olmadığını bulgularına yönelik sonuç ve tartışmalar	151
5.1.3. Öğrenciler için hangi sınıf düzeyinde program etkili olabildiğini bulgularına yönelik sonuç ve tartışmalar	151
5.1.4. Kursları kendi sınıf öğretmeni mi yoksa diğer sınıf öğretmenlerinin vermeli bulgularına yönelik sonuç ve tartışmalar	152
5.1.5. İlkokullarda Yetiştirme Programı ders materyalleri ile ilgili düşünce ve öneriler bulgularına yönelik sonuç ve tartışmalar	152
5.1.6. Çevrenin programa yönelik yaklaşımlarına bulgularına yönelik sonuç ve tartışmalar	153
5.1.7. İlkokullarda Yetiştirme Programı sürecinde uygulanan psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerini bulgularına yönelik sonuç ve tartışmalar	153
5.1.8. Süreç boyunca uygulanan değerlendirme araçlarını bulgularına yönelik sonuç ve tartışmalar	154
5.1.9. İlkokullarda Yetiştirme Programı süreci boyunca öğrencilerde, öğretmenlerde veya okul düzeninde gözlemlenen farklılaşma bulgularına yönelik sonuç ve tartışmalar	154
5.1.10. Programın okul işleyişine etkisi bulgularına yönelik sonuç ve tartışmalar.....	155
5.1.11. İlkokullarda Yetiştirme Programı kapsamında psikolojik danışma ve rehberlik öğretmenin rolü bulgularına yönelik sonuç ve tartışmalar	155

5.1.12. Programın psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerine etkisi bulgularına yönelik sonuç ve tartışmalar	156
5.1.13. İlkokullarda Yetiştirme Programının güçlü ve zayıf yönleri bulgularına yönelik sonuç ve tartışmalar	156
5.1.14. İlkokullarda Yetiştirme Programına ilişkin görüş ve önerileri bulgularına yönelik sonuç ve tartışmalar	157
5.2. Öneriler.....	158
5.2.1. Uygulamaya dayalı ve araştırmacılara yönelik öneriler.....	158
KAYNAKLAR.....	160
EKLER.....	180
İZİN BELGELERİ.....	183
ÖZ GEÇMİŞ.....	186

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1	Sınıf Öğretmenlerin Cinsiyet Dağılımına İlişkin Bilgiler	42
Tablo 2	Sınıf Öğretmenlerin Kıdem Dağılımına İlişkin Bilgiler.....	42
Tablo 3	Sınıf Öğretmenlerin Öğrenim Durumu Dağılımına İlişkin Bilgiler	42
Tablo 4	Yöneticilerin Cinsiyet Dağılımına İlişkin Bilgiler	43
Tablo 5	Yöneticilerin Kıdemlerine İlişkin Bilgiler	43
Tablo 6	Yöneticilerin Öğrenim Durumlarına İlişkin Bilgiler	44
Tablo 7	Rehber Öğretmenlerin Cinsiyetlerine İlişkin Bilgiler	44
Tablo 8	Rehber Öğretmenlerin Kıdemlerine İlişkin Bilgiler.....	45
Tablo 9	Rehber Öğretmenlerin Öğrenim Durumlarına İlişkin Bilgiler	45
Tablo 10	Sınıf Öğretmenlerin Süreç ve İçeriğe İlişkin Görüşleri.....	52
Tablo 11	Öğretmenlerin öğrencilerin farklılaşma durumlarına ilişkin görüşleri	57
Tablo 12	Öğretmenlerin Sınıf Düzeylerine İlişkin Görüşleri	62
Tablo 13	Öğretmenlerin Kurs Öğretmenine Ait Düşünceleri.....	70
Tablo 14	Öğretmenlerin Kaynak/Materyaller Hakkındaki Görüşleri.....	73
Tablo 15	Öğretmenlerin Çevrenin Yaklaşımları Hakkındaki Görüşleri.....	80
Tablo 16	Öğretmenlerin Psikolojik Danışma ve Rehberlik Hizmetleri Hakkındaki Görüşleri	89
Tablo 17	Öğretmenlerin Değerlendirme Araçları Hakkındaki Görüşleri	94
Tablo 18	Öğretmenlerin Programın Güçlü ve Zayıf Yönleri Hakkındaki Görüşleri.....	99
Tablo 19	Öğretmenlerin Program Hakkındaki Önerileri.....	107
Tablo 20	Yöneticilerin Programın Süreç ve İçeriğine İlişkin Görüşleri.....	113
Tablo 21	Yöneticilerin Program Sürecinde Karşılaştığı Farklılaşmalara İlişkin Görüşleri	117
Tablo 22	Yöneticilerin Programın Okul Sürecine İşleyişine İlişkin Görüşleri	120
Tablo 23	Yöneticilerin Programa İlişkin Çevrenin Yaklaşımları Hakkındaki Görüşleri ...	123
Tablo 24	Yöneticilerin Programın Güçlü ve Zayıf Yönlerine İlişkin Görüşleri	127
Tablo 25	Yöneticilerin Programa İlişkin Önerileri.....	131
Tablo 26	Rehber Öğretmenlerin Programın Süreç ve İçeriğine İlişkin Görüşleri	134
Tablo 27	Rehber Öğretmenlerin Programa İlişkin Karşılaştığı Farklılaşmalar	137
Tablo 28	Rehber Öğretmenlerin Program İçerisindeki Rolüne İlişkin Görüşleri.....	140
Tablo 29	Rehber Öğretmenlere Göre Programın Rehberlik Hizmetlerine Etkisine İlişkin Görüşleri	142

Tablo 30	Rehber Öğretmenlere Göre Programın Güçlü ve Zayıf Yönlerine Etkisine İlişkin Görüşleri.....	145
Tablo 31	Rehber Öğretmenlere Göre Programa Yönelik Önerilerine İlişkin Görüşleri	147

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 1	İYEP değerlendirme araçları	13
---------	-----------------------------------	----

KISALTMALAR VE SEMBOLLER LİSTESİ

İYEP	: İlkokullarda Yetiştirme Programı
DYK	: Destekleme ve Yetiştirme Kursu
TDK	: Türk Dil Kurumu
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
ÖBA	: Öğrenci Belirleme Aracı
ÖDA	: Öğrenci Değerlendirme Aracı
PISA	: The Programme for International Student Assessment (Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı)
Akt.	: Aktaran
Çev.	: Çeviren
s.	: sayfa
ss.	: sayfalar
ed.	: editör
erş.	: erişim tarihi
TEDMEM	: Türkiye Eğitim Derneği
TED	: Türkiye Eğitim Derneği
TİMSS	: Trends in International Mathematics and Science Study (Uluslararası Matematik ve Fen Eğilimleri Araştırması)

EKLER LİSTESİ

EK 1. Gönüllü Olur Formu	180
EK 2. Demografik Özellikler Bilgi Formu/ Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu	181
EK 3. Etik Kurul Raporu	183
EK 4. Milli Eğitim Çalışma İzni	184
EK 5. Orijinallik Raporu	185

BİRİNCİ BÖLÜM

I. GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın; problemi, amacı, önemi, sınırlılıkları ve tanımları üzerinde durulmuştur.

1.1.Araştırmanın Problemi

Eğitim insanın algılama ve öğrenme süreçlerinin başlamasıyla oluşan ve hayatı boyunca süren bir süreçtir (İnan ve Demir, 2018). İlkokul eğitim hayatı açısından önemli bir yer tutmaktadır. Kişinin ve toplumun gelişmesi kişinin ilgi, istek ve kabiliyetleri doğrultusunda eğitim almasıyla mümkündür (Karaman Kepenekçi, 2008). Okulların ana hedeflerinden biri de kazandırmak istediği bilgi ve becerilerden başarı elde etmektir (Yıldız ve Kılıç, 2020). Akademik başarı toplumun, ailenin, okulun ve bireyin önemsendiği bir konudur(Güven, 2019).

İlkokul sürecinde öğrencilerin sürece aktif katılımları onların gelecek yaşantısını büyük ölçüde etkilemektedir. Bireysel farklılık, öğrenme hızları, sosyo-ekonomik gibi faktörler öğrencilerin kazanımları alma ve başarı durumlarını etkileyebilir. Geride kalan öğrenciyle ders süresince yapılan ek çalışmalar yeterli ve verimli olmayabilir, öğretmen zamanı ayarlayamayabilir ve yeterince çalışma ortamı bulamayabilir. 2018’de Milli Eğitim Bakanlığı pilot okullarda denediği 2019 yılında 3 ve 4. Sınıflara uygulanan öğrenci yetiştirme programı (İYEP) adı altında sınıf düzeyinin gerisinde kalan öğrencilere kendi öğrenme hızlarına göre öğrenme imkânı sunmuştur. Sonraki yıllarda program 3. Sınıflarla sınırlı kalmıştır. İlkokullarda Yetiştirme Programı 3. Sınıflarda bulunan öğrencileri kapsayan ve özel eğitim tanısı olmayıp çeşitli sebeplerle Türkçe ve matematik dersindeki program kapsamındaki kazanımları alamamış öğrencilere yönelik uygulanan programdır (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB] , 2018a).

Sarıdoğan (2019, s.31) yaptığı inceleme sonucunda ilkokullara yönelik uygulanan takviye edici kurs ve benzeri uygulamaya rastlamadığını belirtmiştir. Uygulanan İYEP programı ilkokullara yönelik uygulanan yetiştirici ve kazanılmayan kazanımları almaya yönelik uygulanan ilk program olması sebebiyle bu problemin çözülmesine yönelik önemli bir adımdır.

İlkokulda okuma yazma matematik fen gibi derslerin temeli atılır. İlkokulda alınan bilgiler sonraki bilgiler için temel olacak şekilde inşa edilmelidir. Nasıl ki temeli zayıf olan bina en küçük etkende yıkılabiliyorsa temeli zayıf olan bilgilerde uzun süre varlığını koruyamaz. Bu yüzden ki ilkokulda bilgileri kalıcı ve doğru bir biçimde oluşturmak gerekmektedir. Çeşitli sebeplerle her öğrenci aynı hızda ve aynı sürede hedeflenen kazanımlara ulaşamayabilir. Öğretmenlerin sınıf gerisinde kalan öğrencilere ders saati süresince vakit ayıramaması veya normal müfredatı yetiştirme kaygısı gibi sebeplerle öğrencilere öğrenmesi için yeterince süre tanınmayabilir. İYEP programı bu tarz dezavantajlı öğrenciler için fırsat ve imkân eşitliğini sağlamaya yönelik ortam oluşturmaktadır.

İYEP programı yeniliği ve ilkokullara uygulanan yetiştirme programı olması sebebiyle araştırılmıştır. Program hakkında programın uygulayıcılarının görüş, düşünce ve önerileri önemlidir. Buradan hareketle araştırmanın amacı programın uygulayıcıları olan sınıf öğretmeni, yönetici ve psikolojik danışman ve rehber öğretmenlerin programla ilgili görüşlerini ortaya koymak, olumlu olumsuz yönlerini görmeyi sağlamak ve uygulayıcıların önerilerini belirterek programın gelişmesine ve ilerlemesine yardımcı olmaktır. Bu çalışmada da İlkokullarda yetiştirme programını daha yakından tanımak ve programın avantajlarını ve dezavantajlarını ortaya koymak, programın yürütücü paydaşların düşüncelerini ortaya koyması beklenmektedir.

İYEP’le ilgili yapılan çalışmalara bakıldığında çalışma grupları genel olarak öğretmenler ve öğrencilerdir. Yapılan çalışmada çalışma grubunun yönetici, sınıf ve rehber öğretmen olması da alan yazın açısından farklılık göstermektedir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Çalışmanın amacı İlkokullarda Yetiştirme Programlarına (İYEP) yönelik yöneticilerin, sınıf ve rehber öğretmenlerin görüşlerinin alınıp incelenmesidir.

1.2.1. Alt Amaçlar

Genel amaçlara dair alt amaçlara dayalı aşağıdaki sorulara yanıtlar aranmıştır:

- Sınıf öğretmenlerin görüşlerine göre mevcut programla karşılaştırıldığında İlkokullarda Yetiştirme Programı sonunda öğrencilerin öğrenmelerinde farklılık var mıdır?

- Sınıf öğretmeni görüşlerine göre öğrenciler için hangi sınıf düzeyinde İlkokullarda Yetiştirme Programının etkilidir?
- Sınıf öğretmeni görüşlerine göre İlkokullarda Yetiştirme Programı kurslarını kimler vermelidir?
- İlkokullarda Yetiştirme Programı kurslarının ders materyalleri ile ilgili sınıf öğretmen görüşlerini nelerdir?
- Sınıf öğretmeni görüşlerine göre İlkokullarda Yetiştirme Programı uygulama sürecinde öğrencilerin yaşadıkları çevresel faktörler var mıdır varsa nelerdir?
- Sınıf öğretmeni ve yönetici görüşlerine göre çevrenin İlkokullarda Yetiştirme Programına yönelik yaklaşımları nelerdir?
- Sınıf öğretmen ve yönetici görüşlerine göre İlkokullarda Yetiştirme Programı süresince uygulanan psikolojik danışma ve rehberlik hizmetleri nasıldır?
- Sınıf öğretmen görüşlerine göre İlkokullarda Yetiştirme Programı süreci boyunca uygulanan değerlendirme araçlarına ilişkin görüşleri nelerdir?
- Yöneticilere göre İlkokullarda Yetiştirme Programının okul işleyişine etkisi nasıldır?
- Rehber öğretmenlerine göre İlkokullarda Yetiştirme Programı kapsamında görev yapan rehber öğretmenin rolü nedir?
- Rehber öğretmenlerine göre İlkokullarda Yetiştirme Programının psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerine etkisi nasıldır?
- Yönetici, sınıf ve rehber öğretmen görüşlerine göre İlkokullarda Yetiştirme Programının güçlü ve zayıf yönleri nelerdir?
- İlkokullarda Yetiştirme Programı kursu veren yönetici, sınıf ve rehber öğretmenlerinin program ve süreç hakkındaki görüşleri nelerdir?
- Yönetici, sınıf ve rehber öğretmen göre İlkokullarda Yetiştirme Programı süreci boyunca öğrencilerde, öğretmenlerde veya okul düzeninde varsa gözlemledikleri farklılaşmalar nelerdir?
- Yönetici, sınıf ve rehber öğretmen görüşlerine göre İlkokullarda Yetiştirme Programına ilişkin görüş ve önerileri var mıdır varsa nelerdir?

1.3. Araştırmanın Önemi

Toplumların kendine göre bir eğitim sistemleri vardır. Eğitim sistemleri değişen şartlara uyum sağlayarak ve bunun yanında mevcut sistemi koruyarak süreklilik sağlamayı amaçlarlar(Dağlı, 2021). Eğitim alanında değişimler ve gelişmeler olmaktadır ve olmaya devam etmektedir. Bu gelişmelerden biri de İYEP'tir. İlkokullarda Yetiştirme Programı dezavantajlı durumdaki öğrenciler için yapılan bir yetiştirme programı olması sebebiyle önemlidir. Çünkü ilkokul temel bilgilerin öğrenildiği yerdir. Temel kazanımları çeşitli sebeplerle kazanamayan öğrenci hem akademik hayatında hem de sosyal hayatında kayıplar yaşayabilmektedir. İlkokul eğitim programları sarmal bir yapıdadır (MEB, 2019b). Bu sarmal yapı sebebiyle bir öğrenim dönemindeki bilgiler bir sonraki öğrenim döneminde üstüne eklenerek ve daha ayrıntılı çocuğa sunulmaktadır. Çocuğun bir kazanımdaki kaybı bile sonraki dönemlerde çocuğun öğrenmelerini olumsuz etkileyebilmektedir. Bu açıdan bakıldığında İlkokullarda Yetiştirme Programı çocuğun eksiklerini telafi etmede ve onu akranlarının seviyesine taşımada önemli yer edinmektedir.

İYEP'in hedef kitlesi çeşitli sebeplerle Türkçe ve matematik alanlarında geride kalan öğrenciyi sınıf seviyesine getirmeye çalışmaktır. Bu açıdan bakıldığında İlkokullarda Yetiştirme Programı fırsat eşitliği sağlama, eğitim yolunda yaşanan engelleri azaltma konusunda önemli bir adımdır. İlkokul genel olarak temel bilgilerin öğrenildiği yerdir. İlkokulda bilgileri doğru ve sağlam şekilde oluşturmak sonraki öğrenmeler için çok önemlidir. Bu açıdan İYEP öğrencilerdeki eksik ve yanlış öğrenmeleri telafi ederek düzeltme şansı vermektedir. Okuma yazma kişinin akademik yaşamının temelidir, okuma yazma bilmeden bireyler eğitim faaliyetlerinden verim alamazlar (Kuşdemir Kayıran ve Katırcı Ağaçkiran, 2015). Okuma yazma ve okuduğunu anlama bütün derslerin temelini oluşturan becerilerdir. Çocuğun okuma yazmayı bilmemesi farklı alanlardan da akademik olarak geri kalmasına yol açabilir. Aynı şekilde matematik öğretimi de insan hayatında önemli yer tutmaktadır (Zakiroğlu, 2012). Matematik temel işlem becerileri de yaşam için önemli becerilerdir. Temel kazanımları kazanamayan öğrenciler akademik olarak geri kalabilir. İlerleyen sınıflarda geri kalan öğrencileri yetiştirmek öğretmenler açısından zor bir süreçtir. Öğretmenlerin hem müfredatı yetiştirmek hem de geride kalan öğrenciyi sınıf düzeyine getirmek için ekstra plan ve çalışmalar yapmaları gerekmektedir. Bu açıdan bakıldığında İYEP'in öğretmenlerin yükünü hafiflettiği söylenebilir. Program okul

paydaşlarının bütününe etki etmektedir. Yapılan çalışma programın uygulayıcılarının gözlemlerini ve düşüncelerinden programın konumu ve seviyeyi ortaya koymaktadır. Başta sınıf öğretmenleri olmak üzere rehber öğretmenleri ve yöneticilerin görüşleri önemlidir. Araştırmada programın bulunduğu konum, olumlu ve olumsuz yanları ortaya konulması ve uygulayıcıların program hakkındaki görüşleri ortaya çıkması beklenmektedir.

1.4. Araştırmanın Sayıtları (Varsayımları)

- Araştırma dâhilindeki öğretmenler ve yöneticilerin sorulara verdikleri yanıtların gerçeği yansıtmaktadır.
- Araştırma dâhilindeki öğretmenler ve yöneticilerin sorulara samimi ve ciddi cevaplar verilmiştir.
- Görüşme formu araştırmanın amacını ölçecek niteliktedir.

1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırmada elde edilen veriler ülkemizde yaşanan Covid-19 salgını sebebiyle 2020-2021 Eğitim Öğretim döneminde İlkokullarda Yetiştirme Programının uygulanması Yetiştirme Programı kapsamında kurs veren sınıf öğretmenlerinin ve aynı okulda görev yapan rehber öğretmenlerin ve yöneticilerin verdiği cevaplarla sınırlıdır. Araştırmada uygulanan yarı yapılandırılmış görüşme formu ile sınırlıdır pandemi sebeplerinden dolayı bir dönem uygulanamadığı için 2018-2019 ve 2019-2020 Eğitim Öğretim döneminde Muş il Merkezinde bulunan resmi ilkokullarda görev yapan ve İYEP programında görev almış kişilerle görüşülmüştür. Yapılan araştırmada yönetici, rehber ve sınıf öğretmenlerinin görüşleri incelendiğinden dolayı insan unsuruna bağlı olarak sosyal bilimlerde yapılan araştırmaların genel sınırlılıkları bu araştırma için de geçerlidir.

1.6. Araştırmanın Tanımları

İYEP: “Açılımı İlkokullarda Yetiştirme Programıdır. Türkçe ve matematik derslerinden kazanımı alamayan öğrencilere yönelik geliştirme programıdır” (MEB, 2018b, s.4).

Kurs: “Resmî ve özel kuruluşlarca ilgililere belirli bir konuda bilgi, beceri ve davranış kazandırmak amacıyla düzenlenen derslere dayanan ve belli bir süresi olan eğitim etkinliğidir (Türk Dil Kurumu [TDK], 06.04.2019).

İlkokul: “Zorunlu öğrenim çağındaki kız ve erkek çocuklarının temel eğitim ve öğretimini sağlamak için devletçe açılan veya açılmasına izin verilen dört yıllık okul, ilk mektep, iptidai, iptidai mektep” olarak tanımlanmıştır (TDK, 06.04.2019),

Başarı; “Başarma işi, muvaffakiyet” olarak tanımlanmıştır (TDK, 06.04.2019).

Bu tanımlar göz önüne alındığında ilkokul başarısına temel eğitimde olan çocukların bilişsel seviyesi denilebilir.

İKİNCİ BÖLÜM

II. KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ALAN YAZIN

Bu bölümde araştırma konusuyla ilgili kuramsal çerçeve ve yurt içinde ve yurt dışında yapılmış olan bazı çalışmalara yer verilmiştir.

2.1. Kuramsal Çerçeve

Kuramsal çerçevede ilkokul, ilkokullarda yetiştirme programı (İYEP), ilkokulda fırsat ve imkân eşitsizliğine sebep olan bazı durumlar ve İYEP hiyerarşisi konuları incelenmiştir.

2.1.1. *İlkokul*

İlkokulu TDK “Zorunlu öğrenim çağındaki kız ve erkek çocuklarının temel eğitim ve öğretimini sağlamak devlet tarafından açılan veya açılmasına izin verilen dört yıllık okul, ilk mektep, iptidai, iptidai mektep” olarak tanımlamaktadır (TDK, 2019).

Çocuklar yaşadığı toplumu, topluma ait gelenek görenekleri, görgü kurallarını, değerleri, farklı kültürleri ve kurumları sistemli bir şekilde okul bünyesinde tanır. Bu açıdan bakıldığında okul, çocukların kendisini toplumun bir parçası hissettiği ve biçimsel örgütle ilk dolarak karşılaştığı ortamdır (Çubukçu ve Gültekin, 2006). Bir diğer açıdan okul bireylerin bulundukları gezegen ve toplumla ilgili gerçekçi ve bilimsel bakış açısı geliştirmelerine yardımcı olur (Egan, 2010). Çocuklar için, ilkokula geçiş geniş çerçevede sonuçları olan önemli bir yapıdır. Okul hayatı çocukların hayatını sadece okul çağlarında da değil geniş kapsamlı etkiler. Dewey (2010), toplumun kendisiyle alakalı oluşturduğu bütün her şeyi okul yoluyla edindiğini ifade ederek toplum için oluşan en iyi düşüncelerin toplum geleceği için bu yolla oluşacağına inanmıştır.

İlkokulun tarihçesine bakıldığında Osmanlıda ilkokul olarak hizmet veren kurumlar mekteplerdir, mektepler kendi içlerinde sıbyan mektepleri, saray mektepleri askeri mektepler gibi çeşitli kollara ayrılmışlardır (Topçu, 2007). Sıbyan mektebi ya da mahalle mektebi adı altında hizmet vermektedir. Sıbyan mekteplerine “mekteb” ya da “küttab”, fakir çocukları için olanlara da “mekteb-i sebil” veya “küttab-ı sebil” de deniyordu (Ergün, 2000).

Bu ilkokullar Avrupa tarzındaki ilkokullardan farklı olup medrese eğitiminin ilk basamağını oluştururlar. Kur'an ve çocukların düzeyine göre Tecvit, Din dersleri, Risale, İlmihal ve İslam'ın Şartları yer alır

Akyüz'e (2012) göre Osmanlı Devletinde ilköğretim 19.yy sonlarına kadar basit düzeydedir. Fatih Sultan Mehmet kurduğu sıbyan mektebinin programını da kendisi hazırlamıştır. Fatih Sultan Mehmet program koyan padişaktır. Oğlu II. Bayezid mektepleri cami yanına yapması sebebiyle bundan sonraki mektepler cami yanına yapılmıştır (Özkan, 2014).

Sıbyan mekteplerine ders içeriği olarak baktığımızda bazı dini bilgiler, okuma- yazma ve basit dört işlemler veriliyordu ve her mahallede bulunması sebebiyle mahalle mektebi, yapıldığı malzemenin genellikle taş olmasından kaynaklı "Taşmektep" olarak anılan bu mektepler örgün eğitimin ilk basamağı sayılmaktaydı (Demirtaş, 2007).

Saray mektepleri ise sarayda yaşayan çocuklara yöneliktir ve onları yetiştirip devlet kademelerinde hizmet verecek özelliklere sahip olması amacıyla eğitim vermektedir (Topçu, 2007).

Okullar devlet hazinesinden bağımsız olarak padişah, vezirler, sadrazam gibi üst düzey yöneticiler tarafından veya maddi durumu iyi olan kişilerce yaptırılmaktaydı. Genelde okulun ihtiyaçlarını yaptıran kişiler karşılardı veya gelir kaynakları sağarlardı. Okul binası yapıldıktan sonra bakım ve tamir giderleri ile çalışan ve öğrenci harcamaları için yeterli düzeyde gelir kaynakları bağışlanırdı. Bu uygulamayla devlet hazinesinden bağımsız okulun ihtiyaçları karşılanırdı (Akyüz, 2009).

Tanzimat Döneminde en fazla önem verilen, üzerinde ıslahatlar yapılan alanlardan biri de eğitimidir. II. Mahmut'tan beri eğitim alanı yönünde önemli girişimler başlatılmıştır. 1826'da yayınladığı fermanla ilkokulların zorunlu olduğunu duyurmuştur (Kaştan ve Kaştan, 2016). İlk program çalışmaları 1847 tarihindeki talimatla başlamış 1913'de geçici ilköğretim kanunuyla genişletilmiştir (Oğuzkan, 1981). Bu kanunla ilkokullar zorunlu hale getirilmiştir ve İptidaiyye Mekteplerinde okuma yazma öğretilmesi üzerinde başlayan mecburi ilköğretim Osmanlı Devleti'nde eğitim alanına yönelik atılmış önemli bir adım olmuştur (Budak ve Budak, 2014).

Medrese, iptidai, sıbyan mektepleri gibi eski tip okulların yanında azınlık okulları bulunmaktaydı. 3 Mart 1924’ de yayınlanan Tevhid-i Tedrisat kanunuyla bütün okullar maarif teşkilatına bağlanmıştır (Demirtaş, 2007).

Cumhuriyetten sonra eğitimde olduğu gibi her alanda toplumsal kalkınma baş göstermektedir. Okullaşma oranının ve okur-yazar kitlenin azlığı, değişen ve ilerleyen teknoloji gibi sebepler eğitimde değişiklikleri gerektiriyordu. Bu sebeple sürekli değişimler yaşanmıştır. Bu süreçte yaşanan bir önemli gelişme de Talim ve Terbiye Kurulu’nun, 22 Mart 1926 tarihinde kurulmasıdır (Erdoğan, 2011). 1924, 1926, 1936, 1948, 1968, 2005 tarihleri gibi değişen okul müfredatlarıyla eğitim dönemin ihtiyaç ve şartlarına göre kendini düzenlemiştir (Şahin, 2009).

2012 yılında ise yeni bir düzenlemeyle eğitim sistemimiz 4+4+4 eğitim sistemine geçilmiştir. 5. Sınıflar ilkokuldan çıkıp ortaokul bünyesine geçmiştir. Liseler zorunlu olmuş örgün liselere gidemeyenler için bu durum açık liselerle giderilmiştir. Okula başlama yaşı ise 66 aylığa düşürülmüştür. Fakat velilerin izni dâhilinde çocukların bir yıl daha anaokuluna gitmeleri imkânı verilmiştir (MEB, 2012).

Okula başlama yaşı yönetmelikte yapılan 10 Temmuz 2019 tarihli değişiklikle çocuğun bulunduğu Eylül ayı sonu itibariyle 69 ay olması olarak değiştirilmiştir (MEB okul öncesi, 19 Temmuz 2019, sayı: 30827).

İlkokulun genel amaçlarında; davranış ve alışkanlıkları, temel becerileri ve bilgileri kazandırmak, en temeli de çocuğun kendi kabiliyet, istek ve ilgilerini ön planda bulundurarak benliğini oluşturmak vardır (MEB, 2009).

Aslan’a (2008) göre hazırlanan eğitim programın bireye uygulanacak eğitimin nasıl verileceğini, eğitim yapılacak olan ortamı, donanım ve öğretmenin uygulayacağı sınıf yönetimi ve planlama stratejisi gibi birçok faktörlerin bütün halinde düşünülüp planlanması gerektiğini belirtmiştir. Günümüz eğitim programları çocuk odaklı ve merak uyandıran bir eğitim sisteminin benimsemiştir (Bulut, 2008).

İlkokulun, milli eğitim temel hedef ve prensiplerine uyumlu, bireylerin iyi bir vatandaş olması ve bireyleri kabiliyet ve ilgilerine göre yöneltilerek üst basamağa yetiştirilmesini hedeflemektedir (MEB, 2018b). Bu açıdan bakıldığında okul programları hedeflere ve beklentilere ulaşabilecek düzeyde, çağın gerektirdiği ihtiyaçlara yönelik olmalı ve gelişmelere açık olmalıdır (Sağlam, Vural ve Adıgüzel, 2007). Yeni eğitim

programlarıyla eğitim sistemimizde istenilen kişi niteliklerine yönelik, köklü düzenlemeler ve değişimler yapılmıştır (Arslan ve Özpınar, 2008).

İlkokul programları zamanla değişiklikler göstermişlerdir. 1924, 1926, 1936, 1948, 1968, 1997, 2005 ve de sonuncu 2017 yılı taslak olarak hazırlanıp sonraki zamanlarda güncelleştirilip uygulanmakta olan 2018-2019 programlarıdır (İlhan Beyaztaş, Kaptı ve Senemoğlu, 2013). İlkokul programlarında süreç önemli yer tutmaktadır. Programlarda yapılandırmacı yaklaşım benimsenmiş çocuğun yaşayarak öğrenmesi ve bu süreçte öğretmenin yol göstermesi fikri benimsenmiştir (Kaya ve Kardaş, 2019). İlkokul dersleri günde altı saat toplamda otuz saat ders almaktadırlar. Hayat bilgisi dersi öğrencilerin öğrenme sürecinden haz duyması ve hayattaki değişimlere hazırlıklı olmalarını sağlamayı hedeflemektedir (Yıldız, 2009). Görsel sanatlar dersi ise keşiflere olanak tanıyacak şekilde maske, grafik, kolaj ve ebru sanatı gibi değişik teknikleri kullanarak öğrencilerin istek ve yönelimlerine hitap etme amacıyla MEB programında yer almaktadır (MEB, 2018a). Müzik dersi, görsel sanatlar gibi şarkı söyleme, drama, enstrüman kullanımı gibi farklı yaklaşımlarla öğrencilerin teknik gelişimlerini desteklemektedir (Yükrük ve Akarsu, 2015). Oyun ve fiziki etkinlikler dersi temel olarak öğrencilerin eğitim ve öğretim süreçleri içerisinde eğlenerek öğrenebilecek bir ortamın var olabileceğini tüm öğrencilerin katılımıyla önemli ve esnek bir süreç içinde öğrenmeyi gerçekleştirmeyi hedeflemektedir (MEB, 2017b). Serbest zaman etkinlikleri programı ise öğrenme süreçlerinden daha çok öğrencilerin eğlenmesini hedeflemektedir (Şen ve Sarıkaya, 2015). Bu program, çocuğun sosyal statüsünün gelişmesi, özel yeteneklerini gösterebileceği olanakların tanınması, öğrencilerin özgüvenlerin artırılması ve kendini ifade edebilme yeteneklerinin gelişmesi gibi amaçları içermektedir. Programların başarıya ulaşmaları için uygulayıcılarında etkinliği önemlidir. Programlar incelendiğinde genelinde yapılandırmacılığın kabul edildiğini dolayısıyla öğrencinin merkezde ve söz sahibi olması gerektiği fikri yatmaktadır. Bu açıdan bakıldığında öğretmenlerin çocuğun duygu, düşünce ve çözüm önerilerini göz önünde bulundurmalı, onların sorgulamasına imkân tanınması, öğrenme platformları araştırmacılığa müsait biçimde düzenlemesi lazımdır (Olkun ve Toluk Uçar, 2006). Yenilenen müfredat, öğrenci ilgi, istek ve ihtiyaçlarına yönelik hazırlanmış öğrenciyi merkeze alan, istendik kişi özellikleri doğrultusunda ve köklü değişiklik ve düzenlemelerle hazırlanmıştır (Arslan ve Özpınar, 2008).

Hazır Bıkmaz (2006) yaptığı çalışmasında eğitimde yapılan değişimlerin amaçlarına ulaşabilmesi için uzun vadeli ve ülkemizin özelliklerine uygun öğretmen yetiştirme programları tasarlanması gerektiğini ve hizmet içi eğitimin daha ciddiye alınması gerektiği sonucuna ulaşmıştır.

İlkokul programları genel olarak esnek bir yapıda olmalarına rağmen çeşitli sebeplerle sınıf gerisinde kalan öğrenciler olabilmektedir. Öğrenciler sosyoekonomik düzeylerinin farklı olması, göçerlik-mülteciler-sığınmacılık durumu, ailesin veya kendisinin mevsimlik işçi olması, birleştirilmiş sınıflarda veya taşınmalı eğitimle eğitim görmesi, okul öncesi eğitimi alıp almama, okula başlama yaşı veya kişinin öğrenme farklılığıyla alakalı durumlar gibi sebeple sınıf gerisinde kalabilir. Milli Eğitim Bakanlığı çeşitli sebeplerle müfredat gerisinde kalmış çocukların sınıf seviyelerine ulaşmaları için İlkokullarda Yetiştirme Programı adı altında kurslar düzenlemiştir. Bu programın hedefi sınıf gerisinde olan öğrencileri sınıf düzeyine yetişmesine yardımcı olmak ve eksik olduğu kazanımları tamamlamasına yardım etmektir.

2.1.2. İYEP Programı

İYEP'in açılımı İlkokullarda Yetiştirme Programıdır. İlkokul 3. sınıflara devam eden öğrencilere yönelik olarak uygulamaya konmuştur. Program iki temel ders üzerine kurulmuştur. Bunlar Türkçe ve matematik dersleridir. Çeşitli nedenlerle bu derslerde belirlenen kazanımları alamayan öğrenciler için geliştirilen iyileştirici programdır (MEB, 2018b).

2.1.2.3. İYEP Programın İlkeleri

İYEP uygulanması sırasında dikkat edilmesi gereken, eğitim ve yönetimle alakalı bazı ilkeler vardır, bunlar şu şekildedir:

- İYEP'e gereksinimi olan öğrenciler ÖBA kitapçığıyla saptanan eksiklikleri doğrultusunda programa dâhil edilir.
- İYEP'e gereksinimi olan öğrencilere programın uygulanması bulunduğu okullarda yapılması gerekir.
- İYEP'e dâhil edilecek öğrencilerin tespit süreci ve programın uygulanma süreçlerinde öğrencilerin arkadaş gruplarından ayrışma ve kopma hissiyatına kapılması engellenmelidir.

- İYEP kapsamında bulunan öğrenciye psikososyal yardım verilir.
- Program süresince öğrencinin İYEP'e devam etmeleri sağlanır.
- İYEP kapsamında öğrencilerden veya velilerinden hiçbir şekilde ücret alınmaz (MEB, 2018b).

2.1.2.4. İYEP Programın Türü ve İçeriği

İYEP'in içeriği mevcut ders programlarından azami seviyede öğrenciler de bulunması gereken kazanımlar tayin edilerek hazırlanmıştır. Program ve kullanılan öğretim sarmal yapıda planlanmıştır ve aynı zamanda modüler yapıda hazırlanması öğrencilerin ihtiyaçları doğrultusunda eğitim almasına olanak sağlamaktadır (MEB, 2018b). Ayrıca programda öğrenciler öğrenme hızlarına göre ilerlemekte, öğrenme gereksinimlerine uygun olarak modüller doğrultusunda ders verilmektedir. Kazanımlar ilk dört sınıf Türkçe ve matematik dersi kazanımları incelenerek oluşturulmuştur (MEB, 2018b).

İYEP bulunan eğitim müfredatlarının veya örgün eğitiminin alternatifi değildir.

Programın türüne baktığımızda matematik, Türkçe ve psikososyal destek olarak üç ayrı alanda oluşturulmuştur. Öğrenciler bulundukları duruma göre sadece matematik, sadece Türkçe veya her ikisini de alabilirler. Program kapsamındaki bütün öğrencilere psikososyal destek sağlanır (MEB, 2018b).

MEB (2018b) tarafından oluşturulan İlkokullarda Yetiştirme Programı Uygulama Kılavuzu incelendiğinde Türkçe ve matematik modülleri için kazanımlar şu şekildedir:

Türkçe modül 1'de 4, modül 2'de 8, modül 3'te 4 kazanım bulunmaktadır. Türkçe modül 1 kazanımları etkin dinleme ve dinlediği metin ya da konuşmaları anlatma gibi sözlü iletişim becerilerini içermektedirken Türkçe modül 2 okuma ve yazma eğitimidir Türkçe modül 3 ise 2'den bir üst seviyeye geçilmiş okuma yazma öğrenen veya bu modülde kalan çocuklara anlama ve anladıklarını ya da oluşturduklarını yazıya dökme becerilerini geliştirmeleri hedeflenmiştir (MEB, 2018b).

Matematik modül 1 kazanımları 10, modül 2 ise 15, modül 3 ise 7 kazanım bulunmaktadır. Matematik modül 1 kazanımlarına bakıldığında birinci sınıf matematik kazanımlarını içermektedir. Kazanımlar sayıları tanıma ve basit düzeyde toplama ve çıkarma becerilerini içermektedir (MEB, 2018b).

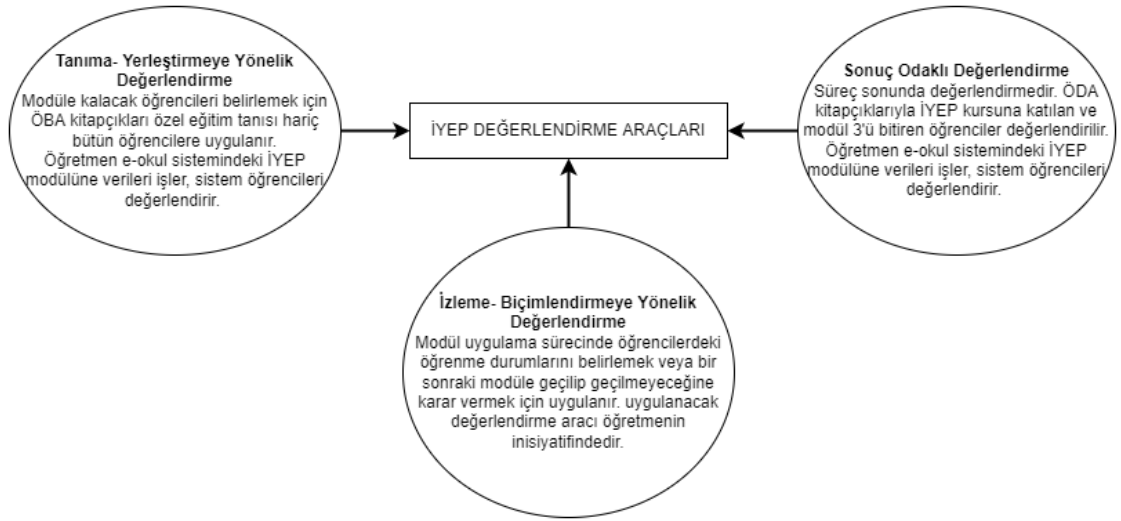
2.1.2.5. İYEP Programın Ölçme ve Değerlendirme Yaklaşımları

Programın uygulama süresi bittiğinde bakanlığın gönderdiği ÖBA kitapçıklarıyla öğrencilerin değerlendirilmesi yapılmaktadır. Bu kitapçıklar kısa ve açık uçlu sorulardan oluşmaktadır (MEB, 2018b).

Program sürecinde uygulanan değerlendirme yaklaşımları aşağıda verilmiştir.

Şekil 1

İYEP değerlendirme araçları

2.1.2.6. İlkokuma ve Yazma

İnsanlar sosyal çevrede yaşamaktadır ve bu yaşamı devam ettirmeleri için ve bu çevreye ayak uydurabilmeleri için iletişim araçlarına ihtiyaçları vardır (Yalçın ve Şengül, 2005). İletişim araçları içerisinde insanların en çok kullandığı araçlardan biri de dildir. Dil okumayı, anlamayı, sorgulamayı, düşünmeyi ve problem çözmeyi mümkün kılar (Güneş, 2011). İletişim çeşitlerinin ve dil faaliyetlerinin iki büyük amacı vardır. Bunlar okunulan, dinlenen veya izlenen iletiyi anlamak ve duyulan, görülen veya tasarlanan iletileri karşı alıcılara aktarmaktır (Temizkan ve Sallabaş, 2009). Dil sözel olarak kullanıldığı gibi yazısal olarak da kullanılmaktadır.

İlkokul birinci sınıftaki öğrencinin konuştuğu dili sesli olarak okuyabileceği ve sözel ifadeleri veya düşünceleri yazıya dökebileceği dönemi belirtmek için ilk okuma yazma terimi kullanılmaktadır (Tutal ve Oral, 2015).

TDK'ya (2019) göre ise yazı; “Düşüncenin belli işaretlerle tespit edilmesi, yazma işi, alfabe harfleri yazma biçimi, herhangi bir konuda yazılmış bilim, düşünce ve sanat ürünü, anlam, sanat veya biçim bakımından yazılan şey, makale” olarak tanımlamaktadır.

Okuma, bir metni duyu organlarıyla algılanıp kavrama, yorumlama veya seslendirme gibi birkaç bileşenlerin bir arada olduğu karmaşık, duyuşsal ve akılsal bir eylemdir (Sever, 2007). Okuma sürecinde hedef, kendini geliştirmek, kişinin bulunduğu toplumla ilişki ve iletişim kurulmasını sağlamak, devrin gerektirdiği bilgilere ve donanımlara sahip olmasını sağlamaktadır (Karatay, 2010).

Öğrencilerin okuduklarını doğru bir şekilde algılayabilmesi için okumanın tüm evrelerinde strateji ve yöntemleri etkili kullanması önemli olmaktadır. Okuma alanında birden fazla strateji ve yöntem vardır. Üstbilişsel okuma stratejileri bunlardan biridir. Üstbilişsel stratejiler, kişinin okumanın tüm evrelerinde kullandığı ve okuma sürecinde kendi kendine farkındalık sağlayan ve bireyin kendi performansını planlamak, izlemek ve düzenlemek için yaptığı zihinsel eylemlerdir (Baydık, 2011). Çöğmen ve Saracaloğlu (2010) üstbilişsel okuma stratejilerini: Planlama, izleme ve değerlendirme stratejileri olarak üç aşamalı sıralar. Planlama, okuma amacını belirlemesi ve bilinçli okuma yapmasıdır. İzleme, okuma sürecinin düzenlemesi, strateji uygulanmasına, gerektiği zaman ve biçimde karar kararlaştırması gerekir. Değerlendirme ise, okuma sürecinde eksikliklerinin fark edilmesi ve giderilmesi, gerekirse strateji ve yöntem değiştirilmesidir.

Okuma, öğrenme amacıyla kullanılan temel becerilerden biridir. Bu beceri eğitim öğretimin her kademesinde geliştirilmesi önemlidir. Etkili bir öğretimin en belirli özelliği, yol gösterici olması, kişiyi bilgiye ne biçimde ulaşacağını, bilgiyi ne biçimde kalıcı hale getireceğini ve kendi öğrenmelerini kalıcı olarak nasıl yöneltip yönlendireceği öğretmektir.

Çocuklar girdikleri etkileşimle birlikte çok küçük yaşlarda konuşur ve bazı dil kurallarını öğrenirler ve bu kurallar sayesinde çevreyle iletişimde bulunurlar. Dil ve dil bilgisi öğrenme süreçleri okul öncesinde sözel olarak başlamakta okul döneminde ise yazılı ve sözlü olarak gelişim göstermektedir (Güneş, 2013).

Eğitim öğretimin bel kemiği ilkokuma yazmadır. Okuma yazma öğrenilmeden eğitim kazanımlarına ulaşmak söz konusu değildir. Öğrenci başarılarının alınan kaliteli bir eğitimle mümkündür (Bay, 2008). Zaman içerisinde farklı düşünceleri anlama, yorumlama ve değerlendirme gibi üst düzey akılsal faaliyet gerektiren becerilere gereksinim duyulur (Kanmaz ve Saracaloğlu, 2012). Aslanoğlu ve Kutlu (2001) yaptıkları çalışmada öğrencilerin okuma becerilerini başta kendisi olmak üzere ailesi ve öğretmenin yeterliliği etkilemektedir.

İlk okuma ve yazma eğitimini örgün eğitim kurumların yanında ailede de öğrenilebilir. İlkokulda okuma yazma eğitimi ailedekine nazaran planlı ve programlı bir şekilde verilir. Aile, din eğitimi veren resmi olan veya olmayan kurum ve kuruluşlar, kitle iletişim araçları vs. gibi bireye ve topluma kazandırdığı yaşantı ürünlerinin bir eğitim olduğu değerlendirilse de neredeyse bütün toplumlar planlı ve sistematik eğitimin okul tarafından verdiği kabul edilir (Bloom, 1979). İlkokul kişinin akademik yaşantısında yer alan önemli bir dönemdir. Çünkü ilkokul bireylerin ilk öğrenmelerinin gerçekleştirdiği yerdir. Hem akademik olarak hem de değer olarak biçimlendiğimiz yer olarak tanımlanabilir. İnsanlar tarih boyunca bilgi ve duygu aktarımını yazı sayesinde nesillere aktarmıştır. Yazı hayatımızda vazgeçilmez bir yeri vardır. Hem tarihi öğrenmek hem de geleceğe yön vermek için yazılı metinler pusula olarak kullanılabilir.

Eğitim ortamında kişilere okuma deneyimi, sevgisi ve alışkanlığı kazandırmak, anadili geliştirmek ve okumamayla ilgili deneyimler sunmak önemlidir (Güleryüz, 2004). Okuma süreci, öğrenme öğretme sürecinin en önemli birimi olarak kabul edilir. İlkokulun döneminin ilk zamanlarında, okumanın öğretilmesi için okullarda disiplinli bir eğitim uygulanır.

Eğitim sisteminden yalnızca kişileri okuryazar olması değil, kişinin bulunduğu ortamı anlaması ve anlamlandırmasına yardım edecek beceriler sunabileceği bir ortam oluşturması beklenilmektedir. Öğrenciler daha ilkokul zamanındayken eleştirel düşünme ve stratejik okumaya gereksinim hissetmektedir. Öğrenme eylemlerinin belirlenen hedeflere ulaşması için öğrencilerin, okuduğunu kavrama konusunda donanıma, okuma hızına, anlama güçlükleriyle baş etmek için okuma stratejilerine ihtiyaçları vardır (Karatay, 2010). Öğrenciler, üstbilişlerini nasıl kullanacaklarını bilir ve uygularlarsa, anlam kurma sürecinde başarılı olacaklardır. Bu nedenle, üstbilişsel okuma stratejileri bir anlamda öğrenmeyi sağlamak için gereklidir.

Her öğrencinin öğrenme hızı farklıdır. Öğrencilerin bulundukları ortam, ailenin ekonomik durumu, kardeş sayısı, yaşadığı yerin maddi ve manevi özellikleri öğrencinin akademik başarısını etkilemektedir.

Ergen ve Batmaz'e (2019) göre okuduğunu anlamanın akademik başarıya olumlu katkısı vardır. Okuma stratejilerini bilmek ve kullanmak okuduğunu anlamayı olumlu yönde etkilemektedir. Adıgüzel, Ergünay ve Tatlı Dalioğlu (2016) sınıf öğretmenlerinin öncelik hedeflerinin bireyi toplumsallaştırma olduğunu daha sonra akademik bilgi ve yaşam becerileri olduğuna ve toplumsallaştırma boyutunda öğretmenlerle ailelerin iş birliği yaptığına dair bulgulara ulaşmıştır.

Yıldız (2013) yaptığı çalışmada sınıf düzeyi arttıkça öğrencilerin kitap okuma motivasyonlarının düştüğü sonucuna ulaşmıştır.

2.1.2.7. Türkçe Ders Programı

MEB, İlkokul Türkçe dersi öğretim programında diğer programlarda olduğu gibi yapılandırmacı, öğrenci merkezli bir öğretim yolunu benimsemektedir (MEB, 2009).

Türkçe programında okuma ve yazma eğitiminde temelinde seslerin bulunduğu cümle yöntem programı kullanmaktadır. İlk okuma ve yazma süreçleri (MEB, 2009);

- İlk okuma ve yazmaya hazırlık: bu aşamada çocuğa ince motor becerilerini geliştirici çalışmalar yapılır. Boyama, kesme, çizgi çalışmaları, egzersizler vb. çalışmalarla çocuklar kaslarının işlevselliğini artırır. Dinleme etkinlikleriyle çocuk sürece hazırlanır.

- İlk okuma yazmaya başlama ve geliştirme: böylece öğrencilere ses hissettirilir, tanıtılır ve diğer seslerden ayırt edilmesi sağlanır. Harf yazma ve okuma etkinlikleri yapılır. Harfler hece oluşturmak için kullanılır, öncelik kapalı heceler oluşturulur. Çünkü kapalı heceleri oluşturmak çocuklar için daha kolaydır. Hecelerden kelimeler oluşturulur ve kelimelerden de cümleler oluşturulur. En son metin okuma çalışmaları yaptırılır.

- Bağımsız okuma ve yazma

Temalara baktığımızda Türkçe dersinde her sınıf için düzeye uygun 8 tema seçilmiştir. Temalar; Milli Kültürümüz, Sağlık ve Spor, Erdemler, Birey ve Toplum, Milli Mücadele ve Atatürk, Okuma Kültürü, Bilim ve Teknoloji, Hak ve Özgürlükler, İletişim, Duygular, Doğa ve Evren, Kişisel Gelişim, Zaman ve Mekân, Vatandaşlık, Sanat ve Çocuk Dünyası'dır (MEB, 2009).

Her bir temada 4 metin vardır. Bunlardan 3'ü okuma 1'i dinleme metnidir. Bu açıdan bakıldığında öğrenciler kitapta 32 metin işleyeceklerdir. Serbest okumalarla birlikte 40 metin bulunmaktadır (MEB, 2019)

2.1.2.8. Matematik Ders Programı

Matematik öğretimin amaçları kişilerde gündelik hayatta kullanılacak bilgi ve becerileri kazanılmasını sağlamak, problem çözme becerisi kazandırmak, olayları çözümlerken neden sonuç ilişkisi ve problem çözme becerisi içerisinde bakmayı kazandırmaktır (Altun ve Alkan, 1998).

Matematik öğretiminde direkt bilgiyi yükleme yerine karşılarına çıkan veya çıkma olasılığı olan sorunları çözümlemede kullanacakları yöntemler ve becerilerin kazandırmayı hedeflemektedir. Bundan dolayı bireyler için matematikle ilgili kavram, ilke ve kuralları anlayabilme, eleştirel ve yaratıcı düşünebilme, iletişim becerilerini geliştirmeye dayalı ezberci anlayıştan farklı bir matematik öğretimi hedeflenen bir eğitimidir (Orbeyi, 2007).

Güncel program öğrenciyi merkeze alan, yaparak yaşayarak öğrenmenin ve bireysel farklılıkların ön planda tutulduğu, matematiği günlük olay ve kavramlarla ilişkilendiren, öğrencide merak duygusunu ön plana çıkarmayı hedefleyen programdır (İlhan ve Aslaner, 2019). Anlamlı ve kalıcı öğrenmelerin gerçekleşmesini hedeflediği görülmektedir. Günlük hayatla ilişkilendirmeler yöntemiyle öğretim sistemi, somut yaşantılar ve işbirliği önemli yer tutmaktadır (Karabey, Tunalı, Olkun ve Ergut, 2019).

Program 4 öğrenme alanından oluşmaktadır. Bunlar; sayılar ve işlemler, ölçme, geometri ve veridir. Program esnek bir yapıya sahiptir. Ünitelerin sıralarında değişiklik yapmamak kaydıyla kazanımları veri sıralamasında değişiklik yapılabilir (MEB, 2018d).

Matematik öğretiminde önceki öğrenmelerin üzerine yeni öğrenmeler kurulur (MEB, 2018d). Bu açıdan bakıldığında öğrencilerin ön bilgilerinin ortaya çıkabilecek eğitim düzenlemeleri yapılmalıdır.

2015 yılında yapılan TIMSS (Uluslararası Matematik ve Fen Eğilimleri Araştırması) sınavı matematik kategorisinde Türkiye 49 ülke arasından 36. olmuştur (MEB, 2016). 2018 yılında yapılan PISA (Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı) sınavında ise okuma becerisi alanında 77 ülke içerisinde 40. Matematik alanında ise 78 ülke arasında 42. Olmuştur (MEB, 2019a).

Geçmiş yıllarda yapılan TIMSS ve PISA verileri göz önüne alındığında ülkemizin bu sınavlarda istenilen sonuca ulaşamamış ve bunun önüne geçmek için matematik dersleri 1-8 sınıflarda 1'er saat arttırılmıştır (Milliyet, 2012).

Yenilmez ve Özbey'in (2006) akademik başarısı düşük olan öğrencilerin matematik dersine karşı kaygıları olduğunu sonucuna ulaşmıştır.

Yaşanılan yere göre insanların eğitim imkânları farklılık gösterir. Bulunduğu yerin ekonomik özellikleri, geçim kaynağı, eğitime bakışı, nüfusu, gelenek ve görenekleri, cinsiyete göre eğitim olanakları, okulun fiziki ve kültürel yapısı, sınıf mevcutları, dini inanç ve algıları, yaşanılan yerdeki dil vb. durumlar eğitim öğretim durumlarını etkilemektedir. İlkokullarda yetiştirme programının hedef kitesinden biri de fırsat ve imkân eşitliğinden faydalanamayan çocuklardır. Bir sonraki başlıkta fırsat ve imkân eşitsizliğine sebep olan bazı durumlar incelenmiştir.

2.1.3. İlkokulda Fırsat ve İmkân Eşitsizliğine Sebep Olan Bazı Durumlar

Gelir dağılımındaki adaletsizlik gelişmemiş ve gelişmekte olan ülkeler için büyük sorun teşkil etmektedir. Bazı bireyler daha olumlu çevrede yaşarken bazı bireylerse daha olumsuz, imkân yetersizliği olan çevrede yaşamaktadır. İmkân eşitliğini sağlamak amacıyla birçok çalışma başlatılmıştır. FATİH Projesi, dershanelerin kapatılıp yerine destekleme yetiştirme kurslarının açılması ve İYEP gibi çalışmalar olumsuz durumlara sahip öğrencilerle olumlu durumdaki öğrencileri eşit koşullara gelmelerini hedeflemektedir (Özer, Gençoglu ve Suna, 2020).

Zorunlu eğitimin 12 olmasına karşın bulunan nüfusun en az %90'ının eğitime katıldığı süre 10 yıldır (Türkiye Eğitim Derneği [TED], 2019). Bu da çoğu çocuk veya gencin eğitim olanaklarından faydalanamadığını göstermektedir.

İYEP uygulama kılavuzunda yer alan bilgiye göre İYEP'in hedef kitlesi içerisinde mevsimlik işçi çocukları, göçer aile çocukları, sığınmacılar, mülteciler, yabancı uyruklu çocuklar gibi dezavantajlı çocuklar yer almaktadır (MEB, 2018a).

Dezavantajlılık, belirli gruplar için engel durumu, dini inanç, ırk, yaş ve cinsiyet gibi konular üzerinde ayrımcılık sebebiyle sistemli olarak dezavantaj haline dönüştürme süreci olarak tanımlanabilir (Kardaş, 2014). Ailenin ekonomik durumu, sosyal çevredeki yetersizlikler, eğitime yönelik imkânlardan yararlanamama, barınma ve eğitim politikasındaki yetersizlikler dezavantajlılığa neden olmaktadır (Mathieson, Popay, Enoch, Escorel ve Hernandez, 2008). Dezavantajlılık kavramı şartların yetersizliği

sebebiyle toplumsal korumadan mahrumiyet ve kamusal çalışmalara ulaşım zorlukları olarak ifade edilmektedir (Tosun, 2019). Dezavantajlılık tek bir nedene bağlı olabileceği gibi birden fazla nedene de bağlı olabilmektedir. Dezavantajlı grup tabiri sosyal ve iş hayatında fiziksel ve toplumsal engel durumlarıyla karşı karşıya kalabilen kişileri tanımlamak için kullanılmaktadır (Altan, 2004).

Dezavantajlı kabul edilen öğrencilerin dezavantajlı duruma düşmelerinin altında göçerlik, mültecilik, birleştirilmiş sınıfta eğitime devam etme, iki dillilik, sosyoekonomik düzey, anasınıfı eğitimi almama gibi çeşitli sebepler vardır (Saridoğan, 2019).

Fırsat eşitsizliğine neden olan bir diğer durum ise her bireyin öğrenme hızının ve stilinin farklı olmasıdır. Öğrenme stili her kişide farklılık gösteren, kişinin yeni bir bilgi kazanması ile başlayıp bilgiyi alma ve kalıcı belleğe yerleştirme süreçleriyle ilerleyen etkili bir yoldur (R. Dunn ve Dunn, 1993). Eker (2016) çalışmasında öğrencilerin farklı öğrenme stillerine sahip olduklarını tespit etmiştir. Buluç (1997) yaptığı çalışmada fırsat eşitliğini sağlamak için eğitim politikalarında istikrarlı olunması gerektiği, bölgesel planlar hazırlanması ve bu planların gerçekçi olması gerektiği, devamın önündeki engelleri kaldırmaya yönelik çalışmalar yapılması gerektiği sonuçlarına ulaşmıştır.

Birçok ülke eğitimde başarılı olmak istemektedir. Yapılan PISA ve TIMSS gibi uluslararası sınavlarda genellikle Finlandiya ilklerde yer almaktadır (Sahlberg, 2011). Yapılan araştırmalar Türkiye ve Finlandiya eğitimini karşılaştırmıştır. Türkiye'nin eğitim sisteminde niteliksel ve niceliksel düzenlemeler gerektiği, fırsat eşitliği sağlama yönünde geri kaldığı, sosyo-ekonomik boyutun yanında düşünce boyutunun da göz ardı edildiği, öğretmen yetiştirme konusunda, okul hayatı tarzında, öğretmenliğe bakış açısında ve hizmetiçi eğitiminde dersler alınması gerektiği vurgulanmaktadır. Finlandiya eğitiminin başarılı olmasının ise birincil sebebinin öğretmen olduğu, Finlandiya'nın öğretmen yetiştirmesinde köklü değişiklikler yaptığı ve süreç içerisinde öğretmene kendini geliştirecek alternatifler sağlaması olarak belirtilmiştir (Mercik, 2015; Eraslan, 2009; Özdemir, 2017). Benzer şekilde Tekgöz (2017) Almanya, Baden- Württemberg ve Türkiye eğitim programlarını karşılaştırmıştır. Her iki eğitim programın da yapılandırmacılık üzerine oluşturulduğunu, Baden-Württemberg eğitim programındaki dersler her sınıf kademesinde aynı kalırken Türk Eğitim Programında ise kademelere göre farklılık içerdiğini, Baden-Württemberg eğitim programında ders saatleri 1. Sınıftan itibaren kademeli arttığını ve aynı zamanda programda öğrencilerin teknik, metodolojik ve sosyal

becerilerine yönelik programlar olduğunu belirtmiştir. Bu çalışmadan yola çıkarak Almanya Baden-Württemberg eyaletinin eğitim programının çok yönlü olduğunu, bilgi boyutunun yanında birçok yönden öğrencilere yetkinlik kazandırdığını söyleyebiliriz.

PISA 2018 sonuçlarına göre ülkemiz matematik alanında 54., Bilim alanında 40., okuma-anlama alanında 40. sırada yer almaktadır (MEB, 2019a).

İnan ve Demir (2018)’e göre fırsat eşitsizliğini azaltmaya yönelik yapılan çalışmaların olumlu etkisi vardır.

Fırsat ve imkân eşitsizliğine neden olan bazı başlıklar incelenmiştir, bunlar:

- Göçerlik- mülteciler- sığınmacılar
- Mevsimlik işçiler
- Birleştirilmiş sınıflar ve taşınmalı eğitim
- Sosyo-ekonomik düzey
- Okul öncesi eğitimi
- Okula başlama yaşı
- Etütler

2.1.3.1. Göçerlik- Mülteciler- Sığınmacılar

İnsanlar tarih boyunca belli sebeplerle yer değiştirme durumunda kalmıştır. TDK (2019) göçü “Ekonomik, toplumsal, siyasi sebeplerle bireylerin veya toplulukların bir ülkeden başka bir ülkeye, bir yerleşim yerinden başka bir yerleşim yerine gitme işi, taşınma, hicret, muhaceret.” olarak tanımlamaktadır.

İnsanları göç etmeye iten sebeplerin başında coğrafik faktörler, iklim durumları, açlık, kıtlık, savaşlar vb. olabileceği gibi, günümüzde daha çok siyasi, mezhep, dini, kültürel, ırksal, eğitim, sağlık, sanayileşme gibi daha başka etkenlere dayanmaktadır (Akıncı, Nergiz ve Ercan Gedik, 2015). Göç etme nedenlerinden en önemlisi ve en çok karşımıza çıkan sebep ekonomiktir. Ekonomik sebepler başlıca: fakirlikten ortaya çıkan, işsizlik, kısıtlı imkân durumları veya imkânsızlık, kişilerin gelirlerinin az oluşundan dolayı ortaya çıktığını söyleyebiliriz (Tümertekin ve Özgüç, 2010). İnsanlar gereksinimlerini karşılamak veya zor durumlar karşısında göç etme durumunda kalabilirler. Kişiler kendi iradesiyle göç edebileceği gibi göç etme zorunda da kalmış olabilmektedirler.

Türkiye de bu sayılan sebeplerden dolayı göç alıp vermektedir. Özellikle son yıllarda sınır komşusu Suriye’de yaşanan olaylar neticesinde Türkiye’ye çok sayıda insan göçü

yaşanmıştır. Sınırlarda çadırlar kurulmuş ve o bölgelerde barınma, eğitim, sağlık gibi konularda ihtiyaçlar artmıştır. 2010 yılında başlayan bu iç olaylar ve mevcut duruma isyanlar neticesinde savaş başlamıştır (Özgün, 2019). Bu sebeplerle göç edenler Türkiye'nin çeşitli bölgelerine dağılmıştır. Hem göç eden insanlar hem de göç edilen bölgedeki insanlar çeşitli zorluklar yaşamıştır. Ülkelerin kendine özgü yaşam koşulları, kültürleri, eğitim seviyeleri, sağlık ve eğitim politikaları gibi konular kitlesel göçlerde sorun olmaktadır (Özgün, 2019). Bu açıdan bakıldığında Türkiye'de pek çok sorun yaşanmıştır. Bunların başında da sağlık, eğitim ve dil söylenebilir.

Türkiye'de geçici bulunan insanların ne kadar süre daha kalacakları bilinmemektedir.

Yabancı uyruklu öğrenciler üzerinde yapılan çalışmalar yabancı uyruklu öğrencilerde sorunlar yaşandığını ve bu sorunların; öğretmen ve yöneticiler; öğrencilerin dil sorunu yaşadığını, bu sorunun da iletişim sorunlarını beraberinde getirdiğini, davranış problemleri oluştuğunu, derslere ve ödevlere karşı ilgisiz olduklarını, akademik olarak genelde geri olduklarını, velilerle de iletişim sorunları yaşandığını ve göç eden çocukların okul öncesi eğitimine ağırlık verilmesi gerektiği şeklinde olduğunu göstermektedir (Sarıtaş, Şahin ve Çatalbaş, 2016; Cırıt Karaağaç ve Güvenç, 2019; Yaşar Ekici, 2015; Aykut, 2019; Aslan, 2018 Üstün, Bayar ve Bozkurt, 2017; Tosun, Yorulmaz, Tekin ve Yıldız, 2018; Özgün 2019 ; Tanrıku, 2017; Eren, 2019; İnan, 2018). Çalışmalara bakıldığında göçün eğitim üzerinde olumsuz etki yaptığı söylenebilir.

İslamoğlu (2021) Suriyeli öğrencilerin Türkçe dersinde başarılı olmasının diğer derslerde de başarı sağladığını belirtmiştir.

2.1.3.2. Mevsimlik İşçiler

Uysal, Sayılan ve Yıldız (2016) yaptığı çalışmada çocuk işçilerin yasaklara rağmen varlığını sürdürdüğünü ve çocuk tarım işçileri kontrol mekanizmasının etkin bir biçimde çalışmadığını, bulunduğu koşulların çocukların akademik hayatını olumsuz etkilediğini, telafi çalışmalarının yetersiz olduğunu, mevsimlik işçi çocuklarının eğitim sorunlarına en büyük faktörün ailelerinin ekonomik olarak kötü durumda olması sonuçlarına ulaşmıştır. Benzer şekilde Havlioğlu ve Koruk (2015) yaptıkları çalışmada mevsim işçilerin yaşam kalitesinin düşük olduğunu ve okullaşma oranının olumsuz olduğunu ve kadın nüfusunun erkek nüfusa göre eğitime daha çok erişemedikleri sonucuna ulaşmıştır. Yapılan

Çalışmalardan yola çıkılarak mevsimlik işçilik durumunun kişilerin eēitim faaliyetlerini olumsuz etkilediēi ve dezavantajlılık durumunu ortaya ıkardıēı söylenilebilir.

2.1.3.3. Birleştirilmiş Sınıflar ve Taşımalı Eēitim

Birleştirilmiş sınıfları en az iki veya daha fazla sınıfın bir arada olup eēitim faaliyetlerini tek rretmenin yürütmesidir (Samancı, 2019). Birleştirilmiş sınıfların anlamına baktıēımızda birden fazla kademenin aynı sınıfta ders görmesi şeklinde tanımlayabiliriz. Birleştirilmiş sınıf uygulamalarına geçilme nedenleri arasında okul ve rretmen ihtiyaçlarının olması ve ērenci mevcudunun azlıēını söyleyebiliriz (Köksal, 2005).

Gurbetoēlu birleştirilmiş sınıfı ilköēretim kademelerinde birden fazla sınıf birleşebilmekte ve bu oluşturulan sınıflarda bir rretmen eēitim rretim işini yürütmektedir (Gurbetoēlu, 2016).

Bilir’e (2008) göre birleştirilmiş sınıflar, özellikle kırsal bölgelerde yaşayan çocuklara eēitim-rretim faaliyetlerine devam etmelerini saēlamak için yapılan bir uygulamadır. Ekonomik ve fiziki yetersizliklerden kaynaklanır, birleştirilmiş sınıflar pek çok ülkede uygulanmaktadır, özellikle kırsal alanların yaşam koşulları birleştirilmiş sınıf programını zorunlu kıldıēını, rretmen yetiştiren kurumlar, Milli Eēitim Bakanlığı ve ailelerin iřbirliēi ve önlemler almaları gerektiēini ortaya koymaktadır.

Birleştirilmiş sınıf uygulaması kırsal kesime yönelik bir uygulama olmasına ek ilkokullara yönelik bir uygulamadır. Geçmişten beri var olan bu uygulama cumhuriyet tarihinin başlarında rretmen, ērenci ve okul-derslik eksikliēi gibi sebeplerle uygulanmaya başlanmış günümüzde ise ērenci sayısının yetersiz oluşu sebebiyle uygulamaya devam edilmiştir (Erdem, 2019).

Birleştirilmiş sınıflarda rretmen aynı sınıf içerisindeki farklı kademe için eēitim faaliyetlerinde bulunurken farklı kademeler için dev etkinlikleri verir (N. Öztürk, 2007). Bu açıdan bakıldıēında ödevli grubun kendi başına ders çalışma becerilerinin gelişmesi gerekir. Yoksa bu süreçte boşa zaman geçirmiş olabilirler. Bir diēer yandan da gizil ērenmeler gerekleēebilir. Kalfa’ya (2006) göre okul byklē; ilkokulların kalite, verimlilik ve akademik başarıyı etkilemektedir. Bayat ve oşkun’un (2016) alışmasına göre 2. Sınıf ērencilerin genel olarak yazma başarılarının düşük olduēunu ve müstakil sınıflardaki ērencilerin yazma alanında daha başarılıdır. Demir etin’in (2019)

alışmasına göre birleştirilmiş sınıflarda büyük oranda akran ğretimi yöntemini kullanmakta, öğrencilerin bireysel çalışma becerilerinin yetersiz olmakta, Türkçe programını uygulanırken sürenin yetmemekte, ders kitaplarının yetersiz olduğu dşnlmekte, teknolojik ve materyal olarak eksiklerin olmaktadır. Atalay ve Yener'in (2019) alışmasına göre ğretmen adayların ilk görev yerinin birleştirilmiş sınıf olması durumunda ders planları hazırlamada, ders süresini etkin kullanmada, okul yönetimi konusunda kaygıları olmakta ğretmen adayların uygulama staj derslerinin birleştirilmiş sınıflı okullarda da yapılması gerekmektedir.

Temizyürek'e (2019) göre ise birleştirilmiş sınıfları okutan öğretmenler, ğretmen yeterliliğine bağlı sorunlar, okul imknlarına yönelik sorunlar, veliye ve öğrenciye dair sorunlarla karşılaşmaktadır.

Ekin (2018) yaptėı çalışmaya göre sınıf öğretmenlerin okuma ve yazma konusunda kendilerini yeterli görmekte fakat anadili Türkçe olmayan yerlerde veya birleştirilmiş sınıflarda okuma yazma çalışmaları vermekte kendilerini orta düzeyde yeterli görmektedir.

Alan yazın incelendiğinde birleştirilmiş sınıflı eğitim modelinin çeşitli olumsuzluklara sebep olduğu ve öğrencileri dezavantajlı duruma düşürebileceği sonucuna ulaşılabilir. Birleştirmiş sınıflar mevcudun az olduğu okullardaki öğrencilere yönelik uygulanan bir sistemdir. Birleştirilmiş sınıflı eğitim verilemeyeceği durumlarda olabilmektedir. Çeşitli sebeplerle öğrencinin bulunduğu okulda eğitime devamı mümkün olmayabilir. Böyle durumlarda ğrenci bulunduğu yere en yakın bir okula servisle devam eder. Bu duruma taşımalı eğitim denilmektedir.

Taşımalı eğitimin ne olduğuna bakıldığında, nüfusun seyrek ve dağınık olduğu yerleşim yerlerinde bulunan ya da eğitim-ğretim ortamına elverişsiz ortam ve okullardaki öğrencilerin vasıtalar aracılığıyla günübirlik olarak farklı okullara gönderilmesidir (Küçüksüleymanoğlu, 2006).

Milli Eğitimin taşımalı eğitimdeki gayesi eğitimin kalitesini arttırmak, fırsat eēitsizliėini azaltmaya çalışmak, birleştirilmiş sınıflar uygulanan veya sınıf açmaya uygun mevcut ve imkânları olmayan yerlerdeki öğrencileri daha merkezi konumda ve olanak yönünden daha zengin olan okullara günübirlik öğrencileri taşımadır (Yangın, 1991).

Taşımalı eğitim veren okullara bakıldığında eskiye oranla bir artış söz konusudur (MEB, 2018c). Bu artışa bakarak taşımalı eğitimin günümüz eğitim sisteminde önemli bir yeri olduğunu söylenebilir.

Aydın Timur'a (2017) göre taşımalı eğitim sisteminin uygulanmasındaki aksaklık ve sorunlar yaşanmakta, akademik başarıyı engellemesi, taşımalı eğitimin öğrenciler arasındaki fırsat eşitliğini sağlamaya yaramadığı, servis şoförlerinin kaba olmasının yanında ücret karşılığında yolcu aldığı, servis araçlarının yetersizliği taşımalı eğitiminin olumsuzluklarını oluşturmaktadır.

Kolcu'ya (2011) göre taşımalı eğitimde karşılaşılan sorunların öğrencileri akademik sosyal olarak etkilemekte, ders başarısının ve öğrencilerin ders motivasyonunun düşürmektedir.

Elçiçek ve Kaplan'ın (2021) çalışmasına göre taşımalı eğitiminin bazı avantaj ve dezavantaj bulunmaktadır ve dezavantajların avantajlara göre daha fazla olmaktadır. Her çocuğun kendi yaşam alanındaki okula gitmesinin ideal eğitim ortamı olduğu sonucuna ulaşmıştır. Çalışmada taşımalı eğitim sisteminin eğitimi kesintiye uğratmaması avantaj olarak sayılırken, öğrencinin akademik hayatına etkisi, sosyal etkileşim sıkıntıları, veli iletişim kurma sorunları, öğrencide okul aidiyet duygusunun oluşmasına yönelik olumsuz faktör olması, öğrencilerde sorumluluk bilinçlerinin oluşamaması, servis şoförün sorumsuz davranışları ve uyum sorunları dezavantajlı sayılmıştır.

2.1.3.4. Sosyo-ekonomik düzey ve kültürel faktörler

Bireylerin akademik başarısı ailenin ve bulunduğu çevrenin ekonomik düzeyi ve kültürel yapısı etkilemektedir.

Harman ve Çelikler (2012) yaptığı çalışmada sosyo-ekonomik düzeyin, ev ortamının, aile eğitim düzeyinin, okula başlama yaşı ve okul öncesi eğitimin, okulun fiziki yapısının ve erken eğitimin çocuğun okula hazır olmasını etkilemekte olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Ailenin çocuğun eğitim hayatıyla ilgili olması ve eğitim sürecine aktif olarak katılması da öğrencinin başarısını etkileyen faktörlerdendir. Temel'e göre ebeveynlerin eğitim sürecine dâhil olması ev-okul arası ilişkiyi güçlendirecek, bir devamlılık sağlayacak ve bilgilerin pekiştirilmesine katkı sağlayacaktır (Temel, 2003).

Çocukların bulundukları potansiyeli üst seviyeye erişmeleri için çevresel şartların hazırlayıcı olması gerekmektedir. Bulunduğu koşulların yetersizliği çocukların

potansiyelini ortaya çıkarmalarına engel olmaktadır. Çevrenin zengin uyarıcılarla dolu olması çocuğun gelişimini olumlu yönde etkilemektedir. Anne-baba ilgisizliği, iletişim yetersizliği ve çocuğa kitap okunmaması gibi olumsuz durumlar çocuktaki dil gelişim süreçlerini olumsuz etkilemektedir (Cirhinlioğlu, 2001, s.22). Çocukların ev ortamları düzenlenerek evde yapılan öğrenmelerin kalitesini arttırmak, çocuğun ilerlemesini sağlamak ve okula daha iyi başlama yapmasını sağlamak gerekir (Wilshaw, 2014). Yeşil Dağlı (2012) okul dışı ortamın kaliteli olmasının çocukların okula hazır olmaları için öneminin büyük olduğunu belirtmektedir.

Özel ve Zelyurt'un (2016) yaptığı çalışmaya göre ebeveynlerin eğitim düzeyindeki artış ile çocukların testlerden aldıkları puanlarla artış arasında anlamlı bir fark vardır. Pıral'ın (2014) çalışmasına göre Türkiye'deki iller arasındaki öğrenci başarı farklılığın çevrenin sosyoekonomik düzeyine, sınıf mevcutlarına, okullaşma oranına, sınıf mevcutlarına, öğretmen sayısına ve nüfusun etnik kökenine göre değişmektedir.

Yapılan çalışmalar kırsal alanda çalışan sınıf öğretmenlerin matematik eğitiminde sorunlar yaşamakta olduğunu ve bu sorunların kaynağının kırsal yaşam şartlarının getirdiği etkenlere bağlı olduğunu belirtmektedir (Akbayır ve Ece, 2016; Garan, 2005).

Kuşdemir Kayıran ve Katırcı Ağaçkiran (2015) ailenin eğitim durumlarının okuduğunu anlama ve okuma hızına etkisi olduğunu, aynı şekilde anaokul eğitimi alıp almama, sosyoekonomik durumları da okuma hızı ve okuduğunu anlama durumuna etki ettiğini ortaya koymuştur. Yapılan çalışmalardan yola çıkarak sosyoekonomik düzeyin öğretim üzerinde dezavantaj durumuna sebep olduğu söylenebilir.

2.1.3.5. Okul Öncesi eğitimi

Okul öncesi eğitim çocuğu ilkokulu hazırlamada, çocuğun okul kültürünü kazanmasında ve motor becerilerinin gelişiminde oldukça önemlidir.

Ülkemizde okul öncesi eğitime 2005 yılı ve sonrasında öncelik verilmeye başlanmış ve okul öncesi eğitimi yaygınlaştırılması yönünde çalışmalara başlanmıştır. 17. Milli Eğitim Şurası'nın (2006) 60-72 aylık çocuklar için okul öncesi eğitimi mecburi kılmıştır. Sonraki zaman dilimlerinde ise okul öncesi eğitimin beş yaş grubundaki çocuklar başta olmak üzere yaygınlaştırılması hedeflenmiştir (Kalkınma Bakanlığı, 2017). Fakat yayımlanan 2016 Faaliyet Raporuna göre okul öncesinin eğitim olanaklarının yaygınlığı ve yeterliliği "zayıf" olarak yer almıştır (MEB, 2017a).

Harman ve Çelikler de (2012) alınan okul öncesi eğitimin okula hazır olma bakımından öneminin büyük olduğunu belirtmektedir. Eshetu'nun (2015) yaptığı çalışmada anasınıfı eğitimi alan çocukların ilerleyen süreçlerde akademik başarılarının daha olumlu olduğu ve eğitim düzeyi yüksek olan ailelerin çocuklarını okul öncesi eğitime gönderme oranının daha fazla olduğu sonucuna varmıştır. Bu açıdan bakıldığında okul öncesi eğitim alan ve almayan öğrenciler akademik ve becerisel olarak fark ettiğini söyleyebiliriz. Okul öncesi eğitime katılan çocukların okula uyum sağlamakta kolaylık yaşadığı ve öğrenmeleri daha kolay gerçekleştirdiği bilinmektedir. Haliyle okul öncesi eğitim alan çocukların almayanlara nazaran motivasyonlarının ve ders dinleme durumları daha yüksektir (Türk Tabipleri Birliği, 2012). Dündar Kırık (2011) yaptığı çalışmada ilkökul öğretmenlerinin okul öncesi eğitimi alan öğrencilerin daha sosyal, öğrenim ortamında daha aktif olduğu ve akademik olarak anlamlı fark olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Bay, Akbaba Altun ve Şimşek Çetin (2014) yaptıkları çalışmada okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının ilkökul 1. Sınıf için çok önemli olduğu, okulöncesi öğretmenlerin bu konuda bilgilendirici çalışmalara gereksinim duyduğu sonucuna ulaşmıştır.

2.1.2.6. Okula başlama yaşı

Okula başlama dönemi çocukların erken çocukluk dönemlerinde karşılaşma durumunda kaldıkları büyük zor süreçlerden biri olarak gösterilir (Gill, Winters ve Friedman, 2006) Bu süreç, sadece öğrencilerle değil bunun yanı sıra yakın çevresi, okul yöneticileri ve öğretmenler için de zor bir süreçtir (Fabian, 2000). Bu dönemde çocuklar öncelikli olarak kimlik ve statülerini yeniden yapılandırma ve adaptasyon sorunlarıyla karşı karşıya kalırlar (Gill vd., 2006).

Okul başlangıcında çocuk yeni bir sosyal ortama, değişen çevresine, farklı kültürlere ve yeni gelişen statüsüne ayak uydurmaya çalışır (Fabian, 2000). Bu farklılıklarla nasıl başa çıkılacağı çocuk için önemli bir sorun haline gelebilir (Gill vd., 2006). Problemlerle başa çıkmak ve ilkökul sürecine uyum sağlamak önemli bir olgudur (Pianta, Cox, Taylor ve Early, 1999). Okula geçiş süreci “bir çocuğun okul kariyerinin gidişatını ve yönünü belirleyecek kadar” oldukça önemli sonuçlar doğurabileceği ifade edilmektedir. Entwisle ve Alexander’a (1998) göre çocukların ilkökula sorunsuz başlayabilmeleri, örgün eğitim sisteminin işleyişine ayak uydurmaları, kendi popülariteleri ve yetkinlikleriyle ilgili olumlu duyguları ortaya çıkarmaları demektir.

30.03.2012 tarihli ve 6287 sayılı kanunla eğitim-öğretim sisteminde köklü değişiklikler yapılmış, ilkokul 4 yıla düşürülmüş, okula başlama Eylül ayı sonu itibariyle 5 yaşını doldurmuş 6 yaşına girmiş çocukları kapsamıştır (İlköğretim ve Eğitim Kanunu, 30 Nisan 2012, sayı: 28261).

Okula başlama yaşı Okula başlama yaşı yönetmelikte yapılan 10 Temmuz 2019 tarihli değişiklikle çocuğun bulunduğu Eylül ayı sonu itibariyle 69 ay olması olarak değiştirilmiştir (Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim, 2019).

Bireyin okula başlayabilmesi için bulunduğu yaştan başka önemli olan gelişim alanlarında (fiziksel, bilişsel, duygusal ve sosyal, dil, öz bakım) gerekli seviyede olması beklenmektedir (Duran 2013). Türkiye’de yaşı okul çağına geldiği halde istenilen düzeye ulaşamayan öğrenciler veli dilekçesiyle bir yıl daha anasınıfına devam etmektedir (Yeşil Dağlı, 2012).

Yapılan çalışmalar erken okula başlayan çocukların okula hazır olmadıklarını, öğrencilerin oturma ve boyama becerilerin uygun olduğunu fakat el-kol-kas-göz becerilerin yeterli olmadığını, çizgi çizme, defter ve kalem kullanma durumlarının hazır olmadığı, oyun dönemindeki çocuğu olumsuz etkileyeceğini, okuldan sıkılmalar ve kopmalar olacağını, dikkat sürelerinin kısıllığını, psikomotor becerilerin uygun olamayabileceğini, okul olgunluğuna ulaşamadıklarını ve okul uyumlarını negatif yönde etkileyecek bazı davranışları sık tekrarladıkların uyum problemleri, sınıf içi yaş farklarının olması, okulda oluşan aile ziyaretleri sorunları, öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılayamamasına bağlı sorunlar, ailelerin okul çalışanlarına karşı çıkardığı sorunlar ve öğrencinin bulunduğu dönem itibariyle bilişsel ve psikomotor gelişimi üzerine oluşan problemler olduğu yönündedir (Akay, 2017; Duran, 2013; Kartal, 2013; Gündüz ve Özarslan, 2017; Kaştan ve Kaştan, 2016; Mercan Uzun ve Alat, 2014; Cerit, Akgün, Yıldız ve Soysal, 2014; Turan, 2018; Duncan, vd. 2007).

2.1.2.7. Etütler

Etütler ilk başlarda aile fertleri çalışan öğrenciler için düşünülmüştür. Fakat zamanla yaygınlaşıp birçok alanda faaliyet göstermişlerdir (Topal, Aksu ve Güneş, 2017).

Ülkemizde refah durumu iyi olan çocukların etüt, kurs ve dersane gibi imkânlarla maddi sebeplerle ulaşması fırsat eşitsizliğini arttırmıştır. Bu durumun önüne geçmek amacıyla Millî Eğitim Bakanlığı, 2014 yılında bu konuyla ilgili yeni düzenlemeler yapmıştır. Yapılan bu düzenlemelerden bazıları şunlardır: maddi imkân durumundan dolayı özel okullar, dersane

vs. gibi imkânlardan faydalanamayan ailelerin çocuklarına özel okul teşviki ve her lise ve ortaokullarda destekleme ve yetiştirme takviye kurslarının açılması, sosyo-ekonomik ayrım olmaksızın herkesin bu kurslardan ücret talep edilmeden faydalanması, istekli öğretmenlerin kursları vermesi adına kurs ücretlerinin çekici hale gelmesi ve ayrıca görevli öğretmenlere ekstra hizmet puanlarını alması bunlardan bazılarıdır (H. Türküresin, 2018).

Topal, Aksu ve Güneş (2017) etüt merkezlerinin başarıyı arttırdığını ve etüt merkezine katılan öğrencilerin daha üretken ve girişimci olduğunu belirtmişlerdir. Bu açıdan bakıldığında etütlere erişimin maddi boyutu olduğundan dolayı dezavantaj durumu oluşturduğu söylenebilir.

2.2. İlgili Alan Yazın

2.2.1. Yurt içinde yapılan çalışmalar

Sarıdoğan (2019) yaptığı yüksek lisans çalışmasında İlkokullarda Yetiştirme Programının 3. Ve 4. Sınıf öğrencilerinin başarılarına etkisini incelemiştir. Türkçe kursun öğrenci Öğrencilerin tamamında devamsızlık problemi tespit edilmiş, bu durumun program çıktılarını olumsuz etkilediğini belirlemişlerdir. Yönetici görüşlerine başvurulmasının sonraki çalışmalar için faydalı olacağını göstermişlerdir.

Keskin (2021) yaptığı yüksek lisans çalışmasında İlkokullarda Yetiştirme Programını dezavantajlı öğrenciler açısından incelemiştir. Programa katılan bir öğrenciyi izlemiş ve izlemleri sonucunda öğrencinin akademik başarısının arttığını, daha iyi seviyeye geldiğini sonucuna ulaşmıştır. Bunun yanında öğrenci matematik dersi kazanımlarının bazılarını istenilen seviyede alamadığına ulaşmıştır. Öğretmenlerle yaptığı görüşmelerde program dezavantajlı öğrenciler için çok önemli olduğunu, materyal ve kaynakların geliştirilmesi gerektiğini, ÖBA'ların yanı sıra öğretmenlerin de görüşlerine dikkat edilmesi gerektiği ve psikososyal destek yönünün geliştirilmesi gerektiğine dair sonuçlara ulaşmıştır.

Avlukyari (2019) İlkokullarda Yetiştirme Programının öğretmen ve yöneticiler tarafından değerlendirilmesi isimli yüksek lisans çalışmasını yapmıştır. Çalışma sonucunda programın türü, içeriği, ilke ve ölçme yaklaşımlarının etkili olduğu fakat özel amaçların kısmen etkili olduğu, Türkçe ve matematik kazanımlarının kazanılmasına büyük katkı sağladığı sonucuna ulaşmıştır.

Çelik (2021) İYEP'in öğrencilerin gelişimine katkısını incelediği tez çalışmasında programın öğrenme güçlüğü olan öğrenciler üzerinde olumlu katkısı olduğu, akademik

başarıyı arttırdığı, bilişsel/psikososyal gelişimlerine olumlu etki sağladığı, okula yönelik olumlu tutumların geliştirdiği ve özgüvenlerini artırdığı sonuçlarına ulaşmıştır.

Erdinç (2022) yaptığı çalışmada öğretmenlerin İYEP süreciyle ilgili programın bütün boyutuyla program amacına hizmet ettiği, veliler ise programın öğrencelerin bilişsel ve psikososyal yönlerine pozitif katkısı olduğunu, planlama, materyal ve ders çeşitliliğiyle ilgiliye zayıf kalındığı görüşlerine ulaşmıştır.

Güder, Demir, Özden ve Aras (2023) yaptığı çalışmada İYEP programının genel olarak öğrenci başarısına olumlu etkisi olduğunu öğrenci öz güvenini olumlu etkilediği bunun yanında sürenin yetersiz olması hafta içi uygulanması, içeriğin yetersiz olması ve öğretmenlere verilen kurs ücretlerinin yetersiz olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Aydın Gürler (2020) “Fen Bilimleri Dersinin İlkokullarda Yetiştirme Programına Etkisi” konulu makale araştırmasında 2018-2019 yılları arasında Gaziantep ili Nizip ilçesinde bulunan ve okullarda Yetiştirme Programında görev alan 17 sınıf öğretmeniyle görüşmeler yapmıştır. Görüşme sonucunda ise öğretmenlerin fikir ayrılığı yaşadığı, yarısının İlkokullarda Yetiştirme Programına Türkçe ve matematik dışında diğer derslerin de dâhil olmasını isterken diğer yarısı da bu durumun programı amacından uzaklaştıracağını belirtmiştir.

Açıl ve diğerleri (2021) İYEP programı üzerinde yaptıkları çalışmada kursa katılan öğrencilerin motivasyon ve başarılarının arttığını, öğretmenler tarafından İYEP programının etkili ve faydalı olarak görüldüğünü, öğrencilerle birebir ilgilenme olanağı sağladığını, fırsat eşitliğine katkı sunduğunu, öğrencide özgüven sağladığını bunların yanında öğretmenler öğrencilerin devamsızlık yaptığını, velilerin ilgisiz davrandığını, kaynakların yetersiz olduğunu, öğrencilerin ilgisiz olduğunu, sürenin kısa ve değerlendirme araçlarının objektif olmadığı sonuçlarına ulaşmışlardır.

Kale ve Demir (2021) İYEP’e katılan öğrencilerin okula bağlılık düzeylerini incelediği çalışmasında çalışmadan önce uygulamaya katılan öğrencilerle katılmayan öğrenciler arasında anlamlı fark olduğu, uygulamadan sonra ise anlamlı fark olmadığı İYEP’e katılan ve katılmayan öğrencilerde okula bağlılık düzeyleriyle devamsızlıkları arasında anlamlı farkın olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Dilekçi (2019) yayımladığı “İlkokullarda Yetiştirme Programına (İYEP) İlişkin Öğretmen Görüşleri” makalesinde Bolu il merkezinde gerçekleştirdiği araştırmasında 27 sınıf öğretmenine ulaşmış. Çalışmasında programın öğrencilerin motivasyonuna olumlu

etkisi olduğu, programın normal derslere yansımalarının olumlu olduğu, akademik başarıyı arttırdığı, ihtiyacı karşıladığı, amaca hizmet ettiği, birebir ilgilenme fırsatı sağladığı, öğrencilerin özgüvenin arttığı, sürenin yetersiz olduğu, programın yorucu olduğu, kaynakların yetersiz olduğu, öğrenci seçimlerinde problem yaşandığı, programın alt sınıflara da uygulanması gerektiği, farklı ihtiyaca sahip öğrenciler için de kurslar olması gerektiği, öğretmen kurs ücretlerinin düşük olduğu gibi bulgulara ulaşmıştır.

Ağa Yıldız ve Kılıç'ın (2020) “İlkokullarda Yetiştirme Programı (İYEP) Kurs Sürecinin Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi” isimli makalesinde Erzurum ilinin farklı ilçelerinde olan 5 okuldaki öğretmenlerle görüşmeler yapmıştır. Çalışmadan ulaşılan çoğunluk sonuçları ise; kursun akademik başarıya olumlu etki ettiğini, kursun amacına ulaşamadığını, ÖBA'ların öğrencileri doğru bir şekilde seçemediğini ve kursların planlanmasının iyi yapılmadığını sonuçlarına ulaşmıştır.

Toptaş ve Karaca'nın (2019) yaptığı “İlkokullarda Yetiştirme Programı (İYEP) Kapsamındaki Matematik Derslerini Yürüten Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerinin İncelenmesi” başlıklı makalede Kırıkkale il merkezinde görev yapan sınıf öğretmenleriyle görüşmeler gerçekleştirmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen çoğunluk sonuçları şöyledir; İYEP dâhilindeki matematik kazanımlarının yeterli olduğu, çalışma kitabındaki etkinliklerin yeterli olduğu, değerlendirme araçlarının matematik yönünden öğrencileri iyi bir şekilde ayırt ettiği, matematik kazanımları için verilen sürenin yetersiz olduğu, süreçte matematik derslerinin verimli geçtiği sonuçlarına ulaşmıştır.

Demirel'in (2020) yayımlanan “İlkokullarda Yetiştirme Programına Yönelik Öğretmen Görüşleri” başlıklı tezsiz yüksek lisans projesinde Denizli ilinin Merkezefendi ilçesindeki devlet ilkokullarında görevli öğretmenlerden İYEP'le ilgili görüşmeler yapmıştır. Araştırmanın sonucunda ise kurs öğretmenlerinin çoğunun kursu yararlı bulunduğunu, programın öğrenci ve velilerin motivasyonunu artırdığını, öğrencilerin başarısını artırdığını, sürenin genel olarak yeterli olduğunu, kurs ücretlerinin yetersiz olduğunu, öğretmenlerin kaynak bulmada sıkıntı yaşadığını sonuçlarına ulaşmıştır.

Balantekin'in (2020) yaptığı “İlkokullarda Yetiştirme Programı (İYEP) Türkçe Dersinin Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi: Bir Karma Yöntem Araştırması” isimli makalesinde programın öğrenciler için faydalı olduğu, kursların daha

erken kademedede başlaması gerektiği, sosyal olarak da çocukların desteklenmesi gerektiğini bulgularına ulaşmıştır.

Gençoğlu'nun (2019) yayınladığı “ Milli Bir Destekleme ve Yetiştirme Sistemi Modeli: İlkokullarda Yetiştirme Programı” isimli çalışmasında programın öğrencilere temel beceri ve kazanımları kazandırmaya yönelik olduğunu, Türk Eğitim Sisteminin bu programa ihtiyacı olduğunu, İYEP'in kapsayıcılığının güçlü olduğu ve iyileştirici ve geliştirici olduğunu bulgularına ulaşmıştır. Yurt dışında uygulanan benzer programlarla ülkemizde uygulanan İYEP'i karşılaştırmıştır. Bir diğer karşılaştırma da öğrenci seçme durumudur. Ülkemizde İYEP'e öğrenci seçilirken ÖBA ve öğretmen değerlendirmesi dikkate alındığını belirtmiştir. Yurt dışı uygulamalarında ise sadece öğretmen görüşüne başvurulmakta olduğu bulgusuna ulaşmıştır. Bir diğer bulgusu da aile ilgisi üzerine olmaktadır. Yurt dışında aileler sürece dâhil edilirken ülkemizde bu yönden eksiklik olduğu bulgusuna ulaşmıştır. Bir diğer bulgusu da öğretmenlerin artırımlı kurs ücreti ve ek puan beklediği yönündedir.

Kırnık, Susam ve Özbek (2019) yayınladıkları “İYEP(İlkokullarda Yetiştirme Programı) Uygulamalarına İlişkin Sınıf Öğretmenleri Görüşleri” makalesinde öğretmenlerin programın süreç ve içeriğini yetersiz buldukları, matematik kazanımlarını yeterli bulurlarken Türkçe için özellikle okuduğunu anlamaya yoğunlaşılması gerektiğini, programın süresinin yeterli olduğu, öğrencilerle birebir ilgilenebildikleri, Türkçe için etkinliklerin az ve geçişlerin birden olduğu ve kursa devam durumunun yetersiz olduğu bulgularına ulaşmıştır.

Cesur ve Yetkiner (2020) yayımlanan “İlkokullarda Yetiştirme Programı (İYEP) Hakkında Öğretmen Görüşlerinin Belirlenmesi” isimli makalesinde öğretmenlerin program içerisindeki kazanım ve modüllere ayrılan sürelerin yeterli olduğuna fakat eğitim öğretim başladığı zaman programa başlanması gerektiğine ve tüm yıl kursun sürmesi gerektiğini, kurs bünyesindeki derslerin yeterli olduğunu bulgularına ulaşmıştır. Kursun öğrenci belirleme araçları için ise araçları basit ve öğrenci düzeyinin altında olduğu ve değerlendirmede öğretmene de söz hakkı verilmesi gerektiğine yönelik veriler elde etmiştir.

İğli ve Ulutaş (2020) yaptığı “İlkokullarda Yetiştirme Programı Hakkında Öğretmen ve Okul Yöneticileri Görüşleri” isimli çalışmasında İYEP'in çevreden olumlu yönde bildirim aldığından, programı kendi sınıf öğretmenin vermesi gerektiğinden, uygulamaya

2. Sınıftan itibaren başlanması gerektiğinden ve İYEP'in akademik başarıyı arttırdığı sonuçlarına ulaşmıştır.

Gürol ve Gül (2020) yaptığı “İlkokullarda Yetiştirme Programının (İYEP) İşlevselliğinin İncelenmesi” isimli çalışmasında görüşmeler gerçekleştirmiş görüşmeler sonucunda program kapsamında öğrencilerin doğru bir biçimde seçilemediğini, öğrencilerin ve öğretmenlerin uygulama aşamasında yorgun olmalarını, öğrencilerin programdan sıkılmalarını, program hakkında tüm paydaşların yeterince bilgilendirilmediğini, farklı modül öğrencilerinin aynı grupta olmasının çeşitli sıkıntılara neden olduğunu, kaynakların yetersiz olması ve İYEP'in kapsadığı ders sayısının azlığı gibi sorunlara ulaşmıştır.

Kuloğlu ve Karabekmez (2020) yaptığı “İlkokul Yetiştirme Programı (İYEP) Kapsamında Akıcı Okuma ve Okuduğunu Anlama Becerileri İle İlgili Öğretmen Görüşleri” isimli çalışmasında görüşmeler gerçekleştirmiştir. Görüşmeler sonunda program kapsamındaki öğretmenlerin karşılaştığı en sık sorunlardan bazıları; okuma yaparken sesin veya hecenin yutulması, öğrencilerin kitap okuma yönünden zayıf olduğunu ve alışkanlık edinmemesi, aile desteğinin az olması, öğrencilerin Türkçeyi gerektiği gibi bilmemeleridir. Öğretmenler programın akıcı okumaya ve okuduğunu anlama konusunda yararlı olduğunu, süreçte bu sorunları olan öğrencilerle yakından ilgilendiklerini belirtmişlerdir.

Balkan ve Küçüktepe (2021) yaptıkları İYEP'le ilgili çalışmada öğretmenlerle görüşmeler yapmış, bu görüşmeler sonucunda öğretmenlerin İYEP alanında eğitime tabi tutulmadıklarını ve bunun öğretmenler tarafından sorun olduğunu, süreci kendi deneyimlerine göre yönettiklerini, programın 2. Sınıf kademesinde uygulanması gerektiğini ve programın zaman yönünden olumsuz olduğu sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca bu çalışma sonuçlarında öğretmenlerin program hedefleri konusunda fikir ayrılığına düştüğünü, kaynak kitaplar konusunda öğretmenlerin tatmin olmadığını, modüler yapısının öğretmenler tarafından farklı tutumla karşılandığını sonucuna ulaşmıştır.

Hökelekli ve Çelik (2021) İlkokullarda Yetiştirme Programının yeterliliğinin öğretmenler tarafından görüşlerini incelediği makalesinde katılımcılar İYEP'in olumlu; yönünü akademik başarı, davranış kazandırma, bilişsel ve psikolojik boyutta ilerleme, sistematik ve kontrollü olma, fırsat eşitliğinden faydalanma, ölçme ve değerlendirme ve dışlanmanın önüne geçme olarak belirtmiştir. Olumsuz yönünü ise; planın ve

organizasyonun yetersiz oluşu, yetersiz materyal ve kaynak, ölçme ve değerlendirmenin yetersizliği, psikolojik ve bilişsel gelişimin desteklenememesi ve eşitsizlik olarak belirtmişlerdir. Katılımcılar programa yönelik öneri olarak; öğretmenlerin görüşlerini önemseme, içerik planlanması ve genel planlama, paydaşların bilgilendirilmesi, süreklilik, izin ve denetleme olarak belirtmişlerdir.

Aydın ve Yakar (2020) yaptığı İlkokullarda Yetiştirme Programında (İYEP) Karşılaşılan Sorunlar, Paydaşlarına Olan Katkıları ve Çözüm Önerileri” isimli çalışmada öğretmenlerle görüşmeler gerçekleştirmiştir. Bu görüşmeler sonucunda katılımcılar programı sürecinde fiziki şartlar, öğrenci profilleri, rehberlik hizmetleri ve müfredat olarak sorunlar yaşadıklarını belirtmişlerdir. Çalışmanın devamında öğretmenler program sayesinde öğrencilerle birebir ilgilenme fırsatı yaşadıklarını, akademik olarak öğrenciler arası seviye farkının azaldığını, programın etkinliğinin artması için de devamsızlık durumunun azaltılması, öğretmenlerin kurs ücretlerinin arttırılması, hafta içi yapılan programda öğrencilerin dinlenebilmeleri için zaman verilmesi ve program kapsamındaki tüm öğretmen, veli, yönetici ve öğretmenlere bilgilendirici çalışmalar yapılması gerektiği sonucuna ulaşmıştır.

Kozikoğlu ve Tosun (2020) yaptıkları çalışmada ilkokullarda yetiştirme programına ilişkin öğretmenlerin görüşlerini incelemiştir. Çalışma sonucunda öğrencilerin istenilen kazanımları yeterli düzeyde alamadıklarını, programın öğretmenler tarafından beğenildiğini fakat programın kazanım, kaynak ve kılavuzdaki yönerge eksikliklerinden dolayı öğrenciler tarafından istenilen düzeyde alınmadığı sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca öğretmenlerin süreçte karşılaştığı sorunları devamsızlık, motivasyon eksikliği, veli ilgisizliği, seviye grupları içindeki farklar ve öğrencilere ek iş olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Özdoğru (2022) yaptıkları çalışmada ilkokullarda yetiştirme programının eğitime katkılarını ve uygulamada karşılaşılan sorunları incelemiş, çalışmada öğretmenlerle görüşme yapılmıştır. Çalışma sonucunda programın faydalı olduğunu fakat eksik yönlerinin de olduğunu, motivasyonun ve akademik başarının arttırdığını ve bireysel gelişime katkı sağladığını, ders katılımların arttığını, öğrenci kaygıların azaldığını, eşitsizlikleri azaltmaya yardımcı olduğunu sonucuna ulaşmıştır. Çalışmaya göre programda görülen sorunların ise sürenin yetersiz olması, katılımın isteğe dayalı olması, devam sorunları, kurs ücretinin düşük olması ve programın 3. sınıfta olması şeklindedir.

Arı ve Çalışoğlu (2022) tarafından yapılan çalışmada İYEP'in pandemi gibi faktörler sebebiyle uzaktan eğitimle yapılabileceği merak edilmiş ve İYEP deneyimi olan uygulayıcılardan bilgi alınmıştır. Elde edilen verilere göre İYEP'in uzaktan eğitimle de verilebileceğini ancak uzaktan eğitimin yüz yüze eğitim kadar etkili olamayacağı, İYEP'in yüz yüze eğitime faydaları düşünüldüğünde uzaktan eğitimle de verilebileceği sonucuna ulaşmıştır.

Polatlı ve Büyüksahin (2022) yaptığı çalışmada sınıf öğretmenlerinin program hakkında gördüğü sorunları; programın hafta içi uygulama saatleriyle ilgili, veli ilgisizliği ve bilgisizliği, taşınabilir öğrencilerin servis ve saat sorunu olması, beslenme ihtiyaçlarından kaynaklı sorunlar, öğretmenin kurs öğrencisini tanınamaması, programın 2. sınıfta başlamaması, etkinlik kitaplarının modüller olarak ayrılması ve çeşitlendirilmesi, sınıfların daha homojen yapıda olması, psikososyal boyutunun içeriğinin artması ve hafta sonu için de taşıma sisteminin olması şeklinde ortaya koyduğu sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca programın öğrenci başarısına olumlu etkisi olduğunu, özgüven ve başarı duygusunu artırdığı ve öğrencilerin gelişimlerini desteklediği sonucuna ulaşmıştır.

Güney ve Yaman (2022) yaptıkları çalışmada öğretmenlerin görüşlerinin program kitaplarında yer alan etkinliklerin geliştirip zenginleştirilmesi gerektiği, ölçme ve değerlendirme etkinliklerinin kazanımlarla uyumlu olması gerektiği ve etkinlik kitaplarının öğrenci seviyesine uygunluğu açısından olumlu olduğu yönünde olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Gökçek, Baştuğ ve Atmış (2022) yaptıkları çalışmada İYEP kitaplarını incelemiş ve Türkçe etkinlik kitabının 3. bölümünde yer alan yedi metinden birinin orta, dördünün kolay, ikisinin çok kolay metin olduğu ve buna göre İYEP Türkçe etkinlik kitabının 3. bölümünde yer alan metinlerin öğrencilerin seviyelerine uygun olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Aküzüm ve Saraçoğlu'nun (2018) yaptığı çalışmada ortaokul kurumlarında yaptığı destekleme ve yetiştirme kurslarına yönelik öğretmenlerin kursların ekonomik boyutunu çekici bulduğu, kursların öğrencilerin akademik başarılarını üst düzey etkilediği, hafta içi derslerin hafta sonu kurslarla pekiştiğini ve daha kalıcı hale geldiğini bunun yanında öğrencilerin sosyal yönlerinin olumsuz etkilendiği sonucuna ulaşmıştır.

Canpolat ve Göçer'in (2017) yaptığı çalışmada kursların öğretmenler tarafında yararlı bulunduklarını fakat veli ve öğrenci ilgisizliğinin çalışmaları olumsuz etkilediği

sonucuna ulaşılmıştır. Kursların her okulda ve az mevcutla olabilmesi birebir ilgilenme ve samimiyet açısından olumlu olduğunu ve eğitimde fırsat eşitliğine katkı sağladığı ekonomik olarak alt seviyedeki okullara katılımın ekonomik olarak üst seviyedeki okullardan fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Bozbayındır ve Kara'nın (2017) yaptığı araştırmada DYK'da karşılaşılan sorunları incelemiştir. Öğrencilerin devamsızlık yapması ve kursların ücretsiz olması kurslara ilgiyi ve verimi düşürdüğünü katılan öğrencilerin başarılarının arttığını belirtmiştir.

Dönmez Gürbüz ve Tekçe (2018) yaptıkları araştırmada dershanelerin kapanmasından sonra Milli Eğitim Bakanlığınca yürürlüğe koyulan destekleme ve yetiştirme kurslarının eğitimde fırsat eşitliği sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenler ve yöneticiler, destekleme ve yetiştirme kurslarını eğitimde fırsat eşitliği sağlamaya yönelik bir uygulama olarak tanımlamışlardır. Öğrenciler ise söz konusu kurslar olmadığında, etüt merkezleri ya da özel ders uygulamalarından faydalanamadıklarını belirtmişlerdir.

Sarıca (2018) "Destekleme ve Yetiştirme Kurslarına (DYK)Yönelik Öğretmen Görüşleri" adlı araştırmanın da kursların yürütülmesinde görev alan öğretmenler tarafından beğenildiği sonucuna ulaşmıştır. Öğretmenler bu kurslarda çoğunlukla: düz anlatım, soru-cevap ve test-soru gibi öğretim ve öğrenme tekniklerinden yararlandığı için araştırmaya katılan öğretmenlerin, DYK'ların öğrenci yönünden en büyük getirisini; öğrenilenlerin tekrar edilmesi ve pekiştirilmesi, kursun ücretsiz olması ve fırsat eşitliğini sağlaması, eksik öğrenmelerin giderilebilmesi olarak görüşleri öne çıkmıştır.

Türkresin'in (2018) kurslara katılan öğrenciler ve kursların yürütülmesinde görev alan öğretmenler ile ilgili yaptığı araştırmada Milli Eğitim Bakanlığı öncülüğünde yürütölen destekleme ve yetiştirme kurslarının etkililiği belirlenmeye çalışmıştır. Araştırma sonuçlarına göre Destekleme ve Yetiştirme Kursları öğrencilere test çözme alışkanlığı kazandırarak onları ulusal sınavlarda başarısını arttırdığını, öğrencinin dersteki eksik öğrenmeleri gidermesi konusunda faydalı bulunduğu ancak uygulama sürecinde öğrenci devamsızlığı ve çalışma kitabı gibi bazı eksiklikler bulunduğu sonucuna ulaşmıştır.

İncirci ve diğerlerinin (2017) yaptıkları benzer çalışmada Destekleme ve Yetiştirme Kurslarında yürütölen çalışmaların öğrenciler açısından niçin önemli göröldüğü ancak öğrencileri ders çalışmaya güdülemede yetersiz kaldığı ifade edilmiştir.

Timur ve diğerleri (2020) Destekleme ve Yetiştirme Kursları üzerinde yaptığı çalışmasında öğrencilerin program hakkındaki görüşleri; kursun idare tarafından benimsendiğini ve programa ilginin olumlu olduğunu, programın test çözme ve tekrar ağırlıklı olduğunu, kaynak sıkıntısı çektiklerini ve programın yorucu olduğunu bu sebeplerle sıkıldıklarını ifade etmişlerdir.

İYEP programıyla ilgili alan yazın incelendiğinde genel olarak programın olumlu, olumsuz yönleri, işleyişi ve bazı ders alanları üzerinde etkilerine bakılmıştır ve çalışılan gruplar genelde öğretmen ve öğrencilerdir. Yapılan çalışmada alan yazında var olan çalışmalardan farklı olarak İYEP'in psikososyal yönünün ne olduğu, rehber öğretmenlerin süreçteki yeri ve önemi üzerinde durulmuştur.

2.2.2. Yurt dışında yapılan çalışmalar

Farklı ülkelerde öğrenim eksiklerini ortadan kaldırmak için çeşitli projeler, iyileştirmeye yönelik destek programların uygulandığı görülmektedir. Bu uygulamalar büyük oranda ilköğretim döneminde başlatıldığı ve genel olarak Türkçe ve matematik temel kazanımlarına yönelik olduğu görülmektedir (Gençoğlu, 2019 s.858).

Baker'in (2013) ABD'de yaptığı çalışmada okul sonrası ve yaz döneminde yapılan kursların öğrencilerin öğrenmelerini daha fazla arttırdığı, öğrenmeleri üst düzeye çıkardığı ama maliyetli olduğu sonucuna ulaşmıştır. Okul sonrasında yapılan eğitimlerin daha başarılı olduğunu, ortaklık ve iş birliğinin kullanıldığını, okulların ilgi duyulan mekanlar haline geldiğini belirtmiştir. Kursların program kazanımlarına öğrencilerin ulaşmasında yardımcı olan birçok boyuta ve öğrencilerin becerilerini geliştirici bir yapıya sahip olduğunu belirtmiştir.

Shumow (2001) ABD'de yapılan 40'tan fazla okul sonrası kurs araştırmalarını incelemiş, çalışmaların büyük çoğunluğunu olumlu çıktılarının olduğu görülmüştür. Okul sonrası kursların akademik başarıyı arttırdığını ve uzmanlar tarafından tavsiye edildiğini belirtmiştir.

Sarıkaya (2014) yaptığı çalışmada Belçika'da göçmenlerin yoğunlukta olduğu yerlerde akademik başarıyı dengelemek, uyum sorunlarını çözmek amacıyla ek dersler ve rehberlik uygulamaları oluşturulmuştur.

Lauer ve diğerleri (2006) yaptığı çalışmada Amerika Birleşik Devletinde yaşayan sınıf arkadaşlarından akademik olarak geri kalmış öğrencilerin okul haricinde yapılan

aktivitelerin okuma veya matematik alanlarında etkilerini incelemiştir. Çalışmalarında meta-analiz yöntemi kullanan çalışmacılar araştırmaya uygun 35 okulda okul sonrası kursları incelemişlerdir. Çalışma verilerine göre okul sonrası kursların okuma ve matematik alanları üzerinde küçük ve istatistiksel bakımdan anlamlı olumlu etkileri ortaya çıkmıştır. Ayrıca okuma-anlama programları daha da büyük olumlu etki yarattığı belirlenmiştir.

Dunn vd. (2003) Güneydoğu Michigan'daki Parkside alanında yaptığı araştırma kapsamında çocukların ailelerinin okul sonrası kursların çocukların ahlaki, kişisel ve sosyal olarak olumlu yönde etkilediğini, çocuklara farklı imkânlar sunduğunu ve çocukların eğlenmelerinin yanında diğer çocuklar ve gençlerle iletişime girme imkânı sağladığını yönünde düşündükleri verilerine ulaşmıştır. Çocukların yeteneklerini keşfetmeleri ve fiziksel olarak aktif olmaları kursların sağladığı ve çocuklara yardımcı olduğu bulgusuna ulaşmıştır. Kişisel inançlar ve değerler, disiplin, sorumluluk, saygı, takım çalışması ve sosyal beceriler alanında olumlu etkiler ortaya çıkardığı sonucuna ulaşmıştır. Bu tür programları uygulayan kurumların çocuklara gerekli becerileri ve temel kazanımları aşlamak için ailenin yerini alması gerektiğine ders dışı etkinliklerin çocukların diğer deneyimlerini, ebeveynlerin sahip olduğu değerleri ve yaşam derslerini pekiştirdiği ve çocuklara aşıladığı, bu tür etkinliklerin aile, kilise ve okuldan oluşan geniş bir kompleksin parçası olarak gördüğünü, çocukları çok yönlü bir birey haline getirmek istediğini ve yardımcı olduğunu ve nihayetinde yetenekli ve işlevsel bir birey haline getirdiği sonucuna ulaşmıştır.

Simpkins vd. (2017) yaptığı bir araştırmaya göre okul sonrası etkinlikler daha geniş anlamdaki değişikliklerden etkilenir. Çeşitli ergenleri çekmek için uyum sağlamaları gereken ve etkili bir şekilde pozitif gençlik gelişimini teşvik etmeye yönelik okul sonrası programlar uygulanmaktadır. ABD nüfusu ve eğitim politikalarındaki son değişiklikler organize faaliyetlerinde kültürün rolünün acilen dikkate alınması gerektiğini, kültürel duyarlılığın eğitim kalitesinin ayrılmaz bir bileşeni olduğunu, yüksek kaliteli organize edilmiş etkinlikler gençlerin kişisel ve kültürel güçlerini ortaya çıkarmayı amaç edindiği, bu amaca ulaşmak için kurumla öğrencilerin birlikte aktiviteleri planlaması gerektiği bulgularına ulaşmıştır.

Şahin, Ayar ve Adıgüzel (2014) ABD'nin Güneydoğusunda bir okulda yaptığı çalışma da öğrenciler için uygulanan okul sonrası STEM etkinlikleri için öğrencilerle

görüşmeler gerçekleştirmiştir. Çalışma sonucunda okul sonrası etkinlikler öğrencilere işbirlikçi öğrenme ortamı oluşturma fırsatı verme, öğrenciler okul sonrası etkinlikleri tercih ederek normal etkinliklere kıyasla açık uçlu etkinliklerle meşgul olduğu, problemlere farklı yollardan yaklaşma imkânı kazandığı, kurslarda öğrencilerin özgürce hareket ettiği, iletişimin ve işbirliğinin ön plana çıktığı, yaşam boyu öğrenme becerilerin aktif olduğu, STEM alanlarıyla ilgili bilgi sahibi ve gelecekte mesleğini seçerken ilgi alanlarını dikkate alan bireyler olacağı bulgularına ulaşmıştır. Okul sonrası kursların öğrencilerin potansiyelini ortaya çıkardığını, araştırmaya ve düşünmeye yönelttiğini, öğrencilerin ilgisini arttırdığını, rekabet gücünün gelişmesini sağladığını, girişimcilik ve iş birliği becerilerinin geliştiğini, ülkelerin lider amacına uygun bireyler yetiştirebildiği ve 21.yy. becerilerine hizmet ettiği sonucuna ulaşmıştır.

Shernoff ve Vandell (2007) yaptığı çalışmada okul sonrası programlara katılımı incelemiş katılımcıların deneyimlerini aktarmışlardır. Öğrencilerin büyük çoğunluğunun okul sonrası kursların konsantrasyonu arttırdığı, ilgi uyandırdığı ve keyif verdiği yönünde olduğu şeklinde cevap verdiği bulgusuna ulaşmıştır. Ayrıca yapılan araştırmada en çok tercih edilen okul sonrası kursun spor alanında olduğu bilgisine yer vermiştir.

Eccles ve Templeton (2002) yaptığı çalışmada gençler için ders dışı ve okul sonrası etkinliklere yönelimlerini incelemiştir. Ders dışı etkinliklerin gençlerin gelişimine olumlu etkileri olduğu, bu tür programların gençleri endişelerden uzaklaştırdığı, okul başarısını arttırdığı ve okuldan ayrılma, okulu bırakma gibi durumları azalttığı okul ortamında ırkçılığı ve şiddeti azalttığı bulgularına yer vermiştir. Okul sonrası kursların sadece akademik olarak değil başka alanlarda da olduğu ve gençleri birçok yönden olumlu etkilediğini belirtmiştir.

Mahoney, Schweder ve Stattin (2002) yaptığı çalışmada okul sonrası yapılan etkinliklerin depresif gençler üzerinde ve gençlerin aileleriyle olan iletişimini incelemiştir. Yapılan çalışmada kurslara katılan depresif gençlerin katılmayan depresif gençlere oranla aile ilişkilerinde daha olumlu bir tutum sergilediği, iletişimin arttığı kızlara oranla erkeklerde daha yüksek düzeyde depresif ruh hali olduğu bulgusuna rastlamıştır.

Cosden, Morrison, Gutierrez ve Brown (2010) yaptığı çalışmalarda okul sonrası ev ödevi programların yapı denetim ve akademik destekle öğrencilerin çalışma becerileri kazanabileceğini, akademik başarısını arttırdığını, okullara olan ilgiyi arttırdığını, aile

stresi ve tutumunu olumlu yönde etkilediğini öğrencilerin sosyal faaliyetlerini engellemediği takdirde olumlu sonuçlar gösterdiği bulgularına ulaşmıştır.

Posner ve Vandell (1994) yaptığı çalışmada düşük gelirli ailelerin çocuklarının okul sonrası programın etkilerini incelemiştir. Bulduğu sonuçlar öğrencilerin daha iyi not aldığı, durumun davranışlarına olumlu yönde yansıdığı, okulun yanı sıra akran ilişkilerini de olumlu yönde etkilediği ve uyum sağladığı yönündedir.

Cooper ve diğerlerinin (1999) okul sonrası etkinliklerin akademik başarıya etkisini incelediği çalışmasında öğrencilerin okul sonrası aktivitelerin nasıl geçirdikleri okul performansı hakkında yordamımıza yardımcı oluyor. Okul başarısına okul sonrası etkinliklerin doğrudan etki ettiğini ve kaliteli geçirilen vaktin olumlu yönde etkilediğini bu nedenle eğitimcilerin ve ebeveynlerin okul sonrası etkinliklerin faydalarını bilerek etkinliklere odaklanmaları gerekir.

Lacour ve Tissington (2011) yaptıkları yoksulluğun akademik başarıya etkileri konulu çalışmada yoksulluğun akademik başarıyı etkilediğini kaynak sıkıntısı çeken öğrencilerin akademik başarısına bu durumun yansıdığını, bu durumu düzeltme amaçlı okulun ve hükümetin fırsat eşitliğini düzenleme adına çeşitli adımlar atabileceği sonucuna ulaşmıştır.

Bempechat (2004) ev ödevlerinin motivasyona etkilerini incelediği çalışmasında öğrencilerin sınıf seviyeleri arttıkça beklentileri, akademik mücadeleleri artıyor ve karmaşıklaşıyor, öğretmenlerin öğrencileri iyi tanıması gerektiğine ve öğrencilerin ihtiyaçlarına ve beklentilerine uygun farklı ödevler verilmesi gerektiği sonucuna ulaşmıştır.

Fashola (2000) okul sonrası çalışmalar ve çalışmaların etkinliğini incelediği çalışmasında okul sonrası programların öğrenciler tarafından nadiren zorunlu kılındığını bu durumun devamı etkileyen bir faktör olduğunu, kurs programına katılımın yüksek oranda olursa amacına ulaşabileceğine ulaşmıştır. Bu çalışmaya göre okul sonrası programlar hızla artmakta ve okullardan güçlü destek almaktadır ve eğitimciler ve politikacılar bu programları şu şekilde görmeli: pratik fikirler ve okuldan sonrasının nasıl olacağına dair bazı göstergeler sunan ilginç alternatifler, programlar olarak yapılandırılabilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

III. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Araştırmanın bu kısmında araştırmanın yöntemi/deseni, evren ve örneklem/çalışma grubu/katılımcılar, veri toplama araçlar, araştırma süreci ve verilerin analizine dair bilgiler bulunmaktadır.

3.1. Araştırmanın Yöntemi/ Deseni

Araştırmada İYEP programının uygulayıcısı olan öğretmenler, yönetici ve rehber öğretmenlerinin düşünceleri merak edilmiştir. Bu sebeple çalışmanın yöntemi İlkokullarda Yetiştirme Programında görev alan yönetici, sınıf ve rehber öğretmenleriyle görüşmeler içerdiği için nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması yöntemidir. Nitel araştırma yöntemlerini Yıldırım ve Şimşek (2018 s.41), “Gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama tekniklerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma” olarak tanımlamıştır. Nitel araştırma var olan olgu-olayları bulunduğu ortam içinde birçok yönüyle ve uzun sürede detaylıca incelemektir (Saban, 2004). Bağımsız bir araştırma yöntemi kabul edilen nitel araştırma yöntemleri, bünyesinde önemli farklılıklar taşıyan yaklaşımlar için genel bir tanımdır (Tanyaş, 2014).

Nitel araştırma nicel araştırmaya göre daha farklı bilimsel araştırma yaklaşımı gerektirir. Süreçlerinin benzerlik göstermesine karşın nitel araştırma yöntemleri yazılı unsurlar ve düşünsel bulgulara dayanır ve veri analizlerinde orijinal adımları ve farklı desenleri vardır (Creswell, 2017).

Durum çalışması literatürde değişik adlarla karşımıza çıkabilmektedir. Bunlardan bazıları olay incelemesi, örnek olay çalışması, vaka çalışması vb. şeklindedir, yabancı literatürde ise “Case Study” olarak geçmektedir (Aytaçlı, 2012). Yin (2017 s.4), durum çalışmasını “(Bir ‘durum’ gibi) çağcıl bir olgu konusunda kendi gerçekliği bağlamında özellikle olgu ve bağlam arasındaki sınırlar açıkça belirli değilken yapılan ampirik bir sorguladır.” şeklinde tanımlamaktadır. Chmiliar (2010) ise durum çalışmasını kısıtlı bir organizasyonun nasıl olduğuyla ilgili sistemli bilgi üretmek veya toplamak amacıyla çoklu veri toplama ile organizasyonu detaylı incelenmeyi gerektiren metodolojik bir yaklaşım olarak tanımlamıştır. Bu bilgilere göre durum çalışması yaşanan bir durumu, olayı, olguyu ortaya çıkarmadır. Glesne’ye (2011) göre durum çalışması ismindeki durum

bir bireyden bir kasaba halkına veya bir olaydan belirli bir programın uygulanması gibi bir sıra işleme göre değişebilir olarak tanımlamaktadır (akt. Parker, 2015). Bir başka ifadeyle incelenen birim bir kişi olabildiği gibi bir topluluk da olabileceği ve kişi veya toplumun özel bir zamandaki durumun da incelebileceği demektir (Bogdan ve Biklen, S, 1998).

Durum çalışmasında 8 sıra vardır. Araştırma sorularının gelişme, alt problemlerin geliştirme, analiz birimini saptama, çalışılmak istenen durumu ortaya koyma, araştırmaya katılacak kişileri belirleme, verileri toplama ve toplanan verilerle alt problemlerin ilişkilendirme, toplanan verilerin analizi ve yorumlanması ve son olarak çalışmanın raporlaştırmadır (Yıldırım ve Şimşek, 2018).

Araştırmamız İYEP kursu veren öğretmenlerle görüşmeler içerdiği için bu yöntem seçilmiştir. Ülkemizde yaşanan Covid-19 salgını sebebiyle görüşmeler uzaktan (online) yapılması kararı alınmıştır.

Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışmasıdır ve deseni bütüncül tek durum desenidir. Yin'e (2017 ss.7-8) göre bütüncül tek durum deseni; tek bir analiz biriminin olduğu, aykırı ve kendine özgü durumların çalışıldığı, çok iyi formüle edilmiş bir teorinin test edilmesidir.

3.2. Evren ve Örneklem/ Çalışma Grubu / Katılımcılar

Çalışma grubunun seçiminde kolay ulaşabilir veya elverişli örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Kolay ulaşabilir veya elverişli örnekleme yöntemi; zaman, para ve işgücü açısından mevcut sınırlılıklardan dolayı örneklemin erişimi kolay uygulama yapılabilir birimlerden seçilmesidir (Patton, 2005).

Çalışma grubunu İYEP deneyimi olan yöneticiler, sınıf ve rehber öğretmenleri oluşturmaktadır. Çalışmaya gerekli izinler (etik kurul, milli eğitimden ve valilikten çalışma onayı) alındıktan sonra başlanılmış, katılımcılar gönüllü olur formunu onayladıktan sonra görüşmeler yapılmıştır. Muş Merkez İlçesine bağlı İlkokullarda Yetiştirme Programı veren okullarda görevli yöneticiler, sınıf ve rehber öğretmenleri sınırlandırılmıştır.

Çalışmaya katılan sınıf öğretmenlerin cinsiyet bilgileri Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1*Sınıf Öğretmenlerin Cinsiyet Dağılımına İlişkin Bilgiler*

Cinsiyet	Kişi Sayısı
Kadın	13
Erkek	24
Toplam	37

Tablo 1'e baktığımızda çalışmaya katılan sınıf öğretmenlerin cinsiyetlerine bakıldığında 24 erkek ve 13 kadın öğretmenle görüşme yapılmıştır.

Çalışmaya katılan sınıf öğretmenlerin kıdem bilgileri Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2*Sınıf Öğretmenlerin Kıdem Dağılımına İlişkin Bilgiler*

Kıdem (Yıl)	Kişi Sayısı
1-5 Arası	12
6-10 Arası	17
11-15 Arası	6
16 ve üstü	2
Toplam	37

Tablo 2'ye baktığımızda çalışmaya katılan sınıf öğretmenlerin kıdemleri incelendiğinde 1-5 yıl arası kıdeme sahip 12, 6-10 yıl arası kıdeme sahip 17, 11-15 yıl arası kıdeme sahip 6 ve 16-20 yıl arası kıdeme sahip 2 öğretmenle görüşmeler yapılmıştır.

Çalışmaya katılan sınıf öğretmenlerin öğrenim durumlarına bilgileri Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3*Sınıf Öğretmenlerin Öğrenim Durumu Dağılımına İlişkin Bilgiler*

Öğrenim Durumu	Kişi Sayısı
Lisans	35
Yüksek Lisans	2
Toplam	37

Tablo 3’e baktığımızda çalışmaya katılan sınıf öğretmenlerin öğrenim durumları incelendiğinde lisans mezunu öğretmen sayısının 35 ve yüksek lisans mezunu öğretmen sayısının 2 olduğu görülmektedir.

Çalışmaya katılan yöneticilere “Cinsiyetiniz nedir” sorusu soruldu. Alınan cevaplar analiz edilerek aşağıdaki tablo 4 oluşturulmuştur.

Tablo 4

Yöneticilerin Cinsiyet Dağılımına İlişkin Bilgiler

Cinsiyet	Kişi Sayısı
Kadın	2
Erkek	11
Toplam	13

Tablo 4’e baktığımızda çalışmaya katılan yöneticilerin cinsiyetlerine bakıldığında 11 erkek ve 2 kadın yöneticiyle görüşme yapılmıştır.

Araştırmada yöneticilere “Kıdeminiz nedir” sorusu soruldu. Alınan cevaplar analiz edilerek aşağıdaki tablo 5 oluşturulmuştur.

Tablo 5

Yöneticilerin Kıdemlerine İlişkin Bilgiler

Kıdem	Kişi Sayısı
1-5 arası	2
6-10 arası	2
11-15 arası	4
16-20 arası	1
21 ve üzeri	4
Toplam	13

Tablo 5’e baktığımızda çalışmaya katılan yöneticilerin kıdemleri incelendiğinde 1-5 yıl arası kıdeme sahip 2, 6-10 yıl arası kıdeme sahip 2, 11-15 yıl arası kıdeme sahip 4, 16-20 yıl arası kıdeme sahip 1 ve 21 ve üzeri 4 yönetici ile görüşmeler yapılmıştır.

Araştırmada yöneticilere “Öğrenim durumunuz nedir” sorusu soruldu. Alınan cevaplar analiz edilerek aşağıdaki tablo 6 oluşturulmuştur.

Tablo 6

Yöneticilerin Öğrenim Durumlarına İlişkin Bilgiler

Öğrenim Durumu	Kişi Sayısı
Lisans	12
Yüksek Lisans	1
Toplam	13

Tablo 6’ya baktığımızda çalışmaya katılan yöneticilerin öğrenim durumları incelendiğinde lisans mezunu yönetici sayısının 12 ve yüksek lisans mezunu yönetici sayısının 1 olduğu görülmektedir.

Araştırmada rehber öğretmenlerine “Cinsiyetiniz Nedir?” sorusu soruldu. Alınan cevaplar tablo 7’de gösterilmiştir.

Tablo 7

Rehber Öğretmenlerin Cinsiyetlerine İlişkin Bilgiler

Cinsiyet	Kişi Sayısı
Kadın	3
Erkek	2
Toplam	5

Tablo 7’ye baktığımızda çalışmaya katılan rehber öğretmenlerin cinsiyetlerine bakıldığında 2 erkek ve 3 kadın öğretmenle görüşme yapılmıştır.

Araştırmada rehber öğretmenlerine “Kıdeminiz Nedir?” sorusu soruldu. Alınan cevaplar tablo 8’de gösterilmiştir.

Tablo 8

Rehber Öğretmenlerin Kıdemlerine İlişkin Bilgiler

Kıdem	Kişi Sayısı
1-5 arası	3
6-10 arası	2
Toplam	5

Tablo 8'e baktığımızda çalışmaya katılan rehber öğretmenlerin kıdemleri incelendiğinde 1-5 yıl arası kıdeme sahip 3 ve 6-10 yıl arası kıdeme sahip 2 öğretmenle görüşmeler yapılmıştır.

Araştırmada rehber öğretmenlerine “Öğrenim Durumunuz Nedir?” sorusu soruldu. Alınan cevaplar tablo 9'da gösterilmiştir.

Tablo 9

Rehber Öğretmenlerin Öğrenim Durumlarına İlişkin Bilgiler

Öğrenim Durumu	Kişi Sayısı
Lisans	5
Yüksek Lisans	0
Toplam	5

Çalışmaya katılan rehber öğretmenlerin öğrenim durumları incelendiğinde lisans mezunu öğretmen sayısının 5 ve yüksek lisans mezunu öğretmen sayısının 0 olduğu görülmektedir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırma verilerinin toplanması için görüşme kullanılmıştır.

A. Görüşme

Görüşme, en az iki kişi arasında sözlü diyalog şeklinde gerçekleşen bir iletişim sürecidir. Görüşme yüz yüze, telefon gibi eş zamanlı ses ve resim iletilicileriyle yapılan veri toplama tekniğidir (Karasar, 2005). Günergin (1992) görüşmeyi belirlenen bir hedefe yönelik tarafların bir araya gelip bilgilerini, düşüncelerini, öneri ve fikirlerini yüz yüze

ve sözel olarak sunduğu bir alışveriş olarak ifade etmiştir (akt. Yiğenoğlu, 2007). Nitel araştırmalarda sıklıkla kullanılan veri toplama tekniği olan görüşme, görüşmeciye kendilerini anlatabilme imkanı verirken araştırmacıya da görüşmecinin baktığı dünyayı, duygu, düşünce, fikir ve deneyimlerini anlama olanağı sunar (McCracken, 1988).

Araştırma yapılırken Muş ili Merkez ilçesinde İlkokullarda Yetiştirme Programının uygulandığı resmi İlkokullarda görev yapan yöneticiler, sınıf ve rehber öğretmenleri ile görüşme yapılmıştır.

Veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme soruları kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşmeler; hem sabit seçenekli cevap vermeyi hem de konu hakkında derinlemesine cevap vermeyi gerektirebilir (Büyüköztürk, Akgün, Demirel, Kılıç Çakmak, & Karadeniz, 2019). Patton'a (1990) görüşmelerin amacı kişinin zihnindeki gerçekleri öğrenmektir ve açık uçlu görüşme de ise hedeflenen bireyin bakış açısı ve düşüncelerine ulaşmaktır görüşlerini değiştirmek değildir (akt. Durmuşçelebi, 2017). Araştırmacı tarafından literatüre bağlı olarak bir soru havuzu oluşturulmuştur. Görüşme formu soruları bu havuz içinden seçilmiştir. Oluşturulan görüşme formu 4 uzman kişi tarafından incelenmiş ve geliştirilmiştir.

Yapılan görüşmelerde gönüllülük esası uygulanmıştır. Katılımcılar gönüllü olur formunu onaylayıp görüşmeye başlamıştır. Seçilen sorular kurs veren öğretmenlere yöneltilip verilen cevaplar ses kayıt cihazı ile kaydedilmiştir. Bir katılımcı araştırmacının ses tonuyla okunanları anlamadığı için kendi okuyup kendi cevaplamıştır. Yapılan görüşmeler ortalama 8-15 dakika sürmüştür. Görüşmelerin yapılacağı vakit katılımcıların istek ve yoğunluğuna göre seçilmiştir. Uygulama 2018-2019 ve 2019-2020 Eğitim öğretim yılı İlkokullarda Yetiştirme Programı kapsamında kurs veren öğretmenler, yöneticiler ve rehber öğretmenleriyle gerçekleşmiştir. Ülkemizde yaşanan pandemi sebebiyle görüşmelere Milli Eğitim Bakanlığından alınan izinle 2018-2019 ve 2019-2020 Eğitim Öğretim yılında Muş ili Merkez ilçesine bağlı devlet okullarında görev alan İlkokullarda Yetiştirme programında görevli sınıf öğretmenleri, yöneticiler ve rehber öğretmenleriyle uzaktan (online) görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler esnasında ses kayıtları alan programlar kullanılmış ve ses kaydetme bilgisi katılımcıya gönüllü olur formunda aktarılmıştır. Görüşme esnasında sorular formdaki sırasına uygun sorulmuştur.

3.4. Araştırma Süreci

Araştırmanın bu bölümünde uygulama basamaklarına yer verilmiştir.

3.4.1. İşlem Basamakları

1. Araştırmaya başlamadan önce araştırma için gerekli izinler alınmıştır. İzinler alınmadan çalışmaya başlanmamıştır.
2. Gerekli izinler alındıktan sonra Muş/Merkez’de yer alan ve İYEP programını uygulayan okullarla gerek telefonda gerekse yüz yüze konuşularak araştırma tanıtılmış ve süreç anlatılmıştır. Pandemi dönemi olduğu için öğretmenler okullarda bulunamamıştır. Bu sebeple yöneticiler öğretmen bilgisinde iletişim numaralarını araştırmacıyla paylaşmıştır.
3. Öğretmenlerle arama şeklinde iletişime geçilmiş ve araştırma hakkında bilgi verilmiştir. Gönüllü olur formu okunarak araştırmaya davet edilmişlerdir.
4. Araştırmaya gönüllü bir şekilde katılan öğretmen, yönetici ve psikolojik danışman ve rehber öğretmenleriyle kendilerinin uygun olduğu bir zaman diliminde görüşme randevuları alınmıştır.
5. Araştırmada daha önce İYEP’te görev alan yönetici, rehber öğretmenleri ve sınıf öğretmenleriyle görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler gerçekleşmeden önce ses kaydı başlamış ilk sırada gönüllü olur formu okunmuştur. Gönüllü olur formu onaylandıktan sonra görüşme formuna geçilmiştir.
6. Sorular sırasıyla katılımcılara sorulmuş, süreçte herhangi bir zorlama yaşanmamıştır.
7. Görüşme esnasında ses kayıt cihazı kullanılmış ve kayıtlar dosyalanmıştır.
8. Görüşme yapıldıktan sonra görüşme verileri bilgisayar ortamında kaydedilmiştir.
9. Kaydedilen veriler en az iki uzman tarafından kategorilere ayrılıp kodlar oluşturulmuştur.
10. Kodlara göre temalar belirlenmiş, tema ve kodlara göre verilere tanımlar oluşturulmuştur.
11. Son adım olarak oluşturulan tanımlar yorumlanmıştır. Veriler analiz edilmiş ve bulgulardan hareketle sonuçlar elde edilmiştir.

3.5. Verilerin Analizi

Araştırmada verilerin analizinde veri içerik analiz yöntemi kullanılmıştır. Stone ve arkadaşlarına (1953) göre içerik analizi metinde belirlenen karakterlerden sistemli ve yansız sonuçlar oluşturmak için kullanılan bir tekniktir (akt. Koçak ve Arun, 2006). Nitel araştırmalarda en çok zorlanılan kısımlardan biri de verilerin analiz edilme aşamasıdır. Bunun sebebi nitel araştırmalarda elde edilen bulguların çok çeşitlilik taşıyabilmesi ve farklı özellikler barındırmasından kaynaklanmaktadır. Bu sebeple veri analiz sürecinin takibi zorlaşabilmektedir (Zehir Topkaya, 2013).

İçerik analizde birincil hedef elde edilen bulguları ifade edebilecek kavramlara ve ilişkilere varmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Bu açıdan bakıldığında veriler derinlemesine analize başvurulur. Amaç metin ve imge verilerinden anlam çıkarmaktır (Creswell, 2017). Araştırmamız İYEP’te görev alan öğretmenlerle görüşmeler içerdiği için elde edilen veriler içerik veri analiz yöntemine göre incelenmiştir. Veri içerik analizini oluşturan basamaklar:

1. Araştırmada İlkokullarda Yetiştirme Programında görev alan sınıf öğretmenleri, yöneticiler ve rehber öğretmenleriyle görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya dahil olan gönüllü sayısı toplam 55 kişidir. İYEP dahilinde resmi okullarda görev alan toplam 37 sınıf öğretmeni, 13 yönetici ve 5 rehber öğretmenleridir. Öğretmenler nitelik olarak İYEP deneyimi yaşamış olup program hakkında bilgisi olan kişilerdir. Görüşmeler yüz yüze gerçekleştirilmesi planlanmış fakat ülkemizde yaşanan Covid-19 salgını sebebiyle online olarak sürdürülmüştür. Katılımcılara görüşme formları ve gönüllü olur formu sosyal iletişim ağları üzerinden gönderilmiştir. Bilgisayar destekli programlar vasıtasıyla görüşmeler kayıt altına alınmıştır. Görüşme verileri bilgisayar ortamında kaydedilip kaydedilen veriler en az iki uzman tarafından kategorilere ayrılıp kodlar oluşturulmuştur. Araştırmacı ve uzman kişi verileri inceleyip bölümler haline ayırmıştır. Ayrılan bu bölümler kodlandırılmıştır.

2. Temaların Bulunması: İkinci aşama olarak araştırmacı ve uzman kişi kodlara ve kodlar arasındaki benzerlik ve farklılıklara göre temalar oluşturulmuştur.

3. Verilerin Kodlama ve Temalara Göre Düzenlenmesi ve Tanımlanması: Araştırma sonucunda elde edilen veriler incelenmiştir ve oluşturulan kodlar ve temalara göre ayrılmıştır.

4. Bulguların Yorumlanması: Son aşamada ise ayrıştırılan veriler araştırmacı ve uzman eşliğinde incelenip ve yorumlanmıştır.

3.5.1. Geçerlik ve Güvenirlilik

Araştırmada geçerlik ve güvenliği sağlamak için nitel araştırmanın doğasına uygun düşen stratejiler kullanılarak geçerlik ve güvenlik sağlanmaya çalışılmıştır.

3.5.1.1. Geçerlik

Geçerlik, ölçme araçlarıyla ölçüm yaparken araya farklı bir özellik karışmaması ve ölçmek istenilen durumu ölçme derecesidir (Kirk ve Miller, 1986 akt. Yıldırım ve Şimşek, 2018). Lincoln ve Guba'ya (1985, Akt. Şimşek ve Yıldırım, 2018) göre

- İç Geçerlik (İnandırıcılık): Yıldırım ve Şimşek'e (2018) göre iç geçerlik araştırmacının ortaya koymaya çalıştığı olay ve olgulara ilişkin yorumların gerçek durumu yansıtmaya düzeyidir. İç geçerlilikte veriler toplama sürecinden analiz ve yorumlanma sürecine kadar sürekli eleştirel bir gözle sorgulanıp elde edilen bulgular gerçekle örtüşüp örtüşmediği sürekli incelenmelidir.

Bu araştırmada da veriler farklı veri kaynaklarından toplanarak sürekli eleştirel bir gözle sorgulanıp ve analiz edilerek sonuçların tutarlılığı kontrol edilmiştir. Çalışmada bulgular verilirken görüşme verilerinden direkt alıntı cümleler verilmiştir. Şimşek ve Yıldırım' (2018) göre çeşitleme yönteminde veri kaynakları, yöntem ve araştırmacı çeşitlemesi olabilir ve veri kaynaklarının çeşitlendirilmesi farklı özelliklere sahip katılımcıları araştırmaya dahil etmektir.

Araştırmanın veri kaynakları çeşitlemesi çalışma grubunun İYEP'te görev almış sınıf öğretmenleri, yöneticiler ve rehber öğretmenlerdir.

Araştırmada veri toplamak için görüşme formu kullanılmıştır. Bu form geliştirirken ilgili alan yazın incelemesi yapıldıktan sonra konuya ilişkin kavramsal bir çerçevenin oluşturulmasıdır. İçerik analizinde temalar oluşturulurken kendi içinde bulunan ilişki denetimi yapılarak bir bütünlük sağlanmıştır. Görüşme esnasında elde edilen bilgilerin yalnızca bilimsel amaçla kullanılacağı ve gizlilik hususuna dikkat edilmesi karşılıklı duyulan güven için çok önemlidir. Bu noktada elde edilen veriler gerçeğe daha yakın bilgiler olacaktır bu da iç geçerliği sağlamada önemli etkenlerdendir (Guba ve Lincoln, 1994).

- Dış Geçerlik (Aktarılabilirlik): Yıldırım ve Şimşek'e (2018) göre dış geçerlik (aktarılabilirlik) "araştırma sonuçlarının benzer durum ve ortamlara genellenebilmesi durumudur". Şimşek ve Yıldırım' (2018) göre nitel araştırmalarda aktarılabilirliği sağlamak için amaçlı örnekleme yöntemi kullanılabilir.

Ayrıca araştırmada dış geçerliliği yani aktarılabilirliği sağlamak için araştırma sürecinde yapılanlar detaylı bir şekilde aktarılmıştır. Araştırmaya katılanların çeşitliliğini sağlamak amacıyla farklı veri kaynaklarına ulaşılmıştır. Bu amaçla İYEP kursunda görev alan sınıf öğretmenleri, yönetici ve rehber öğretmenlerinden çalışma grubu oluşturulmuştur.

3.5.1.2. Güvenirlik

Güvenirlik bilimsel yollarla elde edilen bulguların ayrı ölçümlerle de ve ölçme süreci tekrarlandığında da benzer sonuçlar ortaya koymasidir (Yıldırım ve Şimşek, 2018).

- İç Güvenirlik (Tutarlılık): Lincoln ve Guba'ya (1985, Akt. Şimşek ve Yıldırım, 2018) göre nitel araştırmalarda tutarlılığı sağlamak için tutarlık incelemesi yöntemine başvurulabilir. Şimşek ve Yıldırım' (2018) göre tutarlık incelemesini sağlamak için görüşmelerde araştırmacı benzer bir tutumla sorularını sorması ve kayıt altına alması, veri toplama sürecinde kavramsallaştırma sürecindeki tutarlılığa ve verilerle sonuçlar arasında oluşan tutarlılığa bakılabilir.

Bu bilgilere bakılarak araştırmada veri toplama aracı oluşturulurken birden fazla uzmana danışılarak yapılmıştır. Veri toplama sürecindeki kayıtlar ve kayıtların raporları arasındaki tutarlılık araştırmacıdan farklı bir uzman kişi incelemiş ve kayıtlarla raporlar arasında fark bulunmamıştır. Araştırmacı bütün katılımcılara benzer üslup kullanmıştır. Veriler kavramsallaştırma sürecini birden fazla kişiyle yürütülmüştür.

- Dış Güvenirlik (Teyit Edilebilirlik): Araştırmadan elde edilen bulgularda nesnel bir biçimde yaklaştırmaya çalışarak öznel yargılardan uzaklaşma ve var olanı aktarma beklenmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2018).

Şimşek ve Yıldırım' (2018) göre teyit incelemesini ulaşılan sonuçları ham verilerle karşılaştırarak teyit mekanizmasının çalışıp çalışmadığına bakılmalıdır.

Bu açıdan bakıldığında araştırmada uzman kişilerce teyit mekanizması kontrol işlemleri yapılmış ve ham verilere yer verilmiştir. Ayrıca araştırmada iç güvenliği sağlamaya yönelik veri toplama araçları, analiz sırasında yapılan tema ve kodlara ve bunların yorumlanmasına farklı bir uzman kişinin katılımı sağlanarak inceleme ve teyit etme sağlanmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

IV. BULGULAR

Bu bölümde uygulanan ölçme araçlarından elde edilen veriler analiz edilmiştir.

4.1. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formundan Sınıf Öğretmenleri ile Gerçekleştirilen Görüşmelerde Elde Edilen Bulgular

4.1.1. “Programın süreç ve içeriğine İlişkin Görüşler

Araştırmada sınıf öğretmenlerinin İYEP süreci ve içeriği hakkında düşünceleri soruldu. Alınan cevaplar analiz edilerek aşağıdaki temalar ve kodlar oluşturulmuştur. Sonuçlar Tablo 10’da gösterilmiştir.

Tablo 10

Sınıf Öğretmenlerin Süreç ve İçeriğe İlişkin Görüşleri

Temalar	Kişi Sayısı	Kodlar	Kişiler
İçerik	6	Beğenme	Ö1, Ö2, Ö3, Ö13, Ö15, Ö23
	2	Birebir ilgi	Ö1, Ö25
	11	Süre yetersiz	Ö3, Ö5, Ö13, Ö15, Ö16, Ö17, Ö21, Ö22, Ö24, Ö29, Ö30
	12	Faydalı	Ö2, Ö7, Ö9, Ö11, Ö12, Ö14, Ö15, Ö25, Ö27, Ö28, Ö34, Ö37
	3	Temel kavramlara yönelik gerekli	Ö1, Ö2, Ö28
	7	Beğenmeme	Ö4, Ö5, Ö8, Ö10, Ö17, Ö21, Ö22
	1	Geliştirilmeli	Ö8
	2	3. sınıf kazanımları ekleme	Ö5, Ö36
	1	Okuma yama etkinlikleri artırılması	Ö35
	6	Kaynaklar Yetersiz	Ö2, Ö4, Ö8, Ö14, Ö30, Ö35
Süreç	13	Olumlu	Ö2, Ö3, Ö8, Ö9, Ö10, Ö18, Ö19, Ö21, Ö25, Ö27, Ö27, Ö34, Ö35
	3	Öğrenciyi sıkıyor	Ö23, Ö33, Ö36
	11	Uzatılmalı	Ö3, Ö5, Ö13, Ö15, Ö16, Ö17, Ö22, Ö23, Ö 24, Ö29, Ö30
	1	Kısaltılmalı	Ö36
	1	Öğrenci seçimi erkene alınmalı	Ö24
	1	Modül geçişleri sıkıntılı	Ö24
	2	Saatler artmalı	Ö3, Ö24
	2	Ayırt edicilik düşük	Ö6, Ö23
	2	Hafta içi sorunu	Ö18, Ö23

Tablo 10’a göre alınan cevaplardan 2 tema ve 18 tane kod oluşturulmuştur. Çalışmaya katılan öğretmenler kod isimlerle gösterilmiştir.

“İçerik” teması altında “Beğenmek”, “Birebir ilgi”, “Süre yetersiz”, “Faydalı”, “Temel kazanımlara yönelik”, “Beğenmemek”, “Geliştirilmeli”, “3. Sınıf kazanımları eklenme”, “Okuma yazma etkinliklerin artması” ve “Kaynaklar yetersiz” kodları olmak üzere 10 tane kod oluşturulmuştur. “Süreç” teması altında “Olumlu”, “Öğrenciyi sıkıyor”, “Kısaltılmalı”, “Öğrenci seçimi erkene alınmalı”, “Modül geçişleri sıkıntılı”, “Ayırt edicilik düşük” ve “Hafta içi sorunu” olmak üzere 9 tane kod oluşturulmuştur.

“İçerik” temasına ilişkin “Beğenme” koduyla ilgili 6 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları şu şekildedir:

Ö13. *“Öğrenme güçlüğü olan ve akranlarından geri olan öğrenciler için çok gerekli ve güzel bir program.”*

Ö15. *“İYEP programını ben çok yararlı buluyorum. Özellikle geri kalmış çocuklar için diğer arkadaşlarıyla aynı devam edemeyen akademik konuda biraz geri kalan öğrenciler için çok iyi. Kesinlikle bunu destekliyorum. Bunun sürekli yapılması lazım.”*

“Birebir ilgi” koduyla 2 öğretmen görüş bildirmiştir bunlar:

Ö1. *“Ben dördüncü sınıftaydım o zaman şimdi sınıflarımız 25 kişiye yakın böyle birkaç tane öğrencimiz okuma yazma ve matematikte geride kalmıştı. Onlarla birebir ilgilenmekte sıkıntı yaşıyordum. Hem kendi dördüncü sınıf yazılıları deneme sınavları kendi içerisindeki dersin yoğunluğundan dolayı birkaç tane öğrencimiz geride kalıyordu...”*

Ö25. *“...30 kişilik sınıfta öğrenemeyen öğrencilerimiz olabiliyor ya da geri kalmış öğrencilerimiz olabiliyor. Bunların birebir veya bir ya da 3 kişi 4 kişi hani daha fazla ilgilenerek hani öğrenmelerini sağlayabiliyordu...”*

“Süre yetersiz” koduyla ilgili 11 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları:

Ö3. *“... Uygulama sürecini ben az görüyorum. Bence sene başında okullar başladığı gibi olsa ve öğrenci seviyesine göre biraz daha artırılabilir bir saat bazen az oluyor...”*

Ö16. *“... 160 saat veriliyor ama kişiye kalmış haftada belirli alt limit üst limiti var. Program geç başlıyor açıkçası. Erkende bitiyor, öyle problem var. Yani gene sene içinde yaysa çok çok daha verimli olacağını düşünüyorum ama süre olarak ya da saat olarak değil yeterlilik yok...”*

“Faydalı” koduyla 12 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları:

Ö11. *“Çocukların akademik becerilerinin kazanmaları bakımından faydalı oldu...”*

Ö21. “Programın içeriği bence çok olumlu. Aslına bakarsanız ama ben o köy okulunda sınıf öğretmenliği yaptığım zamanlarda İYEP kursu vermiştim. Ayriyeten yönetici olduğum zamanda İYEP kursu açıldı. Bence süreç olumlu...”

“Temel kavramlara yönelik” koduyla ilgili 3 öğretmen görüş bildirmiştir bunlardan bazıları:

Ö1. “Aradan 2-3 sene geçti hatırlayabildiğim kadarıyla cevap vereyim ben size. Ya biz bunu ilk duyduğumuzda bizim hoşumuza gitti. Ben dördüncü sınıftaydım o zaman şimdi sınıflarımız 25 kişiye yakın böyle birkaç tane öğrencimiz okuma yazma ve matematikte geride kalmıştı...”

Ö28. “... Sürecinde okuma yazmaya geçemeyen, matematik becerileri kazanamamış öğrenci için en azından tekrar bir yıl, önündeki engelleri kaldırmak için güzel bir fırsattı...”

“Beğenmeme” koduyla ilgili 7 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları:

Ö4. “...Sıkıntı yaşamadık ama içerik olarak ben çok beğenmedim. Türkçe ve matematik dersi veriyordum ekstradan. İçerik sönük kalıyordu...”

“İçerik” temasına ilişkin “Geliştirilmeli” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö8. “Programın içeriğinde eksiklikler var bence biraz daha üzerinde çalışılmalı, program tekrar gözden geçirilmeli...”

“İçerik” temasına ilişkin “3. Sınıf kazanımları eklenme” koduyla ilgili 2 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö5. “...Tabiki öncelik az önce söylediğim gibi hani üst sınıflara gelmiş ancak okuma yazmayı öğrenememiş öğrenciler olmalı elbette ki ama bu tür bir çalışmanın kendi kademe düzeyinde öğrenciler için hazırlanması, geliştirilmesi daha doğru olacaktır bununla beraber...”

Ö36. “... Okuma yazma öğrenmelerini konusunda ama diğer modül 2 modül 3’ü alan öğrenciler için çok yoğun, bir içerik yok.”

“İçerik” temasına ilişkin “Okuma yazma etkinliklerin artması” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö35. “.... Bizim zaten okuma yazma bir sıkıntımız olmadığı için İYEPteki türkçe dersi bize çok böyle çok ağızını bile açamadığı olmuştur. Genelde biz okuma anlamaya yönelik 5n1k sorularını yapıp ve çocukları daha çok kendi okumalarını geliştirebileceği kendini bulabildiği sorular üzerinden konular üzerinde duruyoruz...”

“İçerik” temasına ilişkin “Kaynaklar yetersiz” koduyla ilgili 6 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları şu şekildedir:

Ö2. “... İYEP’i fakat daha fazla detaylı kaynak içeriğine sahip olması gerektiğini düşünüyorum...”

Ö4. “... Kaynaklar içerik bakımından biraz daha yeterli olsaydı böyle bir şeye gerek kalmazdı. Hani biraz zayıf diyebiliriz.”

“Süreç” temasına ilişkin “Olumlu” koduyla ilgili 13 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları şu şekildedir:

Ö2. “... Süreci olumlu buluyorum bu programı ve süreci olumlu buluyorum...”

Ö3. “Yani program çok güzel düşünülmüş bir program gerçekten tabi bu son 2 yılda virüsten dolayı iyi uygulamadı. Fakat öncelikle bende hem idareci hem de öğretmen olarak çalıştım. Çok güzel bir süreç...”

“Süreç” temasına ilişkin “Öğrenciyi sıkıyor” koduyla ilgili 2 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlar şu şekildedir:

Ö23. “... Artık okuldan son nokta nefret ettikleri noktada biz o çocukları zorla kursa alıyoruz ve kurs aldığımız zaman tamamen ters tepiyor. Bazen oradan kaçmak istiyor, gelmeyeceğim diyor. Bu tür sıkıntılar çok yaşıyoruz.”

Ö36. “...Birazcık öğrencileri zorlayan sıkın öğrencilerin sıkılmasına sebep olan bir süreç içeriği hakkında çok yeni okumayı bilmeyen öğrenciler için çok güzel bir içeriği var...”

“Süreç” temasına ilişkin “Uzatılmalı” koduyla ilgili 11 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları şu şekildedir:

Ö3. “...Uygulama sürecini ben az görüyorum. Bence sene başında okullar başladığı gibi olsa ve öğrenci seviyesine göre biraz daha artırılabilir bir saat bazen az oluyor...”

Ö5. “... Süreç daha uzun olabilir, çünkü çalıştığınız öğrenciler daha yavaş öğrenen, daha geç öğrenen, daha çok tekrar isteyen, daha çok pekiştirme isteyen öğrenciler olduğu için daha erken başlayıp daha uzun süre devam eden bir süre yaysalar daha doğru olacaktır. Benim için benim görüşüm bu.”

“Süreç” temasına ilişkin “Kısaltılmalı” koduyla ilgili 2 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlar şu şekildedir:

Ö33. “...Süreç kitap bazında düşünürsek daha kısa sürede bitirilebilirdi.”

Ö36. *“Programın süreci uzun bir süreç. Birazcık öğrencileri zorlayan sıkıcı öğrencilerin sıkılmasına sebep olan bir süreç...”*

“Süreç” temasına ilişkin “Öğrenci seçimi erkene alınmalı” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö24. *“...hazırlık aşamaları sürdüğü için kasımda başlıyordu. Bunlar yazın hangi öğrenciler yerine katılacak atılmayacak? Hani dönemin başında bile hemen hal olabilecek şekilde ayarlanırsa daha erken başlarsa bence daha iyi bitiş de yine okulların sonuna doğru olsa yani okullar hazırda mı kapanıyor...”*

“Süreç” temasına ilişkin “Modül geçişleri sıkıntılı” koduyla ilgili 7 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö24. *“...başta biraz karmaşık geldi sürekli özellikle matematik, Türkçe 1 ve 2 gibi. Bunların bir öğrenci, bir öğrenci böyle bir şekilde geçirme olayı var. Mesela bir öğrenci mat1 den geçiyor mat 2 ye yükseliyor ama hani bunu köy okullarında uygulamak bizi biraz zorlamıştı...”*

“Süreç” temasına ilişkin “Ayırt edicilik düşük” koduyla ilgili 2 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlar şu şekildedir:

Ö6. *“...Ancak öğrenci başta yapılan teste herhangi bir nedenden dolayı seviyesine uygun olmayan modüle kaydedildiğinde içerik açısından sıkıntı yaşanabiliyor. Örneğin; seviyesinden düşük modülde olan bir öğrenci için konular kolay geldiği için sıkılabiliyor ya da öğrenci için gereksiz zaman kaybı olabiliyor.”*

Ö23. *“... sınavı seçim esnasında yapılan aksaklıklardan dolayı bayağı bir zorluk yaşadığımız bir program. Mesela okuma yazma bilen çocuk bile hani biz onları sınava girişte puan verirken işte yaptığımız hatalardan dolayı veya verdiğimiz puanlardan dolayı okuma yazma bilen çocuk bile Türkçe den okuma birinci bölümünden kalıyor. Okuma yazma bilmiyor diye kalıyor. Biz bu çocukla o süreç boyunca harfleri öğretmek zorunda kalıyoruz...”*

“Süreç” temasına ilişkin “Hafta içi sorunu” koduyla ilgili 2 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlar şu şekildedir:

Ö18. *“Dersten sonra uygulanması çocuk için ağır oluyor, süreç ve içerik yeterli.”*

Ö23. *“...Süreç birazcık daha artırılabilir ama şöyle bir sıkıntımız var ya hafta içi akşam yapmak zorunda kaldık. Biz büyük bir çoğunlukla bu da çocukların hani zaten 6*

saat ders gören bir çocuk 2 saat fazladan kalıp orada tutup tekrardan bir şeyler yüklemeye çalışmak o çocuğu bezdirmiş olur...”

4.1.2. “Mevcut programla karşılaştırıldığında İlkokullarda Yetiştirme Programı sonunda öğrencilerinizin öğrenmelerinde farklılaşma var mıdır varsa nelerdir?” Sorusuna ait bulgular

Araştırmada sınıf öğretmenlerine “Mevcut programla karşılaştırıldığında İlkokullarda Yetiştirme Programı sonunda öğrencilerinizin öğrenmelerinde farklılaşma var mıdır varsa nelerdir?” sorusu soruldu. Alınan cevaplar analiz edilerek aşağıdaki temalar ve kodlar oluşturulmuştur. Sonuçlar Tablo 11’de gösterilmiştir.

Tablo 11

Öğretmenlerin öğrencilerin farklılaşma durumlarına ilişkin görüşleri

Temalar	Kişi Sayısı	Kodlar	Kişiler
Olumlu	4	Temel kazanımlarda gelişme	Ö2, Ö11, Ö33, Ö37
	1	Farklılaşmada etkili olan veli katılımı	Ö3
Farklılaşma Var	4	Gelişme	Ö3, Ö4, Ö24, Ö37
	1	Birebir ilgilenme olanağı var	Ö5
	1	Öğrenci aktifleşmesi	Ö4
	3	Öğrencide özgüven	Ö4, Ö6, Ö22
	7	Katılım/istek olursa	Ö3, Ö6, Ö8, Ö13, Ö18, Ö19, Ö28
	3	Eksikleri tamamlama	Ö7, Ö22, Ö31
	7	Okuma yazma	Ö9, Ö10, Ö16, Ö20, Ö25, Ö32, Ö35
	4	Dört işlem/matematik	Ö9, Ö16, Ö23, Ö35
	1	Öğrenciye katkısı oldu	Ö15
	1	Dönüt alma	Ö16
	1	Kısa süreli farklılaşma	Ö17
	2	Akademik başarı	Ö12, Ö21
	4	Birebir etkileşimin artması	Ö24, Ö26, Ö27, Ö30
	1	Genel olarak olumlu farklılaşma	Ö29
	1	Kısa süreli	Ö17
	1	Türkçe modül-1’de var	Ö36
	1	Farklılaşma yok	Ö34
Yok	1	Türkçe dilbilgisi kazanımları yetersiz	Ö23
	1	Akademik ilerleme yok	Ö34
	1	Türkçe modül-2 ve 3’te ilerleme yok	Ö36
	1	Düşük katılım	Ö1
	1	Matematik belirsiz	Ö20

Tablo 11'ye göre alınan cevaplardan 3 tema ve 23 tane kod oluşturulmuştur. Çalışmaya katılan öğretmenler kod isimlerle gösterilmiştir.

“Olumlu farklılaşma var” teması altında “Temel kazanımlarda gelişme”, “Veli katılımı”, “Gelişme”, “Birebir ilgilenme olanağı”, “Aktifleşme”, “Özgüven”, “Katılım/istek olursa”, “Eksikleri tamamlama”, “Okuma yazma”, “Dört işlem/matematik”, “Katkı”, “Dönüt alma”, “Akademik başarı”, “Genel olumlu” ve “düşük katılım” kodları olmak üzere 16 tane kod oluşturulmuştur. “Olumlu farklılaşma yok” teması altında “Süre ve kademe”, “Veli katılımı”, “Türkçe dil bilgisi kazanımları”, “Akademik ilerleme”, “Türkçe modül 2 ve 3”, “Düşük katılım”, “Kısa süreli” ve “Matematik belirsiz” olmak üzere 7 tane kod oluşturulmuştur.

“Olumlu farklılaşma var” temasına ilişkin “temel kazanımlarda gelişme” koduyla ilgili 4 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları şu şekildedir:

Ö2. “...*Temel okuma yazma becerilerinin geliştiğini temel matematik dört işlem becerilerinin geliştiğini görmekteyim.*”

Ö11. “*Değişiklik muhakkak var. Dört işlem, okuma- yazma becerileri ilerledi.*”

“Olumlu farklılaşma var” temasına ilişkin “Gelişme” koduyla ilgili 4 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları şu şekildedir:

Ö3. “... *Çoğu zaten bunu alan öğrencilerin çoğu okuma yazma yönünden eksik öğrenciler bunu bireysel olarak verdiğimiz zaman, yani birinci sınıfta eğitimi çoğu zaman veriyoruz zaten kitapları inceliyorsanız. Kazanımları çocuk iyi bir şekilde alabiliyor. Çocuk bu gelişme çok iyi sağlıyor...*”

Ö4. “*Benim kendi öğrencilerim de vardı diğer sınıflardan gelen öğrenciler de vardı. Çocukların ilerlediğini gözlemledim. Hani eskisi gibi değillerdi...*”

“Olumlu farklılaşma var” temasına ilişkin “Birebir ilgilenme olanağı” koduyla ilgili 5 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları:

Ö5. “...*kurslarında neredeyse birebir ilgilenme şansımız olduğu için ve çocuklar üzerinde daha fazla durma imkânımız olduğu için elbette ki çocuklarda pozitif anlamda değişikliklerin olması durumu çok çok daha fazla yani. ...*”

“Olumlu farklılaşma var” temasına ilişkin “Aktifleşme” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö4. “...*Normal derslerde benim öğrencilerim daha da aktifleşmeye başladı. Konu eksikliğini tamamladık...*”

“Olumlu farklılaşma var” temasına ilişkin “Özgüven” koduyla ilgili 3 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları şu şekildedir:

Ö6. “... Öğrenci konularda başarılı oldukça özgüveni artıyor ve derslere daha istekli katılıyor.”

Ö22. “... orada eksikliğini biraz kapatarak kendilerine güveni geliyordu ve hani benim kendi öğrencilerim olduğu için mesela farkı görebiliyordum...”

“Olumlu farklılaşma var” temasına ilişkin “Katılım/istek olursa” koduyla ilgili 7 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları şu şekildedir:

Ö3. “... Bu yine veli ilgilenmemesi, öğrencinin katılmasını, durumundan kaynaklı öğrenci, doğru dürüst katılırsa, sıkıntı ortadan kalkar.”

Ö8. “Kesinlikle farklılaşma var. Aralarında seviye farkları olan çocukların düzenli katılımıyla bu fark kapandı...”

“Olumlu farklılaşma var” temasına ilişkin “Eksikleri tamamlama” koduyla ilgili 3 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları şu şekildedir:

Ö7. “Kesinlikle fark vardır. Öğrenci eksik olduğu tüm konularda kendini tamamlıyor.”

Ö22. “.... Eksik kalan yerlerde olabiliyordu, bazı öğrenciler içinde.”

“Olumlu farklılaşma var” temasına ilişkin “Okuma yazma” koduyla ilgili 7 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları şu şekildedir:

Ö9. “Vardır. Öğrencilerin okuma yazma, dört işlem becerilerini arttırdı.”

Ö10. “Kesinlikle fark var. Özellikle okuma yazmada geri olan öğrencileri bulundukları sınıf seviyesine getirdi.”

“Olumlu farklılaşma var” temasına ilişkin “Dört işlem/matematik” koduyla ilgili 4 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları şu şekildedir:

Ö16. “... Matematikte biz başladığımızda birçok öğrenciyi 1’li 5’li ritmik sayma yapıyordu. Bizim son kaldığımız yer basit problemler şeklinde toplama çıkarma işlemleri yapacak düzeye gelmişti. Kesinlikle ilerleme oldu hocam...”

Ö23. “Evet farklılaşma var matematik alanında çok fazla farklılaşma görüyoruz biz. Çünkü sınıf ortamında her çocuğa yeteri kadar imkân ve süre tanıyamıyoruz...”

“Olumlu farklılaşma var” temasına ilişkin “Katkı” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö15. “Kesinlikle çok büyük bir şey oldu. Ben geçen sene birleri okutmama rağmen üçleri aldım. Kesinlikle çok büyük bir katkısı oldu çocukların hani hemen kendilerini gösteriyorlar.”

“Olumlu farklılaşma var” temasına ilişkin “Dönüt alma” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö16. “... O öğrencilerde ben daha hevesliydim bir dönüt alabildiğim için. Çünkü heyecanlıydım. Aniden dönüt alıyordum ve gerektiğinde verebiliyordum...”

“Olumlu farklılaşma var” temasına ilişkin “Akademik başarı” koduyla ilgili 2 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö12. “Evet vardır. Çünkü İYEP öğrencisi sınıf düzeyinde olmayıp temel kazanımlarda sıkıntı çektiği görülmektedir. Eğitim ise bir bütündür. Öğrenci temel kazanımları edindikten sonra sınıf düzeyindeki diğer kazanımları anlamaya ve öğrenmeye başlamıştır.”

Ö21. “... öğrencilere çalışma fırsatı bulunduğu için ya mesela öğrenciler eğitim olarak yine kendi öğretmeninden ya da farklı bir sınıf öğretmeninden dahi olsa ekstra eğitim olarak o akranlarıyla aynı seviyeye geliyorlar. Hani sınıftan ziyade ekstra takviyelerle aslında bir nevi aralarındaki eşitsizlik azalıyor, eşit duruma gelmeye çalışıyorlar...”

“Olumlu farklılaşma var” temasına ilişkin “Genel olumlu” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö29. “Kesinlikle farklılaşma olduğunu söyleyebilirim. Her ne kadar bireysel farklılıklar arada baş gösterse de genele bakıldığı zaman öğrenciyi pozitif yönlü etkilediğinden bahsedebiliriz.”

“Olumlu farklılaşma var” temasına ilişkin “Kısa süreli” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö17. “Farklılaşma elbette vardır fakat zaman kısıtlaması olduğundan bu farklılaşma kurs bittikten belli bir zaman sonra gözden kayboluyor.”

“Olumlu farklılaşma yok” temasına ilişkin “Süre ve kademe” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö14. “... Yani öğrencilerle daha çok çalışma yapılması gerekiyor bana göre ve sadece üçüncü sınıfla bağlı kalmaması gerekiyor. Yani bunu birinci sınıftan itibaren aslında İYEP programı yapılması gerekiyor. Çünkü hani zaman çok kısıtlı oluyor. Yani 3

senenin birden müfredatını çocuğa hani bir kısıtlı bir zamanda veremiyorsunuz. O yüzden mesela şu şekilde yapılabilir, işte birinci sınıfın ikinci döneminden başlanarak geri kalan öğrenciler belli bir kursa tabi tutulabilir.”

“Olumlu farklılaşma var” temasına ilişkin “Veli katılımı” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö3. “...Bu yine veli ilgilenmemesi, öğrencinin katılmasını, durumundan kaynaklı öğrenci, doğru dürüst katılırsa, sıkıntı ortadan kalkar.”

“Olumlu farklılaşma yok” temasına ilişkin “Türkçe dil bilgisi kazanımları” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö23. “...Mesela üçüncü sınıf bir çocuğun öğrenmesi gereken dil bilgisi kurallarının öğrenmiyor. Sadece okuma yazma ve hızlı okuma kısmına geçtikten sonra bırakıyoruz çocuğu.”

“Olumlu farklılaşma yok” temasına ilişkin “Akademik ilerleme” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö34. “Farklılaşma çok da var denilemez. Durumu kötü öğrencilere uygulandığından dolayı gene pek başarı durumunda akademik düzeyde pek bir fark gözlememiştim. Ben daha önce çalıştığım grupta.”

“Olumlu farklılaşma yok” temasına ilişkin “Türkçe modül 2 ve 3 koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö36. “Birçok öğrencide öğrenme sağlanıyor. Özellikle okuma yazma bilmeyen öğrenciler de çok fazla bir okuma yazmaya geçme oranı çok yüksek. Ancak diğer modül 2 modül 3’ lerde çok fazla bir ilerleme kaydedilemiyor.”

“Olumlu farklılaşma yok” temasına ilişkin “Düşük katılım” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö1. “... İlk başlarda çok güzel katılım sağladık ama sonraki günlerde işte süreç uzayınca katılım sayısında azalmalar oldu...”

“Olumlu farklılaşma yok” temasına “Matematik belirsiz” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö20. “Farklılaşma şöyle olabilir özellikle okuma yazma konusunda bir tık tabiki faydası olduğunu düşünüyorum. Hani matematik konusunda açıkçası kararsızım. Matematik konusunda ne kadar işe yaradığına ama okuma yazma anlama söyleneni algılama konularında fena olmadığını faydalı olduğunu düşünüyorum...”

4.1.3. “Öğrenciler için hangi sınıf düzeyinde program etkili olabilir, neden?” sorusuna ilişkin bulgular

Araştırmada sınıf öğretmenlerine “Öğrenciler için hangi sınıf düzeyinde program etkili olabilir, neden?” sorusu soruldu. Alınan cevaplar analiz edilerek aşağıdaki temalar ve kodlar oluşturulmuştur. Sonuçlar Tablo 12’te gösterilmiştir.

Tablo 12

Öğretmenlerin Sınıf Düzeylerine İlişkin Görüşleri

Temalar	Kişi Sayısı	Kodlar	Kişiler
2,3,4. sınıflar	5	Erken müdahale	Ö1, Ö5, Ö17, Ö22
	2	Öğrenim eksiklerini giderme	Ö17, Ö30
	1	Okuma yazma	Ö22
1,2,3,4. Sınıflar	2	Daha etkili	Ö2, Ö7
	1	Geç öğrenenlere faydalı	Ö10
	3	Okuma yazma sıkıntısı	Ö14, Ö21, Ö24
	1	Erken müdahale	Ö14
	2	Öğrenim eksiklerini giderme	Ö14, Ö31
	1	Tatil dönemi unutmalar	Ö21
	1	Pekiştirme	Ö24
1 ve 2. sınıf	3	Erken müdahale	Ö4, Ö16, Ö20
	1	Okuma becerisi	Ö6
	1	Matematik temel kazanımlar	Ö6
	1	Heterojen gruplar	Ö37
2. sınıf	6	Erken müdahale	Ö2, Ö15, Ö26, Ö29, Ö34, Ö36
	2	Temel beceriler	Ö11, Ö33
	1	Düzeğe uygunluk	Ö15
	2	Okuma yazma	Ö23, Ö33
	2	Öğrenme eksiklerini tamamlama	Ö26, Ö36
3. ve 4. sınıf	1	Bilinçli olma	Ö8
	1	Kazanımları kavratma	Ö9
	1	Verimli	Ö13
	1	Telafi	Ö18
3. sınıf	3	Okuma yazma yetersizliği	Ö19, Ö28, Ö32
	1	Soru sistemi değişmeli	Ö23
	2	Kritik dönemi geçirmeme	Ö28, Ö32
	1	Öğrenme eksikliklerini giderme	Ö32
	1	Temel beceriler	Ö28
2. ve 3. sınıf	3	Okuma yazma	Ö25, Ö27, Ö35
	1	Telafi	Ö25
	1	Kolaylık	Ö27
	1	Temel beceriler	Ö27
	1	2. sınıfa düşürülebilir	Ö35

Tablo 12’te göre alınan cevaplardan 7 tema ve 33 tane kod oluşturulmuştur. Çalışmaya katılan öğretmenler kod isimlerle gösterilmiştir.

“2, 3 ve 4. Sınıflar” teması altında “Erken müdahale”, “Telafi” ve “Okuma yazma” olmak üzere 3 tane kod oluşturulmuştur. “1, 2, 3 ve 4” temasına ilişkin “Daha etkili”, “Geç öğrenenlere faydalı”, “Okuma yazma sıkıntısı”, “Erken müdahale”, “Telafi”, “Tatil dönemi unutmalar” ve “Pekiştirme” kodları olmak üzere 7 tane kod oluşturulmuştur. “1 ve 2. sınıf” teması altında “Erken müdahale”, “Okuma becerisi”, “Matematik temel kazanımlar” ve “heterojen gruplar” olmak üzere 4 tane kod oluşturulmuştur. “2. Sınıf” teması altında “Erken Müdahale”, “Temel beceriler”, “Düzeye uygunluk”, “Okuma yazma” ve “Telafi” olmak üzere 5 tane kod oluşturulmuştur. “3 ve 4. Sınıflar” teması altında “Bilinçli olma”, “Kazanım kavratma”, “Verimli” ve “Telafi” olmak üzere 4 tane kod oluşturulmuştur. “3. Sınıf” teması altında “Okuma yazma yetersizliği”, “Soru sistemi”, “Kritik dönem”, “Telafi” ve “Temel beceriler” olmak üzere 5 tane kod oluşturulmuştur. “2 ve 3. Sınıf” teması altında “Okuma yazma”, “Telafi”, “Kolaylık”, “Temel beceriler” ve “2. sınıf” olmak üzere 5 tane kod oluşturulmuştur.

“2, 3 ve 4. Sınıflar” temasına ilişkin “Erken müdahale” koduyla ilgili 5 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları şu şekildedir:

Ö1. “...Ağaç yaşken eğilir misali dördüncü sınıfta bu kursu vermektense hemen ikinci sınıfta verilse okuma yazması düşük olanlar için söylüyorum. 2-3-4’te bu kurs yapılırsa daha iyi olur diye düşünüyorum. 2. Sınıftan itibaren her sene üstüne koyarak gidilse iyi olur...”

Ö5. “Evet, bence ikinci sınıftan itibaren olabilir, çünkü daha üst sınıflarda olması üçüncü, dördüncü sınıfa başlaması bu sürecin çok geç oluyor. En azından ikinci sınıftan itibaren başlamak öğrenme eksikliklerinin de büyük ölçüde giderir. ...”

“2, 3 ve 4. Sınıflar” temasına ilişkin “Telafi” koduyla ilgili 2 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlar şu şekildedir:

Ö17. “Öğrenciler için 2.sınıftan başlayıp 4.sınıfa kadar devam etmelidir. Çünkü mevcutta olan İYEP 3. sınıfta başlıyor. Konu eksiği olan öğrencinin 2. Sınıftan itibaren eksik konuları birikmiş oluyor. Ve kısıtlı zamanda verilmesi de programı yetersiz kılıyor.

Ö30. Bence 2’den başlamalı yani 2,3,4 sınıflarında herhangi bir sebepten dolayı geride kalmış öğrenciler bir şekilde İYEP sayesinde öğrenim eksiklerini giderebilirler.”

“2, 3 ve 4. Sınıflar” temasına ilişkin “Okuma yazma” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö22. *“Bence o yetersiz yani program hani birinci sınıfta okuma yazma öğrenme var zaten. Hadi birinci sınıfı geçelim, ikinci sınıftan alınması gerekir bence. Çünkü ikinci sınıfa geldiğimiz zaman bir sürü okuma yazma öğrenmemiş ve eksik öğrenmiş öğrencilerimiz oluyor. Hani üçüncü sınıfa geçmesini beklemeyip ikinci sınıftan almamız gerekiyor...”*

“1, 2, 3 ve 4. Sınıflar” temasına ilişkin “Daha etkili” koduyla ilgili 2 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlar şu şekildedir:

Ö2. *“Bence her sınıf düzeyinde uygulanmalıdır. Hepsinde etkili olabilir çünkü her sınıf düzeyinin önemi kendine haizdir...”*

Ö7. *“Her sınıf düzeyinde olması daha etkili olabilir.”*

“1, 2, 3 ve 4. Sınıflar” temasına ilişkin “Geç öğrenenlere faydalı” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö.10 *“1. Sınıftan 4. Sınıfa kadar devam etmeli. 1. Sınıfta diğerlerinden daha geç öğrenen çocuklar için faydalı olabilir. Bence her döneme yayılmalıdır.”*

“1, 2, 3 ve 4. Sınıflar” temasına ilişkin “Okuma yazma sıkıntısı” koduyla ilgili 3 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları şu şekildedir:

Ö21. *“...Birinci sınıflarda da mesela okuma yazma konusunda nasıl söyleyim? Biri 2 ayda tamamlayan olabiliyor, biri bir ay geriden geliyor öğrenciye kadar ya da 5-6 ders geriden okuma yazma konusunda matematik konusunda en temel matematik konusunda faydalı olabilir.”*

Ö24. *“...Bence bu seviye şu anki seviye için çok ideal. Ama sınıf düzeyini soruyorsanız bence her sınıf düzeyinde olmalı. Çünkü birinci sınıfı bitiriyor çocuk ki zaten şu an ki süreçler malum. Hani okuma yazmayı tam olarak geçmeyen öğrenciler oluyor ve mecbur sınıflatlamak zorunda kalan öğrenci oluyor. Mesela bu köyde çok karşılaştık veli diyor ki, ben geçmesini istiyorum...”*

“1, 2, 3 ve 4. Sınıflar” temasına ilişkin “Erken müdahale” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö14. *“... Birinci seviyedeki çocuklar işte okuma yazma ile muhatap oluyorlar ama hani bunu bir aylık gibi bir sürede vermek mümkün değil. O yüzden hani eğer okuma sıkıntı çeken öğrenci varsa, hani bunu birinci sınıfın ikinci döneminden itibaren veya işte*

ikinci sınıfın birinci döneminden itibaren öğrenciler alınıp daha düzgün bir şekilde hem zaman sınırlaması olmadan okuma yazmayı güzel bir şekilde verebilirsiniz...”

“1, 2, 3 ve 4. Sınıflar” temasına ilişkin “Telafi” koduyla ilgili 2 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö14. *“Dediğim gibi her kademede yapılması gerekiyor İYEP programının. Çünkü hani şu şekilde, üçüncü sınıfa gelip de hala okuma yazmada sıkıntı çeken öğrencilerimiz var ve tutup da bu birinci seviye işte seviye seviye olduğu için. Birinci seviyedeki çocuklar işte okuma yazma ile muhatap oluyorlar ama hani bunu bir aylık gibi bir sürede vermek mümkün değil ...”*

“1, 2, 3 ve 4. Sınıflar” temasına ilişkin “Tatil dönemi unutmalar” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö21. *“...Hani bir şeyleri yaz tatilinde ya da ara tatillerde unutup üzerine bir şey katmayıp geliyorlar. Bu açıdan bence her sınıf düzeyinde 1-2-3-4 fark etmez. Hepsi için uygun olabilir...”*

“1, 2, 3 ve 4. Sınıflar” temasına ilişkin “Pekiştirme” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö24. *“...Mesela geçmemesi için bir sene daha kalması için çocuk daha iyi öğreniyor diye ama mesela onlar geçmesini istiyor. Böyle öğrenciler için İYEP kursu her sınıf düzeyinde açılırsa çocuk bu sefer okuma yazmayı pekiştirmiş olacak.”*

“1 ve 2. Sınıflar” temasına ilişkin “Erken müdahale” koduyla ilgili 3 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları şu şekildedir:

Ö4. *“Yani birinci sınıftan itibaren olursa daha iyi olur. Birinci sınıf sonunda ya da ikinci sınıfın birinci döneminde olsa daha iyi olur. Çünkü okuma yazma sıkıntısı çeken öğrenciler için ne kadar erken olursa daha iyi...”*

Ö16. *“Şimdi hocam ben az önce bahsettiğim de dedim ya 3’üncü sınıf öğrencilerine bu program aslında geç kalınmış bir şey. Çünkü baktığınız zaman iyi kalan öğrencilerin yüzde sekseni belli bir bilgi birikimi akademik birikimi yok yani. Bu sınıfa kadar bir şekilde sınıf geçirilerek gelmiş çocuklar...”*

“1 ve 2. Sınıflar” temasına ilişkin “Okuma becerisi” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö6. *“Bu programda özellikle Türkçe dersinde 1. Sınıf düzeyinde okuma- yazma çalışmalarının etkili olduğunu düşünüyorum. Üst sınıflara geçmiş ancak okuma yazma*

becerisini kazanamamış ya da etkin okuma becerisi olmayan öğrencilerle birebir ilgilenme fırsatı sunması açısından program önemli açığı kapatıyor...”

“1 ve 2. Sınıflar” temasına ilişkin “Matematik temel kazanımlar” koduyla ilgili 7 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları şu şekildedir:

Ö6. *“... Matematik dersi için ise temel matematik becerileri ve dört işlem becerilerinin kazanımı için 1. Ve 2. Sınıf seviyeleri etkili olmaktadır. Bu becerileri programda kazanan öğrenciler kendi sınıf seviyelerine devamı sağlanmakta daha başarılı oluyorlar.”*

“1 ve 2. Sınıflar” temasına ilişkin “heterojen gruplar” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

37. *“.... İYEP programını alan öğrenciler heterojen bir yapıda olabiliyor. Bazı çocuklara okumayı hızlandırma, dikte yapabilme söz konusu iken bazı çocuklara ise temel kazanımları vermek daha yerinde olur.”*

“2. Sınıf” temasına ilişkin “Erken Müdahale” koduyla ilgili 6 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları şu şekildedir:

Ö3. *“İkinci sınıf seviyesi daha etkili olacağını düşünüyorum. Çünkü birinci sınıfı bitiren bir öğrenci eğer zaten başarıyla devam ediyor. Başarılı değilse ikinci sınıfta tekrar birinci sınıf seviyesinde eğitim verdiği zaman öğrenci kapıyor o konuları. Daha sonra da çok artık gerek kalmıyor.”*

Ö15. *“Bu şöyle bir şey bence ikinci sınıfları kapsamalı. İYEP’te işlediğimiz konular birinci sınıf ikinci sınıf seviyesinde ama çocuk sonra kendi sınıfından gittiğinde üçüncü sınıf seviyesindeki konuları görüyor. Onun için çocuk için biraz hani şey oluyor, zor oluyor. Bu yüzden 2’den başlatılmadığı için konularını kapsamlı bir şekilde giderse çocuk hani daha erken teşhis koymuş oluyoruz...”*

“2. Sınıf” temasına ilişkin “Temel beceriler” koduyla ilgili 2 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö11. *“İkinci sınıf düzeyinde olmalarında yarar görüyorum. Çünkü amaç basit becerilerin kazandırılması.”*

Ö33. *“Kitaptan tekrar yola çıkarsam 2. Sınıf düzeyi için daha başarılı olabilir. Amaç 4 işlem becerisi ve okuma yazma ise 2. Sınıf düzeyinde daha etkili olacağına inanıyorum.”*

“2. Sınıf” temasına ilişkin “Düzeye uygunluk” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö15. *“Bu şöyle bir şey bence ikinci sınıfları kapsamalı. İYEP’te işlediğimiz konular birinci sınıf ikinci sınıf seviyesinde ama çocuk sonra kendi sınıfından gittiğinde üçüncü sınıf seviyesindeki konuları görüyor...”*

“2. Sınıf” temasına ilişkin “Okuma yazma” koduyla ilgili 2 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö23. *“İkinci sınıf düzeyinde daha etkili olduğunu düşünüyorum. Çünkü birinci sınıfta zaten okuma yazma öğrenememiş bir çocuğun ikinci sınıfta bu alanlar geride kalıyor. Ben ikinci sınıfa geçtiğimde o çocuk üzerinde işte diğer öğrencilerden ayriyeten ona harf verme etkinliği yapıyoruz. Ama bu sınıf ortamında tahmin edebileceğiniz gibi çok uygun olmuyor. O yüzden sınıf ortamının dışında yapmamız gerekiyor. İkinci sınıf çocukları için bu programın daha uygun olacağını düşünüyorum...”*

Ö33. *“Kitaptan tekrar yola çıkarsam 2. Sınıf düzeyi için daha başarılı olabilir. Amaç 4 işlem becerisi ve okuma yazma ise 2. Sınıf düzeyinde daha etkili olacağına inanıyorum.”*

“2. Sınıf” temasına ilişkin “Telafi” koduyla ilgili 7 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları şu şekildedir:

Ö26. *“Bence ikinci sınıftan başlamalı çünkü nasıl desem, hani üçüncü sınıf, dördüncü sınıf biraz daha ilerlemiş oluyor ilkokul kademesi için diyorum. Hani biraz daha ilerlemiş oluyor ama ikinci sınıfta bu çalışmayı yapsak o kötü olan hani geride kalmış öğrenciler akranlarına bence daha çabuk yetişirler...”*

Ö36. *“İkinci sınıflarda daha etkili olabileceğini düşünüyorum çünkü öğrenciler çok fazla birikim sağlamadan dahası kademenin daha alt seviyesinde bu İYEPi aldıkları zaman o eksiklikleri bir an önce tamamlayıp kendi sınıf seviyelerine ulaşmaları daha rahat olur.”*

“3 ve 4. Sınıflar” temasına ilişkin “Bilinçli olma” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö8. *“Bana göre 3 ve 4’te olmalı. Çocuklar daha bilinçli olur o yüzden.”*

“3 ve 4. Sınıflar” temasına ilişkin “Kazanım kavratma” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö9. “3 ve 4. Sınıfta etkili olur. Çünkü kazanımların bu sınıflardaki öğrencilerde kavratılması esastır.”

“3 ve 4. Sınıflar” temasına ilişkin “Verimli” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö13. “3. Ve 4. Sınıflarda olsa daha verimli olur.”

“3 ve 4. Sınıflar” temasına ilişkin “Telafl” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö18. “Bence 3 ve 4. Sınıflarda olmalı, 3’te telafl edemeyen 4’te edebilir sonuçta.”

“3. Sınıf” temasına ilişkin “Okuma yazma yetersizliğı” koduyla ilgili 3 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları şu şekildedir:

Ö19. “3. Sınıf çünkü ilkokulda okuma yazma eksikliğı olan öğrencilerin zorlanmaması için.”

“3. Sınıf” temasına ilişkin “Soru sistemi” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö23. “...Üçlere göre basit ama ikinci sınıflara göre çok uygun bir program. Sadece 2’de olmalı 3’te olacaksa da soru sistemi değıştirilmeli, sorular değıştirilmeli.”

“3. Sınıf” temasına ilişkin “Kritik dönem” koduyla ilgili 2 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö28. “3. Sınıf düzeyinde etkili olur. 1. Sınıfta altyapıyı alıyor öğrenci harfleri falan öğreniyor. İkinci sınıfta da hala öğrenemezse 3. Sınıfta artık kritik döneme geçiyor çünkü 4. Sınıfta artık dersler ağırlaşıyor kazanımlar genişliyor...”

Ö32. “Hocam şöyle söyleyebiliriz. 3. Sınıfta etkilidir diyebiliriz yani. Çünkü eksiklikleri 2. sınıfta eksiklikleri halledebiliriz ama 3. Sınıfta eksiklik oldu mu halledemeyiz. Üçüncü sınıfta olursa çok daha etkili olur diye düşünüyorum...”

“3. Sınıf” temasına ilişkin “Telafl” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö32. “...Bu yüzden bence çocukların matematikten ziyade özellikle bu bölgedeki çocukların matematikten önce okuduğunu anlama noktasında daha fazla uygulamaların olması lazım. Çünkü en büyük sıkıntı bu bölgedeki çocukların en büyük sıkıntısı o yani 4. Sınıfa gelen öğrenciler okuduğunu anlama konusunda sıkıntısı varsa matematiğı de pek anlayacağını sanmıyorum. Çok zorluk yaşayacaktır o yüzden 3. Sınıfta o eksikliğı giderilmesi lazım.”

“3. Sınıf” temasına ilişkin “Temel beceriler” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö28. “...3. Sınıf temel beceriler için okuma-yazma okuduğunu anlama temel matematik kazanımları için yeterli düzeyde alınması iyi oluyor.”

“2 ve 3. Sınıf” temasına ilişkin “Okuma yazma” koduyla ilgili 3 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları şu şekildedir:

Ö25. “Bence 3’ten değil de 2’den başlamalı diye düşünüyorum. Çünkü birinci sınıfı yeni bitirmiş bir öğrenci belki hani okumada sıkıntı çekebilir. Okumaya geçmede ama ikinci sınıfta bunu telafi edebilir.”

Ö27. “Şu şekilde söyleyebilirim, şimdi 1. sene sadece 3 ve 4 de yapıldı. Daha sonra üçüncü sınıflara ama ikinci olsa daha etkili olacağını düşünüyorum. Çünkü birinci sınıftan sonra okuma zorluğu çeken öğrenciler, okuma yazmada sıkıntı yaşayan öğrencilere 4 işlemde sıkıntı yaşayan öğrencilerimiz için ikinci sınıfta daha kolay verebilirsiniz...”

“2 ve 3. Sınıf” temasına ilişkin “Telafi” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö25. “.... Okumaya geçmede ama ikinci sınıfta bunu telafi edebilir...”

“2 ve 3. Sınıf” temasına ilişkin “Kolaylık” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:”

Ö27. “... Çünkü birinci sınıftan sonra okuma zorluğu çeken öğrenciler, okuma yazmada sıkıntı yaşayan öğrencilere 4 işlemde sıkıntı yaşayan öğrencilerimiz için ikinci sınıfta daha kolay verebilirsiniz...”

“2 ve 3. Sınıf” temasına ilişkin “Temel beceriler” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö27. “... Çünkü birinci sınıftan sonra okuma zorluğu çeken öğrenciler, okuma yazmada sıkıntı yaşayan öğrencilere 4 işlemde sıkıntı yaşayan öğrencilerimiz için ikinci sınıfta daha kolay verebilirsiniz...”

“2 ve 3. Sınıf” temasına ilişkin “2. sınıf” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö35. “...Üçüncü sınıfta bir geçiş dönemi olduğu için şu an için 3ler ile ilgili bir sıkıntı yok bence. İkinci sınıfa da düşünülebilir.”

4.1.4. Sizce öğrencilere kursları kendi sınıf öğretmenini mi yoksa diğer sınıf öğretmenlerinin vermesi mi daha verimli olabilir, neden?” sorusuna ilişkin bulgular

Araştırmada sınıf öğretmenlerine “Sizce öğrencilere kursları kendi sınıf öğretmenini mi yoksa diğer sınıf öğretmenlerinin vermesi mi daha verimli olabilir, neden?” sorusu

soruldu. Alınan cevaplar analiz edilerek aşağıdaki temalar ve kodlar oluşturulmuştur. Sonuçlar Tablo 13’te gösterilmiştir.

Tablo 13

Öğretmenlerin Kurs Öğretmenine Ait Düşünceleri

Temalar	Kişi Sayısı	Kodlar	Kişiler
Kendi Öğretmeni	24	Öğrenciyi Tanıma	Ö1, Ö2, Ö4, Ö5, Ö6, Ö8, Ö12, Ö13, Ö14, Ö17, Ö18, Ö19, Ö21, Ö22, Ö25, Ö26, Ö27, Ö28, Ö29, Ö31, Ö34, Ö35, Ö36, Ö37
	1	Motivasyon	Ö9
	1	Öğrencinin yaşı	Ö11
	2	Veliyi tanıma	Ö26, Ö28
	2	Öğretmeni tanıma	Ö29, Ö33
	1	Öğretmenden çekinme	Ö32
Farklı Öğretmen	2	Olumsuz önyargı	Ö3, Ö23
	3	İyi gelme	Ö7, Ö30, Ö37
	4	Farklı teknik	Ö15, Ö20, Ö24, Ö25
	1	Ciddiye alma	Ö20
	1	Farklı iletişim	Ö23
Fark etmez	1	Değişir	Ö10
	1	Verimli olduğunu düşünen öğretmen	Ö16

Tablo 13’e göre alınan cevaplardan 3 tema ve 13 tane kod oluşturulmuştur. Çalışmaya katılan öğretmenler kod isimlerle gösterilmiştir.

“Kendi öğretmeni” teması altında “Öğrenciyi tanıma”, “Motivasyon”, “Öğrencinin yaşı”, “Veliyi tanıma”, “Öğretmeni tanıma ” ve “ Öğretmenden çekinme” olmak üzere 5 tane kod oluşturulmuştur. “Farklı öğretmen” teması altında “Olumsuz ön yargı”, “İyi gelme”, “Farklı teknik” “Ciddiye alma” ve “Farklı iletişim” kodları olmak üzere 5 tane kod oluşturulmuştur. “Fark etmez” teması altında “Değişir” ve “Verimli olan” olmak üzere 2 tane kod oluşturulmuştur.

“Kendi öğretmeni” temasına ilişkin “Öğrenciyi tanıma” koduyla ilgili 24 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları şu şekildedir:

Ö1. “Ben kendi adıma ben kendi öğrencilerini daha iyi tanıdığım için hangi öğrencinin nerede nasıl eksiği olduğunu bildiğim için ben kendi öğrencilerime kendimin vermesini daha mantıklı buluyorum ya çünkü başka öğretmene verdiğim zaman öğretmen, öğrenci tanıma süresi oluyor...”

Ö2. *“Bence kursları öğrencilere kendi sınıf öğretmeninin uygulaması tabi daha verimli ve faydalı olabilir. Çünkü öğrencileri tanıdıkları için bireysel farklılıklarını hazır bulunuşluklarını, aile sosyal ekonomik durumlarını, aileleriyle iletişim düzeyini bildiği için...”*

“Kendi öğretmeni” temasına ilişkin “Motivasyon” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö9. *“Kendi sınıf öğretmeni vermelidir. Çünkü çocuk derse motive olur.”*

“Kendi öğretmeni” temasına ilişkin “Öğrencinin yaşı” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö11. *“Yaşından dolayı kendi öğretmeninin kurs vermesi daha verimli olur.”*

“Kendi öğretmeni” temasına ilişkin “Veliyi tanıma” koduyla ilgili 2 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö26. *“Şu an bence kendi sınıf öğretmeni daha avantajlıdır çünkü öğrenci tanıyor. Veliyi tanıyor mesela.”*

Ö28. *“... Velileri de daha iyi olur ama bütün öğrencileri birden alması mümkün olmadığı için diğer öğretmenlerde öğrenciyi en kısa sürede tanımaya çalışıyor. Bu kısa sürede kazanımları vermeye çalışıyor. Aileleriyle de irtibata geçiyorlar. Tabi bu tarz öğrenciler aynı profilde olduğu için biz onları iyi tanıyoruz ona göre aksiyon alıp çözüm üretiyoruz. ...”*

“Kendi öğretmeni” temasına ilişkin “Öğretmeni tanıma ” koduyla ilgili 2 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö29. *“Tabiki de ilk olarak kendi sınıf öğretmeninden kurs alması öğrenci için daha verimli olacaktır. Bunun sebebi ise öğretmenin öğrenciyi tanması ve bence daha da önemlisi öğrencinin öğretmeni tanması, öğretmenin anlatım tekniklerine aşina olmasıdır.”*

Ö33. *“Bence kendi sınıf öğretmeninden öğrenmesi daha iyi olur. Daha doğrusu her bireyin yogurt yiyişi vardır. Yani başka bir öğretmen ona daha farklı bir şekilde öğretirse bu sefer kavram karmaşası oluşabilir. Yani kendi sınıf öğretmeninden öğrenmesi bence daha uygun olur.”*

“Kendi öğretmeni” temasına ilişkin “ Öğretmenden çekinme” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö32. “Yani kendi sınıf öğretmeninin vermesi daha etkili olabilir çünkü ilkökul öğrencileri farklı öğretmen olduğu zaman sıkıntı yaşıyorlar, çekiniyorlar aynı öğretmen olursa daha fazla verim alırlar diye düşünüyorum...”

“Farklı öğretmen” temasına ilişkin “Olumsuz ön yargı” koduyla ilgili 2 öğretmen görüşü bildirmiştir:

Ö3. “Bence diğer sınıf öğretmenleri daha verimli. Çünkü öğretmenin gözünde şöyle bir şey oluşur, ben artık bu öğrenciye bir şey anlatamam. Bu benden artık bir şey alamaz, sıkıntısı oluyor...”

Ö23. “...biz onlarla hani kendi öğretmenleri ister istemez öğretmen ön yargıları oluşmaya başlıyor. Bazen çocuklara karşı şey diyorsun da dördüncü sınıfta almıştım mesela öğretmen de çocuğa karşı şey vardı. Bu artık ne yaparsam yapayım öğrenemez algısı vardı ama biz farklı çalıştığımız için çocukla. Ayı bir iletişim kanalı oturduğumuz için çocuktan verim almıştık...”

“Farklı öğretmen” temasına ilişkin “İyi gelme” koduyla ilgili 3 öğretmen görüşü bildirmiştir. Bunlardan bazıları şu şekildedir:

Ö7. “Farklı öğretmen olabilir. Farklı öğretmen öğrenciye daha iyi gelebilir.”

Ö30. “Bence 4. Sınıflar için başka bir öğretmen vermeli, çünkü artık 4. Sınıfta artık o öğrenci o öğretmenden farklı bir şey almıyordur. Yeni bir öğretmenle belki heyecanı artar yeni bir şey öğrenir...”

“Farklı öğretmen” temasına ilişkin “Farklı teknik” “Öğrenciyi tanıma” koduyla ilgili 7 öğretmen görüşü bildirmiştir. Bunlardan bazıları şu şekildedir:

Ö15. “... Yeni bir öğretmen, yeni bir teknik yeni şeyler kesinlikle daha avantajlı olur. Başka bir öğretmenin girmesi çocuk için daha iyi olur, daha avantajlı olur diye düşünüyorum. Çünkü zaten öğretmeninden öğrenmediği için aynı şekilde bir daha aynı öğretmen derse girdiği zaman çocuk için yeni bir şey olmuyor. Farklı öğretmen daha iyi.”

Ö20. “... İYEP programında farklı bir öğretmen geldiği zaman bence çocuk daha fazla ciddiye alıyor. En azından daha çok odaklandığını veyahut işte farklı öğretmenin uyguladığı stratejinin daha farklı olabildiğini düşünüyorum...”

“Farklı öğretmen” temasına ilişkin “Ciddiye alma” koduyla ilgili 1 öğretmen görüşü bildirmiştir:

Ö20. “... İYEP programında farklı bir öğretmen geldiği zaman bence çocuk daha fazla ciddiye alıyor.”

“Farklı öğretmen” temasına ilişkin “Farklı iletişim” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö23. “...Ayrı bir iletişim kanalı oturduğumuz için çocuktan verim almıştık. Bu yüzden farklı öğretmenlerin olması çocuklar için daha avantajlı diye düşünüyorum.”

“Fark etmez” temasına ilişkin “Değişir” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö10. “Bu değişkenlik gösterir. Kimi öğrenci için kendi öğretmeninden öğrenmek daha faydalı olurken kimisi için farklı öğretmende öğrenmek daha faydalı olur. Bu değişebilir.”

“Fark etmez” temasına ilişkin “Verimli olan” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö16. “... Bu konuda verimli olduğunu düşünen öğretmen ile yapılması gerektiğini düşünüyorum.”

4.1.5. “İlkokullarda Yetiştirme Programı ders materyalleri ile ilgili düşünce ve önerileriniz nelerdir?” sorusuna ilişkin bulgular

Araştırmada sınıf öğretmenlerine “İlkokullarda Yetiştirme Programı ders materyalleri ile ilgili düşünce ve önerileriniz nelerdir?” sorusu soruldu. Alınan cevaplar analiz edilerek aşağıdaki temalar ve kodlar oluşturulmuştur. Sonuçlar Tablo 14’te gösterilmiştir.

Tablo 14

Öğretmenlerin Kaynak/Materyaller Hakkındaki Görüşleri

Temalar	Kişi Sayısı	Kodlar	Kişiler
Modül kitapların farklı olması	1	Geçişte sıkıntı	Ö1
	2	Güzel	Ö3, Ö4
	3	İhtiyaçlar farklı	Ö5, Ö10, Ö32
	2	Kolaylık	Ö16, Ö22
	1	Dikkat çekme	Ö23
	1	Etiketlenmeme	Ö26
	1	Önyargı	Ö30
	1	Kalın ve az içerik	Ö34
Modüller bir arada olmalı	1	Öğrenci sıkılmaması	Ö21
	1	Zaman kaybını önleme	Ö21
	1	Unutmama	Ö24
	1	Eksikleri kapatma	Ö27
Yeterli	5	Yeterli	Ö1, Ö8, Ö19, Ö25, Ö37
	3	Başarılı	Ö11, Ö28, Ö35
Yetersiz	5	Kitap yeterli	Ö3, Ö16, Ö18, Ö20, Ö24
	8	Geliştirilmeli/Zenginleştirilmeli	Ö2, Ö3, Ö4, Ö9, Ö10, Ö13, Ö15, Ö31
	6	Basit	Ö2, Ö4, Ö5, Ö10, Ö17, Ö33
	5	Sadece okuma yazma	Ö5, Ö10, Ö15, Ö23, Ö26
	7	Etkinlikler artırılmalı	Ö4, Ö6, Ö15, Ö18, Ö23, Ö30, Ö36
	2	Desteklenmeli	Ö7, Ö17
	3	Etkileşimli tahtaya uyarlanma	Ö11, Ö12, Ö34
	13	Ek kaynak materyal	Ö12, Ö14, Ö16, Ö17, Ö20, Ö21, Ö22, Ö24, Ö27, Ö28, Ö32, Ö35, Ö36
	1	Teknolojik imkânsızlık	Ö14
	2	Somut materyal	Ö16, Ö25
	1	Öğretmen kılavuz kitap	Ö24
	1	İlgi çekme	Ö29
	1	Sadeleştirilmeli	Ö30

Tablo 14'e göre sınıf öğretmenlere sorulan "İlkokullarda Yetiştirme Programı ders materyalleri ile ilgili düşünce ve önerileriniz nelerdir?" sorusuna verilen yanıtlar incelenmiş ve elde edilen verilerden yola çıkarak 4 tema ve 27 kod bulunmuştur. Görüşmeye katılan öğretmenler kod isimleriyle gösterilmiştir.

"Modül kitapların ayrı olması" teması altında "Geçişte sıkıntı", "Güzel", İhtiyaçlar farklı", "Kolaylık", "Dikkat çekme", Etiketleme", "Önyargı" ve "Kalın ve az içerik" olmak üzere 8 kod oluşturulmuştur. "Modüller bir arada olmalı" teması altında "Öğrenci sıkılmaması", "Zaman kaybını önleme", "Unutmama" ve "Eksikleri kapatma" olmak üzere 4 tane kod oluşturulmuştur. Yeterli" teması altında "Yeterli", "Başarılı" ve "Kitap yeterli olmak üzere 3 tane kod oluşturulmuştur. "Yetersiz" teması altında "Geliştirilmeli/zenginleştirilmeli", "Basit", "Sadece okuma yazma", Etkinlikler artmalı", "Ek kaynaklar ve materyaller", "Teknolojik imkânsızlık", "Somut mayeryal", "Öğretmen kılavuz kitap", "İlgi çekme" ve "Sadeleştirme" olmak üzere 12 tane kod oluşturulmuştur.

"Modül kitapların ayrı olması" temasına ilişkin "Geçişte sıkıntı" koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö1. "... Modüller ayrı kitap olsa daha mantıklı olabilirdi. Modüller arası sınırın tam olarak belirlenmediğini anımsıyorum modüllerde geçişte sıkıntı yaşıyorduk."

"Modül kitapların ayrı olması" temasına ilişkin "Güzel" koduyla ilgili 2 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlar:

Ö3. "... Modlar ayrı olsa, daha güzel olur."

Ö4. "... Modüller olursa daha iyi olur."

"Modül kitapların ayrı olması" temasına ilişkin İhtiyaçlar farklı" koduyla ilgili 3 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları:

Ö5. "... modüller ayrı olması daha iyi olur her öğrenci aynı modülde değil, düzey yükseltme, seviyeye uygun."

Ö10. "... Kitaplar modül modül ayrı olsalar daha iyi çünkü bütün öğrenciler aynı modülden başlamıyor."

"Modül kitapların ayrı olması" temasına ilişkin "Kolaylık" koduyla ilgili 2 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlar:

Ö16. "... Modül modül olsa mesela böyle fasikül şeklinde küçük olsa hem öğrenci için daha kolay olur götürmesi getirmesi..."

Ö22. “.... Parça parça modül modül hazırlansa ve öğrenci seviyelerine göre hazırlansa çocuklara şu kitabı okuturum tarzında bizde daha kolaylık çekerdik ama kitap konusunda bence yetersiz kalıyor.”

“Modül kitapların ayrı olması” temasına ilişkin “Dikkat çekme” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö23. “.... Kitaplar ayrı ayrı olması daha önemli bence çünkü şu anda tek bir kitap var ve çok dikkat çekmiyor...”

“Modül kitapların ayrı olması” temasına ilişkin Etiketleme” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö26. “.... Bence modüllerin ayrı olması daha iyi. En azından yani öğrenci açısından da akranları açısından da daha iyi. Yani hani şey olmaz böyle bir hani ben senden iyiyim yoksa sen kötüsün çok şey oldu bizim okulda bu şekilde. Hani çocukların İYEPe gelmemelerinin nedeni hep bundan oldu...”

“Modül kitapların ayrı olması” temasına ilişkin “Önyargı” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö30. “... Farklı kitaplar böyle fasikül şeklinde olsa daha güzel olurdu modüller yerine. Çünkü çocuk o kalın kitabı görünce “ben bunu yapamam” diyor.”

“Modül kitapların ayrı olması” temasına ilişkin “Kalın ve az içerik” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö34. “... Ders kitaplarının çok faydalı olduğunu düşünmüyorum. Benim zamanda programda kitaplar yani çok kısa ama çok kalın, içerik dolu gibi gözüküyor ama içerik olarak zayıf yani benim yaptığım zamanlarda. Modüller ayrı ayrı olsa daha iyiydi.”

“Modüller bir arada olmalı” temasına ilişkin “Öğrenci sıkılmaması” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö21. “... Bence modülleri tek kitap olması yeterli hani hepsinin farklı farklı olması yeterli yani hani bir kitabı hani bir kitabın içinde 3 modül var. Öğrenci hangi seviyedeysen o modüle geçtiği için hani öğrenci hani sıkılmıyor aslında...”

“Modüller bir arada olmalı” temasına ilişkin “Zaman kaybını önleme” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö21. “... Modül 2’den başladığı için ya da herhangi bir model 3’ten başladığı için ya öğrenci bilmediği şeyi öğreniyor. Aslında zaman kaybını da önüyor. Öğrenci hani zaten çok fazla istekli değiller. ...”

“Modüller bir arada olmalı” temasına ilişkin “Unutmama” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö24. “...Çünkü modül modül olduğunda küçük sınıf olduğu için söylüyorum. Bunu büyük sınıflarda bu sıkıntı yaşamayız. Biz küçük sınıflarda sürekli mesela şey modül kitaplarda yanlış kitabı getirdim o kitabı evde unuttum öğretmenim gibi sıkıntılar yaşıyorduk. Ama tek kitap olunca kitabı unutma ihtimali ortadan kalkıyor...”

“Modüller bir arada olmalı” temasına ilişkin “Eksikleri kapatma” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö27. “... Modlar birleşik şekilde daha iyi. Çünkü katılan öğrencilerin sonuçta sadece mod-3 ten kalsada önceki modlarda da eksikliği vardır. %100 eksikliği yoktur diyemez. En azından öğrenci elinde bir materyal olur geriye dönük eksikleri de giderir.”

“Yeterli” temasına ilişkin “Yeterli” koduyla ilgili 5 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları:

Ö1. “Ders materyali olarak kitap verildi başka bir şey verilmedi zaten. Birinci sınıf düzeyindeydi kitaplar yani iyi diyebilirim öyle kötü değildi. Çok da iyi değildi, normaldi yani normal düzeyde...”

Ö19. “Materyaller yeterli, dersler oyunlaştırılmalıdır.”

“Yeterli” temasına ilişkin “Başarılı” koduyla ilgili 3 öğretmen görüş bildirmiştir bunlardan bazıları:

Ö11. “Verilen kitaplar başarılı. İnteraktif akıllı tahta uygulamaları ile desteklenmesi faydalı olur.”

Ö28. “Materyaller kitaplar olarak hazır geliyor. O öğrencilerin seviyesine göre hazırlanmış güzel kitaplar basit düzeyde ve somut etkinlikler var. Basit okumalar olsun matematikte temel beceriler olsun çocuk en azından birinci ikinci sınıftaki kazanımlara göre hazırlandığı için iyiler. Bakanlık alanında uzman kişilere hazırlattığı için iyi olduğunu düşünüyorum. Bu çocuklara daha. ...”

“Yeterli” temasına ilişkin “Kitap yeterli” koduyla ilgili 5 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları:

Ö3. “... Ama kitapları çok güzel. Ben kitapları gerçekten çok beğeniyorum. Hatta çoğu zaman ben arkadaşlara şunu paylaştım, keşke birinci sınıfta bu tarz kitaplar olsa, öğrenciler daha çok ilgilense, kitaplar güzel...”

Ö16. “Materyaller zaten Türkçe matematik kitapları vardı ve bunların öğretmen kılavuzu sadece Türkçede vardı. Materyal konusunda belki kâğıt olarak materyal yeterliydi kitap olarak ama bir işte dersten sonra...”

“Yetersiz” teması altında “Geliştirilmeli/zenginleştirilmeli” koduyla ilgili 8 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları:

Ö2. “... Çok yüzeysel ve yetersiz bence. Daha detaylı daha problem çözme becerilerine yönelik daha yeterli bir kitap yapılabilir diye düşünüyorum.”

Ö3. “Ders materyali hiç olmadığı için hiçbir düşüncemiz yok ama öneri şu şekilde olabilir ki, keşke kitaplarla birlikte biraz daha değişik materyaller gönderilebilse öğrenciye yönelik değişik materyal olabilse. Fakat MEB biliyorsunuz bu yönden çok eksik...”

“Yetersiz” teması altında “Basit” koduyla ilgili 6 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları:

Ö2. “İlkokullarda Yetiştirme Programının ders materyallerini yetersiz buluyorum. Ve çok basit buluyorum. Tek düze buluyorum yani Türkçe kitabına bakıyorsunuz ilköğretim mu ilk okuma yazma mı? Bundan hallice bir kitap...”

Ö4. “... Çünkü çocuklar sürekli oradaki etkinlikleri yapmak istiyorlardı. Kitaplardaki etkinlikler çok basit kalıyor. Bazı etkinlikler çocukların seviyesinden çok daha basitti. O yüzden hani bazı orta seviye öğrenci olduğunda etkinlikler hemen bitebiliyordu. ...”

“Yetersiz” teması altında “Sadece okuma yazma” koduyla ilgili 5 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları:

Ö5. “Ders materyalleri dediğim gibi daha çok birinci sınıf düzeyi öğrenciler için hazırlanmış gibi daha çok hani hiçbir şey bilmeyen ve okuma yazmayı da öğrenememiş öğrenciler için hazırlanmış gibiydi. Ben girdiğimde İYEP derslerine dediğim gibi daha üst kademeler için ve hani okuma yazmayı bilen ancak kendi sınıf düzeyinde çok çok geride olan öğrenciler için de onların seviyelerine uygun etkinlikler eklense daha doğru olacaktır. Tamamen dediğim gibi hani birinci sınıf öğrencisi hazırlanmış gibiydi...”

Ö10. “...İçerik basit kalıyor ve sıkıcı hale geliyor. Bir de Türkçe modül 3’ün etkinlikleri aşırı az, arttırılabilir. ...”

“Yetersiz” teması altında “Etkinlikler artmalı” koduyla ilgili 7 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları:

Ö4. “...Bazı etkinlikler çocukların seviyesinden çok daha basitti. O yüzden hani bazı orta seviye öğrenci olduğunda etkinlikler hemen bitebiliyordu. Biz ekstradan kaynak çıkartıp veriyorduk. Bu yüzden hani biraz daha nasıl diyeyim en azından 2 kitap olabilir. Yani böyle bir tanesi evde yapması için bir tanesi derste yapmak için de ekstra bir kitap da olabilirdi. Ya da Türkçeden okuduğunu anlama ile ilgili ekstra bir kitap da olabilirdi...”

Ö6. “... Ancak kitaptaki etkinlikler yeterli olmuyor. Dersler için farklı bilişsel zekâ yönlerine göre değişik materyallere sahip olmamız gerektiğini düşünüyorum.”

“Yetersiz” teması altında “Ek kaynaklar ve materyaller” koduyla ilgili 13 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları:

Ö12. “İYEP çerçevesinde çoğu yerde MEB’in dağıtmış olduğu kitaplar kullanılmaktadır. İYEP sadece bir kitapla yürütülecek bir program değildir ki tek kitapla yürütmek yetersiz kalır. Bunun için ek olarak çalışma kitabı ve video destekli programlar kullanılmalıdır.”

Ö14. “... Özellikle İYEPte bizim ders materyaline daha çok ihtiyacımız var. Özel gereksinimi olan öğrenciler olduğu için geri kalan öğrenciler olduğu için özel gereksiniminden ziyade. Hani sınıf düzeyinden geri kalan öğrenciler olduğu için yani bizim materyale daha çok ihtiyaç duyuyoruz...”

“Yetersiz” teması altında “Teknolojik imkansızlık” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö14. “... Bu köy okullarında çok sıkıntı oluyor. Projeksiyonumuz akıllı tahtamız yok. Kaynaklarda yetersiz olduğu için bir nevi öğrenciyi bekleyemiyoruz.”

“Yetersiz” teması altında “Somut materyal” koduyla ilgili 2 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö16. “... Bu şekilde eksiklik vardı bir de zaten bu öğrencileri asıl problemi geç kalmaları da dersi daha somutlaştıramamak bir öğrencinin gözünün önüne işlenseydi çok daha doğru olduğunu düşünüyorum. Bu konuda milli eğitimin kâğıt değil de böyle somut materyaller olarak destek sağlamasını gerektiğini düşünüyorum...”

Ö25. “İlkokulda yani daha çok somut veriler lazım yani. Çünkü çocukların birkaç duyu organı ile öğrenmesi için sadece hani anlatarak sözlü iletişimde çocukları öğrenemez. Materyallerin bu yüzden fazla olması gerekiyor. Özellikle görsel materyallerimiz...”

“Yetersiz” teması altında “Öğretmen kılavuz kitap” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö24. “...Hani evet bu bir kurs olarak geçiyor mesela nasıl normal bir insana çocuklara böyle etkinlik hazırlıyorsak bence bununla ilgili öğretmenlere de kılavuz kitap tarzı birşey hazırlanabilirdi. Çünkü şey kitapta sadece şey sesi veriyor mesela işte orada ne yazıyorsa onları yaparsanız tamam ama kendiniz bir şeyler katmak isterseniz bu sizin inisiyatifine kalmış bir şey. Her öğretmen aynı şeyi yapmayabilir...”

“Yetersiz” teması altında “İlgi çekme” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö29. “Yetiştirme programlarında verilen kitapların içerik olarak çok kısıtlı olduğunu düşünüyorum kitaplarındaha eğlenceli hale getirilmesi mevcut müfredata ek olarak kurs olan öğrencilerin daha fazla ilgisi çekeceğini düşünüyorum.”

“Yetersiz” teması altında “Sadeleştirme” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö30. “Evet, matematik kitabı özellikle daha çok sadeleştirilmesi lazım zaten bu çocuklar okuma ve yazma yönünden çok geride kalmışlar biraz sadeleştirip biraz daha etkinliklerin çoğaltılmasını istiyoruz...”

4.1.6. “Çevrenin (idareci, veli, öğrencinin akranları vb.) programa yönelik yaklaşımları nelerdir?” sorusuna ilişkin bulgular

Araştırmada sınıf öğretmenlerine “Çevrenin (idareci, veli, öğrencinin akranları vb.) programa yönelik yaklaşımları nelerdir?” sorusu soruldu. Alınan cevaplar analiz edilerek aşağıdaki temalar ve kodlar oluşturulmuştur. Sonuçlar Tablo 15’de gösterilmiştir.

Tablo 15

Öğretmenlerin Çevrenin Yaklaşımları Hakkındaki Görüşleri

Temalar	Kişi Sayısı	Kodlar	Kişiler
İdare	10	Desteklemek	Ö1, Ö2, Ö10, Ö12, Ö21, Ö24, Ö25, Ö26, Ö28, Ö35
	2	İş yükü	Ö3, Ö20
	2	Yönlendirme/yardımcım olmak	Ö4, Ö5
	3	Bilgisiz/bilinçsiz	Ö4, Ö22, Ö27
	11	Olumlu	Ö7, Ö8, Ö9, Ö11, Ö13, Ö14, Ö17, Ö18, Ö19, Ö29, Ö35
	2	Görevini yapma	Ö16, Ö37
	1	Teşvik edici	Ö21
	1	Desteklememek	Ö22
	2	Önemsememek	Ö22, Ö32
	1	Öğretmenleri dikkate almamak	Ö23
	1	Aktif olmamak	Ö31
	2	Desteklememe	Ö1, Ö34
	19	Olumlu	Ö2, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö11, Ö13, Ö14, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö28, Ö31, Ö32, Ö33, Ö35
	2	Açık kapatma	Ö2, Ö20
Veli	7	Olumsuz	Ö3, Ö6, Ö12, Ö16, Ö21, Ö23, Ö27
	6	Desteklemek/katılmak	Ö5, Ö8, Ö10, Ö20, Ö24, Ö37
	4	Servis sıkıntısı	Ö6, Ö21, Ö22, Ö36
	3	Bilgilendirme yapma	Ö15, Ö16, Ö29
	1	Bilinçsiz	Ö22
	3	Önyargı	Ö23, Ö25, Ö26
	10	Olumlu	Ö1, Ö4, Ö7, Ö8, Ö9, Ö11, Ö13, Ö18, Ö19, Ö35
	2	Kurs isteği	Ö1, Ö37
	14	Etiketleme/baskı	Ö2, Ö11, Ö15, Ö16, Ö20, Ö21, Ö22, Ö24, Ö25, Ö26, Ö27, Ö28, Ö32, Ö36
	3	Olumsuz	Ö3, Ö15, Ö33
Akranlar	2	Merak	Ö4, Ö29
	2	Öğretmen tutumu	Ö6, Ö10
	1	Değişiklik gösterir	Ö34
	7	Olumlu	Ö3, Ö7, Ö9, Ö16, Ö18, Ö19, Ö35
	1	Teşvik yetersiz	Ö21
	1	İsteksiz	Ö23
	1	Önyargı	Ö23
	3	Olumsuz	Ö3, Ö28, Ö34
Öğretmen	2	Özgüvern	Ö4, Ö5
	6	Olumlu	Ö5, Ö7, Ö9, Ö11, Ö13, Ö18, Ö19
	1	Akran öğrenimi	Ö31
	1	Yetersiz hissetme	Ö14
	2	Devamsızlık	Ö22, Ö26
	1	Ciddiye almama	Ö34
	1		
Kurs alan öğrenci	2	Özgüvern	Ö4, Ö5
	6	Olumlu	Ö5, Ö7, Ö9, Ö11, Ö13, Ö18, Ö19
	1	Akran öğrenimi	Ö31
	1	Yetersiz hissetme	Ö14
	2	Devamsızlık	Ö22, Ö26
	1	Ciddiye almama	Ö34
	1		

Tablo 15’ya göre sınıf öğretmenlere sorulan “Çevrenin (idareci, veli, öğrencinin akranları vb.) programa yönelik yaklaşımları nelerdir?” sorusuna verilen yanıtlar

incelenmiş ve elde edilen verilerden yola çıkarak 5 tema ve 39 kod bulunmuştur. Görüşmeye katılan öğretmenler kod isimleriyle gösterilmiştir.

“İdare” teması altında “Desteklemek”, “İş yükü”, “Yönlendirme/yardımcı olmak”, “Bilgisiz/bilinçsiz”, “Olumlu”, “Görevini yapma”, “Teşvik edici”, “Destekleme”, “Önemsememek”, “Öğretmenleri dikkate almamak” ve “Aktif olmamak” olmak üzere 11 kod oluşturulmuştur. “Veli” teması altında “Desteklememe”, “Olumlu”, “Açık kapatma”, “Olumsuz”, “Desteklemek/katılmak”, “Servis sıkıntısı”, “Bilgilendirme yapma”, “Bilinçsiz” ve “Önyargı” olmak üzere 9 tane kod oluşturulmuştur. “Akranlar” teması altında “Olumlu”, “Kurs isteği”, “Etiketlenme/baskı”, “Olumsuz”, “Merak” ve “Öğretmen tutumu” olmak üzere 6 tane kod oluşturulmuştur. “Öğretmen” teması altında “Olumlu”, “Teşvik yetersiz”, “İsteksiz” ve “Önyargı” olmak üzere 4 tane kod oluşturulmuştur. “Kurs alan öğrenci” teması altında “Olumsuz”, “Özgüven”, “Gelişme”, “Olumlu”, “Akran öğrenimi”, “Yetersiz hissetme”, “Devamsızlık” ve “Ciddiye almama” olmak üzere 6 tane kod oluşturulmuştur.

“İdare” temasına ilişkin “Desteklemek” koduyla ilgili 10 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları:

Ö1. “... Bunu tabi idare destekliyor, hep arkamızda bulundu. Zaten imkanlarını sonuna kadar açtı. ...”

Ö2. “... İdareci açısından bakarsak idareci de bunu destekliyor ve olumlu bir yaklaşımları var. Öğretmenlerinin çalışmasını ilgili olmasını isteyen idarecilerimiz var...”

“İdare” temasına ilişkin “İş yükü” koduyla ilgili 2 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlar:

Ö3. “... İdareciler, doğrusu çok fazla uğraşmak istemiyorlar. Yani hocam zaten derste halledemiyorsunuz. Demek ki bir sıkıntı var falan bu gözle bakılıyor. Yani idareciler okulda çok kaldığı için hafta sonu da bazen gelmeleri gerektiği için çok olumlu bakmıyorlar.”

Ö20. “... Okul idareleri açısından aynı şeyi söyleyemem okul idareleri belki bu işi külfet olarak görüyorlardır...”

“İdare” temasına ilişkin “Yönlendirme/yardımcı olmak” koduyla ilgili 2 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlar:

Ö4. “Yani idareci kısmı sadece sizi yönlendiriyor. Yani bize şu tarihlerde kurs başlayacak işte şu tarihler de sınavlar olacak. Hani bizi yönlendirdi idareciler. Bu kadardı onlarda ilk olduğu için onların da çok bilgisi yoktu birlikte öğreniyorduk...”

Ö5. “... İdare de zaten hani bu anlamda çocukların gelişimi ve kendi akran düzeylerine yetişebilmeleri açısından her konuda bize yardımcı oldular...”

“İdare” temasına ilişkin “Bilgisiz/bilinçsiz” koduyla ilgili 3 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları:

Ö4. “... Onların bizden çok bilgisi yoktu açıkçası. Beraber öğreniyorduk...”

Ö22. “.... Yöneticilerde bilinçli olması gerekiyor. Onlarda programa özen gösterirlerse önemserlerse öğretmenler de o kadar önem gösterir...”

“İdare” temasına ilişkin “Olumlu”, koduyla ilgili 11 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları:

Ö7. “Genel olarak olumlu bir yaklaşım sergiliyor.”

Ö8. “... Diğerleri içinde hani idareci öğrenci akranları durum olumluydu.”

“İdare” temasına ilişkin “Görevini yapma” koduyla ilgili 2 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlar:

Ö16. “İdare zaten üstüne düşen gerekli işlemleri yapmakla yükümlü olduğu işlemleri yapıyordu...”

Ö37. “İdareci program tanımlaması yapar ara ara kontrol eder...”

“İdare” temasına ilişkin “Teşvik edici” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö21. “Evet idareciler de yani benim çalıştığım zaman da içinde gördüğü idareciler de bu İYEP konusunda herhangi bir sakınca yoktu. Yani idare açısından yaklaşımları gayet olumluydu. Hani yapabilir, nasıl söyleyeyim? Sınıf öğretmenin yapması için teşvik ediyordu...”

“İdare” temasına ilişkin “Destekleme” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö22. “... Yöneticilerde bilinçli olması gerekiyor. Onlarda programa özen gösterirlerse önemserlerse öğretmenler de o kadar önem gösterir. Onlar gereksiz görürse İYEP öğretmenler de etrafındakiler de öyle bakar veliler olsun. O yüzden bence en başta yöneticilerin İYEP programını önemsemeleri ve desteklemeleri önemli.”

“İdare” temasına ilişkin “Önemsememek” koduyla ilgili 2 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlar:

Ö22. “...Yöneticilerde bilinçli olması gerekiyor. Onlarda programa özen gösterirlerse önemserlerse öğretmenler de o kadar önem gösterir. Onlar gereksiz görürse İYEP öğretmenler de etrafındakiler de öyle bakar veliler olsun. O yüzden bence en başta yöneticilerin İYEP programını önemsemeleri ve desteklemeleri önemli.”

Ö32. “... Orada idareci yoktu biz 3 öğretmen orada eğitim veriyorduk. Şöyle bir şey oldu yani verim alınamıyor gibisinden böyle bir şey oldu. Halbuki o müdür yani bizim eski müdürümüz daha önceki yıllarda eğer gerekli önemi verseydi öğrencilere resmiyette onların da öğretmenidir veya müdürüdür. ...”

“İdare” temasına ilişkin “Öğretmenleri dikkate almamak” koduyla ilgili 1 öğretmen görüşü bildirmiştir:

Ö23. “...İdarecilerin de bu konuda birazcık daha esnek olmalarını istiyoruz. Biz hani kursu ne zaman yapacağımızı, saatlerini bize imkân tanımalarını bekliyoruz açıkçası. Hani onların talimatları ile değil de kendi istediğimiz şekilde mesela ilk program başladı mı? 1-2 öğrenciye bile sınıf açılabilceği yazıyorken idareciler zorla sınıfları doldurup daha az öğretmen alsın. Çok fazla kişiye açmayalım. 1-2 sınıf olsun daha fazlasını sınıfımız olmasın yaklaşımına giriyorlar. Ama bazı çocukların gerçekten öğrenmesi için bire bir ilgiye ihtiyaç duyuyor. 8 kişi bile bazen onlar için fazla olabiliyor.”

“İdare” temasına ilişkin “Aktif olmamak” koduyla ilgili 1 öğretmen görüşü bildirmiştir:

Ö31. “İdare sadece öğrenci seçin diyor. Başka da aktif bir görev faaliyeti yok...”

“Veli” temasına ilişkin “Desteklememe” koduyla ilgili 2 öğretmen görüşü bildirmiştir. Bunlar:

Ö1. “... Biz zaten memnunduk, veli de sıkıntı vardı. Evet olsun hocam güzel diyordu ama hiç desteklemiyordu veliler...”

Ö34. “...Ama yani ideal olarak değil de biraz belli düzeyde aile düzeyinde desteklemenin daha az olduğunu düşünüyorum...”

“Veli” temasına ilişkin “Olumlu” koduyla ilgili 19 öğretmen görüşü bildirmiştir. Bunlardan bazıları:

Ö2. “... Veliler açısından olumlu görüyorum. Sonuçta maalesef veli ilgisinin veya evdeki veli ilgisi eksikliği yüzünden zaten biraz da bunlar oluyor. O da tabi mutlu oluyor. Benim veremediğim ilgiyi ekstra öğretmen veriyor diye mutlu oluyor...”

Ö4. “... Yani veliller tabi ki programa olumlu bakıyordu çünkü onlarda istiyorlardı. Çocukların biraz daha ilerlediğini görünce onlarda olumlu bakıyordu programa...”

“Veli” temasına ilişkin “Açık kapatma” koduyla ilgili 2 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlar:

Ö2. “...Sonuçta maalesef veli ilgisinin veya evdeki veli ilgisi eksikliği yüzünden zaten biraz da bunlar oluyor. O da tabi mutlu oluyor. Benim veremediğim ilgiyi ekstra öğretmen veriyor diye mutlu oluyor...”

Ö20. “...Çünkü kendi açısından baktığında çocuğu 3. Sınıf 4. Sınıf seviyesine gelmiş ve okuma yazma konusunda sıkıntı çekiyor sınıfta. Arkadaşlarının akranlarının gerisinde akademik olarak sıkıntılar yaşıyor tabiki ekstra hiçbir ücret ödmeden tamamen ücretsiz bir hizmet bu tabiki çocuğu faydalansın istiyor...”

“Veli” temasına ilişkin “Olumsuz” koduyla ilgili 2 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlar:

Ö3. “Bahsettiğim gibi yani öğrenci ve veli bakımından biraz daha olumsuz gözle bakılabiliyor...”

Ö6. “... bazı veliler ise benim öğrencim tembel olarak algılanmasın diye programa dahil olmasını istemiyor...”

“Veli” temasına ilişkin “Desteklemek/katılmak” koduyla ilgili 7 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları:

5. “.... Velilerimiz de bundan memnun kaldılar. Özellikle öğrencilerin gelişimlerini gördüklerinde de bu anlamda hem çocuğu hem de bize çok büyük desteklerde bulundular...”

Ö8. “Veliler oldukça isteklidir. Bunun için gelen katılım yüksektir...”

“Veli” temasına ilişkin “Servis sıkıntısı” koduyla ilgili 4 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları:

Ö6. “... Ya da okul sonrası yapılan derslerden sonra eve gitmesi sıkıntı olduğundan yine programa katılamayan öğrenci oluyor. Örn. Servis kullanan öğrenci programa kalınca eve servisle dönemiyor...”

Ö21. “...Ama benim gözlemlerime göre veli çok fazla bazı veliler istemiyordu açıkçası nasıl söyleyeyim? Belli mesai saatleri içinde zaten eğitime devam ettikleri için aslında getir götür yapmak ya da o saatten sonra işi çıkabiliyor alamayabiliyor. Geç oldu diyor...”

“Veli” temasına ilişkin “Bilgilendirme yapma” koduyla ilgili 3 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları:

Ö15. “... Hatta velileri bile okula getirdim, çağırdım, onlarla konuştum bak dedim. Bu şekilde çocuğunuz öğrenememiş ama bunu öğrenmesi lazım bu çocuğun affedersiniz salak olduğundan kaynaklanmıyor. Sadece farklı teknikte farklı bir öğretmenle o çocuk öğrenebilecek diye velilerimizle konuştuk. ...”

Ö16. “... mesela biz en başta başladığımızda velileri aradık. Hiçbir bilgileri yoktu geldiler kendileri de gördüler onlara da anlattık. Bu şekilde hatta ders sonu olduğu için birçoğu tereddüt etti. Yorulurlar hocam şöyle böyle, biz eğlenceli kılmaya çalıştık...”

“Veli” temasına ilişkin “Bilinçsiz” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlar:

Ö22. “... Veliler olarak ben köy okulunda çalışıyordum o zaman İYEP verirken velileri çok bilinçli olmadığı için bu konuda bir de çocukların hani gelme gitme sorun oluyordu...”

“Veli” temasına ilişkin “Önyargı” koduyla ilgili 3 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları:

Ö23. “... veliler bakımından bayağı bir sıkıntı yaşıyoruz. Çocuğum işte okul çıkışında neden orada? Okulda öğrenemediğini şimdi burada kursta mı öğrenecek? Ön yargılı yaklaşıyorlar konuya o konuda sıkıntı yaşıyoruz...”

Ö25. “Velilerimiz genelde bazı velilerimiz bu duruma karşı geldiler. Hani işte benim çocuğum niye böyle oluyor ya niye o şimdi geride kalmıştır ya da başka bir şey varmış gibi düşünebilir yani...”

“Akranlar” temasına ilişkin “Olumlu” koduyla ilgili 10 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları:

Ö7. “Genel olarak olumlu bir yaklaşım sergiliyor.”

Ö8. “... idareci öğrenci akranları durum olumluydu.”

“Akranlar” temasına ilişkin “Kurs isteği” koduyla ilgili 2 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlar:

Ö1. “... Olumsuz anlamda sen niye oraya gidiyorsun sen kötüsün durumu olmadı. Hatta normalde giremeyen öğrenci ve velilerde kursa girmek istedi olumsuz değil de olumlu bir tepkiye yol açtı bu kurs.”

Ö37. “... akranları ise İYEP öğrencisi olmadığı halde derslere katılmak, gelmek isteyen oluyor...”

“Akranlar” temasına ilişkin “Etiketlenme/baskı” koduyla ilgili 14 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları:

Ö2. “Tabi öğrenci akranları arasında bazen bu etiketlemeye yol açabiliyor. Hani tembel öğrenciler alıyor bunu falan gibi tembel gibi bir etiketleme durumu olabiliyor...”

Ö11. “...Bazı akranları ilk önceleri çocukların tembel olmasını vurgulayarak dalga geçse de bu durum zamanla sona erdi.”

“Akranlar” temasına ilişkin “Olumsuz” koduyla ilgili 3 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları:

Ö3. “Bahsettiğim gibi yani öğrenci ve veli bakımından biraz daha olumsuz gözle bakılabiliyor...”

Ö15. “...Akranları ister istemez her çocuk biraz ilk başlarda şey yaptığı zaman hangi çocuk işte ben acaba neyim, niye girdim falan şeklinde diğer çocukların içinde baskın şekilde oluyordu...”

“Akranlar” temasına ilişkin “Merak” koduyla ilgili 2 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlar:

Ö4. “... Akranlar kısmında ise yani çocuklar bu kursa katılanlara imreniyorlardı. Hani bizde katılmak istiyoruz gibi. Seviyeleri iyi olduğu halde merak ediyorlardı. Acaba hani çocuklar dersten sonra kalıp tüm arkadaşlarımızın kalıp ne yapıyorlar diye merak ediyorlardı...”

Ö29. “... öğrenci akranlarının konuyu merak ettiğini düşünüyorum.”

“Akranlar” temasına ilişkin “Öğretmen tutumu” koduyla ilgili 2 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlar:

Ö6. “... Sınıf arkadaşları açısından programın öğretmen tarafından açıklanması önemli. Eğer programa katılan öğrencilerin derslerde geri, tembel olduğu için katılıyor gibi bir algı yaratılırsa hiçbir öğrenci programa katılmak istemez. Ancak sınıf içi iletişimle bunun üstesinden gelinebileceğini düşünüyorum.”

Ö10. “Bu durum öğretmenin yönlendireceği bir durumdur. Mesela “Tembel öğrenciler kursa kalacak.” Şeklindeki bir ifade diğer öğrencilerin kursa olan algısını olumsuz etkiler...”

“Akranlar” temasına ilişkin “Değişkenlik gösterir” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö34. “... Akran davranışları öğrenci gruplarına göre pek gözlemlemedim ama olumlu da olabilir olumsuzda olabilir gruba göre değişir.”

“Öğretmen” temasına ilişkin “Olumlu” koduyla ilgili 7 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları:

Ö3. “...Öğretmen tabi daha olumlu bakıyor. Bireysel ilgilendiği için...”

Ö16. “... öğretmenler için bu kurs çok olumlu bir şey mesela ben kendim için diyeyim özel eğitim öğretmeni olarak kendi öğrencilerimden dönüt alamadığım için eğitimde psikolojik olarak gerçekten bir rahatsızlık yaşıyordum...”

“Öğretmen” temasına ilişkin “Teşvik yetersiz” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö21. “... Öğretmen de çok fazla öğrenci ve veliyi güdülemiyordu alması için. Öğrencileri alması için veli ile konuşması öğrenci mi, hani teşvik etmesi açısından öğretmen ve bu konuda yetersiz diye düşünüyorum açıkçası...”

“Öğretmen” temasına ilişkin “İsteksiz” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö23. “...Öğretmenler arasında da şu var açıkçası, İYEP mi alıyorsun, yazık sana gibi şeyler oluyor böyle. Çünkü hani ve İYEPe kalan çocuklar birazcık da geç öğrenen çocuklar olduğu için öğretmenler de artık kurs alanlara böyle bir acıyarak bakmaya başlıyorlar. Onlarla uğraşılmaz tarzı yorumlar alıyoruz...”

“Öğretmen” temasına ilişkin “Önyargı” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö23. “...Öğretmenler arasında da şu var açıkçası, İYEP mi alıyorsun, yazık sana gibi şeyler oluyor böyle. Çünkü hani ve İYEPe kalan çocuklar birazcık da geç öğrenen çocuklar olduğu için öğretmenler de artık kurs alanlara böyle bir acıyarak bakmaya başlıyorlar. Onlarla uğraşılmaz tarzı yorumlar alıyoruz...”

“Kurs alan öğrenci” temasına ilişkin “Olumsuz” koduyla ilgili 3 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları:

Ö34. “Olumsuz tutum sergiliyorlar. Çünkü sadece ilkokullara yönelik olduğundan dolayı mesela, ortaokul ve ortaöğretim deki DYK gibi çok önemli bir kurs olmadığından dolayı fazladan önemsenildiğini düşünmüyorum...”

Ö28. “... ama bazı öğrencilerde bunu bir angarya olarak görüyordu ve çok da faydalı olmuyordu. Olumsuz bakıyorlardı...”

“Kurs alan öğrenci” temasına ilişkin “Özgüven” koduyla ilgili 2 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlar:

Ö4. “...Ondan sonra bu kursta katılan öğrenciler böyle diğer arkadaşlarıyla da arası iyi oldu. Çocuğun kendine özgüveni geldiği için biraz da arkadaşlarıyla arası olumlu yönde ilerledi.”

Ö5. “... İYEP kursu alanlarda ayrışma olmadık daha ziyade İYEP yapan öğrencilerin kendilerine güvenleri arttı için sınıfta artık daha adapte oldular. Kendine güven kazandıkları için hani ben yapabiliyorum. Arkadaşlarıma yetiştim duygusunu edindikleri için daha da onlar için olumlu oldu.”

“Kurs alan öğrenci” temasına ilişkin “Olumlu” koduyla ilgili 7 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları:

Ö5. “... İYEP kursu alanlarda ayrışma olmadık daha ziyade İYEP yapan öğrencilerin kendilerine güvenleri arttı için sınıfta artık daha adapte oldular. Kendine güven kazandıkları için hani ben yapabiliyorum. Arkadaşlarıma yetiştim duygusunu edindikleri için daha da onlar için olumlu oldu.”

Ö11. “Genel olarak olumlu. Bazı akranları ilk önceleri çocukların tembel olmasını vurgulayarak dalga geçse de bu durum zamanla sona erdi.”

“Kurs alan öğrenci” temasına ilişkin “Akran öğrenimi” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö31. “... İYEPte de normalde de öğrenciler sürekli birbirinden bir şey öğreniyorlar. Öğrenci arkadaşından bir şeyi öğrenip kavrayabiliyordu. Bazen bakıp yaptığına biz de şaşıryorduk.”

“Kurs alan öğrenci” temasına ilişkin “Yetersiz hissetme” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö14. “... Şu şekilde, yani hani akranları okula gelmeyip o okula geldiği zaman hani çocuk kendini biraz daha eksik görebiliyor, yetersiz görebiliyor ve akranları arasında hani bazı sıkıntılar olabiliyor...”

“Kurs alan öğrenci” temasına ilişkin “Devamsızlık” koduyla ilgili 2 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlar:

Ö22. “...Veliler tabi kendi köyleri olduğu için kendileri okula gelip alma gibi bir şey yoktu. O yüzden velilerden de sıkıntı yaşıyorduk. Çocuk devam ediyorsa etmiyordu ve ara ara geliyordu. Bir düzenlilik yoktu yani...”

Ö26. “...işte tembel damgası yiyen öğrenciler oluyor işte yok bilmiyor damgası yiyen öğrenciler çok oluyor. Hani program bence iyi bir şekilde anlatılmalı. Yani bu açıdan kötü öğrenci açısından çünkü öğrenciler de gelmek istemiyorlar. Hani o damga yiyince öğrenci de derse girmek istemiyor. Kendimi o çocukların yerine koyduğum zaman akranlarım bana öyle dedikleri zaman hani sorum ben okula karşı da soğurdum. Hatta tamamen okula karşı soğurum...”

“Kurs alan öğrenci” temasına ilişkin “Ciddiye almama” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö34. “Olumsuz tutum sergiliyorlar. Çünkü sadece ilkokullara yönelik olduğundan dolayı mesela, ortaokul ve ortaöğretim deki DYK gibi çok önemli bir kurs olmadığından dolayı fazladan önemsenildiğini düşünmüyorum. ...”

4.1.7. “İlkokullarda Yetiştirme Programı sürecinde uygulanan psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerini nasıl buluyorsunuz?” sorusuna ilişkin bulgular

Araştırmada sınıf öğretmenlerine “İlkokullarda Yetiştirme Programı sürecinde uygulanan psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerini nasıl buluyorsunuz?” sorusu soruldu. Alınan cevaplar analiz edilerek aşağıdaki temalar ve kodlar oluşturulmuştur. Sonuçlar Tablo 16’da gösterilmiştir.

Tablo 16

Öğretmenlerin Psikolojik Danışma ve Rehberlik Hizmetleri Hakkındaki Görüşleri

Temalar	Kişi Sayısı	Kodlar	Kişiler
Yeterli	2	Verimli	Ö7, Ö28
	1	Ebeveyn eğitimi	Ö11
	2	İlgili/yardımcı	Ö16, Ö25
	3	Yeterli	Ö18, Ö19, Ö25
	1	Sosyal destek	Ö28
	1	Devamı sağlama	Ö35
	3	Duyarsız/ilgisiz	Ö2, Ö17, Ö21
	2	Öğretmen gerekli görürse	Ö6, Ö16
	3	Özel hizmet yok	Ö6, Ö33, Ö37
	3	Etkinlikler artırılabilir	Ö8, Ö13, Ö32
Yetersiz	1	Yetersiz	Ö9
	1	Verilmedi	Ö10
	1	Donanımsız	Ö12
	1	Rehberlik öğretmeni gerekli	Ö15
	1	Takip etmeme	Ö17
	4	Dahil olma	Ö21, Ö22, Ö29, Ö30
	1	Bilgilendirme	Ö23
	1	Görevlerini bilmiyorum	Ö1
	11	Öğretmen yok	Ö3, Ö4, Ö5, Ö14, Ö15, Ö22, Ö24, Ö27, Ö32, Ö34, Ö36
	1	Almadım	Ö23
Fikrim yok			

Tablo 16'ye göre sınıf öğretmenlere sorulan “İlkokullarda Yetiştirme Programı sürecinde uygulanan psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerini nasıl buluyorsunuz?” sorusuna verilen yanıtlar incelenmiş ve elde edilen verilerden yola çıkarak 3 tema ve 20 kod bulunmuştur. Görüşmeye katılan öğretmenler kod isimleriyle gösterilmiştir.

“Yeterli” teması altında “Verimli”, “Ebeveyn eğitimi”, “İlgili yardımcı”, “Yeterli”, “Sosyal destek” ve “Devamı sağlama” olmak üzere 6 kod oluşturulmuştur. “Yetersiz” teması altında “Duyarsız”, “Öğretmen gerekli görürse”, “Özel hizmet yok”, “Etkinlikler arttırılabilir”, “Yetersiz”, “Verilmedi”, “Donanımsız”, “Rehberlik öğretmen gerekli”, “Takip etme”, “Dahil olma” ve “Bilgilendirme” olmak üzere 11 tane kod oluşturulmuştur. “Fikrim yok” teması altında “Görevlerini bilmiyorum” ve “Öğretmen yok” olmak üzere 2 tane kod oluşturulmuştur.

“Yeterli” temasına ilişkin “Verimli” koduyla ilgili 2 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlar:

Ö7. *“Gayet verimli, etkili buluyorum.”*

Ö28. *“Rehberlik hizmetleri çok faydalı oluyordu. Öğrenciler kendilerini biraz farklı hissettiğinde ya da öğrenme güçlüğü çektiklerinde bu öğrencilere onları kırmadan nasıl yaklaşılabilir diye rehberlik hocalarının tavsiyeleriyle hareket ediyorduk bu destekleri alıyorduk. Hatta bazen bu destekler dersten bile önemli olabiliyordu...”*

“Yeterli” temasına ilişkin “Ebeveyn eğitimi” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö11. *“Ebeveyn eğitimi bakımından faydalı görüyorum. Çünkü veliler olumsuz olduklarında rehberlik hizmetleri sayesinde ön yargılarını kırabiliyoruz. Diğer yönlerden faydalanmadım.”*

“Yeterli” temasına ilişkin “İlgili yardımcı” koduyla ilgili 2 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlar:

Ö16. *“...Dediğim gibi davranış problemi olduğunda veya öğrencinin ailesiyle ilgili bazı problemler olduğunda rehberlik hizmetlerini dahil etmeye çalıştık. Yani rehberlikçimiz gerekli ilgiyi gösteriyordu yeterli buluyorum.”*

Ö25. *“Yani sınıf öğretmeni tabiki yardımcı oluyor. Bu konuda öğrenciyle ne bileyim? Hani sınıf öğretmenlerinin yapamadığı ya da herhangi bir olumsuzluk durumunda onunla konuşarak bire bir ilgilenerek ya da veli ile iletişime geçerek hani yardımcı oluyorlar? Yeterlidir. Yani yeterli buluyorum.”*

“Yeterli” temasına ilişkin “Yeterli” koduyla ilgili 3 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları:

Ö18. “Rehberlik hizmetlerini yeterli buluyorum.”

Ö19. “Yeterli buluyorum.”

“Yeterli” temasına ilişkin “Sosyal destek” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö28. “...Kişiliği karakterinin sağlam olması mesela toplama çıkarma öğrenmesinden daha önemli olabiliyor bazı durumlarda. Bunları ileride de öğrenebilirsin ama sosyal olarak destekleyip hayata kazandırmak açısından bu destekler oldukça faydalı.”

“Yeterli” temasına ilişkin “Devamı sağlama” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö35. “Yani Rehberlik ve Danışmanlık öğretmeni öğrencilerin takibini sağlıyor, idarede sağlıyor. Devamsızlık ya da ders tamamlama süreçlerinde. Birebir ilgilenildiğini kendi öğrencim olmadığından bilmiyorum ama okul tarafından liderler tarafından bu konuda bir yönlendirme olduğunu biliyoruz ama kendim birebir görmedim.”

“Yetersiz” temasına ilişkin “Duyarsız” koduyla ilgili 3 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları:

Ö2. “Ben şahsen psikolojik danışmanlarımızdan hiçbir destek hiçbir katkı görmedim. Maalesef bu konuda rehber öğretmenlerimizin en azından kendi gördüğüm çalıştığımız öğretmenlerin şimdiye kadar duyarsız olduğunu ilgisiz olduğunu çok fazla ilgilenmediğini tabiri caizse etliye sütlüye dokunmadıklarını gördüm.”

Ö17. “Yetersiz görüyorum. Bu süreçte öğrencinin akademik başarısı için birebir rehberlik edilmesi ve takibinin bırakılmaması gerekir. Program başında istekli olan öğrenciler bir süre sonra diğer arkadaşlarının olmamasından dolayı boşluğa düşüp verimden uzaklaşıyorlardı.”

“Yetersiz” temasına ilişkin “Öğretmen gerekli görürse” koduyla ilgili 2 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlar:

Ö6. “Program için özel bir psikolojik danışma ve rehberlik hizmeti olduğunu düşünmüyorum. Öğretmen gerekli görürse program dahilindeki öğrencileri rehber öğretmenleriyle görüşmesi için yönlendirebiliyor. Ancak bunun dışında özel bir hizmet ya da program sunulmuyor.”

Ö16. “Rehberlik hizmetlerin sürecin siz talep ettiğinizde açıkçası sürece dahil oluyorlar. Genelde birçok şeyde bu böyle. Yani rehberlik ve psikolojik danışman hizmetleri mesela çocuğun problem yaşadığımızda davranış problemi olsun işte diğer akranlarıyla bu sorunu çözme problemi olsun.”

“Yetersiz” temasına ilişkin “Özel hizmet yok” koduyla ilgili 3 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları:

Ö6. “Program için özel bir psikolojik danışma ve rehberlik hizmeti olduğunu düşünmüyorum. Öğretmen gerekli görürse program dahilindeki öğrencileri rehber öğretmenleriyle görüşmesi için yönlendirebiliyor. Ancak bunun dışında özel bir hizmet ya da program sunulmuyor.”

Ö33. “Hocam bizim okul bir okul çatısı altın 3 bina olduğu için pek rehberlik desteği göremedik. Başka bir ortaokulun rehberlikcisi vardı...”

“Yetersiz” temasına ilişkin “Etkinlikler arttırılabilir” koduyla ilgili 3 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları:

Ö13. “Yeterli değil daha da arttırılmalı.”

Ö32. “... Yani sınıf öğretmeni de etkilidir. Yardımcı olmaya çalışır ancak rehber öğretmenlerin yardımı daha etkili olur. Çünkü o zaman akran baskısı falan bir sıkıntı yaşanmaz rehber öğretmeni olsaydı. Çünkü ilk baştan verilsin çünkü bu program on hafta sürüyor on beş hafta falan o yüzden. Bizde yoktu olsaydı bile etkinin daha fazla artması gerektiğini düşünüyorum.”

“Yetersiz” temasına ilişkin “Yetersiz” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö9. “Son derece yetersizdi.”

“Yetersiz” temasına ilişkin “Verilmedi” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö10. “Herhangi bir PDR hizmeti sunulmadı. Bu durum daha çok kaynaştırma öğrencileri için geçerliydi, İYEP’te rehberlik hizmeti almadım.”

“Yetersiz” temasına ilişkin “Donanımsız” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö12. “Yetersiz bulmaktayım. İYEP konusunda tam donanımlı olmadıkları için süreç hakkında tam teşekküllü hizmet verdiklerini düşünmüyorum.”

“Yetersiz” temasına ilişkin “Rehberlik öğretmen gerekli” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö15. “... Her okulda mutlaka bir rehber öğretmen olmasını istiyorum. Biz ne kadar eğitim akademik olarak şey desek de o öğretmenler bizden daha iyi anlıyor. Çocukların gelişimi açısından çok yararlı olur diye düşünüyorum.”

“Yetersiz” temasına ilişkin “Takip etme” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö17. “Yetersiz görüyorum. Bu süreçte öğrencinin akademik başarısı için birebir rehberlik edilmesi ve takibinin bırakılmaması gerekir. Program başında istekli olan öğrenciler bir süre sonra diğer arkadaşlarının olmamasından dolayı boşluğa düşüp verimden uzaklaşıyorlardı.”

“Yetersiz” temasına ilişkin “Dahil olma” koduyla ilgili 4 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlar:

Ö21. “Psikolojik danışma hizmetlerini ben yetersiz buluyorum. Açıkçası çok fazla rehber öğretmenlerin bu konuya dahil olmadığını düşünüyorum. Yani kendi işlerini tabiki yapıyorlar ama hani ekstra bu iş için yani mesai saatleri dışında kaldığı için biraz bu hani herkes mesai saatine riayet ediyor...”

Ö22. “...Yani her okulda belki bir değildir ama. Mesela bizim İYEP verdiğimiz zamanda rehber öğretmenimiz yoktu. Sonra geldiği zaman da çok fazla sürece dahil olmamıştı.”

“Yetersiz” temasına ilişkin “Bilgilendirme” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö23. “O konuda yetersiz olduğunu düşünüyorum. Açıkçası çocuklara bu sınavı ne için yapıldığı, ilk başta yaptığımız sınavı ne için yapıldığı hani onlara desteklemek amacıyla yapıldığı değil de ceza olarak yapıldığı izlenimi veriliyor. Bu konuda daha fazla rehberlik yapılması gerekiyor.”

“Fikrim yok” temasına ilişkin “Görevlerini bilmiyorum” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö1. “Bunu çok hatırlamıyorum. Bütün rehber öğretmenlerimiz aktif katılım yapmışlardı ama ne yaptıklarını hatırlamıyorum. Çok aktif çalışan rehber hocalarımız var muhakkak iyi işler yapmışlardır ama ne yapıldı ben bilmiyorum.”

“Fikrim yok” temasına ilişkin “Öğretmen yok” koduyla ilgili 11 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları:

Ö3. “Yani bizde tabi rehberlik öğretmeni yoktu. O yüzden bu konu da bilgi veremiyorum.”

Ö4. “Eski okulumda rehberlik servisi yoktu. Bizden arada kendi kendimizin yapmasını istiyordu idare. Bizde hani ekstradan diyelim ki haftalık bir saat ya da günde bir 5 dakika olsun ekstra başka bir etkinliğe gidiyorduk ya da onları tanımaya yönelik sorular soruyorduk böyle hani biraz daha nasıl deyim çocuğuna kendimize daha yakın hissettirmek için ekstra bunları yapıyorduk.”

4.1.8. “Süreç boyunca uygulanan değerlendirme araçlarını nasıl buluyorsunuz?” sorusuna ilişkin bulgular

Araştırmada sınıf öğretmenlerine “Süreç boyunca uygulanan değerlendirme araçlarını nasıl buluyorsunuz?” sorusu soruldu. Alınan cevaplar analiz edilerek aşağıdaki temalar ve kodlar oluşturulmuştur. Sonuçlar Tablo 17’de gösterilmiştir.

Tablo 17

Öğretmenlerin Değerlendirme Araçları Hakkındaki Görüşleri

Temalar	Kişi Sayısı	Kodlar	Kişiler
Yetersiz	1	İlkokul kendi yapmalı	Ö1
	5	Geliştirilmeli;/zenginleştirilmeli	Ö2, Ö9, Ö10, Ö19, Ö23
	5	Ayırt edicilik	Ö4, Ö15, Ö23, Ö31, Ö33
	5	Öğretmen değerlendirmeli	Ö4, Ö18, Ö19, Ö24, Ö30
	1	Farklı değerlendirme araçları	Ö6
	1	Modül sonrası değerlendirme	Ö12
	3	Yetersiz	Ö6, Ö13, Ö22
	1	Öğretmen tamamlamalı	Ö14
	1	Ağır seviye	Ö16
	1	Takip	Ö17
	1	İlgi çekici	Ö27
Yeterli	4	İçeriğe uygun	Ö5, Ö28, Ö34, Ö37
	1	Seviyeye uygun	Ö5
	1	Amaca uygun	Ö7
	7	Yeterli	Ö8, Ö10, Ö25, Ö29, Ö30, Ö35, Ö36
	1	ÖBA ÖDA uyumlu	Ö11
	2	Detyaylı	Ö20, Ö21
	3	Başarılı	Ö20, Ö21, Ö28
	2	Ayırt edicilik	Ö32, Ö37
	1	Kolay uygulanabilirlik	Ö32

Tablo 18’e göre sınıf öğretmenlere sorulan “Süreç boyunca uygulanan değerlendirme araçlarını nasıl buluyorsunuz?” sorusuna verilen yanıtlar incelenmiş ve elde edilen verilerden yola çıkarak 2 tema ve 20 kod bulunmuştur. Görüşmeye katılan öğretmenler kod isimleriyle gösterilmiştir.

“Yetersiz” teması altında “İl/okul kendi yapmalı”, “Geliştirilmeli/zenginleştirilmeli”, “Ayırt edicilik”, “Öğretmen değerlendirmeli”, “Farklı değerlendirme araçları”, “Modül

sonrası değerlendirme”, “Yetersiz”, “Öğretmen tamamlamalı”, “Ağır seviye”, “Takip” ve “İlgi çekici” olmak üzere 11 kod oluşturulmuştur. “Yeterli” teması altında “İçeriğe uygun”, “Seviyeye uygun”, “Amaca uygun”, “Yeterli”, “ÖBA ÖDA uyumlu”, “Detaylı”, “Başarılı”, “Ayırt edicilik” ve “Kolay uygulanabilirlik” olmak üzere 9 tane kod oluşturulmuştur.

“Yetersiz” temasına ilişkin altında “İl/okul kendi yapmalı” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö1. “...Bütün öğrencilerin seviyesine göre mi bilmiyorum ama buradaki değerlendirme araçları bence hani okulun kendisine bırakılmalıydı. Her ile her okula göre değerlendirme yapılırsa daha mantıklı olurdu. Okul ya da il bazında yapılması daha iyi olurdu.”

“Yetersiz” temasına ilişkin altında “Geliştirilmeli/zenginleştirilmeli” koduyla ilgili 5 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları:

Ö2. “Dediğim gibi geliştirilebilir olarak değerlendiriyorum. Daha bu değerlendirme araçları çeşitlendirilebilir. Detaylandırılabilir diye düşünüyorum.”

Ö9. “Yetersiz, zenginleştirilip farklı yönden de öğrencileri ölçmesi lazım.”

“Yetersiz” temasına ilişkin altında “Ayırt edicilik” koduyla ilgili 5 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları:

Ö4. “...Şimdi biz o sorulara bakarak da çocuklarda bir ilerleme var mı bu sınavlarla anlayamadık. Öğrenciler derslerde falan böyle aktif rol oynadıkları zaman anladık. O ölçme değerlendirmeyle pek çocuğun başarısı tam olarak ölçüldü denilemez yani. Kursun başında yapılan sınav gene iyiydi yani en azından nasıl diyim ölçebiliyordu. Ama kursun sonunda yapılan yapılan biraz daha zorlaştırabilir...”

Ö15. “.... Bence biraz daha şey yapılması lazım. Yani elden geçirilmesi lazım. Biraz daha çok fazla seviyesine uygun 3 sınıf seviyesinde ise biraz da hani o çocukların seviyesinde olması lazım. Ben yetersiz olarak görüyorum.”

“Yetersiz” temasına ilişkin altında “Öğretmen değerlendirmeli” koduyla ilgili 5 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları:

Ö4. “... Öğretmenin kendi hazırladığı ölçme aracı olsa daha iyi olurdu. Çünkü ne işlediğini çocuğun seviyesini çocuktan ne beklediğini biliyorsun. Yani öğretmen kendisi uygularsa daha etkili olabilirdi...”

Ö18. “Öğrenci seçme işi öğretmene bırakılmalıdır.”

“Yetersiz” temasına ilişkin altında “Farklı değerlendirme araçları” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö6. *“Süreç boyunca uygulanan değerlendirme araçlarını yeterli bulmuyorum. Daha farklı değerlendirme araçlarıyla değerlendirme yapılabilir. Öğrencilerin sürekli tamamlayıp tamamlamadığına yönelik farklı değerlendirme araçları gerektiğini düşünüyorum.”*

“Yetersiz” temasına ilişkin altında “Modül sonrası değerlendirme” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö12. *“Oldukça yetersiz bulmaktayım. Her modül bitişinde ölçme ve değerlendirme araçları kullanarak vermek istenen kazanımların ne kadar kazanıldığını öğrenip sonraki modüle geçilmesi lazım.”*

“Yetersiz” temasına ilişkin altında “Yetersiz” koduyla ilgili 3 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları:

Ö13. *“Yeterli bir değerlendirme sağlayamıyor.”*

Ö22. *“Orada öğrencileri tek tek çağırıp soruları cevaplandırıyorduk. Çocuklar yani iyi yönleri de var ama eksik yönleri de var. Bireysel görüşme yaptığınız için çocukla çocuğun seviyesini anlayabiliyorduk ama genel olarak yeterli mi? Yetersiz kalıyor diye düşünüyorum ben yine de.”*

“Yetersiz” temasına ilişkin altında “Öğretmen tamamlamalı” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö14. *“Yani kaynaklar gibi aslında değerlendirme araçları da yetersiz. Fakat bu konuda öğretmene yine görevler düşüyor. Öğretmen değerlendirip hani öğrencinin bir sonraki kademeye bir sonraki seviyeye geçip geçmediğini kendisi belirlenmesi gerekiyor...”*

“Yetersiz” temasına ilişkin altında “Ağır seviye” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö16. *“... Çünkü ciddi anlamda eksikliği olan öğrenciler ve bizim hani öğretmen de şöyle bir problem var yani kendi zümrelerim için konuşuyorum bir öğrencide öğrenmeden dolayı bir eksiklik olduğunda biz bunu çok kolay mesela etiketlemek için işte öğrenme güçlü olsun, hafif düzey zihinsel engelli olsun, buraya yönlendirmeye çok meyilliyiz bu konuda. Bu yüzden oradaki değerlendirme aracının ben o düzeydeki öğrencilere biraz ağır olduğunu düşünüyorum...”*

“Yetersiz” temasına ilişkin altında “Takip” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö17. *“Yetersiz ve verimsiz buluyorum. Kullanılan değerlendirmelerin takibi bir süre sonra bırakıldığından program verimliliğini kaybediyor.”*

“Yetersiz” temasına ilişkin altında “İlgi çekici” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö27. *“Herhangi bir değerlendirme de yok onu da söyleyeyim yani bilmem ama çocuğu cezbedecek ya da çocuğa hoş gelecek bir değerlendirme yoktu öğretmene kalmıştı.”*

“Yeterli” temasına ilişkin altında “İçeriğe uygun” koduyla ilgili 4 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları:

Ö5. *“Çocukların seviyeleri için değerlendirme araçları uygundu açıkçası çok zorlayıcı değildi ve içeriğe uygundu.”*

Ö28. *“Değerlendirme araçları gayet güzeldi. Açık uçlu sorular falan vardı o kazanımları ölçecek düzeyde hazırlanmıştı. Neler öğrendiklerini basit düzeyde öğreniyorduk. Faydalıydı.”*

“Yeterli” temasına ilişkin altında “Seviyeye uygun” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö5. *“Çocukların seviyeleri için değerlendirme araçları uygundu açıkçası çok zorlayıcı değildi ve içeriğe uygundu.”*

“Yeterli” temasına ilişkin altında “Amaca uygun” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö7. *“Etkili buluyorum amaca hizmet ediyor.”*

“Yeterli” temasına ilişkin altında “Yeterli” koduyla ilgili 7 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları:

Ö8. *“Yeterli buluyorum.”*

Ö10. *“İçerik zenginleşip artarsa değerlendirme araçları da zenginleşebilir. Mevcut durumda araçlar yeterlidir.”*

“Yeterli” temasına ilişkin altında “ÖBA ÖDA uyumlu” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö11. “Öğrenci Belirleme Aracı ve Öğrenci Değerlendirme Aracının birbiriyle örtüşmesi çocukların ilk ve son halini öğrenme bakımından güzel. O yüzden yeterli buluyorum.”

“Yeterli” temasına ilişkin altında “Detaylı” koduyla ilgili 2 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlar:

Ö20. “Öğrenci değerlendirme araçlarını biz sürecin sonunda detaylı böyle yanlış değilsem hatırlamaya çalışıyorum da testler vardı hatta biz okuyorduk öğrenci cevaplıyordu. Fasiküller falan güzeldi, detaylıydı...”

Ö21. “Değerlendirme araçlarını ben faydalı buluyorum. Yani o zamanlar yaptığım zamanlarda ölçekler falan vardı. Her kazanım için ayrı ayrı ölçek vardı ve bu çok detaylı bir ölçektir. Yani onun sonucuna göre zaten geç kaldığını onu bitirip bitirmediğini saptayabilirdim ya ben değerlendirmeleri konusunda bir sıkıntı olduğunu düşünmüyorum...”

“Yeterli” temasına ilişkin altında “Başarılı” koduyla ilgili 3 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları:

Ö21. “...Zaten var olan kitaptaki kazanımları o sorularla birlikte kazanmış, kazanmamış gibi sınavla gayet yeterli buluyorum. Kazanımları ölçmeye yöneliktir. Hani faydalı. Yeter diye düşünüyorum...”

Ö28. “Değerlendirme araçları gayet güzeldi. Açık uçlu sorular falan vardı o kazanımları ölçecek düzeyde hazırlanmıştı. Neler öğrendiklerini basit düzeyde öğreniyorduk. Faydalıydı.”

“Yeterli” temasına ilişkin altında “Ayırt edicilik” koduyla ilgili 2 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlar:

Ö32. “Değerlendirme araçları iyiydi. Yani o konuda sıkıntı yaşamamıştım. Dahası uygulaması çok rahattı. Ayırt ediciliği iyiydi...”

Ö37. “Değerlendirme araçları programın içeriğine uygun ve öğrenci kazanımlarını yerinde ölçen bir içeriğe sahip. Öğrencilerin gelişimi, öğrenimi için sağlıklı bir yapıya sahip.”

“Yeterli” temasına ilişkin altında “Kolay uygulanabilirlik” koduyla ilgili 2 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlar:

Ö32. “Değerlendirme araçları iyiydi. Yani o konuda sıkıntı yaşamamıştım. Dahası uygulaması çok rahattı. Ayırt ediciliği iyiydi. Hem öğrencileri tanıma hem de ayırt etme konusunda ayırt ediciliği iyiydi yani...”

4.1.9. “İlkokullarda Yetiştirme Programının güçlü ve zayıf yönleri nelerdir?” sorusuna ilişkin bulgular

Araştırmada sınıf öğretmenlerine “İlkokullarda Yetiştirme Programının güçlü ve zayıf yönleri nelerdir?” sorusu soruldu. Alınan cevaplar analiz edilerek aşağıdaki temalar ve kodlar oluşturulmuştur. Sonuçlar Tablo 18’da gösterilmiştir.

Tablo 78

Öğretmenlerin Programın Güçlü ve Zayıf Yönleri Hakkındaki Görüşleri

Temalar	Kişi Sayısı	Kodlar	Kişiler
Güçlü	8	Birebir ilgi	Ö1, Ö2, Ö4, Ö15, Ö26, Ö27, Ö35, Ö36
	23	Akademik başarı	Ö2, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö12, Ö13, Ö14, Ö18, Ö20, Ö21, Ö22, Ö24, Ö28, Ö29, Ö30, Ö32, Ö34, Ö35, Ö37
Zayıf	1	Akran öğrenimi	Ö2
	4	Mevcut az	Ö2, Ö20, Ö26, Ö27
	3	Gelişim	Ö2, Ö28, Ö31
	2	Sosyalleşme	Ö2, Ö35
	1	Değer kazanma	Ö3
	6	Özgüven	Ö5, Ö10, Ö22, Ö35, Ö36, Ö37
	7	Ekstra zaman	Ö10, Ö11, Ö15, Ö21, Ö25, Ö27, Ö33
	1	Temel kazanımlar	Ö12
	1	Kitap	Ö16
	1	Program	Ö17
	2	Farklı öğretmen	Ö20, Ö23
	3	Fırsat eşitliği	Ö21, Ö23, Ö24
	7	Telaflı	Ö19, Ö20, Ö22, Ö28, Ö30, Ö31, Ö32
	1	Süre	Ö26
	2	Yetersiz veli desteği	Ö1, Ö22
	9	Etiketleme	Ö2, Ö3, Ö6, Ö14, Ö21, Ö22, Ö27, Ö28, Ö32
	2	Veli olumsuz algısı	Ö3, Ö27
	5	Hafta içi	Ö4, Ö20, Ö28, Ö32, Ö37
	6	Geç kademe	Ö4, Ö14, Ö18, Ö20, Ö25, Ö31
	6	Materyal/kaynak yetersizliği	Ö4, Ö5, Ö12, Ö13, Ö14, Ö16
	1	Veli onayı	Ö4
	1	Servis sorunu	Ö4
	2	Devamsızlık	Ö6, Ö32
	1	Öğrenme ortamı	Ö7
	1	Matematik becerileri	Ö9
	1	Modüllerin tek kitapta olması	Ö5
	4	İçerik	Ö10, Ö15, Ö21, Ö34
	1	Ekstra ders yükü	Ö11
	6	Değerlendirme	Ö12, Ö13, Ö23, Ö24, Ö31, Ö33
	3	Yetersizlik algısı	Ö14, Ö26, Ö27
	1	Farklı öğretmen	Ö14
	8	Süre	Ö16, Ö17, Ö24, Ö30, Ö31, Ö32, Ö35, Ö36
	1	Denetim	Ö16
	1	Dönüt	Ö16
	1	Amaca ulaşmama	Ö19
	1	Ekonomik düzenleme	Ö21
	1	İdare desteği	Ö22
	1	Rehberlik servisi	Ö22
	4	İsteksizlik/sıkılma	Ö26, Ö32, Ö36, Ö30
	1	Destekleme	Ö29
	1	Özlük hakları	Ö31
	1	Mevcut	Ö32
	1	Birebir ilgilenme	Ö32

Tablo 18'a göre sınıf öğretmenlere sorulan "İlkokullarda Yetiştirme Programının güçlü ve zayıf yönleri nelerdir?" sorusuna verilen yanıtlar incelenmiş ve elde edilen verilerden yola çıkarak 2 tema ve 45 kod bulunmuştur. Görüşmeye katılan öğretmenler kod isimleriyle gösterilmiştir.

"Güçlü" teması altında "Birebir ilgi", "Akademik başarı", "Akran öğrenimi", "Mevcut az", "Gelişim", "Sosyalleşme", "Değer kazanma", "Özgüven", "Ekstra zaman", "Temel kazanımlar", "Kitap", "Program", "Farklı öğretmen", "Fırsat eşitliği", "Telafi" ve "Süre" olmak üzere 16 kod oluşturulmuştur. "Zayıf" teması altında "Yetersiz veli desteği", "Etiketlenme", "Veli olumsuz algı", "Hafta içi", "Geç kademe", "Materyal/kaynak yetersizliği", "Veli onayı", "Servis sorunu", "Devamsızlık", "Öğrenme ortamı", "Matematik becerileri", "Modüller", "İçerik", "Ekstra ders yükü", "Değerlendirme", "Yetersizlik algısı", "Farklı öğretmen", "Süre", "Denetim", "Dönüt", "Amaca ulaşamama", "Özlük hakları", "İdare desteği", "Rehberlik servisi", "İsteksizlik", "Destekleme", "Mevcut" ve "Birebir ilgilenme" olmak üzere 28 tane kod oluşturulmuştur.

"Güçlü" temasına ilişkin altında "Birebir ilgi" koduyla ilgili 8 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları:

Ö1. *"Güçlü yönü sınıfta ilgilenemediğim öğrenciler ile ilgilenmiş oldum. Onlarla ilgilenme açısından iyi oldu. Her ne kadar sonra da okula getirmekte zorlansak da iyi oldu..."*

Ö2. *"... Mevcut azlığından dolayı birebir bir ilgi gösterilebilir..."*

"Güçlü" temasına ilişkin altında "Akademik başarı" koduyla ilgili 23 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları:

Ö4. *"... Mesela çocuklarına seviyesini gerçekten arttırdı diyebilirim. Çok büyük bir fark olmasa da en azından sınıfın düzeyine göre biraz orta seviyelere gelmiş oldular..."*

Ö5. *"Güçlü yanları dediğim gibi öğrenciye akademik olarak başarı kazanma imkânı sundu..."*

"Güçlü" temasına ilişkin altında "Akran öğrenimi" koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö2. *"...Farklı sınıflardaki ve farklı sınıf seviyesindeki arkadaşlarıyla bir arada öğretin Türkçe dersi almakta, temel okuma anlama, yorumlama dersleri öğretin üçüncü dördüncü sınıf sosyalleşebilir burada. Akran öğrenimi olarak faydası olabilir..."*

“Güçlü” temasına ilişkin altında “Mevcut az” koduyla ilgili 4 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları:

Ö2. “...Mevcut azlığından dolayı birebir bir ilgi gösterilebilir. Bu yönden faydası olur...”

Ö20. “Güçlü yönü şöyle söyleyeyim çocuk daha az öğrenciyle hani sınıfı 25 kişiye öğrencinin İYEP programında 3 kişi 4 kişi veyahut 5 kişi neyse daha az...”

“Güçlü” temasına ilişkin altında “Gelişim” koduyla ilgili 3 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları:

“Güçlü” temasına ilişkin altında “Sosyalleşme” koduyla ilgili 2 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö2. “...Akademik gelişmelerine katkısı olduğu gibi sosyal ve psikolojik gelişimine de katkısı olabilir...”

Ö35. “Güçlü taraflı öğrencilerini sosyal olarak akademik olarak sınıfta tutuyoruz...”

“Güçlü” temasına ilişkin altında “Değer kazanma” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö3. “... Fakat öğrenciye kattığı değerler olumlu yanları oluyor.”

“Güçlü” temasına ilişkin altında “Özgüven” koduyla ilgili 6 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları:

Ö5. “... kazanma imkânı sundu ve kendine güven duygusunu geliştirmesini sağladı...”

Ö10. “Güçlü yönü; çocukları okuma yazma konusunda ileriye taşıdı, başarı ve özgüven duygusu geliştirdi...”

“Güçlü” temasına ilişkin altında “Ekstra zaman” koduyla ilgili 7 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları:

Ö10. “... fazla zamana ihtiyaç duyan öğrenci için fayda sağladı...”

Ö11. “Güçlü yönü; her öğrenci yeterli zaman verildiğinde öğrenebilir. Bu zamanı çocuğa sağlıyoruz.”

“Güçlü” temasına ilişkin altında “Temel kazanımlar” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö12. “Güçlü yönü öğrenci temel kazanımları öğrenmesiyle sınıf düzeyindeki kazanımları anlaması ve algılaması çok daha kolay oluyor.”

“Güçlü” temasına ilişkin altında “Kitap” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö16. “Güçlü yönleri bu kitap ciddi anlamda emek verilerek çok güzel hazırlanmış bir kitap.”

“Güçlü” temasına ilişkin altında “Program” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö17. “Güçlü yanı öğrenci için düşünülen olumlu sonuçların çıkması beklenen bir program olması.”

“Güçlü” temasına ilişkin altında “Farklı öğretmen” koduyla ilgili 2 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö20. “... farklı bir öğretmenden ders alarak bir tık faydasına ilerleme kat edebiliyor. Özellikle farklı öğretmenin girmesi çocuğun dikkatini çekiyor. ...”

Ö23. “... ayrı bir yerde ayrı bir öğretmenden farklı bir yaklaşımla ders alıyorlar. Bu bakımdan çok güçlü görüyorum, ...”

“Güçlü” temasına ilişkin altında “Fırsat eşitliği” koduyla ilgili 3 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları:

Ö21. “Güçlü yönü, yani fırsat eşitliği sağlamak, yani öğrenci, özel ders vs ekstra çaba sarf ettirecek aileyi, öğrenciyi bu tür yaklaşımlardan ziyade kendi öğretmeni ona ekstra zaman ayırıp yapamadığı konularda gerçekleştiremediği kazanımları gerçekleştirmeye yönelik yaptığı çaba sarf ettiği şeyler.”

Ö23. “Çocuklara ayrıca öğrenmek için imkân tanınması bakımından çok güçlü olduğunu düşünüyorum.”

“Güçlü” temasına ilişkin altında “Telafi” koduyla ilgili 7 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö19. “Güçlü yönü öğrenme eksikliklerinin tamamlanması...”

Ö20. “... Bir de tekrardan öğrenemediği konuların üstünden geçilmesi öğrenmesi açısından olumlu bir şey...”

“Güçlü” temasına ilişkin altında “Süre” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö26. “... Zaman yeterli...”

“Zayıf” temasına ilişkin “Yetersiz veli desteği” koduyla ilgili 2 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö1. “... Zayıf yönü veli desteği olmadığı için istediğimiz hedefe ulaşamamış olmamız oldu.”

Ö22. “İdarecilerin ve velilerin süreci desteklememeleri, çocukları için hani yani bu programı önemseyip sene boyunca çocuklarını göndermeleri gerekiyor...”

“Zayıf” temasına ilişkin “Etiketlenme” koduyla ilgili 9 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları:

Ö2. “...Dezavantaj dediğim gibi bir etiketleme durumu olabilir. Tembel çocuklar gidiyor oraya gibi akranları tarafından.”

Ö6. “... Bence zayıf yönü buydu birazcık onları böyle fişlemiş gibi olduk öğrencileri.”

“Zayıf” temasına ilişkin “Veli olumsuz algı” koduyla ilgili 2 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö3. “Önce bahsettiğim gibi süreç bakımından ve akran veli bakımından bakış açılarında biraz noksanlık oluşuyor...”

Ö27. “.... Zayıf yönü ise veli yaklaşımı ve diğer akranların yaklaşımları.”

“Zayıf” temasına ilişkin “Hafta içi” koduyla ilgili 5 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları:

Ö4. “Şöyle, yani zaman açısından dersin, sonunda olması biraz kötü oldu. Yani böyle verim düştü diyebilirim. Çünkü öğretmen de yorgun oluyordu. Öğrenci de yorgun oluyordu...”

Ö20. “...Artı hafta içi uygulanan İYEP programında da kesinlikle çocukta bir yorgunluk zihinsel bir yorgunluk oluyor.”

“Zayıf” temasına ilişkin “Geç kademe” koduyla ilgili 6 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları:

Ö4. “...Ondan sonra üçüncü sınıfta mesela diyelim. Yani biraz geç kalınmıştı işte çocuklar artık neredeyse dördüncü sınıfa geçecekler. Epey geç dönemde uygulanıyordu...”

Ö14. “...sadece üçüncü sınıfta uygulanması yine bence yetersiz. Dediğim gibi her kademedede öğrencinin eksikleri gözlenip sınıf öğretmenin uygulaması gerekiyor. ...”

“Zayıf” temasına ilişkin “Materyal/kaynak yetersizliği” koduyla ilgili 6 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları:

Ö4. “...Materyal ve kaynakları yetersizdi...”

Ö5. “...Eksik yanları da dediğim gibi materyal içerik olarak daha doğru hazırlanabilirdi belki...”

“Zayıf” temasına ilişkin “Veli onayı” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö4. “...Ondan sonra mesela bazı çocuklar diyelim ki bazı derslerde iyi diyelim türkçe iyiydi ama veli bir şekilde idareciyle irtibat kurup benim çocuğumu kurstan yararlınsın

diye baskı yapabiliyordu. Idareciler de bazı ihtiyacı olmayan çocukları kursa ekleyebiliyorlardı. Hani sistem biraz velinin idarecilerin isteğine bırakmıştı. İdareci istese orta seviyedeki bir öğrenciyi de bırakabiliyordu veli istiyor diye açıkçası bunların olması kötüydü...”

“Zayıf” temasına ilişkin “Servis sorunu”, “Devamsızlık” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö4. “... Bir de servisle gelen öğrenciler var mesela onlar için yapılabilecek bir şey yoktu. Çünkü dersten sonra gidiyorlardı ve biz onların seviyesi böyle zayıf olsa bile kötü olsa bile kursa ekleyemiyordum. Çünkü çocuk mecbur dersten sonra gidiyordu. Yani bunun olması biraz çocuk açısından kötü oluyordu...”

“Zayıf” temasına ilişkin “Öğrenme ortamı” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö7. “...zayıf yönü biraz daha yaparak, yaşatarak öğrenme ortamı hazırlanmalı.”

“Zayıf” temasına ilişkin “Matematik becerileri” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö9. „...zayıf yönü biraz daha yaparak, yaşatarak öğrenme ortamı hazırlanmalı.”

“Zayıf” temasına ilişkin “Modüller” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö5. “...Modül modül hazırlansaydı daha doğru olurdu.”

“Zayıf” temasına ilişkin “İçerik” koduyla ilgili 4 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları:

Ö10. “Zayıf yönü ise içeriğin yetersiz olması, içerik zenginleştirilmeli ve etkinlikler artırılmalı.”

Ö15. “Zayıf yönleri, içerik olarak kazanımlar olarak eksik kalıyor.”

“Zayıf” temasına ilişkin “Ekstra ders yükü” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö11. “...Zayıf yönü; ilkokul seviyesindeki bir çocuğa fazladan ders yükü.”

“Zayıf” temasına ilişkin “Değerlendirme” koduyla ilgili 6 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları:

Ö12. “...Zayıf yönü ise materyallerin ve ölçme araçlarının eksik olması.”

Ö13. “... zayıf yönü ise geliştirilmesi gereken yönler değerlendirme, kaynaklar gibi.”

“Zayıf” temasına ilişkin “Yetersizlik algısı” koduyla ilgili 3 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları:

Ö14. “...işte akranları arasında çocuğun kendini yetersiz hissetmesi, akranları ile problem çıkması...”

Ö26. “... Psikolojik olarak çocuklar kendilerini bir kademe aşağı çekiyorlar, böyle içe kapanıklık çok oluyor. Sınıfta öğretmen soru sorduğu zaman yanlış da olsa cevap veren öğrenci bu damgayı yedikten sonra artık daha kendini gerçekleştirmiş kehanet oluyor. O şekilde artık ben gerizekalıyım. Ondan dolayı çocuk şey yapmıyor...”

“Zayıf” temasına ilişkin “Farklı öğretmen” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö14. “... dediğiniz gibi yani sınıf öğretmeni kendisinin vermesi programı kendisinin uygulanması daha iyi. Bazı okullarda farklı sınıf öğretmenlerinin uyguladığını da duyduk ama ben bunu eksik yönlerden birisi olarak görüyorum...”

“Zayıf” temasına ilişkin “Süre” koduyla ilgili 8 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları:

Ö16. “...Süreç konusunda süre konusunda daha doğrusu geç olmasını zayıf buluyorum...”

Ö17. “...Zayıf yanı ise kısıtlı zaman kısıtlı kazanımlarla öğrenciye dar bir zamanda konuları vermek.”

“Zayıf” temasına ilişkin “Denetim” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö16. “...Ayrıca ben denetiminin de zayıf olduğunu düşünüyorum yani. Okul idaresi açısından değil bunun milli eğitim açısından denetimlerinin az olduğunu düşünüyorum...”

“Zayıf” temasına ilişkin “Dönüt” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö16. “...Dönüt alınmasıyla çok da ilgilenmiyorlar...”

“Zayıf” temasına ilişkin “Amaca ulaşamama” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö19. “...zayıf yönü ise istenilen şeye tam hizmet edememesi”

“Zayıf” temasına ilişkin “Özlük hakları” koduyla ilgili 2 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö21. “...Bu konuda ekonomik anlamda bakıyorum ben açıkçası. Biraz bu kazancın yetersiz olduğunu düşünüyorum. Yani özellikle branşlarda mesela DYK kursları var yani o kursları alanlar kadar ekonomik kazanç elde edemedikleri için. Açıkçası emeklerinin verilmesi taraftarıyım. Yani burada biz zayıf yönüdür...”

Ö31. “...Diğer sınıf seviyelerinde de açılabilir. DYK kursu veren öğretmenler gibi ekonomik anlamda iyileştirilebilir. Onları 2 ile çarpılıyor bizimki 1 ile çarpılıyor. Bugüne kadar hizmet puanı verilmiyordu ama bundan sonra da 3 puan verileceği söyleniyor o da yetersiz. Daha yüksek ek hizmet puanı verilebilir.”

“Zayıf” temasına ilişkin “İdare desteği” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö22. “... İdareciler destek olmazsa bir şeyler eksik kalıyor...”

“Zayıf” temasına ilişkin “Rehberlik servisi” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö22. “... Başka işte rehberlikçilerin dahil olmamaları...”

“Zayıf” temasına ilişkin “İsteksizlik” koduyla ilgili 4 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları:

Ö26. “...zayıf yönler öğrenci de kendini geri çekme çok oluyor. Ben 6 öğrencim vardı, ikisinde olmuştu...”

Ö36. “...Zayıf yönleri ise sadece çocuklar sıkılabiliyorlar yani. Uzun bir süreç olduğu için çocukların okul sonlarında sürekli kalmaları o birazcık zor olabiliyor. Arkadaşlar okuldan çıkıp eve giderken onların okulda kalması biraz onlar açısından zor oluyor.”

“Zayıf” temasına ilişkin “Destekleme” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö29. “... Zayıf yönü ise çok fazla destek görememiş ve öneminin iyi anlayamamış olması.”

“Zayıf” temasına ilişkin “Mevcut” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö32. “... Hiçbir şey öğrenmeden daha yeni başlayacağı için hemen kavrayabiliyor ama 4. Sınıf öğrencileri 4 sene boyunca, 3 sene boyunca okula gelen öğrenci tekrar 1. Sınıftaki konuları verdiği zaman o kadar verim almaz, alamıyoruz. Ama bire bir olursa yani özel olursa en fazla 3 kişi olursa çok daha fazla verim alabiliriz. 4. Sınıftaki çocuğun psikolojisi farklı 1. Sınıftaki çocukla aynı değil. Hazır değil psikolojikman etkilenebiliyor. O yüzden en fazla 3 kişilik olmalı mevcutlar.”

“Zayıf” temasına ilişkin “Birebir ilgilenme” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö32. “... Diğerlerini de artık normal devam ettik yani. 4 kişiyle ayrı ilgilendim. Ama 6 kişi de fazla diye düşünüyorum. Ben 2,5 yıl özel eğitimde görev yaptım. Bu tür konuların böyle yani okuma yazmadan başlayıp okuma yazmada matematikte bunların birebir

olmasının daha etkili olabileceğini düşünüyorum. Yani özel eğitim öğrencisine verilen sürenin, ilginin aynısını İYEP öğrencisine verilmesi gerektiğini düşünüyorum...”

4.1.10. “İlkokullarda Yetiştirme Programına ilişkin sizin görüşünüz ve önerileriniz var mıdır varsa nelerdir?” sorusuna ilişkin bulgular

Araştırmada sınıf öğretmenlerine “İlkokullarda Yetiştirme Programına ilişkin sizin görüşünüz ve önerileriniz var mıdır varsa nelerdir?” sorusu soruldu. Alınan cevaplar analiz edilerek aşağıdaki temalar ve kodlar oluşturulmuştur. Sonuçlar Tablo 19’de gösterilmiştir.

Tablo 19

Öğretmenlerin Program Hakkındaki Önerileri

Temalar Öneriler	Kişi Sayısı	Kodlar	Kişiler
	8	Erken kademelerde	Ö1, Ö16, Ö20, Ö23, Ö25, Ö27, Ö34, Ö35
	9	Kurs özlük hakları	Ö2, Ö3, Ö10, Ö21, Ö22, Ö30, Ö31, Ö32, Ö35
	6	Geliştirme	Ö2, Ö3, Ö6, Ö9, Ö10, Ö29
	5	Değerlendirme	Ö2, Ö18, Ö24, Ö31, Ö33
	9	Kaynaklar	Ö2, Ö4, Ö14, Ö16, Ö22, Ö28, Ö30, Ö32, Ö36
	1	Teşvik	Ö2
	3	Haftas sonu	Ö3, Ö4, Ö20
	3	Servis	Ö4, Ö6, Ö11
	4	İçerik	Ö4, Ö15, Ö28, Ö36
	1	Programın devamı	Ö5
	1	Kırsal şartlar	Ö6
	1	Sınıf atölyeleri	Ö7
	5	Her kademede	Ö10, Ö11, Ö14, Ö31, Ö37
	1	Atıştırmalık	Ö11
	1	Koordinasyon	Ö12
	5	Bütün öğrenciler	Ö13, Ö18, Ö19, Ö28, Ö34
	1	Etkinlikler	Ö14
	3	2, 3, 4. Sınıf	Ö15, Ö21, Ö26
	1	Kişisel plan	Ö17
	3	Veli	Ö21, Ö28, Ö29
	2	Rehberlik servisi	Ö21, Ö26
	4	Süre	Ö24, Ö25, Ö30, Ö32
	1	Kendi öğretmeni	Ö25
	1	Öğretmen etkili olma	Ö29
	1	Mevcutlar	Ö32
	1	Farklı alanlar	Ö32

Tablo 19’a göre sınıf öğretmenlere sorulan “İlkokullarda Yetiştirme Programına ilişkin sizin görüşünüz ve önerileriniz var mıdır varsa nelerdir?” sorusuna verilen yanıtlar incelenmiş ve elde edilen verilerden yola çıkarak 1 tema ve 26 kod bulunmuştur. Görüşmeye katılan öğretmenler kod isimleriyle gösterilmiştir.

“Öneriler” teması altında “Erken kademe”, “Kurs özlük hakları”, “Geliştirme”, “Değerlendirme”, “Kaynaklar”, “Teşvik”, “Hafta sonu”, “Servis”, “İçerik”, “Programın devamı”, “Kırsal şartlar”, “Sınıf atölyeleri”, “Her kademe”, “Atıştırmalık”, “Koordinasyon”, “Bütün öğrenciler”, “Etkinlikler”, “2,3 ve 4. Sınıf”, “Kişisel plan”, “Veli”, “Rehberlik servisi”, “Süre”, “Kendi öğretmeni”, Öğretmen etkili olma”, “Mevcutlar” ve “Farklı alanlar” olmak üzere 27 kod oluşturulmuştur.

“Öneriler” temasına ilişkin altında “Erken kademe” koduyla ilgili 8 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları:

Ö1. *“Pandemiden dolayı bu program aksadı ama bence çok güzel bir program ben sonuna kadar arkasındayım ama zamanlama süresi olarak bence ikinci sınıfın ikinci dönemi diye düşünüyorum. Malum yazın öğrenciler biraz bilgileri unutuyor bu yüzden ikinci sınıf ilk dönemi biraz birinci sınıf avarında gidiyor ama ikinci sınıfın birinci dönemi de artık bazı şeyler oturuyor...”*

Ö16. *“Görüşüm gibi baştan beri dediklerimi toparlayın. Programın ikinci sınıf yani eğer çok erken olduğu düşünülürse en az 2. Sınıf ikinci dönem yapılması gerektiğini düşünüyorum...”*

“Öneriler” temasına ilişkin altında “Kurs özlük hakları” koduyla ilgili 9 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları:

Ö2. *“...Önerilerim branş öğretmenlerinde olduğu gibi DYK vs. gibi kursların da artırımı ek ders alıyorlar, hizmet puanı alıyorlar. Bu yönden sınıf öğretmenliğinin haklarının zayıf olduğunu düşünüyorum. Hem ekders adaletsizliği hem bu gibi durumlar bir araya geldiği zaman yani daha fazla hizmet puanı verilebilir teşvik etmek adına. ...”*

Ö3. *“...Başta öğretmenlerin desteklemesi lazım. Hem öğretmenin ekonomik açıdan da desteklenmesi lazım...”*

“Öneriler” temasına ilişkin altında “Geliştirme” koduyla ilgili 6 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları:

Ö2. *“...Geliştirilerek bu uygulama bence devam edilmelidir. Böylelikle öğrencilerin fırsat eşitliği yaratmak adına imkânı olan olmayan öğrenciler var, özel...”*

Ö6. *“...Bence kapsamlı olarak araştırılıp yaygınlaştırılması gerekiyor.”*

“Öneriler” temasına ilişkin altında “Değerlendirme” koduyla ilgili 5 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları:

Ö2. *“...Dediğim gibi değerlendirme araçları ve kaynaklar daha çeşitlendirilebilir...”*

Ö18. Öğretmen kendisi ihtiyaç duyduğu öğrencileri seçmeli...

“Öneriler” temasına ilişkin altında “Kaynaklar” koduyla ilgili 9 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları:

Ö4. “...Kaynaklar biraz daha zenginleştirebilirdi. Hani biraz daha konular somutlaştırılabilirdi. Bunlar yapılabilirdi...”

Ö14. “...Öncelikle materyel eksikliği okullarda giderilmesi lazım ki bu programlar başarılı olsun. Evet, kaynaklar değiştirilebilir kaynaklar daha çok çeşitlendirilebilir, daha çok etkinliğe yönelik kaynaklar verilebilir...”

“Öneriler” temasına ilişkin altında “Teşvik” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö2. “...Öğrenci için de öğretmen için de daha teşvik edici adımlar atılabilir. Programı doğru buluyorum devamını öneriyorum.”

“Öneriler” temasına ilişkin altında “Hafta sonu” koduyla ilgili 3 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları:

Ö3. “...Bir de verilen derslerin hafta sonu alınması lazım kesinlikle ya da ingilizce saatlerin alınması lazım.”

Ö4. “Yani bu zayıf yönler ortadan kalksın diye bir şeyler yapılabilir. Mesela hafta sonlarına alınabilirdi. Çünkü gerçekten kursun verimini düşürüyordu. En azından hafta sonu cumartesi ya da pazar günden bir güne aktarılabilirdi...”

“Öneriler” temasına ilişkin altında “Servis” koduyla ilgili 3 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları:

Ö4. “...Ondan sonra bu servisle gelen çocuklar için en azından bir çözüm bulunabilirdi...”

Ö6. “...Okula gelip gitme noktasında problemler yaşıyor. Bu farklı yönleri düşünerek bu programı daha bir açılım yapılarak düşünülürse eğer programın ben aslında faydalı olduğunu düşünüyorum ama çok kapsamlı olarak düşünülmediğini farkındayım...”

“Öneriler” temasına ilişkin altında “İçerik” koduyla ilgili 4 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları:

Ö15. “Benim görüşüm şu, içeriklerin, kazanımların biraz daha kapsamlı bir şekilde çocukların seviyesine uygun olarak geliştirilmesi lazım.”

Ö28. *“Programın devam ettirilmesini zengin içeriklerle yapılması gerektiğini düşünüyorum.”*

“Öneriler” temasına ilişkin altında “Programın devamı” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö5. *“...bunlar öğrenme güçlüğü yaşayan veya da kendine güvenini kaybetmiş öğrenciler için gerekli bir çalışma devamlı olmasını diliyorum.”*

“Öneriler” temasına ilişkin altında “Kırsal şartlar” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö6. *“...Yani daha böyle farklı noktaları özellikle kırsaldaki okullar için bunun çok daha faydalı olabileceğini düşünüyorum ama onlar için dezavantaj yer noktalarının tek tek düşünülüp giderilmediğini düşünüyorum. Yani onlar daha da eğer fark edilip, onların noktasında çalışmalar yapılırsa kırsaldaki okullar için çok iyi olacaktır bence...”*

“Öneriler” temasına ilişkin altında “Sınıf atölyeleri” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö7. *“Sınıf atölyeleri oluşturulmalı, yaparak, yaşatarak öğrenme desteklenmelidir.”*

“Öneriler” temasına ilişkin altında “Her kademe” koduyla ilgili 5 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları:

Ö10. *“Önceki sorularda görüş ve önerilerimi belirttim içeriğin arttırılıp zenginleştirilmesi, programın tüm sınıflara yayılması...”*

Ö11. *“... Her sınıf seviyesinde verilmesi gerektiğini düşünüyorum.”*

“Öneriler” temasına ilişkin altında “Atıştırmalık” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö11. *“...Çocuklara MEB tarafından ders öncesi enerji verici atıştırmalık dağıtılabilir...”*

“Öneriler” temasına ilişkin altında “Koordinasyon” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö12. *“...en önemlisi öğrenci-veli-öğretmen üçlüsünü iyi bir şekilde koordine etmekle amacımıza etkili bir şekilde ulaşabiliriz.”*

“Öneriler” temasına ilişkin altında “Bütün öğrenciler” koduyla ilgili 5 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö13. *“Bu program sadece eksik olan öğrencilere tek değil bütün öğrencilere uygulanabilir.”*

Ö18. “Öğretmen kendisi ihtiyaç duyduğu öğrencileri seçmeli. İki grup olabilir. İyi durumda ve kötü durumdaki öğrenciler iki gruba ayrılır...”

“Öneriler” temasına ilişkin altında “Etkinlikler” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö14. “...daha çok etkinliğe yönelik kaynaklar verilebilir. Çünkü geri kalan öğrenciler olduğu için etkinlik temelli oluşturulabilir...”

“Öneriler” temasına ilişkin altında “2,3 ve 4. Sınıf” koduyla ilgili 3 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları:

Ö15. “...2. Sınıftan başlayarak 3. Ve 4. Sınıfta kesinlikle İYEP uygulanmalı, 5. Sınıfa geçince akranlarını yakalaması lazım.”

Ö22. “...İkinci sınıftan alınıp dördüncü sınıftan çocuk mezun olana kadar bu programı uygulanması gerektiğini düşünüyorum...”

“Öneriler” temasına ilişkin altında “Kişisel plan” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö17. “Bu programın işleyiş süreci merkezden gelen planlarla değil dersi veren öğretmenin planıyla işlenmesi daha doğru olacaktır.”

“Öneriler” temasına ilişkin altında “Veli” koduyla ilgili 3 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları:

Ö21. “...Veli de hani sürekli işin içine sokarak o anlamda avantajlı olur ve bu konuda bence hani rehber öğretmenlerin biraz yetersiz kaldığını düşündüğüm için...”

Ö28. “...İşin içine ailenin daha fazla dahil edilmesi faydalı olur...”

“Öneriler” temasına ilişkin altında “Rehberlik servisi” koduyla ilgili 2 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö21. “...Sadece öğretmenlere değil, rehber öğretmenlerinde ekstra bir şey harcanırsa eğer ekonomik anlamda bir kazanç anlamında verilirse, onlar da bu sürece gerçekten sınıf öğretmeni gibi farklı bir açıdan rehberlik açısından hani ders verirlerse ya da görüşme yapmak gibi bu da yetiştirme konusunda psikolojik ve yetiştirme olarak algılanırsa bence çok daha faydalı olabilir yani.”

Ö26. “...Aynı şekilde devam edebilir ama bu rehberlik servisini işin içine daha katarak daha etkili olur...”

“Öneriler” temasına ilişkin altında “Süre” koduyla ilgili 4 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları:

Ö24. “...benim önerim işte bu zaman yani işte kasım nisan arası değil de bunu daha genişletmek...”

Ö25. “Biraz önce dediğim gibi işte kendi sınıf öğretmeni tarafından ikinci sınıftan başlatılarak, yani süresinde biraz daha uzatılarak yapılması bence güzel olacaktır diye düşünüyorum.”

“Öneriler” temasına ilişkin altında “Kendi öğretmeni” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö25. “Biraz önce dediğim gibi işte kendi sınıf öğretmeni tarafından ikinci sınıftan başlatılarak, yani süresinde biraz daha uzatılarak yapılması bence güzel olacaktır diye düşünüyorum.”

“Öneriler” temasına ilişkin altında “Öğretmen etkili olma” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö29. “...Tabi bu geliştirme sürecinde özellikle velinin ve öğretmenin daha etkin rol alması gerekir.”

“Öneriler” temasına ilişkin altında “Mevcutlar” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö32. “Sınıf mevcudunun daha aza inmesi...”

“Öneriler” temasına ilişkin altında “Farklı alanlar” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

Ö32. “...İYEP derslerinin Türkçe ve matematik derslerinin haricinde başka alanlardan da kursların açılmasını isterim...”

4.2. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formundan Yöneticiler ile Gerçekleştirilen Görüşmelerde Elde Edilen Bulgular

4.2.1. “Programın süreç ve içeriği hakkında ne düşünüyorsunuz?” sorusuna ilişkin bulgular

Araştırmada yöneticilere “Programın süreç ve içeriği hakkında ne düşünüyorsunuz” sorusu soruldu. Alınan cevaplar analiz edilerek aşağıdaki tablo 20 oluşturulmuştur.

Tablo 20*Yöneticilerin Programın Süreç ve İçeriğine İlişkin Görüşleri*

Temalar	Kişi Sayısı	Kodlar	Kişiler
Süreç	1	2. sınıf	Y1
	6	Süre yetersiz	Y1, Y4, Y5, Y10, Y11, Y12
	1	Benimsenmeme	Y2
	2	Hafta içi	Y6, Y8
	1	Ekstra zaman	Y6
	1	İlerleme	Y8
	1	Süre kısaltma	Y8
	1	Süre yeterli	Y9
	1	İsteksizlik	Y9
	1	Yetersiz katılım	Y11
	1	Okulun planlaması	Y12
	1	Bölge koşulları	Y13
İçerik	7	Güzel/faydalı	Y1, Y2, Y4, Y5, Y6, Y7, Y9
	1	Destekleyici	Y3
	2	Takviye	Y7, Y12
	2	Okuma yazma	Y8, Y11
	1	Farklı alanlar	Y10
	1	Kazanımlar yetersiz	Y11
	1	Yeterli	Y13

Tablo 20'e göre okul yöneticilerine sorulan "Programın süreç ve içeriği hakkında ne düşünüyorsunuz?" sorusuna verilen yanıtlar incelenmiş ve elde edilen verilerden yola çıkarak 2 tema ve 19 kod bulunmuştur. Görüşmeye katılan yöneticiler kod isimleriyle gösterilmiştir.

"Süreç" teması altında "2. sınıf", "Süre yetersiz", "Benimsememe", "Hafta içi", "Ekstra zaman", "İlerleme", "Süre kısaltma", "Süre yeterli", "İsteksizlik", "Yetersiz katılım", "Okulun planlaması" ve "Bölge koşulları" olmak üzere 12 kod oluşturulmuştur. "İçerik" teması altında "Güzel/faydalı", "Destekleyici", "Takviye", "Okuma yazma", "Farklı alanlar", "Kazanım yetersiz" ve "Yeterli" olmak üzere 7 tane kod oluşturulmuştur.

"Süreç" temasına ilişkin "2. sınıf" koduyla ilgili 1 yönetici görüş bildirmiştir:

Y1. "...Çok güzel bir süreç ama keşke 2 sene sonra falan da indirilebilse daha iyi olur. İlk 2 sene mesela 2-3-4 hepsinde vardı. Ondan sonra sadece 3. sınıfta var. 2. Sınıfta da olsaydı diye düşünüyorum üçüncü sınıfa gelene kadar okuma-yazma bilmeden gelmezdi..."

"Süreç" temasına ilişkin "Süre yetersiz" koduyla ilgili 2 yönetici görüş bildirmiştir. Bunlar:

Y4. "...Süre yeterli değil. Bu daha genel bir zamana yayılırsa çok daha faydalı olur."

Y10. “...Süreç aslında biraz daha yayılabilir diye düşünüyorum. Hani daha erken bitmeden bütün bir döneme yayılabilir süreç diye düşünüyorum...”

“Süreç” temasına ilişkin “Benimsememe” koduyla ilgili 1 yönetici görüş bildirmiştir:

Y2. “...Fakat uygulayıcıları öğretmenler tarafından ve veliler tarafından çok da benim sevmediğim sebebi de şu öğretmenin zamanı yetersizliği ekonomik sebepler en baştaki en büyük sıkıntısı ekonomiydi. Biz burda bir yetiştirme kursu olarak değerlendirdik. Eğer yetiştirme kursu gibi ücret tatmin edici olmuş olsaydı öğretmenler bu konuda daha verimli bir çalışma yürütürdü daha verimli olacağına inanıyorum. O yüzden de tek sebep bence ekonomiktir ve ders saatinin yetersiz olması.”

“Süreç” temasına ilişkin “Hafta içi” koduyla ilgili 2 yönetici görüş bildirmiştir. Bunlar:

Y6. “...Ancak bu sürecin ders dışında hafta içi olması öğrenciler için biraz daha yorucu olabiliyor.”

Y8. “...Hani çocukların gerçekten biraz daha süre şey olsa hani biz genelde okul çıkışlarında yaptığımız için biraz sıkılma olayı oluyordu ama bunun dışında faydalı olduğunu düşünüyorum...”

“Süreç” temasına ilişkin “Ekstra zaman” koduyla ilgili 1 yönetici görüş bildirmiştir:

Y6. “...Sınıflarda öğrenme güçlüğü çeken öğrenciler için daha fazla öğretmenle çalışma imkânı bulmaktadır...”

“Süreç” temasına ilişkin “İlerleme” koduyla ilgili 1 yönetici görüş bildirmiştir:

Y8. “...Hani gerçekten çocuklar okuma yazmada geri olanların kendi sınıf öğretmenleri ilerlediklerini söylüyorlardı hocam...”

“Süreç” temasına ilişkin “Süre kısaltma” koduyla ilgili 1 yönetici görüş bildirmiştir:

Y8. “... Süre daha kısa olabilir bence hani biraz uzun gibi hani sonlara doğru çocuklar sıkılıyor.”

“Süreç” temasına ilişkin “Süre yeterli” koduyla ilgili 1 yönetici görüş bildirmiştir. Bunlar:

Y9. “...Yani şöyle imkanlar dahilinde süresi yeterli.”

“Süreç” temasına ilişkin “İsteksizlik” koduyla ilgili 1 yönetici görüş bildirmiştir:

Y9. “...Öğretmen ona yine birinci sınıf gibi bir muamele yaparak başlıyor. Bir emek sarf ediyor ama bir yandan da DYK kursu var. Sadece test dağıtıp iki kat ücret alıyorlar. Yani biraz o yönden öğretmenlerin eksiği var...”

“Süreç” temasına ilişkin “Yetersiz katılım” koduyla ilgili 1 yönetici görüş bildirmiştir:

Y11. *“Ya biz köy yerinde olduğumuz için faydalı olduğunu göremedim. Zaten katılım da çok az oldu. Bu yüzden bu sene çok da yanaşmayacağım...”*

“Süreç” temasına ilişkin “Okulun planlaması” koduyla ilgili 1 yönetici görüş bildirmiştir:

Y12. *“... Öğretmen ve idarecinin için okuldaki onlarda bu süreyi genişletme veya kısaltma yönüyle şey tanınması gerektiğine inanıyorum. Bunu sadece bakanlığın 180 saat olacak şekilde bir sınırlama olmamalı alt ve üst limitler koyularak okul yönetimine bırakılmalı diye düşünüyorum.”*

“Süreç” temasına ilişkin “Bölge koşulları” koduyla ilgili 1 yönetici görüş bildirmiştir:

Y13. *“...Uygulanan dersler konusunda yeterli ama bölgeden bölgeye, ilden ile, köyden köye bile değişen öğrenci farklılıkları program uygulamalarında zorluklar çıkarıyor.”*

“İçerik” temasına ilişkin “Güzel/faydalı” koduyla ilgili 7 yönetici görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları:

Y2. *“Şimdi aslında program yapılırken amacı çok güzel idi. Akranlarına göre akademik eğitimi altlarda kalan öğrencilere yönelik iyi bir çalışmaydı. Ve bu öğrencilerin yetiştirmeye yönelik bir çalışmaydı.”*

Y5. *“Programı akranlarına göre geride kalan öğrencilerin yetiştirilmesi anlamında faydalı buluyoruz. Okulda yani faydalı oluyor.”*

“İçerik” temasına ilişkin “Destekleyici” koduyla ilgili 1 yönetici görüş bildirmiştir:

Y3. *“Süreç eğitimi destekleme açısından uygun buluyorum. Yetersiz kalan özellikle öğrencilerin ortaokulda daha da fazla zorlanmaları açısından iyi bir uygulama...”*

“İçerik” temasına ilişkin “Takviye” koduyla ilgili 2 yönetici görüş bildirmiştir. Bunlar:

Y7. *“Program faydalı bir programdır. Çünkü İYEP’in asıl amacı okullarda sınıflarımızda en ön sırada oturan değil de en arka sırada oturan biraz da akademik anlamda akranlarından geride kalmış olan öğrenciler için hazırlanan bir takviye programda program faydalandı.”*

Y12. “...Çocuk tabii ki bazen kendi yaşının bulunduğu şeyde olmayabiliyor, düşük olabiliyor, kavrama gücü zayıf olabiliyor bunun içinde tabii ki ek birtakım takviyeler olması gerekiyor. İYEP çalışması bu anlamda olumlu olmuştur...”

“İçerik” temasına ilişkin “Okuma yazma” koduyla ilgili 2 yönetici görüş bildirmiştir. Bunlar:

Y8. “...Hani gerçekten çocuklar okuma yazmada geri olanların kendi sınıf öğretmenleri ilerlediklerini söylüyorlardı hocam...”

Y11. “...Çocukların mesela okuma yazmaya yönelik olduğu için ve matematikle yönelik olduğu için benim çocuklarım bir hafta boyunca yapamadığını, bir saat içinde sıgırdırmaları maalesef çok şey gelmedi olmuyordu yani açıkçası.”

“İçerik” temasına ilişkin “Farklı alanlar” koduyla ilgili 1 yönetici görüş bildirmiştir:

Y10. “...içerik ise biraz daha belki hani sadece sınıf öğretmenleri değil de başka rehber öğretmenleri, okul öncesi öğretmenleri, bunların branş öğretmenlerine yayılarak içerik genişletilebilir.”

“İçerik” temasına ilişkin “Kazanım yetersiz” koduyla ilgili 1 yönetici görüş bildirmiştir:

Y11. “...Kazanımlar yetersizdi ve süre çok azdı...”

“İçerik” temasına ilişkin “Yeterli” koduyla ilgili 1 yönetici görüş bildirmiştir:

Y13. “...Ekim ayından başlayıp mayıs sonu itibariyle sonlandırılan bu program içerik olarak Türkçe ve matematik kazanımlarını barındırıyor. Uygulanan dersler konusunda yeterli...”

4.2.2. “İlkokullarda Yetiştirme Programı süreci boyunca öğrencilerde, öğretmenlerde veya okul düzeninde gözlemlediğiniz farklılaşma var mıdır varsa nelerdir?” sorusuna ilişkin bulgular

Araştırmada yöneticilere “İlkokullarda Yetiştirme Programı süreci boyunca öğrencilerde, öğretmenlerde veya okul düzeninde gözlemlediğiniz farklılaşma var mıdır varsa nelerdir?” sorusu soruldu. Alınan cevaplar analiz edilerek aşağıdaki tablo 21 oluşturulmuştur.

Tablo 21

Yöneticilerin Program Sürecinde Karşılaştığı Farklılaşmalara İlişkin Görüşleri

Temalar	Kişi Sayısı	Kodlar	Kişiler
Olumlu Farklılaşma	4	Akademik başarı	Y1, Y5, Y6, Y8
	1	Motivasyon	Y1
	1	Özgüven	Y6
	2	Verim	Y2, Y7
	2	İstek	Y2, Y8
	3	Gelişme	Y3, Y10, Y11
	2	Davranış	Y7, Y8
	1	Olumlu	Y12
Olumsuz Farklılaşma	3	Dışlanma	Y4, Y12, Y13
	2	İş yükü	Y1, Y4
	1	Olumsuz algı	Y9
	1	Teşvik	Y11
	1	Ulaşım	Y11
	1	Hafta içi	Y13

Tablo 21’de göre okul yöneticilerine sorulan “İlkokullarda Yetiştirme Programı süreci boyunca öğrencilerde, öğretmenlerde veya okul düzeninde gözlemlediğiniz farklılaşma var mıdır varsa nelerdir?” sorusuna verilen yanıtlar incelenmiş ve elde edilen verilerden yola çıkarak 2 tema ve 14 kod bulunmuştur. Görüşmeye katılan yöneticiler kod isimleriyle gösterilmiştir.

“Olumlu farklılaşma” teması altında “Akademik başarı”, “Motivasyon”, “Özgüven”, “Verim”, “İstek”, “Gelişme”, “Davranış” ve “Olumlu” olmak üzere 8 kod oluşturulmuştur. “Olumsuz farklılaşma” teması altında “Dışlanma”, “İş yükü”, “Olumsuz algı”, “Teşvik”, “Ulaşım” ve “Hafta içi” olmak üzere 6 tane kod oluşturulmuştur.

“Olumlu farklılaşma” temasına ilişkin “Akademik başarı” koduyla ilgili 4 yönetici görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları:

Y1. “... Çünkü kendi özel öğretmen görmüş oluyor. Özel bir ders almış oluyor ve noksan kaldığı eksik kaldığı yönlerini almış oluyor, bundan iyi oluyor...”

Y5. “Öğrencilerin akranlarına yetişmesi, arkadaşlarına yetişmesi açısından faydalı oluyor. İlerleme kat kat oluyor çünkü bireysel çalışıyor öğretmenleri o yüzden faydalı oluyor.”

“Olumlu farklılaşma” temasına ilişkin “Motivasyon” 1 yönetici görüş bildirmiştir:

Y1. *“Yani öğretmen de şöyle bir farklılaşma oluyor, öğrenciye ayrı bir zaman ayırdığı için ayrı bir çaba verdiği için tabi öğretmen daha mutlu oluyor, daha motive oluyor, öğrenci de aynı şekilde motive oluyor.”*

“Olumlu farklılaşma” temasına ilişkin “Özgüven” koduyla ilgili 1 yönetici görüş bildirmiştir:

Y6. *“...Örneğin; akranlarından daha geride bulunan öğrenciler daha yüksek bir seviye yakalayınca kendine daha özgüven kazanmakta...”*

“Olumlu farklılaşma” temasına ilişkin “Verim” koduyla ilgili 2 yönetici görüş bildirmiştir:

Y2. *“... İşte istekliydi çoğu velimiz çocuğunu hafta sonu gelirdi yetiştirme kurslarına katıldılar. O yüzden de bana göre verimli bir programdı...”*

Y7. *“...Çocukların mesela örneğin ara sınıflarda olup da halen okuma yazma bilmeyen öğrencilerin okuma yazma da ilerleme kat edildi. Yine aynı şekilde çocukları davranış da Sonuçta hem daha az 3-5 öğrenci olduğu için sınıflarda böyle daha faydalı bir şey oldu yani çalışma oldu yani öğrenciler için...”*

“Olumlu farklılaşma” temasına ilişkin “İstek” koduyla ilgili 1 yönetici görüş bildirmiştir:

Y2. *“...Bazı öğretmen arkadaşlar bu fırsatı değerlendirdiler. Kurslar açtılar. Matematikte Türkçede açılan kurslar verimli oldu. İşte istekliydi çoğu velimiz...”*

Y8. *“...Böyle bire bir ilgilenince hani öğretmene karşı ilgileri de arttı, okula karşı ilgileri arttı. Okulda daha iyi davranışlar sergilemeye başladıklarını düşünüyorum ben. Yani şimdi mesela bazı sınıflarda kendi sınıf öğretmenleri okuttu. Bu öğrencilerin bazı sınıflarda işte arkadaşların kendi hani kişisel durumlarından dolayı diğer istekli öğretmenler okuttu...”*

“Olumlu farklılaşma” temasına ilişkin “Gelişme” koduyla ilgili 3 yönetici görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları:

Y3. *“...Çok yararlı olduğunu düşünüyorum. Çocukların iki yıldır yaptığı çalışmalarla çocuklarımıza olumlu gelişmeler, ilerlemeler sağlandı...”*

Y10. *“Yani fiziksel olarak bir farklılaşma okulun fiziki yapısının farklılaşma yok açıkçası. Onun dışında öğrencilerde tabiki ilerleme kaydediyorlar...”*

“Olumlu farklılaşma” temasına ilişkin “Davranış” koduyla ilgili 2 yönetici görüş bildirmiştir:

Y7. “...Yine aynı şekilde çocukları davranışı da Sonuçta hem daha az 3-5 öğrenci olduğu için sınıflarda böyle daha faydalı bir şey oldu yani çalışma oldu yani öğrenciler için.”

Y8. “... Hani davranışsal olarak da hani mesela böyle hareketli çocuklarda hani bir durağanlaşma bir derslere karşı da ilgi oluyordu. Çünkü kendi sınıflarında biraz böyle sınıfın gerisinde kalıyorlardı. Böyle bire bir ilgilenince hani öğretmene karşı ilgileri de arttı, okula karşı ilgileri arttı...”

“Olumlu farklılaşma” temasına ilişkin “Olumlu” koduyla ilgili 1 yönetici görüş bildirmiştir:

Y12. “Farklılaşma var, tabiki olumlu şeyler var.”

“Olumsuz farklılaşma” temasa ilişkin “Dışlanma” koduyla ilgili 3 yönetici görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları:

Y4. “Yani olumsuz anlamda benim dikkatimi çeken şey çocuklar arasında bir dışlanma durumu olabiliyor. Bunlar başarısız tembel etiketi olabiliyor...”

Y12. “... Yani çocukta öğrencilerin içerisinde şey var olan birbirlerini denetleme çekişme birbirinden üstün olma gibi birtakım şeyler var...”

“Olumsuz farklılaşma” temasa ilişkin “İş yükü” koduyla ilgili 2 yönetici görüş bildirmiştir:

Y1. “... İdare bazı idareler tabi fazla efor harcadığı için sevmeyebilir. Bu süreci bu durumu fakat durumu iyi karşılayan idareler de var tabi.”

Y4. “...Okul saatleri dışında yapıldığı için okul düzeninde biraz sıkıntı olabiliyor. Bu da okul idaresiyle ilgili bir durumdur. Yani okul idaresi düzeni daha doğru bir sağlayabilirse aksaklık olmuyor. Sistemin oturması lazım. Bu sürekli yapılacak bir uygulama ise bunun saatleri belli olmalı. Bunun çalışmaları belli olmalı. Çok daha sistemli düzenli olması gerekiyor.”

“Olumsuz farklılaşma” temasa ilişkin “Olumsuz algı” koduyla ilgili 1 yönetici görüş bildirmiştir:

Y9. “...özel kursmuş gibi düşünüyorlar. Ya da tam tersi benim çocuğum turnak içerisinde söylüyorum, acaba benim çocuğum geri mi kalmış zekasında problem mi var gibi düşünüyorlar. Hani bunu dile getirdikleri için söylüyorum. Biz bunlara anlatıp çocuğun seviyesi bizim elimizde olan bir durum değil. Sizde görüyorsunuz. Bir şekilde çocuk geri kalmış ya siz yollamamışsınız ya devam problemi okulda ya da ailede başka

sıkıntılar olmuş. Biz bunu düzeltip arkadaşlarına yetiştirmek için buradayız. O şekilde yani süreçte bir farklılaşma olmuyor daha sonra. Bazen çocukta beni niye seçti onu seçmedi gibi şeyler olabiliyor. Güzelce çocuğa anlatınca senin ufak eksiklerin var gibi çok sorun olmuyor. Dışlama falan olmuyor böylece.”

“Olumsuz farklılaşma” temasa ilişkin “Teşvik” koduyla ilgili 1 yönetici görüş bildirmiştir:

Y11. “... zaten öğretmenler açısından çok da böyle teşvik edici bir durum da yoktu. Hizmet puanı vesaire gibi durumları mesela bir DYK konusuyla karşılaştırınca cezbedici tarafı yoktu açıkçası...”

“Olumsuz farklılaşma” temasa ilişkin “Ulaşım” koduyla ilgili 1 yönetici görüş bildirmiştir:

Y11. “... Hafta sonu mesela olabilirdi, daha iyi biz hafta sonu yapamıyoruz maalesef hafta içi yapıyorduk ulaşımdan dolayı. O yüzden küçük çocukları da hafta sonu getiremezsin köy yerinde okula bu yüzden bizim için çok faydalı değildi açıkçası...”

“Olumsuz farklılaşma” temasa ilişkin “Hafta içi” koduyla ilgili 1 yönetici görüş bildirmiştir:

Y13. “...Öğretmenlerde ise hafta içi yaptıkları derslerden sonra bir de İYEP’e kalmaları öğretmenlerde yorgunluk oluşturdu...”

4.2.3. “Programın okul işleyişine etkisi nasıldır?” sorusuna ilişkin bulgular

Araştırmada yöneticilere “Programın okul işleyişine etkisi nasıldır?” sorusu soruldu. Alınan cevaplar analiz edilerek aşağıdaki tablo 22 oluşturulmuştur.

Tablo 22

Yöneticilerin Programın Okul Sürecine İşleyişine İlişkin Görüşleri

Temalar	Kişi Sayısı	Kodlar	Kişiler
Olumlul	9	Olumsuzluk yok	Y1, Y2, Y3, Y5, Y6, Y8, Y10, Y11, Y13
	1	Telafi	Y2
	2	Kolaylık	Y3, Y10
	1	Rehber öğretmen	Y4
	1	Fırsat	Y7
Olumsuz	1	Rehber öğretmen	Y4
	2	Devamlılık	Y4, Y8
	2	İstek	Y8, Y9
	3	İş yükü	Y9, Y12, Y13
	1	Süreç	Y13

Tablo 22'ye göre okul yöneticilerine sorulan “Programın okul işleyişine etkisi nasıldır?” sorusuna verilen yanıtlar incelenmiş ve elde edilen verilerden yola çıkarak 2 tema ve 10 kod bulunmuştur. Görüşmeye katılan yöneticiler kod isimleriyle gösterilmiştir.

“Olumlu” teması altında “Olumsuzluk yok”, “Telafi”, “Kolaylık”, “Rehber öğretmen” ve “Fırsat” olmak üzere 5 kod oluşturulmuştur. “Olumsuz” teması altında “Rehber öğretmen”, “Devamlılık”, “İstek”, “İş yükü” ve “Süreç” olmak üzere 5 tane kod oluşturulmuştur.

“Olumlu” temasına ilişkin “Olumsuzluk yok” koduyla ilgili 9 yönetici görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları:

Y1. *“Yani herhangi bir aksaklık yapmıyor. Çünkü genelde ders dışı ve hafta sonu olduğu için bir sıkıntı olmuyor işleyişte.”*

Y5. *“Yani programın okulun işleyişini olumsuz bir etkisi olmuyor yani. Sıkıntılı bir iş yükü oluşturmuyor...”*

“Olumlu” temasına ilişkin “Telafi” koduyla ilgili 1 yönetici görüş bildirmiştir:

Y2. *“...Yani okulun işleyişinde olumsuz bir şey olmadı aksine en azından öğrencilerde şeyler öğrenerek eksiklerini giderdiler.”*

“Olumlu” temasına ilişkin “Kolaylık” koduyla ilgili 2 yönetici görüş bildirmiştir:

Y3. *“...İşleyişimizi demeyelim işlerimizi kolaylaştırıyor yese. Yani eksik olan yerlerde okul dışındaki zamanlarda okulda öğrencilerle başka bir şekilde irtibat kuramadığımız için okul içerisinde mâni değildir...”*

Y10. *“...Yani arayıp sormaktansa öğretmen öğretmenin okulda olmasa onun yüzüne görüştürmek. Yani bu da iyi yani okulda öğretmenin sürekli hani bulunması bu saatler dışında bulunması idareci olarak hani bizleri açıkçası rahatlatıyor...”*

“Olumlu” temasına ilişkin “Rehber öğretmen” koduyla ilgili 1 yönetici görüş bildirmiştir:

Y4. *“Ben daha önce küçük bir okuldaydım şimdi daha büyük bir okuldayım. Büyük okulda rehberlik öğretmenleri var. Onların katkısı çok fazla oluyor. Sorun çözme maliyetlerinde rehberlik öğretmenin çok katkısı oluyor. Köyde bu sıkıntı daha fazla. Yani öyle durumlar olabilir ki baş edemiyorsunuz...”*

“Olumlu” temasına ilişkin “Fırsat” koduyla ilgili 1 yönetici görüş bildirmiştir:

Y7. “... Çünkü hiçbir öğrenci, velisi ya da öğretmen ya da idareci okulunda 3. Sınıf 4. Sınıf gelmiş ama gelmiş ama okuma yazmasında güçlük çeken öğrenci olmasını İstemez doğal olarak. Bu anlamda bizim için de bir fırsat oldu.”

“Olumsuz” temasına ilişkin “Rehber öğretmen” koduyla ilgili 1 yönetici görüş bildirmiştir:

Y4. “Ben daha önce küçük bir okuldaydım şimdi daha büyük bir okuldayım. Büyük okulda rehberlik öğretmenleri var. Onların katkısı çok fazla oluyor. Sorun çözme maliyetlerinde rehberlik öğretmenin çok katkısı oluyor. Köyde bu sıkıntı daha fazla. Yani öyle durumlar olabilir ki baş edemiyorsunuz...”

“Olumsuz” temasına ilişkin “Devamlılık” koduyla ilgili 2 yönetici görüş bildirmiştir:

Y4. “...Yani şu şekilde belirteyim. Hiçbir şekilde derslere alamadığımız öğrenci vardı. Biraz çevrenin etkisinden biraz arkadaşlarının dışlamasıyla derslere katılmak istemeyen ama İYEPlik bir çocuktan girmesi gerekiyordu. Buna çözüm bulamadım. Ama bir rehberlik öğretmeni yardımıyla bu çok rahat halledilebilirdi...”

Y8. “... Sadece işte hani sonlara doğru böyle ilkbahara doğru başladığımız aylarda daha iyiydi. Sonlara doğru böyle çocuklara devamsızlık yapıyordu. Hani biz okul çıkışlarında yaptığımızda mıdır bilmiyorum. Hani kitap yapıyorduk biz okul çıkışlarında. Hani belki ondan da çocukları biraz böyle devam sorun oluyordu...”

“Olumsuz” temasına ilişkin “İstek” koduyla ilgili 1 yönetici görüş bildirmiştir:

Y9. “...Bazen öğretmenler yanaşmıyor kursu açmaya ama keşke tüm düzeylerde açabilsek.”

“Olumsuz” temasına ilişkin “İş yükü” koduyla ilgili 3 yönetici görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları:

Y9. “Ekstra bir yük oluyor ama çok ağırlığı yok sonuçta hatta biz daha da mutlu oluyoruz.”

Y12. “Zorlukları var ancak çocuklar için olduğu için çocukların gelişimi ile alakalı olduğu için bu zorluklara katlanmalı. Bu birtakım unsurlar zorlanmalı diye düşünüyorum.”

“Olumsuz” temasına ilişkin “Süreç” koduyla ilgili 1 yönetici görüş bildirmiştir:

Y13. “Programın okul işleyişine pek etkisi yoktur. Normal müfredat kapsamında devam eden okullarımıza süreç ve iş yükü açısından biraz etkilemiştir.”

4.2.4. “Programa ilişkin çevrenin (öğretmenler, öğrenciler, veliler vb.) yaklaşımları nelerdir?” sorusuna ilişkin bulgular

Araştırmada yöneticilere “Programa ilişkin çevrenin (öğretmenler, öğrenciler, veliler vb.) yaklaşımları nelerdir?” sorusu soruldu. Alınan cevaplar analiz edilerek aşağıdaki tablo 23 oluşturulmuştur.

Tablo 23

Yöneticilerin Programa İlişkin Çevrenin Yaklaşımları Hakkındaki Görüşleri

Temalar	Kişi Sayısı	Kodlar	Kişiler
Öğretmenler	3	Olumlu	Y1, Y3, Y12
	3	İsteksizlik	Y2, Y10, Y13
	5	Maddi	Y4, Y9, Y10, Y11, Y13
	1	Acemi	Y7
	1	Ulaşım	Y10
Akranlar	2	Etiketleme	Y1, Y4
	1	İstek	Y8
	1	Olumlu	Y9
Veli	2	Olumsuz algı	Y1, Y12
	3	İstekli/ilgili	Y2, Y6, Y9
	4	İsteksiz/ilgisiz	Y2, Y4, Y7, Y10
	1	Bilinçsiz	Y5
	1	Yük	Y6
	1	Gelişme	Y7
Kurs alan öğrenci	3	Olumlu	Y1, Y3, Y8
	2	İsteksiz	Y5, Y13
	1	İlgili	Y8
	1	Ulaşım	Y10
	1	Yorgun	Y11
	1	Devam	Y13

Tablo 23’e göre okul yöneticilerine sorulan “Programa ilişkin çevrenin (öğretmenler, öğrenciler, veliler vb.) yaklaşımları nelerdir?” sorusuna verilen yanıtlar incelenmiş ve elde edilen verilerden yola çıkarak 4 tema ve 20 kod bulunmuştur. Görüşmeye katılan yöneticiler kod isimleriyle gösterilmiştir.

“Öğretmenler” teması altında “Olumlu”, “İsteksizlik”, “Maddi”, “Acemi” ve “Ulaşım” olmak üzere 5 kod oluşturulmuştur. “Akran” teması altında “Etiketleme”, “İstek” ve “Olumlu” olmak üzere 3 kod oluşturulmuştur. “Veli” teması altında “Olumsuz algı”, “İstekli/İlgili”, “İsteksiz/ilgisiz”, “Bilinçsiz”, “Yük” ve “Gelişme” olmak üzere 6 tane kod oluşturulmuştur. “Kurs alan öğrenci” teması altında “Olumlu”, “İsteksiz”, “İlgili”, “Ulaşım”, “Yorgun” ve “Devam” olmak üzere 6 tane kod oluşturulmuştur.

“Öğretmenler” temasına ilişkin “Olumlu” koduyla ilgili 3 yönetici görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları:

Y1. *“Ya veliler şöyle tabi öğretmen, öğrenci bakımından baktığımız zaman bir sıkıntısı yok. Olumlu bakıyor...”*

Y12. *“Öğretmenlerin, çok olumlu yaklaşımları var...”*

“Öğretmenler” temasına ilişkin “İsteksizlik” koduyla ilgili 3 yönetici görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları:

Y2. *“Öncelikle bir defa program öğretmenler tarafından çok da benimsenmedi...”*

Y10. *“Bir okulda idarecilik yaptığım zaman pandemi sürecinden bahsetmiyorum. Şu an zaten gerçekleştiriyoruz ama. Önceki zaman mesela İYEP kursu açmak istemiyordu...”*

“Öğretmenler” temasına ilişkin “Maddi” koduyla ilgili 5 yönetici görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları:

Y4. *“... Öğretmen sadece şu pencereden ek ders olarak olaya bakıyorsa bu gözle bakıyorsa bunun zaten sınıf içinde verilmesi gereken davranışları, kazanımları sonradan bir ek kursla verilmesini mümkün değil ve bakış açısını düzeltmek gerekiyor. Ama benim gördüğüm kadarıyla öğretmenlerimizin çoğu da ek ders olarak bakıyor. Yani öğrenciye katkı olur endişesi taşımadan önce işte ben saatimi doldurayım. Bu düşüncede olan öğretmenlerde hiçbir fayda sağlamıyor. Bir adım ileri gidemiyoruz...”*

Y9. *“...O yüzden yani işin maddi boyutunun dışında herhangi bir rahatsızlığı yok. Arkadaşlar hatta bazen tepki olarak almak istemeyenler oluyor ama biz bir şekilde idare olarak diyoruz işte arkadaşlar bunlar sizin hani işin maddi boyutunu bakanlıkta belirlenmiş, hatta ben kendilerine dedim ki ben kendim bunu o programdayken söyledim...”*

“Öğretmenler” temasına ilişkin “Acemi” koduyla ilgili 1 yönetici görüş bildirmiştir:

Y7. *“...Öğretmenler için ilk etapta bir acemilik oldu, sonuçta sistem yeni bir sistem, sisteminin sorunları vardı bugün çok insan bilmiyordu benimle beraber yine bir şube müdürümüz bir arkadaş var onunla ilgili bilgilendirici seminerler de buluşmuştuk...”*

“Öğretmenler” temasına ilişkin “Ulaşım” koduyla ilgili 1 yönetici görüş bildirmiştir:

Y10. *“...Önceki zaman mesela İYEP kursu açmak istemiyordu. Öğretmenler neden mesela hani servis sorun oluyordu. Yani bazı sadece üçüncü sınıf öğretmenleri olunca diğer öğretmenler bu kişileri beklemek zorunda kalıyor. Beklemek istemiyorlar. Özellikle köy okulunda yani bu gibi sorunlar olabiliyor...”*

“Akran” temasına ilişkin “Etiketleme” koduyla ilgili 2 yönetici görüş bildirmiştir:

Y1. “...Öğrencinin akranları genelde olumsuz bakış açısı var şu şekilde, yani demek ki sen tembelsin, kalıyorsun gözüyle var ama tabi öğretmen biraz bunu yansıtmadan hafta sonuna falan aldığı zaman biraz daha farklı oluyor ki hafta içi öyle bir sıkıntı oluyor...”

Y4. “...Öğrenciler arasında ayrışma mutlaka oluyor...”

“Akran” temasına ilişkin “İstek” koduyla ilgili 1 yönetici görüş bildirmiştir:

Y8. “...Akranlarıyla bir olumsuzluk ben gözlemlemedim. Şey yapma kendileri bile durmak istiyordu...”

“Akran” temasına ilişkin “Olumlu koduyla ilgili 1 yönetici görüş bildirmiştir:

Y9. “...Öğrenciler içinde şimdi rastgele söylüyorum bir öğrenci 120 kelime okuyorsa diğer çocukta 70-80 kelime okuyorsa o çocuğu 120’ye yetiştirmek bizim amacımız. O yüzden öğrenci arkadaşının kendisine yetişeceğini düşünüyor. Yani öyle onu niye aldı beni anladı durumu olmuyor...”

“Veli” temasına ilişkin “Olumsuz algı” koduyla ilgili 2 yönetici görüş bildirmiştir:

Y1. “...Fakat bazı velilerimiz öğrenci kötüdür. O yüzden derse kalıyor ki ek veriyoruz gözüyle baktıkları için göndermek istemeyen veliler oluyor. Yani millet demesin, çocuğum kötüdür dersten ek ders alıyor, sıkıntı yaşıyor diye. O yüzden bir sıkıntı var...”

Y12. “...İşte benim çocuğum çok çok iyidir. Nasıl böyle bir şey olabilir gibi yani çocuğun gelişmişlik durumunu veya çocuğun sınıfını benimsemeyen veliler olmuş, bu konuda sert tepkiler gösterenler de olmuş...”

Veli” temasına ilişkin “İstekli/İlgili” koduyla ilgili 3 yönetici görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları:

Y1. “...Velilerde durumuna göre eğer bilinçli veliler bu işi işte öğrencilerin faydalı olacağını düşünerek bir kısım veriler çocuklarını gönderdi...”

Y6. “Çevrenin ve velilerin herhangi bir olumsuzlukları ile karşılaşmıyoruz. Aksine velilerden daha destek buluyoruz...”

Veli” temasına ilişkin “İsteksiz/ilgisiz” koduyla ilgili 4 yönetici görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları:

Y2. “...Bir kısım velilerde şey yapmadı yani öğretmen etkili olmayınca veli de gönülsüz kaldı bu programda yani öğretmen bir defa gönüllü olacak. Veliyi ikna edecek ki öğrenci de mi kursa gelebilirsin?”

Y4. “...Veli özellikle köy okulunda gördüğüm ilgili değil. Çok da haberdar olmuyor. Böyle çocukları 3’te de eve gitse 5’te de eve gitse farkında olmuyor...”

Veli” temasına ilişkin “Bilinçsiz” koduyla ilgili 1 yönetici görüş bildirmiştir:

Y5. *“Öğretmen ve öğrencilerden ziyade velileri programla ilgili yetersiz bilgisinden kaynaklanan bir şey oluyor. Olumsuz bakış açıları oluyor oda tabi sonradan anlatılınca kabul ediyorlar.”*

Veli” temasına ilişkin “Yük” koduyla ilgili 1 yönetici görüş bildirmiştir:

Y6. *“...Ancak yeterli bir materyalle sahip olunmadığından veliler için ek yük olarak görülmektedir.”*

Veli” temasına ilişkin “Gelişme” koduyla ilgili 1 yönetici görüş bildirmiştir:

Y7. *“... veliler de ister istemez daha sık okula gelmeye başladılar. Bu anlamda veliler içinde bir gelişme oldu bu süreç...”*

“Kurs alan öğrenci” temasına ilişkin “Olumlu” koduyla ilgili 3 yönetici görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları:

Y1. *“Ya veliler şöyle tabi öğretmen, öğrenci bakımından baktığımız zaman bir sıkıntısı yok. Olumlu bakıyor. Dediğim gibi özel ders gözüyle baktıkları için iyi oluyor...”*

Y8. *Yani veliler öğretmenlerine söylüyorlardı hani çocuğun daha ilgili ders çalıştığını. Çünkü seviyesine göre eğitim aldığı için eğitimini İYEP'te hani daha severek böyle ödevlerini yaptığını söylüyorlardı...”*

“Kurs alan öğrenci” temasına ilişkin “İsteksiz” koduyla ilgili 2 yönetici görüş bildirmiştir:

Y5. *“...Öğrencilerde bazen soğuk bakıyor. Çünkü sınıftan ayrı alınıyorlar ya.”*

Y13. *“...Bazı öğrenciler özellikle İYEP'e kalan öğrencilerin bir kısmı programı benimsemediklerini gördüm. Öğrenciler üzerinde gereksiz kaygılar oluşturduğunu gözlemledim...”*

“Kurs alan öğrenci” temasına ilişkin “İlgili” koduyla ilgili 1 yönetici görüş bildirmiştir:

Y8. *“Yani veliler öğretmenlerine söylüyorlardı hani çocuğun daha ilgili ders çalıştığını. Çünkü seviyesine göre eğitim aldığı için eğitimini İYEP'te hani daha severek böyle ödevlerini yaptığını söylüyorlardı...”*

“Kurs alan öğrenci” temasına ilişkin “Ulaşım” koduyla ilgili 1 yönetici görüş bildirmiştir:

Y10. *“... Öğrenci servisi de vardı şimdi yani servis belli saatlerde sadece üçüncü sınıf öğrencilerini götürmüyor ki tüm öğrencilerini götürüyor. Ona göre adam başı para alıyor*

vs. Öğrenci servisi gidiyorsa veli hani gelip alma durumu yok. Çocuğunu servise vermiş demek ki bu yüzden veli alamayacağı için bu konuda da öğrenci servisi sıkıntı. Çünkü diğer birinci sınıflar ikinci sınıflar ya da dördüncü sınıflar üçüncü sınıfların İYEP kursu devam etse okulda nasıl kalacak? ...”

“Kurs alan öğrenci” temasına ilişkin “Yorgun” koduyla ilgili 1 yönetici görüş bildirmiştir:

Y11. “... Öğrencilerde oradan ilkokul çocuğu ne kadar olursa olsun bütün çocuklar gittiği zamanlar okulda kaldıklarında aç yorgun oluyorlardı...”

“Kurs alan öğrenci” temasına ilişkin “Devam” koduyla ilgili 1 yönetici görüş bildirmiştir:

Y13. “...Öğrencilerin programdan dolayı sınıflarda az olması, devamsızlık yapmaları, öğretmenleri program ders ücretleri konusunda tatmin etmemesi, öğretmen yaklaşımlarını olumsuz etkilemiştir.”

4.2.5. “İlkokullarda Yetiştirme Programının güçlü ve zayıf yönleri nelerdir?” sorusuna ilişkin bulgular

Araştırmada yöneticilere “İlkokullarda Yetiştirme Programının güçlü ve zayıf yönleri nelerdir?” sorusu soruldu. Alınan cevaplar analiz edilerek aşağıdaki tablo 24 oluşturulmuştur.

Tablo 24

Yöneticilerin Programın Güçlü ve Zayıf Yönlerine İlişkin Görüşleri

Temalar	Kişi Sayısı	Kodlar	Kişiler
Güçlü	9	Akademik başarı	Y1, Y2, Y5, Y6, Y7, Y8, Y10, Y11, Y13
	2	Telafi	Y1, Y9
	2	Kişisel gelişim	Y7, Y13
	1	Özgüven	Y9
	1	Mevcut	Y13
	1	Süre	Y13
Zayıf	2	Hafta içi	Y1, Y7
	3	Etiketleme	Y3, Y9, Y13
	5	Olumsuz algı	Y1, Y4, Y6, Y7, Y13
	4	Özlük hakları	Y2, Y4, Y9, Y10
	1	3. Sınıf	Y3
	2	Veli	Y3, Y12
	2	Süre	Y3, Y8
	1	İşleyiş	Y3
	3	İstek	Y2, Y4, Y10
	1	Donanım	Y12
	1	Devam	Y13

Tablo 24'e göre okul yöneticilerine sorulan "İlkokullarda Yetiştirme Programının güçlü ve zayıf yönleri nelerdir?" sorusuna verilen yanıtlar incelenmiş ve elde edilen verilerden yola çıkarak 2 tema ve 17 kod bulunmuştur. Görüşmeye katılan yöneticiler kod isimleriyle gösterilmiştir.

"Güçlü" teması altında "Akademik başarı", "Telafi", "kişisel gelişim", "Özgüven", "Mevcut" ve "Süre" olmak üzere 6 kod oluşturulmuştur. "Zayıf" teması altında "Hafta içi", "Etiketleme", "Olumsuz algı", "Özlük hakları", "3. Sınıf", "Veli", "Süre", "İşleyiş", "İstek", "Donanım" ve "Devam" olmak üzere 11 tane kod oluşturulmuştur.

"Güçlü" temasına ilişkin "Akademik başarı" koduyla ilgili 9 yönetici görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları:

Y2. *"Güçlü yanları şu; öğrencilerin Akademik olarak veya akranlarına göre geri kalmış öğrenci yetiştirmeleri ve o seviyeye kavuşma özellikle matematik ve Türkçe derslerinde çok da faydasını gördük..."*

Y5. *"...öğretmen sınıfındaki yetersiz geri kalmış öğrencileriyle ilgilenme fırsatı buluyor. Yani mesela matematik, türkçe gibi derslerini arkadaşlarına yetiştirmeleri için çalışmalar yapıyorlar."*

"Güçlü" temasına ilişkin "Telafi" koduyla ilgili 2 yönetici görüş bildirmiştir:

Y1. *"...Olumlu yönleri ise öğrencinin az eksik kaldığı günleri verdiği için çok iyi oluyor. Hem öğretmen hem öğrenci yönünden az zamanda çok bilgi vermiş oluyorsunuz. Öğrenci bilmediği konular üzerine gittiğiniz için öğrenci hemen kapıyor o konuları o olumlu yönleri oluyor..."*

Y9. *"Güçlü yönleri çocuğun eksik yönünü tamamlıyor..."*

"Güçlü" temasına ilişkin "Kişisel gelişim" koduyla ilgili 2 yönetici görüş bildirmiştir:

Y7. *"...Akademik anlamda olsun, sosyal ilişkiler davranış açısından diğer arkadaşlarından geride kalan öğrencilerin seviyelerini yükseltmek için kurulmuş bir programdır. Özellikle çekingen içine dönük sosyal anlamda zayıf öğrenciler için bir fırsat oldu. Kişisel gelişimlerine katkı sağladı..."*

Y13. *"İYEP'in güçlü yönleri; hem akademik hem de kişilik hizmetlerinin aynı anda verilmesi..."*

"Güçlü" temasına ilişkin "Özgüven" koduyla ilgili 1 yönetici görüş bildirmiştir:

Y9. *"...Normalde sınıfta çocuk problem çözmeye çekiniyor ama İYEP'te modüllerden başladığımız için basit işlemlerde çocuk daha özgüvenli olabiliyor..."*

“Güçlü” temasına ilişkin “Mevcut” koduyla ilgili 1 yönetici görüş bildirmiştir:

Y13. *“İYEP’in güçlü yönleri; hem akademik hem de kişilik hizmetlerinin aynı anda verilmesi, 6 öğrenciye bir öğretmen düşmesi...”*

“Güçlü” temasına ilişkin “Süre” koduyla ilgili 1 yönetici görüş bildirmiştir:

Y13. *“...öğrenci seviyelerine uygun modül 1, modül 2, modül 3 olması,9- 10 ay boyunca sürmesi güçlü yönleridir...”*

“Zayıf” temasına ilişkin “Hafta içi” koduyla ilgili 2 yönetici görüş bildirmiştir:

Y1. *“... özellikle ders çıkışı olduğu zaman çok sıkıntı oluyor. Yani hem öğrenciler çok kalmak istemiyor. Arkadaşları gittiği için bu biraz daha kötü oluyor.”*

Y7. *“...Bunun dışında bir de pedagojik olarakta şu dezavantajı da var mesela bazı okullar haftasonu bazı okullar ders esnasında ya da dersten sonra çocuğu alıp kurs veriyordu. Bu şekilde öğrenciler arasında ayırım ya da şöyle izah edeyim ayırımdan ziyade eğitimde fırsat eşitliği var ve bu fırsat eşitsizliğine sebep olabiliyor eğer çok dikkat edilmezse...”*

“Zayıf” temasına ilişkin “Etiketleme” koduyla ilgili 3 yönetici görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları:

Y3. *“Şimdi biz onu ilk etapta acaba öğrencilerin psikolojik olarak biraz şey olur mu olduk. İşte sınav yapıldı başarısız olduk işte özel kursa alınıyoruz sanki rehberlik araştırma ya da RAM’a yönlendirilen bir öğrenci gibi. Başta bizde acaba bunu yaşar mı dedik. Kendi öğrencilerimizde bunu gözlemlemedik. Ama yok mudur? Muhtemelen şehirde daha değişik ortamlarda daha değişik aile içinde yaşamış, yetişmiş çocukların bundan etkilenebileceği de olasıdır diye düşünüyorum.”*

Y9. *“...Zayıf yönü belki çocuğun içini bilmiyoruz ama ayırt edilme olabilir...”*

“Zayıf” temasına ilişkin “Olumsuz algı” koduyla ilgili 5 yönetici görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları:

Y1. *“...Zayıf yönleri akran gözüyle bakış veli gözüyle bakış biraz daha zayıf yönleri...”*

Y4. *“... ya da öğrencilerin ön yargıyla yaklaşmasıyla çok da fayda göremedik...”*

“Zayıf” temasına ilişkin “Özlük hakları” koduyla ilgili 4 yönetici görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları:

Y2. *“...zayıf yönü şu; uygulayıcılar öğretmenler tarafından benimsenmemesi ekonomik sebeplerden dolayı öğretmenlerin bu kursa çok da istekli katılmaması...”*

Y4. “...Öğretmenlerin ek ders mevzusu, öğretmendeki isteksizlik, hedef olmaması, ya da öğrencilerin ön yargıyla yaklaşmasıyla çok da fayda göremedik...”

“Zayıf” temasına ilişkin “3. Sınıf” koduyla ilgili 1 yönetici görüş bildirmiştir:

Y3. “...öğretmenler öğretmen işte sadece 3. sınıflar etkinliğe Katılıyor ikinci sınıflarda sınıfların yoğunluğu, aile ilgisizliği ya da çeşitli sebeplerle geri kalmış öğrenciler birinci sınıfta geri kaldı mı eğer bu geri kalma 2. Sınıfta da devam ederse Çocuklar kopuyor ikinci sınıftan itibaren kendi görüşümüz keşke ikinci sınıftan itibaren uygulansa...”

“Zayıf” temasına ilişkin “Veli” koduyla ilgili 2 yönetici görüş bildirmiştir:

Y3. “...Veliler yönünde olumlu olumsuz bizim veliler inan ki çok duyarsız olduğu biz çocukları çağırdık onlar ne olduğunu bile kimi veli sormuyor bile hocam bu neyin nesidir, niye çağırdınız diye. Olumsuz olumlu tepki almadık. Keşke Olumlu ya da olumsuz tepki verseler, tepkiyi öğrensek en azından.”

Y12. “Programda okulun fiziki durumuyla alakalı ve öğrenci ve velilerin kültür seviyesiyle alakalı birtakım sorunları vardır...”

“Zayıf” temasına ilişkin “Süre” koduyla ilgili 2 yönetici görüş bildirmiştir:

Y3. “...Zaten bunlar ağır ağır öğrenen başarı düzeyi düşük olan öğrencilerimize uygulandığı için çok ağır ağır, yavaş yavaş, hazmede hazmede gidilmesi gerekiyor. Onun için kısa bir sürede belki de Bakanlığın öngördüğü sürede benim şahsi fikrimdir saatler yeterli olmayabilir...”

Y8. “Zayıf yönü sürenin uzun olması diyebiliriz...”

“Zayıf” temasına ilişkin “İşleyiş” koduyla ilgili 1 yönetici görüş bildirmiştir:

Y3. “...Bunun saat sayısının da yetersiz olduğunu Aslında onun bakanların benzinciye Saat yerine öğretmenin işin mutfağında işin aşçısı işin başındaki kişi. O öğrencinin kaç saat ihtiyacı olduğunu daha iyi biliyor diye düşünüyoruz. Bunun serbest bırakılmasını hatta gerekirse mayısın son günü...”

“Zayıf” temasına ilişkin “İstek” koduyla ilgili 3 yönetici görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları:

Y2. “...uygulayıcılar öğretmenler tarafından benimsenmemesi ekonomik sebeplerden dolayı öğretmenlerin bu kursa çok da istekli katılmaması, tek zayıf yönü de bu...”

Y10. “...ise öğretmene güdülemek öğrenci, veli güdülemek. Bu anlamda zaten söyledim. Öğretmeni biraz ekonomik anlamda desteklemek olurdu. DYK kursları gibi olmadığı için biraz ekonomik anlamda yetersiz kalıyor...”

“Zayıf” temasına ilişkin “Donanım” koduyla ilgili 1 yönetici görüş bildirmiştir:

Y12. “... Zayıf yönü okulun fiziki kapasitesiyle alakalı olabilir genel itibariyle olması gereken bir program yani.”

“Zayıf” temasına ilişkin “Devam” koduyla ilgili 1 yönetici görüş bildirmiştir:

Y13. “...Zayıf yönleri; öğrencilerin bu programı fazla ciddiye almamaları, devamsızlık yapmaları...”

4.2.6. “İlkokullarda Yetiştirme Programına ilişkin sizin görüşünüz ve önerileriniz var mıdır varsa nelerdir?” sorusuna ilişkin bulgular

Araştırmada yöneticilere “İlkokullarda Yetiştirme Programına ilişkin sizin görüşünüz ve önerileriniz var mıdır varsa nelerdir” sorusu soruldu. Alınan cevaplar analiz edilerek aşağıdaki temalar ve kodlar oluşturulmuştur. Sonuçlar tablo 25’de gösterilmiştir.

Tablo 25

Yöneticilerin Programa İlişkin Önerileri

Temalar	Kişi Sayısı	Kodlar	Kişiler
Öneriler	2	Hafta sonu	Y1, Y7
	1	Farklı alanlar	Y13
	1	Süre	Y1
	5	Özlük hakları	Y1, Y2, Y10, Y11, Y13
	2	Kaynaklar	Y2, Y6
	1	Geliştirilmeli	Y5
	1	Bilgilendirme	Y7
	1	Süre kısalma	Y8
	1	Etkinlikler	Y8
	2	Ulaşım	Y10, Y13
	1	Süre uzama	Y11
	1	Esneklik	Y12
	1	Öğretmen planlaması	Y12

Tablo 25’e göre okul yöneticilerine sorulan “İlkokullarda Yetiştirme Programına ilişkin sizin görüşünüz ve önerileriniz var mıdır varsa nelerdir?” sorusuna verilen yanıtlar incelenmiş ve elde edilen verilerden yola çıkarak 1 tema ve 13 kod bulunmuştur. Görüşmeye katılan yöneticiler kod isimleriyle gösterilmiştir.

“Öneriler” teması altında “Hafta sonu”, “Farklı alanlar”, “Süre”, “Özlük hakları”, “Kaynaklar”, “Geliştirilmeli”, “Bilgilendirme”, “Süre kısaltma”, “Etkinlikler”, “Ulaşım”, “Süre uzama”, “Esneklik” ve “Öğretmen planlaması” olmak üzere 13 tane kod oluşturulmuştur.

“Öneriler” temasına ilişkin “Hafta sonu” koduyla ilgili 2 yönetici görüş bildirmiştir:

Y1. *“Öneri olarak bence hafta içi hiç olmazsa çok güzel olurdu. Hafta sonu üçer dörder saat olsa ya da şöyle yapılabilse işte bu nedenle biraz da öğretmen sıkıntısı oluyor...”*

Y7. *“... Belki sadece hafta sonları ya da diğer sınıfın geri kalan öğrencileri kendini ötekileştirilmiş hissedebilir...”*

“Öneriler” temasına ilişkin “Farklı alanlar” koduyla ilgili 1 yönetici görüş bildirmiştir:

Y13. *“...Programa başka dersler de eklenebilir...”*

“Öneriler” temasına ilişkin “Süre”, koduyla ilgili 1 yönetici görüş bildirmiştir:

Y1. *“... Birde biraz önce bahsettiğimiz gibi biraz geç başlıyor. Erken bitiyor. Buda bir eksiklik bu yönde...”*

“Öneriler” temasına ilişkin “Özlük hakları” koduyla ilgili 5 yönetici görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları:

Y1. *“...En önemlisi de öğretmen ekonomik olarak desteklenmesi lazım. Yani verilen ekders arttırılması lazım bazı öğretmenlerimiz bunu yeterli görmediği için almıyorlar, vermiyor. Öğretmenler için biraz daha ek dersinde artırılabilir.”*

Y10. *“...öğretmenin biraz daha fazla artık ek derse tabi tutulması ya da ücrete tabi tutulması. Yani öğretmeni biraz daha teşvik etmek. Bu anlamda ekonomik anlamda öğretmen teşvik edersek zaten katılım da o şekilde yapabiliriz...”*

“Öneriler” temasına ilişkin “Kaynaklar” koduyla ilgili 2 yönetici görüş bildirmiştir:

Y2. *“...Bunun maddi boyutu ve kaynak boyutunu da göz önünde bulmamız lazım kaynak boyutunda öğretmen yeterince kaynak yok Sadece gönderilen ders kitapları da çok yetersiz İYEP kursları için gönderilen şeyler kitaplar çok yetersiz ve basit...”*

Y6. *“İYEP programını olumlu buluyorum. Ancak öğretmenlere ve yöneticilere yeterli derecede malzeme, materyal ve kaynaklarla desteklenmelidir.”*

“Öneriler” temasına ilişkin “Geliştirilmeli” koduyla ilgili 1 yönetici görüş bildirmiştir:

Y5. “...Yani olumlu program süreç içerisinde olumlu olumsuz yönleri belirlenerek devam ettirilmesi faydalı olacaktır diye düşünüyorum...”

“Öneriler” temasına ilişkin “Bilgilendirme” koduyla ilgili 1 yönetici görüş bildirmiştir:

Y7. “Az önce değindim aslında bu gibi birkaç çekince var bu işin bir şekilde sadece okuma yazmada güçlük çeken bu anlamda geride kalan öğrenciler için yapıldığı iyi anlatılmalı...”

“Öneriler” temasına ilişkin “Süre kısaltma” koduyla ilgili 1 yönetici görüş bildirmiştir:

Y8. “Süre biraz daha kısa tutulabilir...”

“Öneriler” temasına ilişkin “Etkinlikler” koduyla ilgili 1 yönetici görüş bildirmiştir:

Y8. “...kitaplarda farklılıklar yapılabilir. Ben kitapları hani böyle etkinlikler açısından çok böyle detaylı bulmadım. Çünkü çocuklar sınıf gerisinde olan çocuklar oldukları için biraz daha böyle etkinliklere farklılaştırılabilir...”

“Öneriler” temasına ilişkin “Ulaşım” koduyla ilgili 2 yönetici görüş bildirmiştir:

Y10. “...bu köy okullarında mesela o servis saatlerini milli eğitim olarak ayarlayabilirsek. Öğrenci servisleriyle konuşulup çift sefer yapılabilirse ya da öğretmen işte bir yerden bir yere gidişinde servis imkanına kolaylık sağlanırsa bence bu daha da pozitif yönde ilerler...”

Y13. “...Programa katılması gereken öğrencilerin ulaşım sorunları olan öğrencilerin bu sorunları giderebilir.”

“Öneriler” temasına ilişkin “Süre uzama” koduyla ilgili 1 yönetici görüş bildirmiştir:

Y11. “... Saatleri arttırılabilir başka bir şey aklıma gelmiyor.”

“Öneriler” temasına ilişkin “Esneklik” koduyla ilgili 1 yönetici görüş bildirmiştir:

Y12. “Program esnek bırakılmalı. Çocuğunun kendi durumuna göre verilmeli...”

“Öneriler” temasına ilişkin “Öğretmen planlaması” koduyla ilgili 1 yönetici görüş bildirmiştir:

Y12. “... Çocuğun hazırbulunuşluk durumunun tespiti ve bununla ilgili programın düzenlenmesi öğretmene bırakılmalı, öğretmene daha fazla irade bırakılmalı diye düşünüyorum.”

4.3. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formundan Rehber Öğretmenleri ile Gerçekleştirilen Görüşmelerde Elde Edilen Bulgular

4.3.1. “Programın süreç ve içeriği hakkında ne düşünüyorsunuz?” sorusuna ilişkin bulgular

Araştırmada rehber öğretmenlerine “Programın süreç ve içeriği hakkında ne düşünüyorsunuz” sorusu soruldu. Alınan cevaplar analiz edilerek aşağıdaki temalar ve kodlar oluşturulmuştur. Sonuçlar tablo 26’da gösterilmiştir.

Tablo 26

Rehber Öğretmenlerin Programın Süreç ve İçeriğine İlişkin Görüşleri

Temalar	Kişi Sayısı	Kodlar	Kişiler
İçerik	2	Faydalı	R1, R3
	1	Kaynaklar/etkinlikler	R2
	1	Temel kazanımlar	R4
	1	Tatmin edici	R4
Süreç	1	Gelişme	R1
	1	Diğer kademeler	R1
	1	Mevcut az/birebir eğitim	R2
	2	Akademik başarı	R2, R3
	1	Sosyalleşme	R2
	1	Kolaylık	R3
	1	Kritik dönem	R4
	2	Erken/diğer kademe	R1, R5
	1	Unutma	R5

Tablo 26’da göre rehber öğretmenlere sorulan “Programın süreç ve içeriği hakkında ne düşünüyorsunuz?” sorusuna verilen yanıtlar incelenmiş ve elde edilen verilerden yola çıkarak 2 tema ve 14 kod bulunmuştur. Görüşmeye katılan öğretmenler kod isimleriyle gösterilmiştir.

“İçerik” teması altında “Faydalı”, “Kaynaklar”, “Temel kazanımlar” ve “Tatmin edici” olmak üzere 4 kod oluşturulmuştur. “Süreç” teması altında “Gelişme”, “Diğer kademeler”, “Mevcut az/ Birebir eğitim”, “Akademik başarı”, “Sosyalleşme”, “Kolaylık”, “Kritik dönem”, “Erken/diğer kademeler” ve “Unutma” olmak üzere 9 tane kod oluşturulmuştur.

“İçerik” temasına ilişkin “Faydalı” koduyla ilgili 2 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlar:

R1. *“İlkokullarda yetiştirme programı yaşlılarından biraz daha geride kalmış öğrenciler üçüncü sınıf öğrencileri için bir destek sağlansın. Aradaki fark kapansın diye yapılan bir program faydalı ve yararlı buluyorum. Geçen sene okuluma başladığında öğrencilerinde gelişmede gösterdiğine şahit olduk. Faydalı ve yararlı buluyorum...”*

R3. *“Programın süreç ve içeriği hakkında pek bir bilgin yok ancak yapılması gereken bir program olduğunu düşünüyorum. Çünkü öğrenciler üzerinde illaki bir faydasının olacağını düşünüyorum. Aynın şekilde öğretmenlerimizin de işini kolaylaştırdığını düşünüyorum...”*

“İçerik” temasına ilişkin “Kaynaklar” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

R2. *“...Ancak süreçte hazırlanan kaynakların içeriği zenginleştirilmeli, bol alıştırma ve desteklenmelidir.”*

“İçerik” temasına ilişkin “Temel kazanımlar” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

R4. *“... Bu süreçte başlamış olması bence çocukların faydasına, içerik olarak da temel matematik ve temel okuma yazma becerilerine barındırıyor olması içerik olarak da bence tatmin edici bir noktada.”*

“İçerik” temasına ilişkin “Tatmin edici” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

R4. *“...Bu süreçte başlamış olması bence çocukların faydasına, içerik olarak da temel matematik ve temel okuma yazma becerilerine barındırıyor olması içerik olarak da bence tatmin edici bir noktada.”*

“Süreç” temasına ilişkin “Gelişme” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

R1. *“...Geçen sene okuluma başladığında öğrencilerinde gelişmede gösterdiğine şahit olduk...”*

“Süreç” temasına ilişkin “Diğer kademeler” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

R1. *“...Aslında ben diğer kademeler içinde olmasını isterdim. Sadece üçüncü sınıflar için değil, örnek veriyorum. Geçen sene dördüncü sınıfa gelip başka bir okuldan nakil gelen 2 öğrencimiz vardı. Öğretmeni onların da katılmasını istedi ama üçüncü sınıf öğrencilerine yönelik olduğu için program maalesef onlar katılamadı. Yani öğrenciler eklenemedi, çok yararlı buluyorum. Yalnız diğer kademelerinde eklenmesini isterdim.”*

“Süreç” temasına ilişkin “Mevcut az/ Birebir eğitim” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

R2. *“İyep; sınıf içerisinde öğrenci sayısının az olması, öğretmenle birebir geçirilen zamanın daha fazla olması, öğrencilerin kendi seviyesindeki arkadaşları ile bir arada olması ile hem akademik başarısına hem de sosyal becerilerine olumlu katkı sağlamıştır...”*

“Süreç” temasına ilişkin “Akademik başarı” koduyla ilgili 2 öğretmen görüş bildirmiştir:

R2. *“İyep; sınıf içerisinde öğrenci sayısının az olması, öğretmenle birebir geçirilen zamanın daha fazla olması, öğrencilerin kendi seviyesindeki arkadaşları ile bir arada olması ile hem akademik başarısına hem de sosyal becerilerine olumlu katkı sağlamıştır...”*

R3. *“...Geriden gelen öğrencilerin bir şekilde arkadaşlarına yetişebilme imkânı sağladığını düşünüyorum.”*

“Süreç” temasına ilişkin “Sosyalleşme” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

R2. *“...öğrencilerin kendi seviyesindeki arkadaşları ile bir arada olması ile hem akademik başarısına hem de sosyal becerilerine olumlu katkı sağlamıştır.”*

“Süreç” temasına ilişkin “Kolaylık” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

R3. *“... Aynın şekilde öğretmenlerimizin de işini kolaylaştırdığını düşünüyorum...”*

“Süreç” temasına ilişkin “Kritik dönem” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir

R4. *“Açıkçası şöyle söyleyebilirim süreç bence üçüncü sınıfta başlamış olması çocuklar için önemli bir dönem. Çünkü kritik 1 aşama birinci ve ikinci sınıfta. Hani ortak paydaları çok fazla. Fakat 3 ten sonra artık hani biraz daha konuları ayrışmaya atmaya başlıyor...”lk*

“Süreç” temasına ilişkin “Erken/diğer kademe” koduyla ilgili 2 öğretmen görüş bildirmiştir:

R1. *“... Yalnız diğer kademelerinde eklenmesini isterdim.”*

R5. *“Aslında bu program çok daha öncesinden başlatılabilirdi. Modüler olarak, sarmal olarak ilerlediği için eğitim sonraki yıllarda çok daha fazla unutacak öğrenci. Hani bunun giderilmesi için daha önceden keşke yapılması gereken bir çalışma”*

“Süreç” temasına ilişkin “Unutma” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

R5. *“...Modüler olarak, sarmal olarak ilerlediği için eğitim sonraki yıllarda çok daha fazla unutacak öğrenci...”*

4.3.2. “İlkokullarda Yetiştirme Programı süreci boyunca öğrencilerde, öğretmenlerde veya okul düzeninde gözlemlediğiniz farklılaşma var mıdır varsa nelerdir?” sorusuna ilişkin bulgular

Araştırmada rehber öğretmenlerine “İlkokullarda Yetiştirme Programı süreci boyunca öğrencilerde, öğretmenlerde veya okul düzeninde gözlemlediğiniz farklılaşma var mıdır varsa nelerdir?” sorusu soruldu. Alınan cevaplar analiz edilerek aşağıdaki temalar ve kodlar oluşturulmuştur. Sonuçlar tablo 27’de gösterilmiştir.

Tablo 27

Rehber Öğretmenlerin Programa İlişkin Karşılaştığı Farklılaşmalar

Temalar	Kişi Sayısı	Kodlar	Kişiler
Farklılaşma var	1	Okulda bulunma	R1
	1	İletişim/ilgi	R1
	4	Akademik başarı	R2, R3, R4, R5
	2	Özgüven	R2, R4, R5
	1	Sosyalleşme	R2
	2	Öğretmen motivasyonu	R2, R4
	1	İş gücü azalma	R3
	1	İlerleme	R3
	2	Gelişme	R4, R5
	1	Veli	R4

Tablo 27’e göre rehber öğretmenlere sorulan “İlkokullarda Yetiştirme Programı süreci boyunca öğrencilerde, öğretmenlerde veya okul düzeninde gözlemlediğiniz farklılaşma var mıdır varsa nelerdir?” sorusuna verilen yanıtlar incelenmiş ve elde edilen verilerden yola çıkarak 1 tema ve 11 kod bulunmuştur. Görüşmeye katılan öğretmenler kod isimleriyle gösterilmiştir.

“Farklılaşma var” teması altında “Okulda bulunma”, “İletişim”, “İlgi” ve “Akademik başarı”, “Özgüven”, “Sosyalleşme”, “Öğretmen motivasyonu”, “İş gücü azalma”, “İlerleme”, “Gelişme” ve “Veli” olmak üzere 11 tane kod oluşturulmuştur.

“Farklılaşma var” temasına ilişkin “Okulda bulunma” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

R1. “Farklılaşma var var. Normalde okulumuz 08:30 da derse başkanı pandemi öncesinden bahsediyorum. 02:45 te son dersten çıkıp paydos oluyor, İYEP programlarında ders bitiş saatinden kısa bir ara verildikten sonra öğrencilerle o şekilde

tekrar dersi başlıyor. Hem saat olarak okulda böyle bir farklılaşma öğretmenler okula biraz daha fazla kalıyorlar...”

“Farklılaşma var” temasına ilişkin “İletişim/ İlgi” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

R1. “...Hem saat olarak okulda böyle bir farklılaşma öğretmenler okula biraz daha fazla kalıyorlar. Öğrencilerde bu programa dahil olan öğrenciler de yine aynı şekilde. Onun dışında öğretmenler kendi öğrencileri dışında farklı öğrencilerle de ilgileniyorlar. Bu sayede İYEP programı bitse bile farklı öğrencilerle ilgilenen öğretmen sonrasında da bunu devam ettiriyor. Bunları gözlemleyebildim.”

“Farklılaşma var” temasına ilişkin “Akademik başarı” koduyla ilgili 4 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları:

R3. “...Öğrencinin öğrenmelerini kalıcı hale getirmesini sağlıyor İYEP kursları çünkü daha çok soru cevap üzerinden gidiyor ve işlenen konuların üzerinden gidiliyor ve tekrar yapılıyor...”

R4. “Var hocam ben bu yıl hariç bundan önce 2 yıl tanıklık ettim, İYEP sürecine şimdi. Bu dezavantajlı durumdaki çocuklar, yani yeteri kadar kazanımları elde edememiş çocuklara uygulanan bu program sayesinde öncelikle çocuklarda genel itibariyle yani büyük bir çoğunlukla, yüzde 80 gibi bir kesimle olumlu gelişmeler gözlenebiliyor.”

“Farklılaşma var” temasına ilişkin “Özgüven” koduyla ilgili 3 öğretmen görüş bildirmiştir:

R2. “...Bu gelişme sayesinde çocuklarda çok önemli derecede bir özgüven gelişimi de görülüyor. Bizim psikolojik danışma ve rehberlik faaliyetleri etkinlikleri içerisinde belki onlarca etkinlikle kazandıracağımız özgüveni çocuk bu program sayesinde o öğrenebilme potansiyelini gördükçe kendi kendine kazanmaya başlıyor...”

R5. “Aslında farklılaşmalardan çok, öğrenci değişimi çok iyi öğrenci hem öğrenci sayısı daha az olduğu için kurslarda hemde öğretmen daha fazla ilgilenebildiği için için öğrenci bende yapabiliyorum duygusuna alışıyor onu tadıyor.”

“Farklılaşma var” temasına ilişkin “Sosyalleşme” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

R2. “Akademik başarının artması ile birlikte artan özgüven, sosyal becerilere de yansımıştır. Bu anlamda öğrenciler sosyal anlamda da desteklenmiştir...”

“Farklılaşma var” temasına ilişkin “Öğretmen motivasyonu” koduyla ilgili 2 öğretmen görüş bildirmiştir:

R2. “...Öğretmenlerinse öğrencilerin seviyesi arttıkça, sınıfta tam katılım sağlandıkça daha motive olduğu gözlenmiştir.”

R4. “...Bazı öğretmen arkadaşlar da mesela ilk 2 sene emek veriyor ama tabii sınıfların mevcutları fazla olması sebebiyle herkese bire bir ilgilenemediği için o çocuklar biraz daha geri planda kalabiliyor. Şimdi sınıfta 3-4 tane böyle geride kalan öğrenci olduğu zaman öğretmen motivasyonu açıkçası biraz daha bozuluyor. Bu program sayesinde o çocuklar da derse katılanınca bütün sınıfı bir bütün halinde götürebilme şansı doğuyor öğretmen için. Yine burada öğretmenin motivasyonu da artıyor...”

“Farklılaşma var” temasına ilişkin “İş gücü azalma” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

R3. “...Öğretmenin de iş gücünün hafifletildiğini düşünüyorum çünkü geriden gelen öğrenciyle arkadaşlarını aynı yola sokmaya çalışıyorlar İYEP kurslarında ve aynı şekilde öğrenmelerini de kalıcılaştığı için bir sonraki konuya daha çabuk geçiyor ve programı daha düzenli bir şekilde ilerletebiliyor.”

“Farklılaşma var” temasına ilişkin “İlerleme” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

R3. “...İYEP kurslarında ve aynı şekilde öğrenmelerini de kalıcılaştığı için bir sonraki konuya daha çabuk geçiyor ve programı daha düzenli bir şekilde ilerletebiliyor.”

“Farklılaşma var” temasına ilişkin “Gelişme” koduyla ilgili 2 öğretmen görüş bildirmiştir:

R4. “...yani yeteri kadar kazanımları elde edememiş çocuklara uygulanan bu program sayesinde öncelikle çocuklarda genel itibariyle yani büyük bir çoğunlukla, yüzde 80 gibi bir kesimle olumlu gelişmeler gözlenebiliyor...”

R5. “Aslında farklılaşmalardan çok, öğrenci değişimi çok iyi öğrenci hem öğrenci sayısı daha az olduğu için kurslarda hemde öğretmen daha fazla ilgilenemediği için öğrenci bende yapabiliyorum duygusuna alışıyor onu tadıyor...”

“Farklılaşma var” temasına ilişkin “Veli” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

R4. “...İkincisi veli olarak mesela çocuk birinci, ikinci sınıfta çocuk yeteri kadar okuma yazma ve temel becerileri kazanamayınca veli bir yerde umudunu kesmeye başlıyor, umutsuzluk oluyor ve bununla beraber okula karşı bir bağıni zayıflatmaya veya

koparma noktasına gelebiliyor. Özellikle çalıştığımız bu doğu bölgesi içerisi için söylüyorum veli şimdi çocuktaki bu gelişmeyi görünce veli kendisine de biraz daha motive oluyor...”

4.3.3. “İlkokullarda Yetiştirme Programı kapsamında psikolojik danışma ve rehberlik öğretmenin rolü nedir?” sorusuna ilişkin bulgular

Araştırmada rehber öğretmenlerine “İlkokullarda Yetiştirme Programı kapsamında psikolojik danışma ve rehberlik öğretmenin rolü nedir?” sorusu soruldu. Alınan cevaplar analiz edilerek aşağıdaki temalar ve kodlar oluşturulmuştur. Sonuçlar tablo 28’de gösterilmiştir.

Tablo 28

Rehber Öğretmenlerin Program İçerisindeki Rolüne İlişkin Görüşleri

Temalar	Kişi Sayısı	Kodlar	Kişiler
Rehber öğretmen rolü	1	Bilgilendirme	R1
	3	Rehberlik	R1, R2, R4
	1	Müdahale	R5
	1	Veli desteği	R2
	1	Etkili hale getirme	R2
	1	Öğretmen iş birliği	R3
	1	Yardımcı olma	R3
	1	Motivasyon	R4
	1	Devamsızlık	R4
	1	Psikososyal destek	R5

Tablo 28’e göre rehber öğretmenlere sorulan “İlkokullarda Yetiştirme Programı kapsamında psikolojik danışma ve rehberlik öğretmenin rolü nedir?” sorusuna verilen yanıtlar incelenmiş ve elde edilen verilerden yola çıkarak 1 tema ve 10 kod bulunmuştur. Görüşmeye katılan öğretmenler kod isimleriyle gösterilmiştir.

“Rehber öğretmen rolü” teması altında “Bilgilendirme”, Rehberlik”, “Müdahale” ve “Veli desteği”, “Etkili hale getirme”, “Öğretmen işbirliği”, “Yardımcı olma”, “Motivasyon”, “Devamsızlık” ve “Psikososyal destek” olmak üzere 10 tane kod oluşturulmuştur.

“Rehber öğretmen rolü” temasında bulunan “Bilgilendirme” koduna ilişkin 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

R1. “Bu ilk programı başlamadan önce İYEP daha doğrusu başlamadan önce şube müdürünün bir toplantısı oluyor. Programla ilgili bilgilendirme yapıyor. Genelde o

toplantıya okuldan 2-3 öğretmen ve rehber öğretmen çağırılıyor. Bu belgelendirme toplantısından sonra ben okul idaresine programda görev alacak öğretmenlere bilgilendirme yapıyorum. Onun dışında velilerin çok fazla bir bilgisi yok bu konuyla alakalı. Dahil olacak olan velilere bununla ilgili bilgi veriyorum.”

“Rehber öğretmen rolü” temasına ilişkin “Rehberlik” koduna ilişkin 3 öğretmen görüş bildirmiştir:

R2. *“Psikolojik danışmanlar, öğrenciler okul sonrası derse katılımlarıyla kendini soyutlanmış hissetmemeleri için öğrencilere danışmanlık ile bu süreçte veli desteğinin sağlanarak süreci etkili hale getirmek için çalışmalar yapmaktadır.”*

R4. *“Bizim rolümüz açıkçası bu konuda müşavirlik. Biz öğretmene veliye müşavirlik yapıyoruz.”*

“Rehber öğretmen rolü” temasına ilişkin “Müdahale” koduna ilişkin 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

R5. *“Öğretmenlere, öğrencilere, ailelerine karşı yaptığımız müdahalenin etkisi çok iyietkilerini görüyoruz bunun.”*

“Rehber öğretmen rolü” temasına ilişkin “Veli desteği” koduna ilişkin 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

R2. *“Psikolojik danışmanlar, öğrenciler okul sonrası derse katılımlarıyla kendini soyutlanmış hissetmemeleri için öğrencilere danışmanlık ile bu süreçte veli desteğinin sağlanarak süreci etkili hale getirmek için çalışmalar yapmaktadır.”*

“Rehber öğretmen rolü” temasına ilişkin “Etkili hale getirme” koduna ilişkin 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

R2. *“Psikolojik danışmanlar, öğrenciler okul sonrası derse katılımlarıyla kendini soyutlanmış hissetmemeleri için öğrencilere danışmanlık ile bu süreçte veli desteğinin sağlanarak süreci etkili hale getirmek için çalışmalar yapmaktadır.”*

“Rehber öğretmen rolü” temasına ilişkin “Öğretmen işbirliği” koduna ilişkin 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

R3. *“Oluşabilecek olumsuz durumlarda nasıl müdahale edilmesi gerek öğretmenlerle iş birliği yapıyoruz...”*

“Rehber öğretmen rolü” temasına ilişkin “Yardımcı olma” koduna ilişkin 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

R3. “...Yine aynı şekilde velilerimizin, öğrencilerimizin ve idaremizin yanındayız ve yardımcı olmaya çalışıyoruz.”

“Rehber öğretmen rolü” temasına ilişkin “Motivasyon” koduna ilişkin 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

R4. “...Çocuk 1-2 ders geldikten sonra tabi öncesine de bağlı olarak biraz derslere ve okula karşı bir soğukluk olabiliyor. Çocuğun bu noktada gerek motivasyona gerek devamı sağlamak için. Çocuklarla yaptığımız görüşmeler oluyor...”

“Rehber öğretmen rolü” temasına ilişkin “Devamsızlık” koduna ilişkin 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

R4. “...Öğretmenle yaptığımız veli ile yaptığımız görüşmeler oluyor programı devamı açısından bunu yaptığımız zaman çocuk devam ettiği sürece çok daha olumlu geri dönüşler alıyoruz.”

“Rehber öğretmen rolü” temasına ilişkin “Psikosoyal destek” koduna ilişkin 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

R5. “... Ayrıca bu psikososyal destek kısmında biz daha ön plandayız. Dediğim gibi bu sadece türkçe ve matematik öğrenmek falan değil...”

4.3.4. “Programın psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerine etkisi nasıldır?” sorusuna ilişkin bulgular

Araştırmada rehber öğretmenlerine “Programın psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerine etkisi nasıldır?” sorusu soruldu. Alınan cevaplar analiz edilerek aşağıdaki temalar ve kodlar oluşturulmuştur. Sonuçlar tablo 29’da gösterilmiştir.

Tablo 29

Rehber Öğretmenlere Göre Programın Rehberlik Hizmetlerine Etkisine İlişkin Görüşleri

Temalar	Kişi Sayısı	Kodlar	Kişiler
Programın etkisi	1	Olumlu etki	R1
	2	Olumlu davranış	R2, R5
	1	Uyum	R2
	3	Özgüven	R3, R4, R5
	1	Eğitsel rehberlik	R3
	1	Kaygı	R3
	1	Kalıcılık	R3
	2	Akademik başarı	R4
	1	İstek	R4
	1	Sorun çözme	R5

Tablo 29'a göre rehber öğretmenlere sorulan "Programın psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerine etkisi nasıldır?" sorusuna verilen yanıtlar incelenmiş ve elde edilen verilerden yola çıkarak 1 tema ve 10 kod bulunmuştur. Görüşmeye katılan öğretmenler kod isimleriyle gösterilmiştir.

"Programın etkisi" teması altında "Olumlu etki", "Olumlu davranış", "Uyum", "Özgüven", "Eğitsel rehberlik", "Kaygı", "Kalıcılık", "Akademik başarı", "İstek" ve "Sorun çözme" olmak üzere 10 tane kod oluşturulmuştur.

"Programın etkisi" temasına yönelik "Olumlu etki" koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

R1. "...Yani öğretmen öğrencinin akademik başarısı düşük veya aile pek fazla ilgilenmiyor işte derslerini, ödevlerini yapmıyor diye başladıkları için İYEP'te bununla alakalı yaşutlarından biraz daha geri kalan çocukları iyileştirme adına bir program olduğu için olumlu etkiliyor yani."

"Programın etkisi" temasına yönelik "Olumlu davranış" koduyla ilgili 2 öğretmen görüş bildirmiştir:

R2. "Öğrencinin akademik başarısı ve sosyal başarısının birbiriyle ilişkili olduğu göz önünde bulundurulursa; öğrencilerin sınıf içi uyumsuz davranışların azaldığı, akranları ile daha uyum sağladığı gözlenmiştir."

R5. "Öğrenci yaptıkça daha iyisini yapabilme peşinde koşuyor. Burada sadece ders olarak değil tamamen ilerlemesi gerekiyor. Özgüven yükselmesi çok iyi başarısı çok iyi davranış problemi varsa bunların düzelmesi iyi."

"Programın etkisi" temasına yönelik "Uyum" koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

R2. "Öğrencinin akademik başarısı ve sosyal başarısının birbiriyle ilişkili olduğu göz önünde bulundurulursa; öğrencilerin sınıf içi uyumsuz davranışların azaldığı, akranları ile daha uyum sağladığı gözlenmiştir."

"Programın etkisi" temasına yönelik "Özgüven" koduyla ilgili 3 öğretmen görüş bildirmiştir:

R3. "...Bize biraz daha özgüvenli geliyorlar o açıdan bize faydası olduğunu düşünüyorum özellikle eğitsel rehberlikte."

R4. “...Onlarca etkinlikle kazanamayacağını özgüvenin aslında burada çok kısa bir sürede geri dönütünü alabiliyoruz. Hem öğrencilerden hem velilerden hem öğretmenlerden...”

“Programın etkisi” temasına yönelik “Eğitsel rehberlik” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

R3. “...Bize biraz daha özgüvenli geliyorlar o açıdan bize faydası olduğunu düşünüyorum özellikle eğitsel rehberlikte.”

“Programın etkisi” temasına yönelik “Kaygı” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

R3. “...Öğrenciler bazen motivasyon eksikliği yaşayabiliyorlar, sınav kaygısı yaşayabiliyorlar ve bu kurslardan işledikleri derslerde biraz daha kalıcılaştırarak biraz daha soru cevap üzerinden gittikleri için biraz daha kaygılarını azaltabiliyorlar...”

“Programın etkisi” temasına yönelik “Kalıcılık” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

R3. “... Ve bu kurslardan işledikleri derslerde biraz daha kalıcılaştırarak biraz daha soru cevap üzerinden gittikleri için biraz daha kaygılarını azaltabiliyorlar...”

“Programın etkisi” temasına yönelik “Akademik başarı” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

R4. “... Öğrenciler bu program sayesinde elde edemedikleri kazanımları mesela bu programla elde edince kendi sınıfındaki akranlarının seviyesine daha da yaklaşıyorlar...”

“Programın etkisi” temasına yönelik “İstek” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

R4. “...Çünkü çocuk biraz daha istekli oluyor. İstekli olunca diğerlerine yetişmesi, diğerlerinin kazandığı kazanımları alabilecek düzeye gelmesi daha kolay oluyor...”

“Programın etkisi” temasına yönelik “Sorun çözme” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

R5. “...Yani öğrencinin hem psikolojik sağlamlığını artırmak hem de ilerde önüne çıkabilecek durumlarda baş edebilmesini sağlamak için psikolojik destek veriyoruz çocuklara.”

4.3.5. “İlkokullarda Yetiştirme Programının güçlü ve zayıf yönleri nelerdir?” sorusuna ilişkin bulgular

Araştırmada rehber öğretmenlerine “İlkokullarda Yetiştirme Programının güçlü ve zayıf yönleri nelerdir?” sorusu soruldu. Alınan cevaplar analiz edilerek aşağıdaki temalar ve kodlar oluşturulmuştur. Sonuçlar tablo 30’de gösterilmiştir.

Tablo 30

Rehber Öğretmenlere Göre Programın Güçlü ve Zayıf Yönlerine Etkisine İlişkin Görüşleri

Temalar	Kişi Sayısı	Kodlar	Kişiler
Güçlü	3	Akademik başarı	R1, R3, R4
	2	Telafi	R1, R5
	1	İçerik	R4
	1	Olumsuz algı	R1
	1	Özgüven	R2
	1	Motivasyon	R2
	1	İlgi	R2
	1	Kalıcılık	R3
Zayıf	3	3. sınıf	R1, R4, R5
	1	Bilgilendirme	R1
	2	İçerik	R2, R3
	1	Gönüllü öğretmen	R2
	1	Süre	R3

Tablo 30’a göre rehber öğretmenlere sorulan “İlkokullarda Yetiştirme Programının güçlü ve zayıf yönleri nelerdir?” sorusuna verilen yanıtlar incelenmiş ve elde edilen verilerden yola çıkarak 2 tema ve 14 kod bulunmuştur. Görüşmeye katılan öğretmenler kod isimleriyle gösterilmiştir.

“Güçlü” teması altında “Akademik başarı”, “Telefi”, “İçerik”, “Olumsuz algı”, “Özgüven”, “Motivasyon”, “İlgi”, “Kalıcılık” olmak üzere 8 tane kod oluşturulmuştur ve “Zayıf teması altında “3. Sınıf”, “Bilgilendirme”, “İçerik”, “Gönüllü öğretmen” ve “Süre” olmak üzere 5 tane kod oluşturulmuştur.

“Güçlü” temasına yönelik “Akademik başarı” koduyla ilgili 3 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları:

R1. “Güçlü yönleri yine dediğim gibi etiketlenen yaşatlarından geri kalan ve tembel etiketini kaldırmak. Bu yüzden sınıf arkadaşlarımdan biraz daha dışlamış sınıf dışına atılan öğrencinin veya bazen öğretmen gözünde de tembel statüsüne inen öğrencilerin seviyesini yükseltmesidir...”

R3. “...Güçlü yönleri de çok fazla söylediğim gibi geriden gelen öğrencilere zaman kazandırma, öğretmene fayda sağlama, ...”

“Güçlü” temasına yönelik “Telefi” koduyla ilgili 2 öğretmen görüş bildirmiştir:

R1. “...Yani her çocuk eşit ders başarısı gösterebilir birinci ya da ikinci sınıf kademesinde. Bir ailesel problem olur, başka bir şey olur bunları yaşadığım için biraz daha geride kalabiliyor. Bu açığı kapatmak adına gayet güçlü buluyorum...”

R5. Güçlü yönleri çocuğun zayıf yönlerini güçlendirmesidir...”

“Güçlü” temasına yönelik “İçerik” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

R4. “Güçlü yönü şimdi bu öğrenciler temel kazanımları kazanamadığın ötürü bence en önemli güçlü yanı, temel matematik ve temel okuma yazma becerilerini barındırıyor olması içerik olarak hem en önemli güçlü yanı içeriği...”

R5. “Güçlü yönleri çocuğun zayıf yönlerini güçlendirmesidir. Bunda etkisi çok büyük...”

“Güçlü” temasına yönelik “Olumsuz algı” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

R1. “Güçlü yönleri yine dediğim gibi etiketlenen yaşlılarından geri kalan ve tembel etiketini kaldırmak...”

“Güçlü” temasına yönelik “Özgüven” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

R2. “Öncelikli olarak öğrencilerin özgüvenlerinin artması bununla birlikte motivasyonun artması, okula karşı ilgisinin artması İyep’in avantajları arasındadır...”

“Güçlü” temasına yönelik “Motivasyon” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

R2. “Öncelikli olarak öğrencilerin özgüvenlerinin artması bununla birlikte motivasyonun artması, okula karşı ilgisinin artması İyep’in avantajları arasındadır...”

“Güçlü” temasına yönelik “İlgi” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

R2. “Öncelikli olarak öğrencilerin özgüvenlerinin artması bununla birlikte motivasyonun artması, okula karşı ilgisinin artması İyep’in avantajları arasındadır...”

“Güçlü” temasına yönelik “Kalıcılık” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

R3. “...öğrencilerin öğrenmelerin kalıcı hale getirilmesinde Çok yararlı bir program olduğunu düşünüyorum...”

“Zayıf” temasına yönelik ““3. Sınıf” koduyla ilgili 3 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunlardan bazıları:

R1. “...Zayıf yönleri üçüncü sınıflar için sadece olması...”

R4. “... zayıf yönü de bu sene sadece üçüncü sınıfa düşürülmüş olması. Bunun sebebi de ben şöyle düşünüyorum, hani niye zayıf yönü diye düşünüyorum. Üçüncü sınıf kazanımları kazandıktan sonra şimdi çocuk sadece 1 senede veya 1 program dönemi boyunca diğer arkadaşlarına ya da akranlarını yetişemeyebilir veya bu programdan istenen olumlu geri dönüşü sağlayamayan öğrenciler olabilir. Bu sebeple de bu çocukların devamlılığı açısından her sene 3 ve 4’te olması gerektiğini düşünüyorum.”

“Zayıf” temasına yönelik “Bilgilendirme” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

R1. “... Veli ile öğrencilerin çok fazla bilgisi yok bu programla ilgili...”

“Zayıf” temasına yönelik “İçerik” koduyla ilgili 2 öğretmen görüş bildirmiştir:

R2. “... Dokümanların içeriğinin yetersiz olması...”

R3. “...Daha fazla verilebilir ya da içerik biraz daha güçlendirilebilir...”

“Zayıf” temasına yönelik “Gönüllü öğretmen” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

R2. “...program için gönüllü öğretmenlerin az olması dezavantajlarındandır.”

“Zayıf” temasına yönelik “Süre” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

R3. “... Daha fazla verilebilir...”

4.3.6. “İlkokullarda Yetiştirme Programına ilişkin sizin görüşünüz ve önerileriniz var mıdır varsa nelerdir?” sorusuna ilişkin bulgular

Araştırmada rehber öğretmenlerine “İlkokullarda Yetiştirme Programına ilişkin sizin görüşünüz ve önerileriniz var mıdır varsa nelerdir?” sorusu soruldu. Alınan cevaplar analiz edilerek aşağıdaki temalar ve kodlar oluşturulmuştur. Sonuçlar tablo 31’de gösterilmiştir.

Tablo 31

Rehber Öğretmenlere Göre Programa Yönelik Önerilerine İlikin Görüşleri

Temalar	Kişi Sayısı	Kodlar	Kişiler
Öneriler	1	Tüm kademeler	R1
	1	Değerlendirme	R1
	2	Zenginleştirme	R2, R3
	1	3 ve 4. Sınıf	R4
	1	Rehberlik servisi	R3
	1	Devam	R5

Tablo 31’ye göre rehber öğretmenlere sorulan “İlkokullarda Yetiştirme Programına ilişkin sizin görüşünüz ve önerileriniz var mıdır varsa nelerdir?” sorusuna verilen yanıtlar incelenmiş ve elde edilen verilerden yola çıkarak 1 tema ve 6 kod bulunmuştur. Görüşmeye katılan öğretmenler kod isimleriyle gösterilmiştir.

“Öneriler” teması altında “Tüm kademeler”, “Değerlendirme”, “Zenginleştirme”, “3 ve 4. sınıfları”, “Rehberlik servisi” ve “Devam” olmak üzere 6 tane kod oluşturulmuştur.

“Öneriler” temasına yönelik “Tüm kademeler” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

R1. “... bahsettiğim gibi diğer kademelerde eklenebilir...”

“Öneriler” temasına yönelik “Değerlendirme” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

R1. “Görüş öneri de bu çocuklar seçilirken mutlu olduğumu ÖBA uygulanıyor. Öğrenci belirleme anketi uygulanıyor. Bu ankette biraz daha tembel öğrenciler seçilmek için gibi bir algı oluşuyor öğrencileri arasında. Bu yüzden sürekli birileriyle dalga geçmeler olabiliyor. Bu anketi uygularken aslında bu durumun biraz ortadan kalkması için çalışılabilir...”

“Öneriler” temasına yönelik “Zenginleştirme” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

R2. “Programın zenginleştirilerek devam etmesi öğrenciler açısından önemli olacaktır.”

R3. “Yani dediğim gibi içerik, kullanılan teknikler öğretmenlerimiz bunları daha iyi bilir ama ne kadar güçlendirilirse o kadar öğrencilerimize faydalı olacaktır...”

“Öneriler” temasına yönelik “3 ve 4. sınıfları” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

R4. “...Önerim de şu her sene üçüncü ve dördüncü sınıf düzeyinde tekrarlanması gerektiğini düşünüyorum.”

“Öneriler” temasına yönelik “Rehberlik servisi” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

R3. “...rehberlik servisine daha çok danışılabilir belki bu konularda çünkü biz biraz daha bu olayın dışındayız. Dediğim gibi kurs saatleri zamanında mesaimiz olmadığı için ama rehber öğretmenlerden daha çok faydalanabilir...”

“Öneriler” temasına yönelik “Devam” koduyla ilgili 1 öğretmen görüş bildirmiştir:

R5. “Önceki soruya karşılık söyledim, sonraki yılda da devam etmesi olumlu etki yapabilir.”

BEŞİNCİ BÖLÜM

V. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

İlkokullarda Yetiştirme Programına göre sınıf öğretmenleri, yöneticiler ve rehber öğretmenlerinin görüşlerini incelediğimiz çalışmanın bu kısmında çalışma sonuçları incelenmiş, diğer çalışmalarla arasındaki ilişki incelenmiş ve çalışmadan elde edilen sonuçlara göre önerilerde bulunulmuştur.

5.1. Sonuç ve Tartışma

İlkokullarda Yetiştirme Programında (İYEP) görev yapan sınıf öğretmenleri, yöneticiler ve rehber öğretmenleri ile yapılan görüşmeler incelenmiştir. İnceleme sonuçlarına aşağıda detaylı bir şekilde yer verilmiştir.

5.1.1. Sınıf öğretmenleri, rehber öğretmenleri ve yöneticilerin İlkokullarda Yetiştirme Programının süreç ve içeriği hakkındaki düşüncelerine yönelik sonuç ve tartışmalar

Araştırmanın sonucunda programın faydalı olduğu, öğrencinin akademik başarısını olumlu yönde etkilediği fakat programın süresinin uygulayıcılara yetmediğini ve hafta içi uygulanmasının olumsuzluklara sebep olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Sidekli ve Çetin'in (2018) yaptığı çalışmada uygulama sürelerinin uzun olması çalışmanın etkinliğini ve verimliliğini arttırdığı sonucuna ulaşmıştır. Gürol ve Gül (2020) yaptığı çalışmada İYEP'in süre sıkıntısı olduğunu, etkinliğini arttırmak için sürenin uzatılması gerektiği sonucuna ulaşmıştır. Özdoğru (2022) modüllere ayrılan sürenin yetersiz olduğu sonucuna ulaşmıştır. Açıl ve diğerleri (2021) İYEP programı üzerinde yaptıkları çalışmada kursa katılan öğrencilerin motivasyon ve başarılarının arttığını, öğretmenler tarafından İYEP programının etkili ve faydalı olarak görüldüğünü, öğrencilerle birebir ilgilenme olanağı sağladığını ve fırsat eşitliğine katkı sunduğunu sonucuna ulaşmıştır. Kozikoğlu ve Tosun (2020) benzer şekilde programın faydalı olduğunu sonucuna ulaşmıştır. Dilekçi (2019) yaptığı İYEP konulu çalışmasında programın öğrencilerin motivasyonuna olumlu etkisi olduğu, programın normal derslere yansımalarının olumlu olduğu, akademik başarıyı arttırdığı, ihtiyacı karşıladığı, amaca hizmet ettiği, birebir ilgilenme fırsatı sağladığı, öğrencilerin özgüvenin arttığı, sürenin yetersiz olduğu sonuçlarına ulaşmıştır. Ağa Yıldız ve Kılıç (2020) da programın

akademik başarıyı arttırdığı sonucuna ulaşmıştır. Bu sonuçlar araştırma sonucunu desteklemektedir.

5.1.2. Sınıf Öğretmenlerin Mevcut programla karşılaştırıldığında İlkokullarda Yetiştirme Programı sonunda öğrencilerin öğrenmelerinde farklılaşma olup olmadığını bulgularına yönelik sonuç ve tartışmalar

Araştırma sonucunda öğrencilerde farklılaşmaların olduğu, farklılaşmanın en çok okuma ve yazma ve dört işlem/matematik alanlarında olduğu ve farklılaşmayı sağlayan en büyük etmenin öğrenci devamı olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Balantekin (2020) İYEP üzerinde yaptığı çalışmada öğretmenlerin çoğu İYEP kursunun Türkçe dersine olumlu katkı sağladığı yönünde görüş bildirmişlerdir. Sarıdoğan (2019) İYEP’le ilgili yaptığı tez çalışmasında İYEP’in Türkçe dersine olumlu yönde etkisi olduğu ve akademik başarıyı arttırdığı sonucuna ulaşmıştır. Polatlı ve Büyüksahin (2022) yaptığı çalışmada programın öğrenci başarısına olumlu etkisi olduğunu, özgüven ve başarı duygusunu artırdığı ve öğrencilerin gelişimlerini desteklediği sonucuna ulaşmıştır. Özdoğru (2022) program sürecinde akademik başarının arttığı sonucuna ulaşmıştır. Yapılan araştırma sonuçlarına bakıldığında yapılan araştırmanın sonucunu desteklemektedir.

5.1.3. Öğrenciler için hangi sınıf düzeyinde program etkili olabildiğini bulgularına yönelik sonuç ve tartışmalar

Araştırma sonucunda kursun 2. Sınıftan itibaren başlayıp 2, 3 ve 4. Sınıflara yayılmasının daha verimli olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

İgli ve Ulutaş (2020) yaptığı çalışmada İYEP hangi sınıf düzeyinde başlamalı sorusuna çoğunluğun 2. Sınıf seviyesinde olması görüşünde bulunduğu sonucuna ulaşmıştır. Balantekin (2020) İYEP üzerinde yaptığı çalışmada öğretmenler İYEP kursunun 2. Sınıfta uygulanması gerektiği görüşünde olduğunu belirtmiştir. Polatlı ve Büyüksahin (2022) yaptığı çalışmada programın 2. Sınıfta başlaması ve ilkokul süresince de devam etmesi gerektiği sonucuna ulaşmıştır. Özdoğru’da (2022) İYEP’in sorunlarından birinin de 3. sınıfta olması olduğu sonucuna ulaşmıştır. Yapılan araştırma sonuçlarına bakıldığında yapılan araştırmanın sonucunu desteklemektedir.

5.1.4. Kursları kendi sınıf öğretmenini mi yoksa diğer sınıf öğretmenlerinin vermeli bulgularına yönelik sonuç ve tartışmalar

Bulgulardan yola çıkarak kurs öğretmenin öğrenciyi tanıma ve eksiklerini bilmesi sebebiyle kendi sınıf öğretmenini olmasını gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

İgli ve Ulutaş (2020) ve Polatlı ve Büyüksahin (2022) yaptığı çalışmada öğretmenlerin İYEP kurs öğretmenlerinin öğrencinin kendi sınıf öğretmenini olması gerektiği görüşündedirler. Yapılan araştırma sonuçlarına bakıldığında yapılan araştırmanın sonucunu desteklemektedir.

5.1.5. İlkokullarda Yetiştirme Programı ders materyalleri ile ilgili düşünce ve öneriler bulgularına yönelik sonuç ve tartışmalar

Araştırma sonucunda kurs kitaplarının modül modül ayrı olmasının hem kolaylık hem de her öğrencinin aynı modülde olmaması sebebiyle daha uygun olduğu ve program kaynaklarının arttırılıp içeriğinin geliştirilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Kırnık, Susam ve Özbek (2019) yaptığı çalışmada öğretmenlerin materyal sorunlarıyla karşılaştığı sonucuna ulaşmıştır. Avlukyari (2019) İYEP’le ilgili yaptığı tez çalışmasında kaynakların yetersiz olduğu öğrencilerin evde çalışabileceği ev çalışmalarına ve seviyeye göre etkinlikler içeren ekstra kaynaklara gereksinim duyulduğunu ortaya koymuştur. Sarıdoğan (2019) İYEP’le ilgili yaptığı tez çalışmasında öğretmenlerin çoğunun milli eğitimin gönderdiği kitabın tasarımını beğenmediğini içeriğin zenginleştirilip etkinliklerin ve materyallerin arttırılması gerektiği görüşlerine ulaşmıştır. Kozikoğlu ve Tosun’da (2020) İYEP kurs materyallerin yetersiz olduğu sonucuna ulaşmıştır. Timur ve diğerleri (2020) Destekleme ve Yetiştirme Kursları üzerinde yaptığı çalışmasında kurs süresince kaynak sıkıntısı çekildiği sonucuna ulaşmıştır. Kırnık, Susam ve Özbek (2019) yaptığı çalışmada Türkçe modülünün kelime bilgisi, okuma ve okuduğunu anlama becerileri, noktalama ve imla gibi modül 3 konularının yetersiz olduğu sonucuna ulaşmıştır ayrıca çalışmada Türkçe ile ilgili etkinliklerinin yetersiz olduğu sonucuna ulaşmıştır. Polatlı ve Büyüksahin (2022) ve Bulu ve Avcı (2022) yaptığı çalışmada İYEP kitaplarının modül modül ayrı olması gerektiği ve içeriğinin zenginleştirilmesi gerektiği sonucuna ulaşmıştır. Topsakal, Merey ve Keçe (2013) yaptığı çalışmada sınıf gerisinde kalan öğrencileri farklı bir programa dahil edildiğinde kazanımları öğrenme konusunda kolaylık yaşadığı ve öğrenmelerin

gerçekleşmesinde etkili olduğu sonucuna ulaşmıştır. Yapılan araştırma sonuçlarına bakıldığında yapılan araştırmanın sonucunu desteklemektedir.

5.1.6. Çevrenin programa yönelik yaklaşımlarına bulgularına yönelik sonuç ve tartışmalar

Araştırma sonucunda kursta kalan öğrencilerin akranları tarafından etiketlendiği, kurs ücret sorunu sebebiyle öğretmenlerin kursa isteksiz katıldıkları, velilerin isteksiz katıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Sarıdoğan İYEP’le (2019) ilgili yaptığı tez çalışmasında velilerin kurstan memnun kaldıklarını, sosyoekonomik durumu düşük olan yerlerde görev yapan öğretmenlere göre ise velilerin kursu önemsemediği ve öğrenci devamıyla ilgili olmadıklarını ortaya koymuştur. Kırnık, Susam ve Özbek (2019) yaptığı çalışmada kurs ücretlerinin normal ek ders ücreti olmasının öğretmenler için olumsuz durum olduğu sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca İYEP’e katılımının veli isteğine bırakılması programın olumsuz yönü olduğu sonucuna ulaşmıştır. Kozikoğlu ve Tosun (2020) benzer şekilde veli ilgisizliğinin yaşanan sorun olduğu sonucuna ulaşmıştır. Temel (2003) eğitim sürecine ailenin dahil edilmesinin ve aktif bir şekilde öğrencilere destek olmasının başarıyı etkileyen bir faktör olduğunu belirtmiştir. İğli ve Ulutaş (2020) İYEP sürecinde velinin aktif bir şekilde sürece dahil edilirse başarı oranının da artacağını belirtmektedir. Yapılan araştırma sonuçlarına bakıldığında yapılan araştırmanın sonucunu desteklemektedir.

5.1.7. İlkokullarda Yetiştirme Programı sürecinde uygulanan psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerini bulgularına yönelik sonuç ve tartışmalar

Araştırma sonucunda görüşme yapılan çoğu okullarda rehber öğretmen bulunmadığı bulunanlarda ise sürece verimli bir şekilde dahil olmadıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Kırnık, Susam ve Özbek (2019) yaptığı çalışmada İYEP sürecinde psikososyal rehberlik çalışmaları için sınıf öğretmenlerinin rehberlik servisinden yardım aldığını veya kendilerinin tecrübelerine dayanarak çalışmalar yaptıklarını ifade etmiştir. Balatekin yaptığı çalışmada İYEP’in psikososyal yönünün verimli bir şekilde ilerlemediğinin, bunun önüne geçmek içinse programın okul programına dahil edilmesi gerektiğini ortaya koymuştur. Avlukyari (2019) İYEP’le ilgili yaptığı tez çalışmasında yönetici ve öğretmenlerin psikososyal destek sağlandığı konusunda tutarsız cevap verdiklerini ve sorun yaşadıklarını bunun sebebinin süreyle alakalı olduğunu sürenin yetersiz olması

sebebiyle psikososyal boyutta etkinlikler yapılmadığı sonucuna ulaşmıştır. Keskin (2021), Polatlı ve Büyükşahin(2022) yaptığı çalışmada İYEP'in psikososyal yönüne ağırlık verilmesi gerektiği sonucuna ulaşmıştır. Yapılan araştırma sonuçlarına bakıldığında yapılan araştırmanın sonucunu desteklemektedir.

Bulu ve Avcı (2022) yaptığı çalışmada öğretmenlerin program hakkında görüşlerinin saatlerin az olduğu, veli desteğinin yeterli olmadığını, öğrenci devamsızlıkları olduğu, kitap içeriğindeki etkinliklerin artırılması gerektiğine, her modülün ayrı şekilde kitaplaştırılması, süre sınırlandırılmasının kaldırılması ve modül atlama sınavlarının yapılması şeklinde olduğu sonucuna ulaşmıştır.

5.1.8. Süreç boyunca uygulanan değerlendirme araçlarını bulgularına yönelik sonuç ve tartışmalar

Araştırma sonucunda değerlendirme araçlarının yetersiz olduğu, ayırt ediciliğin düşük olduğu ve değerlendirmeyi öğretmenin yapması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Gürol ve Gül (2021) yaptığı çalışmada değerlendirme süreçlerinin beğenilmediğinin öğretmenlerin öğrenci seçiminde ön planda olmak istedikleri sonucuna ulaşmıştır. ÖDA'ların kurs bittikten hemen sonra değil de uzun süre sonra yapılması öğretmenler tarafından olumsuz karşılanmaktadır. Değerlendirme süreçlerinde hatalar yapılabildiği sonucuna ulaşmıştır. Yapılan araştırmalar incelendiğinde yapılan araştırmanın sonucunu desteklemektedir.

5.1.9. İlkokullarda Yetiştirme Programı süreci boyunca öğrencilerde, öğretmenlerde veya okul düzeninde gözlemlenen farklılaşma bulgularına yönelik sonuç ve tartışmalar

Araştırma sonucunda programın akademik başarıyı artırdığı, olumlu yönde gelişme sağladığı, öğrencide özgüven arttırdığı, kurs alan öğrencilerin dışlandığı ve öğretmen motivasyonunu yükselttiği sonuçlarına ulaşılmıştır.

Özdoğru (2022) programın akademik başarı ve motivasyonu arttırdığı sonucuna ulaşmıştır. Sarıca (2018) yaptığı çalışmada DYK genel anlamda faydalı olduğunu, öğrencilerin verim aldığını, öğrenilenleri pekiştirildiğini ve akademik anlamda gelişme gördükleri bulgusuna ulaşmıştır. Yapılan araştırma sonuçlarına bakıldığında yapılan araştırmanın sonucunu desteklemektedir.

5.1.10. Programın okul işleyişine etkisi bulgularına yönelik sonuç ve tartışmalar

Araştırma sonucunda programın okul işleyişine olumlu etkisi olduğu, yöneticilerin programı olumlu karşıladığı ve bazı idarecilerin programı ekstra iş yükü olarak görebildiği sonucuna ulaşılmıştır.

Gençoğlu'nun (2019) yayınladığı “ Milli Bir Destekleme ve Yetiştirme Sistemi Modeli: İlkokullarda Yetiştirme Programı” isimli çalışmasında programın öğrencilere temel beceri ve kazanımları kazandırmaya yönelik olduğunu, Türk Eğitim Sisteminin bu programa ihtiyacı olduğunu, İYEP'in kapsayıcılığının güçlü olduğu ve iyileştirici ve geliştirici olduğunu bulgularına ulaşmıştır.

5.1.11. İlkokullarda Yetiştirme Programı kapsamında psikolojik danışma ve rehberlik öğretmenin rolü bulgularına yönelik sonuç ve tartışmalar

Araştırma sonucunda program kapsamında rehber öğretmenlerin kendilerinin rolünün rehberlik yapan kişi olarak gördüğü sonucuna ulaşılmıştır.

Yam (2020) yaptığı çalışmasında rehber öğretmenlerinin öğrenciler tarafından güvenilen, yol gösteren, rahatlatıcı, çözümler sunan kimliği olduğunu ortaya koymuştur. Kalın (1999) yaptığı çalışmada rehberlik servisinin verimli olabilmesi için rehberlik ve velilerin iş birliği içinde olması gerektiği sonucuna ulaşmıştır. Camadan ve Sezgin (2012) yaptıkları çalışmada rehberlik çalışmalarının daha çok akademik başarının arttırmaya yönelik olduğu sonucuna ulaşmıştır. Gündüz, İnandı ve Tunç (2014) yaptıkları çalışmada her okul türünde rehberlik servisine gerek duyulduğuna yönelik sonuca ulaşmıştır. Camadan ve Kahveci (2013) yaptıkları çalışmada rehber öğretmene yönelik algıları incelemiş ve öğretmen ve yöneticilerin rehber öğretmenleri yol gösterici, çözüm geliştirici ve lider vb. olarak gördükleri sonucuna ulaşmıştır. Yüksel Şahin (2008) yaptığı çalışmada rehber öğretmenlerin en çok hizmet verdikleri alanı konsültasyon, psikolojik danışmanlık, bilgilendirme, değerlendirme, oryantasyon ve takip olduğu sonucuna ulaşmıştır. Karakuş (2008) yaptığı çalışmasında rehber öğretmenlerin sınıf rehber öğretmenlerine en çok sınıf rehberlik çalışmalarında, öğrenci davranış sıkıntılılarıyla ilgili ve Bireysel Eğitim Planı konusunda yardım ettikleri sonucuna ulaşmıştır. Tuzgöl Dost (2020) yaptığı çalışmasında rehber öğretmenlerin ilkokullarda yapılan rehberlik faaliyetlerinin en başında önleyici çalışmaların geldiğini, ailelere müşavirlik hizmeti yaptıklarını ve paydaşlar arasında işbirliği yapılmasını desteklediklerini belirtmişlerdir.

Yapılan araştırma sonuçlarına bakıldığında yapılan araştırmanın sonucunu desteklemektedir.

5.1.12. Programın psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerine etkisi bulgularına yönelik sonuç ve tartışmalar

Araştırma sonucunda psikolojik danışma ve rehber öğretmenlerin programın psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerine etkisini özgüven artırma, olumlu davranış geliştirme ve akademik başarıyı artırma olarak gördükleri sonucuna ulaşmıştır.

Çetin (2016) yaptığı çalışmada öğretmenlerin rehberlik servisine en çok akademik alanda başvurduğu sonucuna ulaşmıştır. Şahin (2014) yaptığı çalışmada rehberlik hizmetlerinden en çok faydalanılan alanlardan birini konsültasyon olduğu sonucuna ulaşmıştır. Karataş ve Baltacı (2013) yaptıkları çalışmada okul müdürleri ve sınıf rehber öğretmenlerin rehber çalışmalarını yeterli bulduklarını, rehber öğretmenlere göre ise öğrencilerin öncelikli kendilerinden yardım aldıklarını belirtmişlerdir. Yapılan araştırma sonuçlarına bakıldığında yapılan araştırmanın sonucunu desteklemektedir.

5.1.13. İlkokullarda Yetiştirme Programının güçlü ve zayıf yönleri bulgularına yönelik sonuç ve tartışmalar

Araştırma sonucunda katılımcılar programın güçlü yanlarının akademik başarıyı artırma, kişisel gelişim ve telafi imkânı sunma, birebir ilgilenme olanağı sunma olduğu zayıf yönlerinin ise öğrencileri etiketleme, sürenin yetersizliği, kursun olumsuz algı oluşturması, kurs özlük haklarının öğretmeni tatmin etmemesi ve kursun 3. sınıfla sınırlı olması sonuçlarına ulaşmıştır.

Kırnık, Susam ve Özbek (2019) yaptığı çalışmada İYEP kurslarının öğrenci başarılarına olumlu etki sağladığı sonucuna ulaşmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlere göre Türkçe alanı için %58,3, matematik alanı için %77,7'si olumlu yönde etkilediğini bildirmiştir. Toptaş, Karaca (2019) yaptığı çalışmaya göre İYEP matematik derslerinde yüksek verim alındığı, öğrenci motivasyonunun ve özgüveninin arttığı yönünde bulgulara ulaşmıştır. Dilekçi (2019) yaptığı çalışmada İYEP'in öğrencilerin eksiklerinin kapanması ve kendilerini geliştirmesi için imkân sağladığı görüşüne ulaşmıştır. Aynı çalışmada öğrencilerin ders içi performanslarının arttığı sonucuna da ulaşmıştır. Yıldız ve Kılıç (2020) yaptığı çalışmada İYEP programının çoğunlukla öğrenci başarılarına olumlu etki ettiği yönünde bulgulara ulaşmıştır. Balantekin (2020) yaptığı çalışmada İYEP'in

öğrenciler açısından faydalı olduğu görüşüne ulaşmıştır. Çelik'te (2021) programın öğrencilerin psikososyal gelişimini olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşmıştır. Çaycı ve Demir (2006) yaptığı çalışmada birebir eğitiminle öğrencilerin olumlu yönde ilerlediğini ve öğrenmelerine olumlu katkı sağladığını kalabalık sınıf ortamının ve süre yetersizliğinin öğrencilerle ilgilenme yönünden olumsuzluklara sebep olduğu sonuçlarına ulaşmıştır. Toptaş, Karaca (2019) yaptığı çalışmaya göre İYEP matematik modülleri için ayrılan sürenin çalışmaya katılan öğretmenlerin yarısının yetersiz bulduğunu ortaya çıkarmıştır. Yapılan araştırma sonuçlarına bakıldığında yapılan araştırmanın sonucunu desteklemektedir.

5.1.14. İlkokullarda Yetiştirme Programına ilişkin görüş ve önerileri bulgularına yönelik sonuç ve tartışmalar

Araştırma sonucunda katılımcıların programına ilişkin önerileri kurs özlük hakların geliştirilmesi, kaynakların artırılması ve programın erken kademelere alınması, programın hafta sonu uygulanması, ulaşım sorunlarına yönelik çalışmalar yapılması ve programın zenginleştirilmesi yönündedir.

Sarıdoğan (2019) İYEP üzerine yaptığı tez çalışmasında öğretmenlerin önerilerinin bazıları; değerlendirmede öğretmenin de görüşüne başvurulması, içeriğin zenginleştirilmesi, Türkçede modül 3 ve 2'in etkinliklerinin artmasıdır (Sarıdoğan, 2019). Kırnık, Susam ve Özbek (2019) yaptığı çalışmada İYEP kazanımlarının 3. sınıf seviyesinin altında olduğunu bu sebeple daha alt sınıflarda başlaması gerektiği sonucuna ulaşmıştır. Türkiye Eğitim Derneğinin (TEDMEM) (2019) raporuna göre İYEP'in sadece 3. sınıfta olması 4. sınıf öğrencileri için telafi imkânından mahrum kalmasına neden olmaktadır.

Balantekin (2020) yaptığı çalışmada İYEP'e öğrencilerin geç alındığını, İYEP'in 2. sınıfta başlaması gerektiği sonucuna ulaşmıştır. Yapılan araştırma sonuçlarına bakıldığında yapılan araştırmanın sonucunu desteklemektedir. Polatlı ve Büyükhahin (2022) yaptığı çalışmada taşınalı öğrencilerin ulaşım sorunlarının olduğunu ve programın erken kademelere alınması gerektiği sonucuna ulaşmıştır.

5.2. Öneriler

İlkokullarda Yetiştirme Programının yöneticilerin, sınıf ve rehber öğretmenlerinin görüşlerini incelediğimiz çalışmanın bu kısmında alan yazın ve araştırmanın sonuçlarından yola çıkmaya yönelik önerilerde bulunulmuştur.

5.2.1. Uygulamaya dayalı ve araştırmacılara yönelik öneriler

- İYEP kurs süresi uzatılabilir.
- Katılım yönünde engelleri azaltmak için bilgilendirici çalışmaları yapılabilir.
- Katılım yönünde engelleri azaltmak için servis olanaklarını düzeltme çalışmaları yapılabilir.
- Öğretmenlerin kurs ücretleri artırımlı olabilir ve ek puan verilebilir.
- Kurs öğretmeni kendi sınıf öğretmeniyle sınırlandırılabilir.
- Öğrenci devamsızlığını engelleyici çalışmalar yapılabilir.
- Akademik olarak başarılı öğrencilere de seviyelerine göre kurs düzenlenebilir.
- Hafta içi olmasının olumsuzluklarını ortadan kaldırmak için sadece hafta sonunda uygulanabilir
- Psikososyal boyutunun daha verimli bir şekilde uygulanması için bilgilendirici çalışmalar yapılabilir.
- Değerlendirme süresinde öğretmenden görüş alınabilir, öğretmenin gerekli, gördüğü öğrenciler kurs programına dâhil edilebilir.
- Değerlendirme araçları üzerinde düzenlemeler yapılabilir.
- Ekstra kaynak temini sağlanabilir.
- Etkileşimli tahtaya uyumlu etkinlikler oluşturulabilir.
- İYEP kitapları modül modül düzenlenip içeriği artırılıp zenginleştirilebilir.
- Türkçe modül 3'ün içeriği artırılıp, daha çok okuma anlama etkinlikleri eklenebilir.
- Rehber öğretmenlerin rolü artırılabilir, rehber öğretmeni olmayan okullara gezici rehber öğretmen tayin edilebilir.
- Veli olumsuz algısını ortadan kaldırmak için bilgilendirici çalışmalar yapılabilir.
- İYEP kursu erken kademelere çekilebilir ve birkaç kademeye dâhil edilebilir.
- Akran baskısının önüne geçmek için bilgilendirici çalışmalar yapılabilir.

- Farklı alanlar da İYEP’e dahil edilebilir.
- İYEP kurs sınıf mevcutları üst sınır azaltılabilir.
- İYEP’in etkinliğini veli ve öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesi yapılabilir.
- Programın olumsuz yönleri detaylı araştırılabilir.
- İYEP’te kullanılan materyaller detaylı bir şekilde incelenebilir.

KAYNAKLAR

- Açıl, H., Ekinci, A., Dündar, M., & Bilgiç, R. (2021). Sınıf öğretmenlerinin İlkokullarda Yetiştirme Programına (İYEP) ilişkin görüşlerinin. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(20), 257–277.
- Adıgüzel, O. C., Ergünay, O., & Tatlı Dalioğlu, S. (2016). İlkokulların günümüz ve gelecekteki işlevlerinin sınıf öğretmenlerinin görüşlerine dayalı olarak incelenmesi. *Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry (TOJQI)*, 7(4), 396–421. <https://doi.org/10.17569/tojqi.44571>.
- Akay, D. (2017). *Anaokulu ve ilkokul birinci sınıfa devam eden 60-71 aylık çocukların zihinsel-dil gelişimleri açısından ilkokula hazır oluş düzeylerinin karşılaştırılması* (Tez No. 464531). [Yüksek lisans tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Akbayır, K., & Ece, İ. (2016). Kırsal kesimde çalışan sınıf öğretmenlerinin matematik öğretiminde karşılaştıkları sorunlar. *The Journal of Kesit Academy*, (4), 140–158.
- Akıncı, B., Nergiz, A., & Ercan Gedik, V. (2015). Uyum süreci üzerine bir değerlendirme: Göç ve toplumsal kabul. *Göç Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 58–83.
- Aküzüm, C., & Saraçoğlu, M. (2018). Ortaokul öğretmenlerinin Destekleme ve Yetiştirme Kurslarına yönelik tutumlarını inceleme. *The International Social Sciences and Education Conference (ISSEC)*, 19–21. Antalya.
- Akyüz, Y. (2009). *Türk eğitim tarihi : M.Ö.1000-M.S.2009*. Ankara: Pegem Akademi.
- Akyüz, Y. (2012). *Türk Eğitim Tarihi M.Ö 1000- M.S.2012* (22. baskı) . Ankara: Pegem Akademi.
- Altan, Ö. Z. (2004). Sosyal politika dersleri. In *Anadolu Üniversitesi Yayınları*. Eskişehir.
- Altun, M., & Alkan, H. (1998). *Matematik öğretimi*. Eskişehir:Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Alver, B. (2018). *İlkokullarda yetiştirme programı psikososyal destek rehberi*. Ankara: MEB Devlet Kitapları Müdürlüğü.
- Arı, S., & Çalışoğlu, M. (2022). Implementer Views on Whether Catch-Up Education Program in Primary Schools (Iyep) Could Be Performed Via Distance Education. *International Journal of Progressive Education*, 18(3), 301–313. <https://doi.org/10.29329/ijpe.2022.467>.
- Arslan, S., & Özpınar, İ. (2008). Öğretmen nitelikleri : İlköğretim programlarının

- beklentileri ve eğitim fakültelerinin kazandırdıkları. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi (EFMED)*, 2(1), 38–63.
- Aslan, A. (2018). *Türkçe'nin yeterince etkin ve güzel konuşulmadığı yerlerde ilkokuma yazma öğretiminde öğretmenlerin karşılaştığı sorunlar (Ağrı ili örneği)* (Tez No. 5 29232). [Yüksek lisans tezi, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Aslan, E. (2008). *Drama temelli sosyal beceri eğitiminin 6 yaş çocuklarının sosyal ilişkiler ve işbirliği davranışlarına etkisi* (Tez No. 227577). [Yüksek lisans tezi, Adnan Menderes Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Aslanoğlu, A. E., & Kutlu, Ö. (2001). Factors related to the reading comprehension skills of 4th grade students ,according to data of PIRLS 2001 Turkey 1. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 1–18.
- Atalay, F., & Yener, Y. (2019). Sınıf öğretmeni adaylarının birleştirilmiş sınıf öğretimi uygulamalarına ilişkin kaygılarının belirlenmesi. *Asian Journal of Instruction*, 7(1), 15–31.
- Avluckyarı, N. T. (2019). *İlkokullarda Yetiştirme Programı (İYEP)' in öğretmen ve yöneticiler tarafından değerlendirilmesi (Mersin ili Tarsus ilçesi örneği)* (Tez No. 588633). [Yüksek lisans tezi, Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Aydın Gürler, S. (2020). Fen bilimleri dersinin ilkokullarda yetiştirme programına (İYEP) dâhil edilmesine ilişkin öğretmen görüşleri. *YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(1), 266–294. <https://doi.org/10.33711/yyuefd.691587>
- Aydın, S., & Yakar, L. (2020). İlkokullarda yetiştirme programında (İYEP) karşılaşılan sorunlar, paydaşlarına olan katkıları ve çözüm önerileri. *Trakya Eğitim Dergisi*, 795–814. <https://doi.org/10.24315/tred.642786>
- Aydın Timur, H. (2017). *Taşınmalı eğitim sistemi uygulamasının öğretmen görüşleri ne göre incelenmesi* (Tez No. 470235). [Yüksek lisans tezi, Gaziantep Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Aykut, S. (2019). *Türkiye'deki Suriyeli çocukların eğitim sorunları : Farklılıklara saygı eğitimi odağında okul sosyal* (Tez No. 549278) [Doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Aytaçlı, B. (2012). Durum çalışmasına ayrıntılı bir bakış. *Adnan Menderes Üniversitesi*

- Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(1), 1–9.
- Bakanlığı, K. (2017). *Orta vadeli program 2018-2020*. <https://www.sbb.gov.tr/orta-vadeli-programlar/> 19 Mayıs 2021 tarihinde erişilmiştir
- Baker, E. (2013). The importance of afterschool programs in education reform worldwide: Making it essential in America. *Expanding Minds and Opportunities: Leveraging the Power of Afterschool and Summer Learning for Student Success*, 35.
- Balantekin, Y. (2020). İlkokullarda yetiştirme programı (İYEP) Türkçe dersinin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi : Bir karma yöntem araştırması. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 18(1), 153–184.
- Balkan, S., & Küçüktepe, Ç. (2021). Evaluation of class teachers' opinions on the remedial program in primary schools(RPPS). *European Journal of Alternative Education Studies*, 6(1), 83–100. <https://doi.org/10.46827/ejae.v6i1.3735>
- Bay, D. N., Akbaba Altun, S., & Şimşek Çetin, Ö. (2014). Okuma yazmaya hazırlık çalışmalarına yönelik öğretmen görüşleri. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(1), 244–263.
- Bay, Y. (2008). *Ses temelli cümle yöntemiyle ilk okuma yazma öğretiminin değerlendirilmesi (Ankara İli Örneği)* (Tez No. 226913) [Doktora tezi, Gazi Üniversitesi],Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Bayat, S., & Çoşkun, M. (2016). İlkokum ikinci sınıf öğrencilerin yazma başarısının okudukları sınıf türüne göre incelenmesi. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (31), 60–73.
- Baydık, B. (2011). Okuma güçlüğü olan öğrencilerin üstbilişsel okuma stratejilerini kullanımı ve öğretmenlerinin okuduğunu anlama öğretim uygulamalarının incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 36(162), 301–319.
- Bempechat, J. (2004). The motivational benefits of homework: A social-cognitive perspective. *Theory into Practice*, 43(3), 189–196. <https://doi.org/10.1353/tip.2004.0029>
- Bilir, A. (2008). Birleştirilmiş sınıflı köy ilköğretim okullarında öğretmen ve öğretim gerçeği. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 41(2), 001–022. https://doi.org/10.1501/egifak_00000001130
- Bloom, B. S. (1979). *İnsan nitelikleri ve okulda öğrenme*. D.A. Özçelik (Ed.). Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.

- Bogdan, R. ., & Biklen, S. K. (1998). *Qualitative reseacrch in education*. Boston:Allyn & Bacon.
- Bozbayındır, F., & Kara, M. (2017). Destekleme ve Yetiştirme Kurslarında (DYK) karşılaşılan sorunlar ve öğretmen görüşleri temelinde çözüm önerileri. *Sakarya University Journal of Education*, 7, 336–349. <https://doi.org/10.19126/suje.335982>
- Budak, L., & Budak, Ç. (2014). Osmanlı İmparatorluğu’ndan Türkiye Cumhuriyeti’ne ilkokul programları (1870-1936). *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi* , 3 (1) , 377-393 . <https://doi.org/10.7884/teke.270>
- Buluç, B. (1997). İlköğretim ikinci kademe okullarda eğitimde fırsat ve imkan eşitliği. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 3(1), 11–22.
- Bulut, İ. (2008). Yeni ilköğretim programlarında öngörülen öğrenci merkezli uygulamalara ilişkin öğretmen görüşleri (Diyarbakır ili örneği). *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 56(56), 521–546.
- Camadan, F., & Kahveci, G. (2013). Okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin rehber öğretmene (psikolojik danışman) ilişkin algılarının incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 13(3), 1371–1392.
- Camadan, F., & Sezgin, F. (2012). İlköğretim okulu müdürlerinin okul rehberlik hizmetlerine ilişkin görüşleri üzerine nitel bir araştırma. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(38), 199–211.
- Canpolat, U., & Köçer, M. (2017). Destekleme ve Yetiştirme Kurslarının TEOG bağlamında sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşlerine dayalı olarak incelenmesi. *AJESI- Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 7(1), 123–154.
- Cerit, Y., Akgün, N., Yıldız, K., & Soysal, M. R. (2014). Yeni eğitim sisteminin (4+4+4) uygulanmasında yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri (Bolu il örneği). *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 59–82.
- Cesur, B., & Yetkiner, A. (2020). İlkokullarda Yetiştirme Programı (İYEP) hakkında öğretmen görüşlerinin belirlenmesi. *Başkent University Journal of Education*, 7(2), 375–392.
- Chmiliar, I. (2010). Multiple-case desings. In G. E. & E. W. In A. J. Mills (Ed.), *Encyclopedia of case study research* (pp. 582–583). USA: SAGE Publication.
- Cirhinlioğlu, F. G. (2001). *Çocuk ruh sağlığı ve gelişimi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Cırt Karaağaç, F., & Güvenç, H. (2019). Resmi ilkokullara devam eden Suriyeli mülteci

- öğrencilerin eğitim sorunları. *Uluslararası Toplum Araştırma Dergisi*, 11(18), 530–568. <https://doi.org/10.26466/opus.530733>
- Cooper, H., Valentine, J. C., Nye, B., & Lindsay, J. J. (1999). Relationships between five after-school activities and academic achievement. *Journal of Educational Psychology*, 91(2), 369–378. <https://doi.org/10.1037/0022-0663.91.2.369>
- Cosden, M., Morrison, G., Gutierrez, L., & Brown, M. (2010). After-School Activities on School Success. *Theory Into Practice*, (August 2011), 37–41. <https://doi.org/10.1207/s15430421tip4303>
- Creswell, J. W. (2017). *Research Design* (4. baskıdan çeviri). Eğiten Kitap Yayınları.
- Cumhurbaşkanlığı. *İlköğretim ve eğitim kanunu ile bazı kanunlarda değişiklik yapılmasına dair kanun*. , (2012). Türkiye.
- Çakıroğlu, A. (2007). Üstbiliş. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11(2), 21–27.
- Çaycı, B., & Demir, M. K. (2006). Okuma ve anlama sorunu olan öğrenciler üzerine karşılaştırmalı bir çalışma. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4(4), 437–456.
- Çelik, A. (2021). *İlkokullarda yetiştirme programının öğrencilerin gelişimlerine katkısı ve program geliştirme önerileri: İstanbul Avcılar örneği* (Tez No. 684936). [Yüksek lisans tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi
- Çetin, S. (2016). *İlkokul öğrencilerinin okul psikolojik danışma ve rehberlik servisine ilişkin görüşleri* (Tez No. 423542). [Yüksek lisans tezi, Sakarya Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Çöğmen, S., & Saraçoğlu, A. S. (2010). Üstbilişsel okuma stratejileri ölçeği'nin Türkçeye uyarlama alışmaları. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (28), 91–99.
- Çubukçu, Z., & Gültekin, M. (2006). İlköğretimde öğrencilere kazandırılması gereken sosyal beceriler. *Bilgi: Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi*, (37), 154–174.
- Dağdelen, S., & Ünal, M. . (2017). Matematik öğrenim ve öğretim sürecinde karşılaşılan sorunlar ve Çözüm önerileri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1), 483–510.
- Dağlı, M. (2021). *Okulların fiziksel koşullarının öğrenci başarısı üzerindeki etkisinin bulanık mantık yardımıyla yorumlanması* (Tez No. 676843). [Yüksek lisans tezi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Demir Çetin, P. (2019). *Birleştirilmiş sınıflarda ilkokuma ve yazma öğretimine ilişkin*

- öğretmen görüşleri* (Tez No. 554017). [Yüksek lisans tezi, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Demirel, H. (2020). *İlkokullarda yetiştirme programına yönelik öğretmen görüşleri* (Tezsiz yüksek lisans projesi). Pamukkale Üniversitesi.
- Demirtaş, Z. (2007). Osmanlı'da sıbyan mektepleri ve ilköğretimin örgütlenmesi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(1), 173–183.
- Dewey, J. (2010). *Okul ve toplum* (Pegem Akad; H. A. Başman, Ed.). Ankara.
- Dilekçi, Ü. (2019). İlkokullarda Yetiştirme Programına (İYEP) İlişkin Öğretmen Görüşleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 48(1), 433–454.
- Dönmez, İ., Gürbüz, S., & Tekçe, M. (2018). Destekleme ve yetiştirme kurslarının yönetici, öğretmen ve öğrenci görüşlerine dayanarak fırsat eşitliği açısından değerlendirilmesi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi Eğitim Dergisi (ESTÜDAM Eğitim Dergisi)*, 3(2), 45–58.
- Duncan, G. J., Dowsett, C. J., Claessens, A., Magnuson, K., Huston, A. C., Klebanov, P., ... Japel, C. (2007). School readiness and later achievement. *Developmental Psychology*, 43(6), 1428–1446. <https://doi.org/10.1037/0012-1649.43.6.1428>
- Dunn, J. S., Kinney, D. A., & Hofferth, S. L. (2003). Parental ideologies and children's after-school activities. *American Behavioral Scientist*, 46(10), 1359–1386. <https://doi.org/10.1177/0002764203046010006>
- Dunn, R., & Dunn, K. (1993). *Teaching secondary science students through their individual learning styles: practical approaches for grades 7-12* (Aliyn and). New York.
- Duran, E. (2013). Okula 60. ayında başlayan öğrencilerin yazı becerilerinin incelenmesi. *Journal of Academic Social Science Studies*, 1075–1085.
- Durmuşçelebi, M. (2017). Görüşmeler (Best, J. W., Kahn, J. V.). O. Köksal (Çev. Ed.), *Eğitimde araştırma yöntemleri* (s. 284–287). Eğitim Yayınevi.
- Dursun, Ş., & Dede, Y. (2004). Öğrencilerin Matematikte Başarısını Etkileyen Faktörler Matematik Öğretmenlerinin Görüşleri Bakımından. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(2), 217–230.
- Dündar Kırık, E. (2011). *Okul Öncesi Eğitimin İlköğretimdeki Başarıya Etkisine İlişkin Öğretmen Görüşleri (Diyarbakır Örneği)* (Tez No. 289698). [Yüksek lisans tezi, Fırat Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

- Eccles, J. S., & Templeton, J. (2002). Chapter 4: Extracurricular and Other After-School Activities for Youth. *Review of Research in Education*, 26(1), 113–180. <https://doi.org/10.3102/0091732x026001113>
- Egan, K. (2010). Eğitimli zihin. (Türkçe çevirisi: F. Keser) (Pegem Akad). Ankara.
- Eker, C. (2016). İlkokul öğrencilerin öğrenme stilleri ile akademik başarıları arasındaki ilişki. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(2), 145–164.
- Ekin, Ö. (2018). *Sınıf öğretmenlerinin ilkokuma yazma öğretimi öz yeterlik algılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi* (Tez No. 497958). [Yüksek lisans tezi, Çukurova Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Elçiçek, Z., & Kaplan, U. (2021). Taşınalı eğitim uygulamalarına yönelik öğretmen değerlendirmeleri. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(27), 202–219.
- Entwisle, D. R., & Alexander, K. L. (1998). Facilitating the Transition to First Grade: The Nature of the Transition and Research on Factors Affecting It. *The Elementary School Journal*, (98), 351–364.
- Eraslan, A. (2009). Finlandiya’nın PISA’daki başarısının nedenleri: Türkiye için alınacak dersler. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi*, 3(2), 238–248. <https://doi.org/10.17522/nefmed.34955>
- Erdem, A. R. (2019). *Birleştirilmiş sınıflarda öğretim* (8. baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Erdinç, K. (2022). *İlkokullarda yetiştirme programı (İYEP) hakkında öğretmen ve veli görüşleri* (Tez No. 720954). [Yüksek lisans tezi, Adıyaman Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Erdoğan, İ. (2011). Talim ve Terbiye Kurulu: Türk milli eğitiminin yasama organı. In C. Öztürk & İ. Fındık (Eds.), *Türk Eğitim Tarihi Araştırmaları* (s. 1–11). İstanbul Kültür Üniversitesi.
- Eren, Z. (2019). Yönetici ve öğretmen görüşlerine göre göçmen çocukların eğitim sorunları ve çözüm önerileri. *İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(20 19), 213–234.
- Ergen, Y., & Batmaz, O. (2019). İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama stratejilerini kullanma düzeyleri ile okuduğunu anlama başarıları arasındaki ilişki. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (49), 130–147. <https://doi.org/10.21764/maeuefd.425949>

- Ergün, M. (2000). Medreseden Mektebe Osmanli Eğitim Sistemindeki Değişme. *Yeni Türkiye*, 32, 735-753.
- Eshetu, A. A. (2015). The impact of attending pre-school education on later academic achievement of students: Empirical evidences from Dessie, Ethiopia. *International Journal of Advanced Multidisciplinary Research*, 2(4), 90-98.
- Fabian, H. (2000). Small steps to starting school. *International Journal of Early Years Education*, 8(2), 141-153.
- Fashola, O. S. (2000). Review of Extended-Day and After-School Programs and Their Effectiveness. Report No. 24. *Centro de Investigación Sobre La Educación de Los Estudiantes Riesgo, Baltimore, MD., No. 24*, 92.
- Garan, Ö. (2005). *Kırsal kesimdeki sınıf öğretmenlerinin matematik öğretiminde karşılaştıkları sorunlar* (Tez No. 190307). [Yüksek lisans tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Gençoğlu, C. (2019). Milli bir destekleme ve yetiştirme sistemi modeli: İlkokullarda yetiştirmeprogramı (İYEP) derleme makalesi. *Milli Eğitim*, 48(1), 853-881.
- Gençoğlu, Cem. (2019). Milli bir destekleme ve yetiştirme sistemi modeli: İlkokullarda Yetiştirme Programı (İYEP) derleme makalesi. *Milli Eğitim Dergisi* (Vol. 48).
- Gill, S., Winters, D., & Friedman, D. S. (2006). Views of Pre-Kindergarten and Kindergarten Readiness and Transition Practices. *Contemporary Issues In*, 213-227.
- Gökçek, Ş., Baştuğ, Ç. Y., & Atmış, A. (2022). İlkokullarda yetiştirme programı (İYEP) türkçe etkinlik kitabında bulunan metinlerin okunabilirlik düzeyleri. *Turkish Studies - Educational Sciences*, 17(1), 113-123.
- Guba, E. G. & Lincoln, Y. S., (1994). Competing paradigms in qualitative research. In N. K. Denzin & Y. S. Lincoln (Eds.), *Handbook of qualitative research* (pp. 105-117). Sage Publications, Inc.
- Gurbetoğlu, A. (2016). Birleştirilmiş sınıflarda öğretim[PowerPoint sunusu]. <http://www.agurbetoglu.com/1sunular.html>
- Güder, O., Demir, M., Özden, M., & Aras, Z. (2023). Sınıf öğretmenlerinin ilkokullarda yetiştirme programının (İYEP) işleyiş sürecine ilişkin görüşleri. *Dumlupınar Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 7(1), 107-133.
- Güleryüz, H. (2004). *Türkçe ilkokuma yazma öğretimi*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Gündüz, B., İnandı, Y., & Tunç, B. (2014). Okul Yöneticilerinin Psikolojik Danışma ve

- Rehberlik Hizmetlerine İlişkin Görüşleri : Betimsel Bir Çalışma. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 19–34. <https://doi.org/http://dx.doi.org/10.12973/jesr.2014.42.2>
- Gündüz, H. B., & Özarslan, N. (2017). Farklı yaş kategorilerinde ilkokula başlayan öğrencilerin okul olgunluğu ve öğretmen görüşlerine göre okula uyum problemleri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(1), 212–230.
- Güneş, F. (2011). Dil öğretim yaklaşımları ve Türkçe öğretimindeki uygulamalar. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(15), 123–148.
- Güneş, F. (2013). Dil bilgisi öğretiminde yeni yaklaşımlar. *Journal of Language and Literature Education*, 2(7), 71–92.
- Güney, K., & Yaman, Y. E. (2022). Evaluation of student activity books used within the scope of education program in primary schools according to teachers' Views. *E-International Journal of Educational Research*, 13(6), 225–245.
- Gürol, M., & Gül, M. (2021). İlkokullarda yetiştirme programının (İYEP) işlevselliğinin incelenmesi. *Trakya Eğitim Dergisi*, 11(1), 16–33. <https://doi.org/10.24315/tred.629316>
- Güven, P. (2019). *İlkokullar ve ortaokul öğrencilerinin akademik başarılarının yordanmasında ana babanın akademik başarıya ilişkin beklentisi ve eğitime katılımın rolü* (Tez No. 567547). [Yüksek lisans tezi, Kastamonu Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Harman, G., & Çelikler, D. (2012). eğitimde hazır bulunuşluğun önemi üzerine bir derleme çalışması. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 1(3), 147-156.
- Havlioğlu, S., & Koruk, İ. (2015). Göçebe mevsimlik tarım işçisi ergenlerde yaşam kalitesi düzeyi ve sorun davranışları sıklığı. *Türkiye Halk Sağlığı Dergisi*, 11(1), 11–11. <https://doi.org/10.20518/tjph.173073>
- Hazır Bıkmaz, F. (2006). Yeni ilköğretim programları ve öğretmenler. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 39(1), 99–116.
- Hökelekli, H., & Çelik, A. (2021). İlkokullarda yetiştirme programı'nın yeterliliğine dair öğretmen görüşleri:İstanbul-Avcılar örneği. *International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal*, 7(42), 399–410.

- İğli, O., & Ulutaş, M. (2020). İlkokullarda yetiştirme programı hakkında öğretmen ve okul yöneticileri görüşleri. *Social Paradigm International Journal Of New Paradigm*, 3(2), 1–15.
- İlhan, A., & Aslaner, R. (2019). 2005'ten 2018'e ortaokul matematik dersi öğretim programlarının değerlendirilmesi. *Pamukkale University Journal of Education*, 46(46), 394–415. <https://doi.org/10.9779/pauefd.452646>
- İlhan Beyaztaş, D., Kaptı, S. B., & Senemoğlu, N. (2013). Cumhuriyetten günümüze ilkokul/ilköğretim programlarının incelenmesi. *Ankara University, Journal of Faculty of Educational Sciences*, 46(2), 319–344.
- İlköğretim ve eğitim kanunu ile bazı kanunlarda değişiklik yapılmasına dair kanun, *Resmi Gazete*, 28261, 30 Nisan 2012. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2012/04/20120411-8.htm>
- İnan, E. (2018). *Kırsal kesimlerdeki ilkokullarda türkçe öğretiminde karşılaşılan güçlüklerin incelenmesi* (Tez No. 528826). [Yüksek lisans tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- İnan, M., & Demir, M. (2018). Eğitimde fırsat eşitliği ve kamu politikaları : Türkiye üzerine bir değerlendirme. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2(20), 337–359.
- İncirci, A., İlğan, A., Sirem, Ö., & Bozkurt, S. (2017). Ortaöğretim Destekleme ve Yetiştirme Kurslarına İlişkin Öğrenci Görüşleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (42), 50–68. <https://doi.org/10.21764/efd.84291>
- İslamoğlu, E. B. (2021). *Suriyeli Öğrencilerin Türkçe Derslerindeki Başarı ile Diğer* (Tez No. 668327). [Yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Kale, M., & Demir, S. (2021). İlkokullarda yetiştirme programı(İYEP) uygulamalarının öğrencilerin okula bağlılık düzeylerine katılısının incelenmesi. *Milli Eğitim*, 50(232), 161–175. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.740561>
- Kalfa, Y. (2006). *Okul büyüklüğünün kalite, verim ve öğrenci başarısına etkileri* (Tez No. 191734). [Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Kalın, Ş. (1999). *Ankara İli İlköğretim Okullarında Görevli Rehber Öğretmenlerin " İlköğretimde Rehberlik" Konusundaki Görüşleri* (Tez No. 92201). [Yüksek lisans

- tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Kanmaz, A., & Saracaloğlu, A. S. (2012). Okuduğunu anlama stratejisi kullanımının, okuduğunu anlama becerisi bilişsel farkındalık, okumaya yönelim tutum ve kalıcılığa etkisi. *Journal of New World Sciences Academy*, 7(2), 765–776. www.newwsa.com
- Karabey, B., Tunalı, C., Olkun, S., & Ergut, G. (2019). 2009- 2013- 2017 Ortaöğretim Matematik Öğretim Programlarının Sayı Duyusu Bileşenlerine Göre Karşılaştırılması. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(4), 1760–1774.
- Karakuş, S. (2008). *İlköğretim Okullarında Çalışan Psikolojik Danışmanların Sınıf Öğretmenleri Ve Sınıf Rehber Öğretmenleriyle Yaptıkları Konsültasyon Çalışmalarının İncelenmesi* (Tez No. 217103). [Yüksek lisans yezi, Çukurova Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Karaman Kepenekçi, Y. (2008). *Eğitimciler için insan hakları ve vatandaşlık*. Ankara:Ekinoks Yayınevi.
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. (14. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Karataş, Z., & Baltacı, H. Ş. (2013). Ortaöğretim kurumlarında yürütülen psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerine yönelik okul müdürü, sınıf rehber öğretmeni, öğrenci ve okul rehber öğretmenin (psikolojik danışman) görüşlerinin incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(2), 427–460.
- Karatay, H. (2010). İlköğretim öğrencilerinin okuduğunu kavrama ile ilgili bilişsel farkındalıkları. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, 27(27), 457–475. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/tubar/177244>
- Kardaş, D. (2014). *Dezavantajlı olarak kabul edilen öğrencilerin okuma anlama gelişimlerini etkileyen unsurlar ve çözüm önerileri* (Tez No. 366390) [Doktora tezi, Gazi Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Kartal, S. (2013). Türkiye ' de ilkökula başlama yaşının beş yaşa indirilmesinin eğitim politikaları açısından değerlendirilmesi. *Mülkiye Dergisi*, 37, 201–214.

- Kaştan, Y., & Kaştan, Y. (2016). Türkiye’de sekiz yıllık kesintisiz ilköğretim kurumundan ilkokul ve ortaokul şeklinde 4+4 uygulamasına geçiş sürecinde yaşanan sorunlar ve çözümlerine ilişkin yönetici görüşleri: bir durum çalışması. *Uluslararası Sosyal ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(5), 130. <https://doi.org/10.20860/ijoses.46180>
- Kaya, M., & Kardaş, M. N. (2019). Geçmişten günümüze Türkçe dersi öğretim programları -4- 2005, 2006, 2015, 2017 Türkçe dersi öğretim programları. In A. Akçay & M. N. Kardaş (Eds.), *Türkçe dersi öğretim programları*.
- Keskin, M. (2021). *İlkokullarda Yetiştirme Programı(İYEP)’nın devazantajlı öğrenciler açısından değerlendirilmesi* (Yüksek lisans tezi). Amasya Üniversitesi. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Kırnık, D., Susam, E., & Özbek, R. (2019). İYEP (İlkokullarda yetiştirme programı) uygulamalarına ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşleri. *Milli Eğitim*, (1).
- Koçak, A., & Arun, Ö. (2006). İçerik analizi çalışmalarında örneklem sorunu. *Selçuk İletişim*, 4(3), 21–28.
- Kolcu, E. (2011). *Kırsal Kesimin Eğitim Durumu Ve Taşınalı Eğitim* (Tez No. 296687). [Yüksek lisans tezi, Dumlupınar Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Kozikoğlu, İ., & Tosun, Y. (2020). İlkokullarda yetiştirme programına (İYEP) ilişkin öğretmen görüşleri: nitel bir çözümleme. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 53(3), 903–930. <https://doi.org/10.30964/auebfd.679050>
- Köksal, K. (2005). *Birleştirilmiş sınıflarda öğretim*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Kuloğlu, A., & Karapekmez, V. (2020). İlkokul yetiştirme programı (İYEP) kapsamında akıcı okuma ve okuduğunu anlama becerileri ile ilgili öğretmen görüşleri. 7. *Uluslararası Sosyal Beşeri Ve Eğitim Bilimleri Kongresi*. İstanbul.
- Kuşdemir Kayıran, B., & Katırcı Ağaçkiran, Z. (2015). İlkokul birinci sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama başarılarının ve okuma hızlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 30–44.
- Küçüksüleymanoğlu, R. (2006). Taşınalı eğitim (Bursa ili örneği). *İlköğretim Online*, 5(2), 16-23.
- Lacour, M., & Tissington, L. D. (2011). *The effects of poverty on academic achievement*. 6(July), 522–527.

- Lauer, P. A., Akiba, M., Wilkerson, S. B., Apthorp, H. S., Snow, D., & Martin-Glenn, M. L. (2006). Out-of-school-time programs: A meta-analysis of effects for at-risk students. *Review of Educational Research*, 76(2), 275–313. <https://doi.org/10.3102/00346543076002275>
- Mahoney, J. L., Schweder, A. E., & Stattin, H. (2002). Structured after-school activities as a moderator of depressed mood for adolescents with detached relations to their parents. *Journal of Community Psychology*, 30(1), 69–86. <https://doi.org/10.1002/jcop.1051>
- Matematikte ve fende eksik eğitimle çağı yakalayamayız.* (2012, Eylül 6). Milliyet. inde <https://www.milliyet.com.tr/ekonomi/matematik-ve-fende-eksik-egitimle-cagi-yakalayamayiz-1592159>
- Mathieson, J., Popay, J., Enoch, E., Escorel, S., & Hernandez, M. (2008). Social Exclusion Meaning , measurement and experience and links to health inequalities A review of literature. *Social Exclusion Literature Review*.
- McCracken, G. (1988). *The long interview* (Sage publi). London.
- MEB. (2006). *17. Millî Eğitim Şurası* (Vol. 0).
- MEB. (2009). *İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu (1-5.Sınıflar)*. 410. <http://web.deu.edu.tr/ilyas/ftp/turkce2009.pdf>
- MEB. (2012). 12 yıl zorunlu eğitim sorular-cevaplar. http://www.meb.gov.tr/duyurular/duyurular2012/12Yil_Soru_Cevaplar.pdf
- MEB. (2016). *TIMSS 2015 ulusal matematik ve fen ön raporu*. Ankara. https://timss.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2022_03/07135609_TIMSS_2015_Ulusal_Rapor.pdf
- MEB. (2017a). *2016 Faaliyet Raporu*. 326. <http://www.tika.gov.tr/upload/oldpublication/faaliyet-raporu-2005.pdf>
- MEB. (2017b). *Oyun ve fiziki etkinlikler dersi öğretim programı*. Ankara. https://kayapinar.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_08/07153633_karar_504.pdf
- MEB. (2018a). *Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı*. Ankara. <http://mufredat.meb.gov.tr/Programlar.aspx>
- MEB. (2018b). *İlkokullarda Yetiştirme Programı Uygulama Kılavuzu*. Ankara. https://tegm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/.../25181019_YYEP_YYNERGESY.pdf

- MEB. (2018c). Milli eğitim istatistikleri örgün Eğitim. In *MEB İstatistikleri* (pp. 124–126).
- MEB. (2018d). Öğretim programları izleme ve değerlendirme sistemi- matematik programı. In *MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı*. Ankara: MEB Devlet Kitapları Müdürlüğü. <http://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=329>
- MEB. (2019a). *PISA 2018 Türkiye ön raporu*. Ankara. https://www.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2019_12/03105347_PISA_2018_Turkiye_On_Raporu.pdf
- MEB. (2019b). Türkçe dersi öğretim programı. In *Türkçe Dersi Öğretim Programları* (MEB). Ankara. <https://doi.org/10.14527/9786058008915.07>
- MEB. (2020). *TIMSS 2019 Türkiye ön raporu*. <https://odsgm.meb.gov.tr/www/timss-2019-turkiye-raporu-aciklandi/icerik/613>
- Mercan Uzun, E., & Alat, K. (2014). İlkokul birinci sınıf öğretmenlerinin 4+4+4 eğitim sistemi ve bu sistem sonrasında ilkokula başlayan öğrencilerin hazır bulunuşlukları hakkındaki görüşleri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(2), 15–44. <https://doi.org/10.17240/aibuefd.2014.14.2-5000091526>
- Mercik, V. (2015). *Eğitimde fırsat eşitliği, toplumsal genel başarı ve adaleti ilişkisi: PISA projesi kapsamında Finlandiya ve Türkiye deneyimlerin karşılaştırılması* (Tez No. 399343). [Yüksek lisans tezi, Balıkesir Üniversitesi].
- Milli Eğitim Bakanlığı okul öncesi eğitim ve ilköğretim kurumları yönetmeliğinde değişiklik yapılmasına dair yönetmelik, *Resmi Gazete*, 30827, 10 Temmuz 2019. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2019/07/20190710-6.htm>
- Oğuzkan, F. (1981). Temel eğitim okulu için nitelikli öğretmen nasıl yetiştirilebilir. N. Ergen (Ed.), *Temel eğitim ve sorunları* (s. 167–202). Şafak Matbaası.
- Olkun, S., & Toluk-Uçar, Z. (2006). *İlköğretimde matematik öğretimine çağdaş yaklaşımlar*. Ankara: Ekinoks Yayınları.
- Orbeyi, S. (2007). *İlköğretim matematik dersi öğretim programının öğretmen görüşlerine dayalı olarak incelenmesi* (Tez No. 204891). [Yüksek lisans tezi, On Sekiz Mart Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Özdemir, A. (2017). Bütün öğrencilerin okulu Finlandiya okulları. *İnformel Ortamlarda Araştırmalar Dergisi*, 2(1), 59–91.
- Özdoğru, M. (2022). İlkokullarda Yetiştirme Programı' nın (İYEP) değerlendirilmesi.

- Bilim, Eğitim, Sanat ve Teknoloji Dergisi (BEST Dergi)*, 6(1), 53–63.
- Özgün, E. (2019). *İlkokul öğretmenlerinin Suriyeli öğrencilerin akademik başarı ve okul ortamı uyumuna ilişkin gözlemlerinin incelenmesi* (Tez No. 563326). [Yüksek lisans tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Özkan, S. Hi. (2014). *Türk eğitim tarihi ders notu* [Ders notu]. https://www.academia.edu/23823104/Turk_Egitim_Tarihi_Ders_Notu
- Öztürk, N. (2007). Cumhuriyetin başlangıcından günümüze birleştirilmiş sınıflar uygulaması. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, (22), 28–35.
- Paker, T. (2015). Durum Çalışması. In F. N. Seggie & Y. Bayyurt (Eds.), *Nitel Arastırma Yöntem, Teknik, Analiz ve Yaklaşımlar* (p. 119). Ankara Anı Yayıncılık.
- Patton, M. . (2005). *Qualitative Research*. New York: John Wiley & Sons, Ltd.
- Pianta, R. C., Cox, M. J., Taylor, L., & Early, D. (1999). Kindergarten teachers' practices related to the transition to school: Results of a national survey. *Elementary School Journal*, 100(1), 71–86. <https://doi.org/10.1086/461944>
- Pıral, S. C. (2014). *Factors that influence student achievement at primary level education in Turkey at provincial level* (Yüksek lisans tezi. Sabancı Üniversitesi, İstanbul.
- Polatlı, B., & Büyüksahin, Y. (2022). İlkokullarda Yetiştirme Programı (İYEP) Sürecinde Görev Alan Sınıf Öğretmenlerinin Programa Yönelik Görüşlerinin Değerlendirilmesi. *Bartın University Journal of Faculty of Education*, 11(3), 618–646. <https://doi.org/10.14686/buefad.1065687>
- Posner, J. K., & Vandell, D. L. (1994). Low-Income Children's After-School Care: Are There Beneficial Effects of After-School Programs? *Child Development*, 65(2), 440–456. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8624.1994.tb00762.x>
- Saban, A. (2004). Göreve yeni başlayan sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları güçlükler. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, (38), 266-277.
- Sağlam, M., Vural, L., & Adıgüzel, A. (2007, 27- 29 Nisan). *Yeni ilköğretim programının uygulanması sürecinde önceki programa göre istenmeyen öğrenci davranışlarının görülme sıklığı*[Bildiri sunumu]. VI. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Sempozyumu. Eskişehir.
- Sahlberg, P. (2011). PISA in Finland: An education miracle or an obstacle to change? *C.E.P.S Journal*, 1(3), 119–140.

- Samancı, O. (2019). Birleştirilmiş Sınıflarda Öğretim. In *Birleştirilmiş Sınıflarda Öğretim*. Ankara: Pegem Akademi. <https://doi.org/10.14527/9786053180692>
- Sarıca, R. (2018). Destekleme ve Yetiştirme Kurslarına (Dyk) yönelik öğretmen görüşleri. *MİLEğitiDergisi*, 48(221), 91–122.
- Sarıdoğan, E. (2019). *İlkokullarda yetiştirme programı'nın 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin başarılarına etkisi* (Tez No. 587977), [Yüksek lisans tezi, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Sarıkaya, H. S. (2014). Belçika Flaman Bölgesi Eğitim Sisteminde Türk Kökenli Çocukların Yaşadığı Temel Eğitim Sorunların İncelenmesi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (8), 246–260.
- Sarıtaş, E., Şahin, Ü., & Çatalbaş, G. (2016). İlkokullarda yabancı uyruklu öğrencilerde karşılaşılan sorunlar. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 25(1), 208–229.
- Sever, S. (2007). Okuma Kültürü Edinme Sürecinde Türkçe Öğretiminin Sorumluluğu. *Okuma Kültürü ve Okullarda Uygulama Sorunları Toplantısı*. Ankara: MEB Devlet Kitapları Müdürlüğü.
- Shernoff, D. J., & Vandell, D. L. (2007). Engagement in after-school program activities: Quality of experience from the perspective of participants. *Journal of Youth and Adolescence*, 36(7), 891–903. <https://doi.org/10.1007/s10964-007-9183-5>
- Shumow, L. (2001). Academic effects of after-school programs. *IL: ERIC Clearinghouse on Elementary and Early Childhood Education*. (ERIC Document Reproduction Service No. ED 458010).
- Sidekli, S., & Çetin, E. (2018). Okuduğunu anlama stratejilerinin okuduğunu anlamaya etkisi: bir meta-analiz çalışması. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(2), 285–303. <https://doi.org/10.24315/trkefd.321757>
- Simpkins, S. D., Riggs, N. R., Ngo, B., Vest Ettekal, A., & Okamoto, D. (2017). Designing Culturally Responsive Organized After-School Activities. *Journal of Adolescent Research*, 32(1), 11–36.
- Şahin, A., Ayar, M. C., & Adiguzel, T. (2014). Fen, teknoloji, mühendislik ve matematik İçerikli okul sonrası etkinlikler ve öğrenciler üzerindeki etkileri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 14(1), 309–322. <https://doi.org/10.12738/estp.2014.1.1876>

- Şahin, Ç. (2014). Okul Yöneticisi Tarafından Psikolojik Tacize Maruz Kalan Öğretmenlerin Görüşlerinin İncelenmesi. *Anadolu Eğitim Liderliği ve Öğretim Dergisi.*, 2(2), 1–13.
- Şahin, M. (2009). Cumhuriyetin kuruluşundan günümüze Türkiye’de hayat bilgisi dersi programlarının gelişimi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi The Journal of International Social Research*, 2(8).
- Şen, S., & Sarıkaya, İ. (2015). Serbest zaman etkinlikleri dersi kullanımının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Uluslararası Eğitim, Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 1(1), 1–16.
- Şimşek, A., & Yıldırım, H. (2018). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (Seçkin Yay). Ankara.
- Tanrıkulu, F. (2017). Türkiye ’ de yaşayan Suriyeli çocukların eğitim sorunu ve çözüm önerileri. *Liberal Düşünce Dergisi*, 22(86), 127–144.
- Tanyaş, B. (2014). Nitel Araştırma Yöntemlerine Giriş : Genel İlkeler ve Psikolojideki Uygulamaları. *Eleştirel ve Psikoloji Bülteni*, (5).
- TBMM. Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Eğitim Kurumları Yönetici ve Öğretmenlerinin Norm Kadrolarına İlişkin Yönetmelik. , Pub. L. No. 10939, Resmi Gazete (2014). Türkiye: yönetmelik.
- TDK. (2019). Türk Dil Kurumu. <https://sozluk.gov.tr/>
- TEDMEM. (2019). 2019 Eğitim Değerlendirme Raporu. <https://tedmem.org/download/2019-egitim-degerlendirme-raporu?wpdmdl=3403&refresh=61b85a852be7d1639471749>
- Tekgöz, M. (2017). *Almanya Baden-Württemberg Eyaleti ilkokul Eğitim Programı ile Türkiye İlkokul Eğitim Programının karşılaştırmalı eğitim analizi* (Tez No. 460447) [Doktora tezi, Çukurova Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Temel, Z. F. (2003). Aile Eğitim Modeli Dünya da ve Türkiye deki Uygulamalar. *Erken Çocukluk Eğitimi Politikaları:Yaygınlaştırma, Yönetişim ve Yapılar*, 13–69. Ankara.
- Temizkan, M., & Sallabaş, M. E. (2009). Öğretmen adaylarının okuma ve yazmaya yönelik tutumlarının karşılaştırılması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(27), 155–176.
- Temizyürek, S. (2019). *Birleştirilmiş Sınıfta Görev Yapan Öğretmenlerin Karşılaştıkları Sorunların İncelenmesi(Kayseri İli Örneği* (Tez No. 597136). [Yüksek lisans tezi,

- Erciyes Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Timur, S., Kahraman, S., Timur, B., & İşseven, A. (2020). Destekleme ve Yetiştirme Kurslarına (DYK) İlişkin Ortaokul Öğrencilerinin Görüşleri. *Trakya Journal of Education*, 10(1), 194–206. <https://doi.org/10.24315/tred.566362>
- Topal, T., Aksu, H. H., & Güneş, Ö. (2017). Etüt merkezlerinin ilkök 4. sınıf öğrencilerinin matematik, fen bilimleri, Türkçe ve sosyal bilgiler başarısına etkisi. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (34), 30–41.
- Topçu, F. (2007). *Türk eğitim sisteminin tarihsel gelişimi ile yabancı okulların bu sistem üzerindeki etkileri* (Tez No. 214405). [Yüksek lisans tezi, Beykent Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Topsakal, C., Merey, Z., & Keçe, M. (2013). Göçle gelen ailelerin çocuklarının eğitim-öğretim hakkı ve sorunları üzerine nitel bir çalışma. *Uluslararası Sosyal Araştırma Dergisi*, 6(47), 546–560.
- Toptaş, V., & Karaca, T. (2019). İlkokullarda Yetiştirme Programı(İYEP) Kapsamındaki Matematik Derslerini Yürüten Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerinin İncelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 48(1), 417–431.
- Tosun, A., Yorulmaz, A., Tekin, İ., & Yıldız, K. (2018). Mülteci öğrencilerin eğitim sorunları, eğitim ve din eğitiminden beklentileri: Eskişehir örneği. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(1), 107–133.
- Tosun, O. (2019). *Avrupa birliği eğitim politikalarında dezavantajlı gruplar* (Tez No. 628981). [Yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Turan, T. (2018). 4+4+4 eğitim sisteminde 60-66 aylık çocukların okula erken başlamasının değerlendirilmesi (Tez No. 628981). [Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Tutal, Ö., & Oral, B. (2015). İlk okuma - yazma öğrenmede okula başlama yaşının okuma- yazma başarısına etkisi. *Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24, 96–121. <https://doi.org/10.14582/DUZGEF.417> .
- Tuzgöl Dost, M. (2020). Okul psikolojik danışmanlarına göre okullardaki rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin durumu ve sorunları. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(76), 1673–1690. <https://doi.org/10.17755/esosder.715029>
- Tümertekin, E., & Özgüç, N. (2010). *Beşeri Coğrafya* (Çantay Kit). İstanbul.

- Türk Tabipleri Birliği. (2012). *Çocukların Gelişim Süreçleri ve Okula Başlama*. Ankara: Türk Tabipleri Birliği Yayınları.
- Türküresin, H. E. (2018). Destekleme ve Yetiştirme Kurslarının Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerine Göre İncelenmesi ; Kütahya İli Örneği. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9(2), 73–85.
- Uysal, M., Sayılan, F., & Yıldız, A. (2016). Mevsimlik tarım işçilerin çocuklarının temel eğitim sorunları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 49(1), 183–201.
- Üstün, A., Bayar, A., & Bozkurt, E. (2017). Mülteci çocukların ailelerinin algılarına göre eğitim sorunları. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi (ASEAD)*, 12(4), 747–755.
- Wilshaw, M. (2014). *Further education and Skills 1*. In *Higher Education Mangement* (Vol. 13). Ofsted. https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/483347/Ofsted_annual_report_education_and_skills.pdf
- Yalçın, S., & Şengül, M. (2005). Dilin iletişim süreci içerisindeki rolü ve işlevleri. *Türkoloji Araştırmaları*, 2(2), 749–769.
- Yam, F. C. (2020). Metaphorical investigation of primary school students' perceptions of guidance teacher (psychological counselor). *Inonu University Journal of the Faculty of Education*, 21(2), 684–700. <https://doi.org/10.17679/inuefd.635673>
- Yangın, E. (1991). *Taşımali ilköğretim uygulaması* (Milli Eğitim). Ankara.
- Yaşar Ekici, F. (2015). Çocukların göçle birlikte yaşadıkları eğitim sorunları üzerine bir inceleme. In *Disiplinlerarası göç ve göç politikaları ı sempozyumu* (pp. 177–200). İstanbul.
- Yenilmez, K., & Özbey, N. (2006). Özel Okul ve Devlet Okulu Öğrencilerinin Matematik Kaygı Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma. *Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(2), 431–448. <https://doi.org/10.19171/uuefd.76630>
- Yeşil Dağlı, Ü. (2012). Çocukları Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına Devam Eden Velilerin İlkokula Hazırbulunuşluk ile İlgili Görüşleri. *EKEV Akademi Dergisi*, 16(52), 231–243.
- Yiğenoğlu, E. (2007). *Orta öğretim okulu öğretmenlerinin algılarına göre mesleki etkinliklerindeki güdülenmişliklerini sağlayan etmenler*. Ankara ili Çankaya ilçesi

- Anadolu Liseleri örneği* (Tez No. 205209). [Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Yin, R. K. (2017). *Durum Çalışması Araştırması* (İ. Günbayı, Ed.). 3. Baskıdan çeviri, Nobel Akademik Yayıncılık.
- Yıldız, M. (2013). *İlköğretim 3 , 4 ve 5 . sınıf öğrencilerinin okuma motivasyonlarının incelenmesi*. 38(168).
- Yıldız, S. Ş. (2009). *2005 hayat bilgisi dersi öğretim programı birleştirilmiş sınıf uygulanabilirliğinin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi* (Tez No. 239489). [Yüksek lisans tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Yıldız, V. A., & Kılıç, D. (2020). İlkokullarda Yetiştirme Programı (İYEP) Kurs Sürecinin Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi. *Turkish Studies - Education*, 15(2), 1401–1410.
- Yükrük, S., & Akarsu, S. (2015). İlkokul(1-4) müzik ders kitaplarında yer alan şarkıların değerler bakımından incelenmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 4(4), 1684–1707.
- Yüksel Şahin, F. (2008). Ortaöğretimdeki öğrenci görüşlerine göre psikolojik danışma ve rehberlik (PDR) hizmetlerinin değerlendirilmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 5(2), 1–26.
- Zakiroğlu, S. (2012). *İlköğretim öğrencilerinin matematik dersinden beklentilerine göre matematik programının irdelenmesi* (Tez No. 342264). [Yüksek lisans tezi, Trakya Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Zehir Topkaya, E. (2006). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri güncelleştirilmiş 5. baskı. *Journal of Theory and Practice in Education*, 2(2), 113–118. <https://doi.org/10.17244/eku.46826>

EKLER

EK 1. Gönüllü Olur Formu

Sizi Gamze ETEM tarafından yürütülen “İlkokullarda Yetiştirme Programı ile İlgili Görev Alan Sınıf Öğretmenlerinin, Yöneticilerin ve Psikolojik Danışman ve Rehber Öğretmenlerin Görüşleri” başlıklı araştırmaya davet ediyoruz. Bu araştırmacının amacı İlkokullarda Yetiştirme Programı ile ilgili sınıf, psikolojik danışman ve rehber öğretmenleri ve yöneticilerin görüşlerini almaktır. Bu çalışmaya katılmak tamamen **gönüllülük** esasına dayanmaktadır. Araştırma sürecinde sorular sorulacak süreç ses kayıt cihazıyla kaydedilecektir. Elde edilen veriler akademik amaçlı kullanılacaktır. Bu formu okuyup onaylamanız, araştırmaya katılmayı kabul ettiğiniz anlamına gelecektir. Bu çalışmadan toplayacağımız bilgiler **gizli tutulacaktır**.

Yukarıda yer alan ve araştırmadan önce katılımcıya verilmesi gereken bilgileri okudum ve katılmam istenen çalışmanın kapsamını ve amacını, gönüllü olarak üzerime düşen sorumlulukları anladım. Çalışma hakkında yazılı ve sözlü açıklama aşağıda adı belirtilen araştırmacı/araştırmacılar tarafından yapıldı. Bana, çalışmanın muhtemel riskleri ve faydaları sözlü olarak da anlatıldı.

Bu koşullarda söz konusu araştırmaya kendi isteğimle, hiçbir baskı ve telkin olmaksızın katılmayı kabul ediyorum.

Katılımcı

Adı, soyadı:

Adres:

Tel.

İmza

Görüşme tanığı (Görüşme esnasında üçüncü şahıs varsa)

Adı, soyadı:

Adres:

Tel.

İmza:

Katılımcı ile görüşen Araştırmacı

.....

İmza

EK 2. Demografik Özellikler Bilgi Formu/ Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

Bütün katılımcılar için demografik özelliklere yönelik sorular

Cinsiyetiniz:

Kıdemiz:

Öğrenim Durumunuz:

Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

Sınıf Öğretmenleri İçin Sorular

1. Programın süreç ve içeriği hakkında ne düşünüyorsunuz?
2. Mevcut programla karşılaştırıldığında İlkokullarda Yetiştirme Programı sonunda öğrencilerinizin öğrenmelerinde farklılaşma var mıdır varsa nelerdir?
3. Öğrenciler için hangi sınıf düzeyinde program etkili olabilir, neden?
4. Sizce öğrencilere kursları kendi sınıf öğretmeni mi yoksa diğer sınıf öğretmenlerinin vermesi mi daha verimli olabilir, neden?
5. İlkokullarda Yetiştirme Programı ders materyalleri ile ilgili düşünce ve önerileriniz nelerdir?
6. Çevrenin (idareci, veli, öğrencinin akranları vb.) programa yönelik yaklaşımları nelerdir?
7. İlkokullarda Yetiştirme Programı sürecinde uygulanan psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerini nasıl buluyorsunuz?
8. Süreç boyunca uygulanan değerlendirme araçlarını nasıl buluyorsunuz?
9. İlkokullarda Yetiştirme Programının güçlü ve zayıf yönleri nelerdir?
10. İlkokullarda Yetiştirme Programına ilişkin sizin görüşünüz ve önerileriniz var mıdır varsa nelerdir?

Yöneticiler İçin Sorular:

1. Programın süreç ve içeriği hakkında ne düşünüyorsunuz?
2. İlkokullarda Yetiştirme Programı süreci boyunca öğrencilerde, öğretmenlerde veya okul düzeninde gözlemlediğiniz farklılaşma var mıdır varsa nelerdir?
3. Programın okul işleyişine etkisi nasıldır?
4. Programa ilişkin çevrenin (öğretmenler, öğrenciler, veliler vb.) yaklaşımları nelerdir?
5. İlkokullarda Yetiştirme Programının güçlü ve zayıf yönleri nelerdir?
6. İlkokullarda Yetiştirme Programına ilişkin sizin görüşünüz ve önerileriniz var mıdır varsa nelerdir?

Psikolojik Danışman ve Rehber Öğretmenleri İçin Sorular:

1. Programın süreç ve içeriği hakkında ne düşünüyorsunuz?
2. İlkokullarda Yetiştirme Programı süreci boyunca öğrencilerde, öğretmenlerde veya okul düzeninde gözlemlediğiniz farklılaşma var mıdır varsa nelerdir?
3. İlkokullarda Yetiştirme Programı kapsamında psikolojik danışma ve rehberlik öğretmenin rolü nedir?
4. Programın psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerine etkisi nasıldır?
5. İlkokullarda Yetiştirme Programının güçlü ve zayıf yönleri nelerdir?
6. İlkokullarda Yetiştirme Programına ilişkin sizin görüşünüz ve önerileriniz var mıdır varsa nelerdir?

İZİN BELGELERİ

EK 3. Etik Kurul Raporu

ETİK KURUL KARARI

TOPLANTI TARİHİ	TOPLANTI SAYISI	KARAR NO	ÇALIŞMACILARIN ADI SOYADI
29.07.2020	15	9	Sorumlu Araştırmacı : Dr.Öğr.Üyesi Seda KERİMGİL ÇELİK Yardımcı Araştırmacı: Gamze ETEM

KARAR(Düzeltilme)

"İlkokullarda Yetiştirme Program ile İlgili Görev Alan Öğretmenlerin, Yöneticilerin ve Psikolojik Danışman ve Rehber Öğretmenlerin Görüşleri" konulu çalışma etik kurulumuzda görüşülmüş olup; çalışmanın etik kurallara uygun olduğuna oybirliğiyle karar verilmiştir.

Prof. Dr. Mehmet Nuri GÖMLEKSİZ (Başkan)			
Prof. Dr. Sebahattin DEVECİOĞLU (Üye)	İmza	Doç. Dr. Rifat BİLGİN (Üye)	İzinli
Doç. Dr. Süleyman İLHAN (Üye)	İmza	Doç.Dr. Haki PEŞMAN (Üye)	İzinli
Doç. Dr. İrfan EMRE (Üye)	İmza	Doç.Dr. Yunus Emre KARAKAYA (Üye)	İmza
Doç. Dr. Taner YILDIRIM (Üye)	İmza	Dr. Öğr. Üyesi Serkan BİÇER (Üye)	İmza
Doç.Dr. Erkan Turan DEMİREL (Üye)	İzinli	Dr.Öğr. Üyesi Ayşe Ülkü KAN (Üye)	İmza
Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurul Sekreteri: Pınar ARSLAN			İmza

EK 4. Milli Eğitim Çalışma İzni

	T.C. MUŞ VALİLİĞİ İl Millî Eğitim Müdürlüğü
Sayı : E-63326527-619-18702284	31.12.2020
Konu : Çalışma İzni (Gamze ETEM)	
VALİLİK MAKAMINA	
Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Temel Eğitim Anabilim Dalı Sınıf Eğitimi Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi Gamze ETEM'in müdürlüğümüze bağlı okullarda öğrenciler ve idareciler ile online olarak gerçekleştirmek istediği "İlkokullarda Yetiştirme Programı ile ilgili Görev Alan Öğretmenlerin, Yöneticilerin ve Psikolojik Danışman ve Rehber Öğretmenlerin Görüşleri" konulu araştırma ve anket izni; anket ve araştırma izni komisyonunca incelenmiş olup, gönüllülük esasına uygun olmak şartıyla online uygulama yapmaları veya uygulamalara katılmaları uygun görülmektedir.	
Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde Olur'lannıza arz ederim.	
Eyren BİTER Millî Eğitim Şube Müdürü	
OLUR Enver KIVANÇ İl Millî Eğitim Müdürü	

09.05.2021

EK 5. Orijinallik Raporu

FEN
BİLİMLERİ
ENSTİTÜSÜ
1983

T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
LİSANSÜSTÜ TEZ BENZERLİK RAPORU

FORM
20

I - ÖĞRENCİ BİLGİLERİ

Adı ve Soyadı	Gamze ETEM	Öğrenci No:221406105
Bilim Dalı	Sınıf Eğitimi	
Programı	☒ Yüksek Lisans ☐ Doktora ☐ Bütünleşik Doktora	

II - TEZ BİLGİLERİ

Tez Başlığı (Enstitü Tescilli)	İlkokullarda Yetiştirme Programlarına (İYEP) Yönelik Yöneticilerin, Sınıf Ve Rehber Öğretmenlerin Görüşleri
Danışman	Dr. Öğr. Üyesi Seda KERİMGİL ÇELİK
II. Danışman	

III - ENSTİTÜ BENZERLİK RAPORU

Yukarıda bilgileri verilen öğrencimizin tezi, CD ortamında MSWORD ve PDF formatında vermiş olduğu kopyaları kullanılarak aşağıda belirtilen filtreler uygulanmak suretiyle TURNİTİN intihal tespit programında analiz edilmiştir:

1. Kaynaklar bölümü hariç
2. Özet ve Abstract dâhil, diğer ön bölümler hariç
3. Alıntılar dâhil
4. Benzerlik oranı %1 ve üzeri ise dâhil

İntihal tespit programının üretmiş olduğu rapora göre ilgili tezin benzerlik oranı

Tez savunma sınavından önce
taranan sayfa sayısı (169)

%4

Tez Savunma Sınavından sonra
taranan sayfa sayısı (169)

%4

değerlerine sahip olup Enstitümüzce uygulanan kabul edilebilir üst sınır %25'dir.

Kontrol Personeli Celal YILMAZ Bilgisayar İşletmeni	Tez, veri tabanına saklanmıştır. ☐ Saklanmamıştır. ☐	31/07/2023
Sınav Jüri Üyesi (Unvanı, Adı ve Soyadı)	Düşünce:	İmza

AÇIKLAMA

1. Form öğrenci tarafından bilgisayar ortamında doldurulur ve üst yazı ekinde savunma sınavı jüri üyelerine gönderilir.
2. Her bir jüri üyesi bu raporu dikkate alarak Tez Bireysel Değerlendirme Formu'nda ve bu formda ilgili alanları doldurmaktadır.

Firat Üniversitesi,
Eğitim Bilimleri Enstitüsü,
23119 - Elazığ / TÜRKİYE

<http://ebe.firat.edu.tr/>

Telefon : +90 424 237 0086
Fax: +90 424 237 0087
e-posta: egtbilens@firat.edu.tr

ÖZ GEÇMİŞ

